

SPOLUFINANCOVÁNO Z PROGRAMU INTERREG III A
ČESKÁ REPUBLIKA – SVOBODNÝ STÁT BAVORSKO

EUREON, a.s.

Rosmarin Business Center
Dělnická 12
170 00 Praha 7
tel.: 246094080
fax: 246094090
email: jan.zavrel@eureon.cz
www.eureon.cz

**Strategie rozvoje
Mikroregionu Šumava – Západ**

Řešitelský tým:

Ing. Jan Zavřel, CSc.

Ing. Petros Tzovairis

Ing. Jan Antlová

Ing. Jiří Růžička

Ing. Pavel Valtr Aut. Arch.

EUREON, a.s.; IČ 27090213; zapsaná v obchodním
rejstříku u městského soudu v Praze, oddíl B,
vložka 8922

Praha, srpen 2006

Obsah

1. ZADÁNÍ A ÚČEL TVORBY STRATEGIE	8
2. VIZE MIKROREGIONU ŠUMAVA – ZÁPAD	8
3. STRATEGICKÁ VÝCHODISKA MŠZ ŠUMAVA – ZÁPAD	9
3.1. Strategická východiska pro Mikroregion Šumava – Západ	9
3.1.1. Osídlení území	10
3.1.2. Počasí	10
3.1.3. Rozpočet obcí	10
3.1.4. Územní plánování	11
3.1.5. Infrastruktura	11
3.1.6. Sociální vybavenost a služby	12
3.1.7. Hospodářství a podnikatelské aktivity	13
3.1.8. Cestovní ruch jako nosný pilíř	14
3.1.9. Atraktivita území	15
3.1.10. Další formy cestovního ruchu	16
3.1.11. Komunikační a informační technologie, prezentace, propagace, spolupráce	16
3.2. Strategické role jednotlivých obcí	20
3.2.1. Čachrov	20
3.2.2. Hamry	22
3.2.3. Horská Kvilda	24
3.2.4. Kašperské Hory	24
3.2.5. Kvilda	25
3.2.6. Modrava	26
3.2.7. Prášíly	27
3.2.8. Rejštejn	28
3.2.9. Srní	29
3.2.10. Železná Ruda	30
4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A MÍSTNÍ ROZVOJ	31

4.1. Územní plánování (rozvoj území a sídel).....	31
4.1.1. Územní plán VÚC Šumava (změna).....	32
4.1.2. Usnesení vlády ČR č. 352.....	34
4.1.3. Další územní plány VÚC Plzeňského kraje.....	34
4.2. Dopravní infrastruktura a obslužnost.....	34
4.2.1. Silniční doprava.....	34
4.2.2. Železniční doprava.....	42
4.2.3. Vodní doprava.....	47
4.2.4. Letecká doprava.....	48
4.2.5. Lanové dráhy, vleky.....	48
4.2.6. Informační dopravní systémy	48
4.2.7. Územně plánovací dokumentace a rozvojové dokumenty	49
4.2.8. HRANIČNÍ PŘECHODY	49
4.2.9. Strategický návrh dopravy v MŠZ	51
4.2.10. SWOT ANALÝZA.....	52
4.3. Technická infrastruktura.....	53
4.3.1. Vodovody, kanalizace, čističky odpadních vod	53
4.3.2. Energetika (bioplyn)	59
4.3.3. Plynofikace	63
4.3.4. Likvidace komunálního odpadu.....	64
4.3.5. Telefonní rozvody.....	65
4.4. Rozvoj stálého obyvatelstva a stabilizace venkovských oblastí....	66
4.4.1. Komunitní plánování	67
4.4.2. Obecný úvod do problematiky komunitního plánování.....	67
4.4.3. Výčet projektů ve výhledu – komunitní plán	72
4.4.4. Přeshraniční spolupráce v oblasti komunitního plánování.....	73
4.4.2. Občanská vybavenost	73
4.4.5. Krátkodobé projekty	81
4.5. Udržitelnost rozvoje – využití krajiny, péče o krajinu, život trvalých obyvatel, návštěvníci Šumavy	81
4.5.1. Nalezení konsensuálního přístupu v plánování rozvoje v komunální sféře a v ochraně životního prostředí.....	82
4.5.2. Lesnictví, demonokulturizace lesa.....	87

4.5.3.	Management antropogenního bezlesí	93
4.5.4.	Zákon o národních parcích, zonace (rozšíření III. zón, rozšíření I. zón)	99
4.5.5.	Národní park a obce	104
4.5.6.	Celkové výhledové řešení	111
4.6.	Destinační management / Organizace cestovního ruchu	112
4.6.1.	Popis výchozí situace	113
4.6.2.	SWOT analýza současné situace	115
4.6.3.	Strategický návrh cílového stavu	116
4.6.4.	Taktický postup k dosažení cílového stavu	117
4.6.5.	Výběr konkrétních projektů k realizaci	122
4.6.6.	Tvorba strategie efektivní propagace MŠZ	122
4.6.7.	Image regionu a destinační identita	123
5.	CESTOVNÍ RUCH A TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	124
5.1.	Letní turistika	126
5.1.1.	Pěší stezky k významným cílům (rozmanitost)	128
5.1.2.	Naučné a zážitkové stezky	134
5.1.3.	Cyklostezky (nové trasy, propojení, servisy, půjčovny)	138
5.1.4.	Hipostezy (okruhy; dohoda s NPŠ, CHKOŠ)	144
5.1.5.	Vodní turistika	144
5.1.6.	Nástupní a výchozí místa a odpočinková místa (TBO)	145
5.2.	Zimní turistika	147
5.2.1.	Sjezdové lyžování (adrenalinový sjezdový areál, propojení s Bavorskem)	147
5.2.2.	Běžecké lyžování (rozšíření, napojení)	153
5.3.	Další formy cestovního ruchu a volnočasových aktivit (vykrytí mimo sezónního období)	154
5.3.1.	Kulturní dědictví a přírodní bohatství wellness centra/vzdušné lázně (prevence a prožitek/rehabilitace)	154
5.3.2.	Sportoviště	154
5.3.3.	Ekoturistika, agroturistika (ekofarmy a agrofarmy)	156
5.3.4.	Společenské akce (kulturní, sportovní, vzdělávací, vědecké, kongresová turistika, prezentační atd.) – pořádání i hoštění	157
5.3.5.	Návštěvnická centra (oživení tradičních řemesel)	157
5.4.	Služby turismu a cestovního ruchu	159

5.4.1.	Strážci / Rangers	159
5.4.2.	Venkovní informační systém	160
5.4.3.	Ubytování	163
5.4.4.	Stravování.....	167
6.	KOMUNIKACE, PREZENTACE, PROPAGACE	167
6.1.	Popis výchozí situace	168
6.1.1.	SWOT analýza současné situace	169
6.1.2.	Strategický návrh cílového stavu	170
6.1.3.	Taktický postup k dosažení cílového stavu	170
6.1.4.	Výběr konkrétních projektů k realizaci	171
6.2.	Webová prezentace mikroregionu (sjednocení, zkvalitnění, rozšíření)	171
6.3.	Vysokorychlostní internet (zavedení).....	171
6.4.	Jednotný informační, rezervační a propagační systém mikroregionu	172
6.4.1.	Značení turistických a kulturních cílů cestovního ruchu.....	172
6.4.2.	Cyklistické stezky a trasy – značení.....	173
6.4.3.	Lyžařské trasy	175
6.4.4.	Jezdecké - hipologické trasy ve vazbě na hippocentra.....	175
6.4.5.	Silniční dopravně orientační značení.....	175
6.5.	Systém informovanosti o NPŠ (podstata, význam), průvodcovská činnost.....	177
6.6.	Mapy a jiné propagační materiály	178
6.7.	Nabídkový katalog	178
7.	LIDSKÝ POTENCIÁL.....	179
7.1.	Aktivní politika zaměstnanosti.....	179
7.1.1.	Popis výchozí situace	179
7.1.2.	SWOT analýza současné situace	181
7.1.3.	Strategický návrh cílového stavu	181
7.1.4.	Taktický postup k dosažení cílového stavu – konkrétní aktivity obcí ..	182
7.1.5.	Krátkodobé projekty	182
7.1.6.	Dlouhodobé projekty	182

7.1.7.	Financování aktivit	183
7.2.	Socio-kulturní rozvoj.....	183
7.2.1.	Popis výchozí situace	183
7.2.2.	Strategický návrh cílového stavu	184
7.2.3.	Taktický postup při realizaci aktivit v oblasti socio-kulturního rozvoje	184
7.2.4.	Krátkodobé projekty	184
7.2.5.	Návrh financování aktivit.....	185
7.3.	Zkvalitnění služeb v oblasti lidského potenciálu.....	185
7.3.1.	Taktický postup při realizaci aktivit v oblasti služeb lidského potenciálu	185
7.3.2.	Návrh financování aktivit.....	187
8.	PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	187
8.1.1.	Konkurenceschopnost	187
8.1.2.	Přeshraniční spolupráce a MŠZ	187
8.1.3.	Program přeshraniční spolupráce pro příhraniční oblast Česká republika – Bavorsko 2007 – 2013.....	188
8.1.4.	Návrh strategie rozvoje přeshraniční spolupráce	188
9.	FINANCOVÁNÍ ROZVOJOVÝCH AKTIVIT	194
9.1.	Nalezení alternativních možností financování.	194
9.2.	Využití soukromého kapitálu a formy projektů PPP (Public Private Partnership).	195
9.2.1.	Kdy je vhodné PPP (mikro pohled a makro pohled).....	196
9.2.2.	Jakou formou realizovat PPP (mikro a makro pohled)	198
9.2.3.	Financování PPP	202
9.2.4.	Efektivnost projektu a dělení hospodářského výsledku	203
9.2.5.	Dotace.....	204
9.2.6.	Postup při přípravě (nutná dokumentace)	204
9.3.	Dotace z fondů EU a ČR.....	208
9.3.1.	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu – podle Národního rozvojového plánu ČR208	
9.3.2.	Návrh rozložení programů podpory ČR v letech 2007-13:	210
9.3.3.	Subjekty a programy, jejichž prostřednictvím budou realizovány cíle a priority Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR)	211
9.3.4.	Navrhované rozdělení prostředků mezi OP cíle Konvergence 07-13...	222

10.	REGISTRACE PROJEKTŮ BAK _____	222
11.	VIZE NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA _____	222
12.	PŘÍLOHY _____	224

1. Zadání a účel tvorby strategie

Mikroregion Šumava – Západ (dále jen MŠZ) patří mezi přírodně a turisticky nejatraktivnější části České republiky. Velká část území v katastru obcí, které jsou členy MŠZ, leží v Národním parku Šumava (dále jen NPŠ) a ostatní území leží v Chráněné krajinné oblasti Šumava (dále jen CHKOŠ).

Území MŠZ prochází v současné době dynamickým rozvojem zaměřeným především na turistický ruch, rekreaci a poznávání přírodních krás Šumavy.

Vysoký stupeň ochrany přírody a krajiny vyplývající z činnosti NPŠ a CHKOŠ má jak pozitivní tak i negativní vliv na rozvoj daného území, příslušných obcí a podnikatelské sféry.

Aby bylo dosaženo harmonického a trvale udržitelného rozvoje území MŠZ je nutno zpracovat strategii jeho rozvoje, která by respektovala a chránila jeho přírodní, kulturní a historické dědictví a zároveň dokázala z něj těžit pro další harmonický rozvoj obcí a podnikání.

Zadání pro Strategii MŠZ je formulováno následovně:

- a) provést analýzu současných rozvojových záměrů MŠZ Šumava západ, tyto záměry kriticky zhodnotit a doplnit.

Na základě výsledků analýzy zpracovat:

- b) sjednocení těchto záměrů do ucelené koncepce rozvoje MŠZ Šumava – Západ s respektováním principů hodnocení ex ante.

2. Vize Mikroregionu Šumava – Západ

Mikroregion Šumava - Západ se bude harmonicky rozvíjet s respektováním ochrany a rozvoje přírodního, kulturního a historického dědictví.

MŠZ se stane centrem rekreační, poznávací, sportovní a kongresové turistiky pro kterou vybuduje špičkové služby na evropské úrovni.

MŠZ bude příjemným místem pro trvale bydlící obyvatelstvo, kterému poskytne harmonické životní podmínky.

Rozvoj MŠZ bude rovněž založen na ekologickém zemědělství zaměřeném na údržbu krajiny a poskytování doplňkových služeb pro turistický ruch a na rozvoji tradičních řemesel.

3. Strategická východiska MŠZ Šumava – Západ

3.1. Strategická východiska pro Mikroregion Šumava – Západ

Mikroregion Šumava – Západ je sdružením podnikatelské a municipální sféry, které bylo založeno již v roce 2001. Členskými obcemi MŠZ jsou v současné době tyto obce: Železná Ruda, Čachrov, Prácheň, Srní, Modrava, Horská Kvilda, Hamry, Kvilda, Kašperské Hory, Rejštejn. Dále je v MŠZ sdruženo 18 podnikatelských subjektů.

Subjekty sdružené v MŠZ v čele s koordinátorem a předsedou MŠZ jsou velice aktivně a efektivně činným celkem, který se stal rovnocenným partnerem v jednáních se státní správou, samosprávou, podnikatelskou sférou, přeshraničními sousedy atd.

Základním posláním MŠZ je vytvoření podmínek pro všestranně udržitelný rozvoj MŠZ a zkvalitnění životní úrovně obyvatel MŠZ. Obce na území svém i na území celého MŠZ společně garantují vytvoření a udržení regionální rozvojové strategie. V rámci této strategie se obce snaží různými formami a stimuly podporovat podnikatelské aktivity a tím podporovat soukromé investice.

V rámci spolupráce při řešení problematiky regionálního rozvoje obce kladou důraz zejména na všeobecnou ochranu životního prostředí, společný postup při dosahování stability území a jeho trvale udržitelného rozvoje, součinnost na významných investičních akcích, záchranu a podporu kulturního dědictví, podporu rozvoje podnikání, rozvoj přeshraniční spolupráce (v roce 2005 byla podepsána Smlouva o spolupráci mezi MŠZ a Svazem obcí Národního parku bavorský les), získávání a využívání dotačních titulů a rozvojových fondů ČR a EU.

Přírodní prostředí se na území MŠZ vyznačuje vysokou kvalitou, která přispěla k začlenění většiny území do celé řady chráněných oblastí různých kategorií. Jedná se zejména o Národní park Šumava (dále jen NPŠ), Chráněnou krajinnou oblast Šumava (dále jen CHKOŠ), dále Biosférickou rezervaci ŠUMAVA a Ptačí oblast Šumava. Tato skutečnost činí území nanejvýše atraktivním, zejména z pohledu cestovního ruchu, ovšem přináší s sebou i celou řadu negativních vlivů na rozvoj obcí a sídel. Tyto negativní vlivy či problémy se v některých případech daří řešit ve spolupráci s odpovědnými orgány a partnery a v někdy dochází ke stagnaci kvůli názorové neshodě protistran. Je však více než jisté, že všechny zainteresované subjekty na území MŠZ jsou si vědomy bohatství, které v sobě tato jedinečná krajina skrývá a proto by se měly společně snažit krajinu šetrně udržovat a dále rozvíjet.

3.1.1. Osídlení území

Dlouhodobý historický vývoj obyvatelstva na území MŠZ vykazuje velký úbytek počtu obyvatel a zánik mnohých sídel zejména v průběhu několika posledních desetiletí. Obecně lze konstatovat, že počet trvale žijících obyvatel na území MŠZ se v současné době podařilo stabilizovat. Pro další rozvoj MŠZ je žádoucí určitý nárůst trvale žijících obyvatel a změna jejich struktury, a to především z pohledu širšího pracovního uplatnění. Původně byla většina obyvatel zaměstnána v lesním hospodářství (cca 80% území pokrývají lesy) a zemědělství (chov, rostlinná výroba ad.). V současnosti jejich užitečný profil nevyhovuje potřebám momentálního uplatnění na trhu pracovních příležitostí, které se v poslední době generují hlavně v oblasti služeb pro cestovní ruch. Je nutno vytvořit podmínky (infrastruktura, sociální vybavenost, pracovní příležitosti ad.) pro usídlení nových obyvatel, kteří budou schopni podílet se na rozvoji podnikatelských aktivit (např. tradiční řemesla) a služeb, potažmo obcí a celého MŠZ. Cílem je zachování plnohodnotných sídelních útvarů reflektujících ochranu environmentálních kvalit území.

3.1.2. Počasí

Významným fenoménem na území MŠZ je vliv počasí. Je to dáno tím, protože jednotlivá města a obce zatím nemají dostatek alternativ turistického využití v případě nepříznivého počasí. To ovlivňuje i menší návštěvnost v mimosezónním období, kdy je vliv nepříznivého počasí ještě markantnější.

Z tohoto důvodu je vliv nepříznivého počasí nutno zařadit v současné době mezi slabé stránky či dokonce hrozby na území MŠZ. Jedním z cílů strategie MŠZ je díky příležitosti vybudovat zde mimosezónní turistické atraktivní kapacity a odstranit tuto slabou stránku. Tím se ještě povýší největší devíza území, kterou je mimořádně atraktivní přírodní prostředí.

3.1.3. Rozpočet obcí

3.1.3.1. Současný finanční stav obcí

Obecně lze většinu obcí, kromě Železné Rudy a Kašperských Hor hodnotit jako nízkorozpočtových.

3.1.3.2. Finanční disponibilita obcí do budoucna

Většina volných prostředků z rozpočtu obcí použitelných na další rozvoj je vázána na příští 2 až 4 roky v investičních akcích infrastrukturálního charakteru – ČOV, vodovody, kanalizace, komunikace, nemovitosti apod. Pro rozvoj cestovního ruchu a realizaci projektů v dalších prioritních oblastech strategie je nutnou nalézt alternativní formy financování s využitím spolupráce se soukromým a státním sektorem, přeshraničními partnery ad.

Jednou ze zásadních překážek zvyšování obecních rozpočtů je nekvalitní daňová legislativa (tzn. např. pro podnikatele možnost odvádění daně do místa sídla namísto do místa podnikání, dále osvobození od platby daní u státních pozemků, nemovitostí v majetku státu ad.).

3.1.4. Územní plánování

Většina obcí MŠZ (kromě Čachrova) má zpracované či aktualizované územní plány. Tyto územní plány by měly být postupně přepracovávány a upravovány v souladu s realizací strategických opatření v rámci tohoto projektu.

Územní plán velkého územního celku Šumava, schválený usnesením vlády č. 352 z 13. 5. 1992, konstatuje, že obce jsou určeny ke stagnaci (mezi nimi např. Modrava, Horská Kvilda, Svojské); proto se MŠZ a obce neustále snaží o změnu tohoto usnesení. V dnešní době a v souvislosti se změnami, které nastaly za dobu jeho platnosti, díky nimž došlo k osamostatnění obcí a rozvoji života v nich, rozvoji cestovního ruchu a zájmu o Šumavu, tento plán neposkytuje pro rozvoj MŠZ v rámci Evropské Unie plná řešení na jeho území jak z pohledu místních obyvatel, tak naplnění potřeb návštěvníků Šumavy.

Je nezbytné jej aktualizovat a pracovat s územními plány všech zúčastněných subjektů s cílem dosažení souladu jeho rozvoje s navrhovaným rozvojem MŠZ.

Důležitým krokem ke změně usnesení vlády č. 352 ve prospěch zmíněných obcí je aktualizace územních plánů jednotlivých obcí a zpracování podkladu pro změnu usnesení vlády č. 352.

Problémem dále zůstává nedostatečná výměra III. zóny NPŠ, která by byla určena k aktivitám trvale udržitelného rozvoje.

Většina obcí do budoucna počítá s přípravou území na výstavbu dalších rodinných domů apod.

3.1.5. Infrastruktura

3.1.5.1. Dopravní

Rozvoj regionu ve všech oblastech činností je podmíněn bezpečnou dopravní dostupností, která však v současné době rozhodně neodpovídá ideálnímu stavu. Potřebnými se jeví rekonstrukce komunikací ve správě kraje, zvýšení propustnosti pro všechny druhy dopravy.

Pro většinu obcí vyvstává nutnost financovat opravy místních komunikací, které jsou mnohdy v havarijním stavu, výstavbu záchytných parkovišť a odstavných ploch v souvislosti s rozvojem zařízení dopravy v klidu. Problémem je i jejich běžná a zimní údržba, pro kterou většinou chybí obcím a příslušným odpovědným podnikatelským subjektům vedle finančních zdrojů i moderní výkonná technika. Problémem dostatečné sjízdnosti silnic v zimním období jsou i omezení daná zahrnutím daného území do NPŠ (zákaz solení, používání inertních materiálů, atd.)

Některé zamýšlené projekty, zvláště obchvaty, rozšiřování vozovek, výstavba míst pro vyhýbání vozidel zvláště v zimním období by měly být řešeny ve spolupráci s krajskou správou silnic.

Část projektů, zvláště výstavba parkovišť na výchozích trasách může být realizována ve spolupráci se soukromou sférou.

3.1.5.2. Technická

Ve většině obcí MŠZ je již vybudována nebo se realizuje základní technická infrastruktura jako čističky odpadních vod, vodovody, kanalizace, nutná pro další rozvoj nejen MŠZ, ale především samotných obcí.

Co se týče energetiky, pak se do budoucna jeví jako nezbytné rozšíření stávající energetické sítě, zajištění alternativních (obnovitelných) zdrojů, kabelizace vzdušného vedení. Existují soukromé projekty na využití obnovitelných zdrojů pro výrobu tepla a elektrické energie.

Plynofikace se pomalu rozšiřuje.

Problémem je v některých obcích likvidace komunálního odpadu, kterou je nutno řešit, zejména s ohledem na životní prostředí a stálé obyvatelstvo.

3.1.6. Sociální vybavenost a služby

3.1.6.1. Dopravní obslužnost

Dopravní obslužnost poskytovaná dopravními podniky je nízká a ve většině případů zaměřená pouze na tzv. školní spoje ráno a odpoledne.

Dopravní obslužnost jak pro obyvatelstvo, tak pro návštěvníky je zajišťována převážně ČSAD autobusy Plzeň a.s., společností Šumava BUS a NPŠ (pouze v letních měsících).

Ekologická doprava je velice oblíbeným způsobem přepravy, šetrným k životnímu prostředí. Vzhledem k charakteru krajiny, ve které se MŠZ rozprostírá, vyplývá, že rozšíření tohoto druhu dopravy je pro trvale udržitelný rozvoj oblasti nezbytné, a to nejen ve smyslu základní dopravní obslužnosti, ale rovněž jako cílená kyvadlová doprava pro turisty.

3.1.6.2. Školství

Další rozvoj školství v oblasti MŠZ je ohrožen klesajícím počtem dětí na území většiny obcí. Školy ve většině případů vyžadují rekonstrukci, což zatěžuje obecní rozpočty. Z většiny míst musí děti dojíždět do školy do větších sídel školními autobusy. Vzhledem k nutnosti návratu v určitou dobu jsou tak ochuzeny o tolik potřebné a rozvíjející mimoškolní vzdělávací, kulturní a sportovní aktivity. Nejedná se jen o krizi základního a středního školství, ale rovněž o jesle a školky, které v případě neexistence v místě bydliště mohou způsobit migraci obyvatelstva do míst s lepší sociální vybaveností.

3.1.6.3. Sociální péče

Je rozvinuta minimálně, je však důležitou složkou stabilizace obyvatelstva. Potřeby v oblasti sociální péče a sociálních služeb vůbec na území MŠZ by mohly být řešeny citlivým a účinným komunitním plánováním.

3.1.6.4. Zdravotnictví

Zdravotní péče ve většině obcí je zajištěna buď ordinací s omezenou ordinační dobou (většinou jeden den v týdnu) nebo lékařem dojíždějícím přímo za jednotlivými pacienty (zejména důchodového věku). Většina obyvatel MŠZ musí dojíždět za lékařskou péčí do větších sídel. Zajištění dostupnosti alespoň základní zdravotní péče a rovněž případného včasného zásahu záchranné služby (nejen pro obyvatelstvo, ale i pro turisty, cykloturisty ad.) je podmínkou stabilizace obyvatelstva.

3.1.6.5. Další služby

Síť obchodů je rozvinuta pouze ve větších městech. V menších obcích lidé většinou jezdí nakupovat do supermarketů ve městech. Potraviny denní potřeby jsou místy dostupné v penzionech. Některé menší obce o zavedení obchodu se základním zbožím ani neuvažují, neboť jeho provoz by byl zejména kvůli konkurenčně nízkým cenám supermarketů dlouhodobě neudržitelným.

Bankovní služby a bankomaty jsou dostupné jen ve větších městech (Železná Ruda, Kašperské Hory).

Pošty jsou umístěny i v některých menších sídlech.

Zatím je omezená možnost platit za poskytované služby platebními kartami.

3.1.6.6. Kultura a sport

Sportovní zázemí je většinou dáno z minulosti, často jsou využita bývalá sportoviště vojenských posádek. Jejich rekonstrukce, rozšíření a zvláště výstavba nových areálů, wellness center apod. by měla být předmětem budoucích aktivit.

V některých obcích existují občanské zájmové spolky a kluby, jejichž činnost a částečně i zázemí je obcí podporováno.

Rozvíjí se pořádání různých kulturních akcí nejen obcemi, ale i soukromými subjekty a např. přeshraničními partnery. Důležité je zachování a rozvoj kulturního dědictví, např. historie Královských rycht na území MŠZ, (stálá venkovní expozice a muzeum historie Královského hvozdu).

3.1.7. Hospodářství a podnikatelské aktivity

Nejrozvinutějším hospodářským a zároveň podnikatelským odvětvím na území MŠZ je cestovní ruch, kterému je vzhledem k jeho širokému záběru věnována samostatná kapitola. Aktivita podnikatelů je důležitou hybnou silou rozvoje obcí.

Doplňkové aktivity hlavně ve městech spočívají v drobné, životní prostředí nezatěžující výrobě (šití, montáž drobných výrobků apod.)

3.1.7.1. Zemědělství a chov

Na území MŠZ se nachází několik zemědělských farem a chovů. Soukromý podnikatelé se začínají orientovat hlavně na budování ekofarem a agrofarem s cílem propojení této činnosti s cestovním ruchem – venkovská turistika.

3.1.7.2. Lesnictví

V lesích, které jsou ve vlastnictví Správy NP a CHKO Šumava je o lesní ekosystémy pečováno mimo klasické lesní hospodaření. Hospodaření v lesích na území NP Šumava, které jsou v lesnictví ostatních právnických (obcí) a fyzických osob je ovlivňováno ochrannými principy, které klasické lesní hospodaření omezují. V CHKOŠ hospodaří Lesy ČR nebo ostatní vlastníci na základech Lesních hospodářských plánů.

Ani z tohoto hospodaření nepřicházejí pro obce výnosy.

3.1.7.3. Řemesla

Původní řemeslné výrobě, a to zdaleka ne v celém jejím spektru, se věnuje jen několik málo živnostníků či nadšenců. V současné době nastává oživení řemeslné výroby, a to zejména díky projektu návštěvnických center, jehož cílem je obnovení či zachování tradice a podpora cestovního ruchu na území MŠZ.

3.1.8. Cestovní ruch jako nosný pilíř

3.1.8.1. Infrastruktura pro cestovní ruch

Ubytování a stravování

Obecně lze konstatovat, že ubytovací kapacitu na území MŠZ není třeba významně rozšiřovat, trend směřuje k rekonstrukcím, ke zvyšování komfortu a zkvalitňování služeb.

Infrastruktura pro trávení volného času

Zimní turistika:

Sjezdářské centrum je v Železné Rudě, ostatní areály jsou většinou předurčeny pro začátečníky a rodiny s dětmi. Širší rozvoj není možný kvůli ochraně přírody, větší volnost pro rozvoj je v Železné Rudě. Tendence je spíše k obnově a rekonstrukci stávajících zařízení. Pro snížení koncentrace a rozložení návštěvnosti do celého MŠZ by bylo vhodné rozšířit nabídku nejen sjezdového lyžování i do dalších vybraných lokalit MZŠ.

Běžeckých tratí je dostatečné množství a jsou převážně udržované, i když existují oblasti, které by mohly být spojnicemi již existujících tratí, ovšem většinou nedisponují finančními prostředky na jejich vytvoření a údržbu. O vzniku nových tratí se uvažuje v okrajových oblastech MŠZ s možností propojení s lyžařskými stopami na německé straně.

Letní turistika:

Stávající systém pěších turistických tras by bylo vhodné rozšířit i do území NPŠ a rovněž přizpůsobit např. stárnoucí klientele (kratší trasy, dopravní dostupnost).

Cyklotrasy vedou často po stejných cestách jako pěší trasy či jsou dokonce vedeny po silničních komunikacích. Oddělené vedení cyklotras je problematické především kvůli začlenění území v NPŠ a CHKOŠ, ale jeví se již jako naprosto nezbytným hlavně z důvodu bezpečnosti zúčastněných.

Neexistuje dostatečné zázemí pro turisty, cykloturisty ad. ve smyslu např. nástupišť, odpočívadel, orientačních map, značení, servisů, půjčoven.

Hipostezky zatím téměř neexistují. Jsou využívány turistické cesty či cyklotrasy, někdy i komunikace. Z důvodu bezpečnosti, ale i prožitku je nezbytné, aby hipostezky vedly po vlastních vytyčených cestách.

Pobyty na ekofarmách a agrofarmách se stávají stále oblíbenějšími. Tento typ turistiky je na území MŠZ teprve na počátku rozvoje.

3.1.9. Atraktivita území

3.1.9.1. Přírodní bohatství

Území MŠZ má velmi kvalitní přírodní a životní prostředí s celou řadou unikátních přírodních atraktivit. Území tak nabízí jedinečnou příležitost kontaktu s ryzí přírodou a přitahuje návštěvníky z tuzemska i zahraničí. V této souvislosti je nutno šířit osvětu ve smyslu šetrného poznávání krajiny. Rozmanitost přírodních krás a historických a kulturních atraktivit dává příležitost k budování naučných a poznávacích stezek.

3.1.9.2. Historické a kulturní dědictví

Na území MŠZ se nachází množství historických památek a kulturních zajímavostí, které však bohužel mnohdy nejsou zpřístupněny a napojeny na turistické trasy. Některé památky vyžadují alespoň částečnou rekonstrukci.

Je nutno zahájit aktivnější propagaci kulturního dědictví, historických a kulturních památek a propagovat je alternativně s přírodními atraktivitami.

Pro podporu využití historického a kulturního dědictví a jeho zpřístupnění návštěvníkům by měli být napříč mikroregionem budovány tematické stezky typu:

- zlatá stezka,
- sklářská stezka,
- papírenská stezka,
- barokní stezka,
- keltská stezka,
- Rychtářská stezka

3.1.9.3. Rekreační místa

Rekreační místa jsou nedostatečně udržovaná, propagovaná a využívána pro cestovní ruch.

3.1.10. Další formy cestovního ruchu

Kromě dosud zmíněných forem cestovního ruchu je třeba se zaměřit na specializované, méně obvyklé, ale vyhledávané formy cestovního ruchu, kterých je v současné nabídce MŠZ velmi málo.

Například k využití kapacit mimo hlavní sezónu rozvíjet kongresovou turistiku.

3.1.11. Komunikační a informační technologie, prezentace, propagace, spolupráce

3.1.11.1. Mobilní síť, Internet, Internetová prezentace

Signál mobilních operátorů je v některých oblastech nedostatečný. Při státní hranici dochází k nechtěnému napojování na mobilní operátory SRN.

Na území MŠZ probíhá projekt instalace 12 webových kamer.

MŠZ má své webové stránky, jednotlivé obce však nejsou prezentovány jednotně a jiné dokonce vůbec. Nezbytný je aktivní odkaz na všechny členské obce MŠZ na webových stránkách MŠZ.

Příležitostí a velkou nutností je zavedení vysokorychlostního internetu, který je návštěvníky MŠZ vyžadován.

V každé obci by měl být k dispozici veřejný internet, dostupný nejen obyvatelům, ale i turistům.

3.1.11.2. Informační systém

Je připravována instalace interaktivních informačních panelů v jednotlivých obcích MŠZ. Ve většině obcí fungují informační střediska.

Účelným by bylo umístění uvítacích cedulí v obcích rovněž se znakem MŠZ.

Nutnost umístění informačních cedulí a map nejen v obcích, ale především v terénu, u odpočívadel atd.

Neexistuje jednotný informační systém.

Nedostatečná informovanost o podstatě a existenci NPŠ.

3.1.11.3. Propagační materiály

V rámci MŠZ neexistuje jednotná prezentační a propagační strategie a mediální politika. Chybí jednotný vizuální vzhled nejen propagačních materiálů, ale i cedulí, informačních míst atd. Nedostatečné množství, spektrum a formy propagačních materiálů za MŠZ jako celek. Neexistuje ucelená a kategorizovaná nabídka

volnočasových aktivit a místních atraktivit jak v tiskové, tak v internetové podobě (interaktivní). Nedostatečné zapojení místních podnikatelské sféry.

3.1.11.4. Přeshraniční spolupráce

Spolupráce a vztahy s Bavorskem jsou na velice dobré úrovni. V roce 2005 byla podepsána Smlouva o spolupráci mezi NPŠ a Svazem obcí Národního parku bavorský les. Některé obce kromě toho uzavírají i partnerské smlouvy o spolupráci s vybranými bavorskými obcemi a rovněž společně pořádají i nejrůznější akce. Ne zcela koordinovaná je dosud např. společná prezentace a propagace, informační systém, nabídkové balíčky, síť tras a stezek, cílů ad.

3.1.11.5. Sezónnost

Většině obcí MŠZ jsou společné tyto slabé měsíce: duben, květen a listopad, první polovina prosince. Neexistuje dostatečná mimosezónní nabídka.

3.1.11.6. Shrnutí strategických východisek

Území MŠZ jako celek má z hlediska geografické polohy jeho jednotlivých částí dva společné znaky, a to polohu na česko-německé státní hranici a polohu uvnitř NPŠ a CHKOŠ.

Mezi jednotlivými obcemi zájmového území jsou však poměrně velké rozdíly, které vyplývají ze socioekonomického a historického vývoje jednotlivých obcí. Většina obcí leží mimo základní komunikační a urbanizační osy, a tento fakt mnohdy způsobuje nedostatečné soukromé i státní investice do oblasti. Problémová území s nepříznivými ukazateli vývoje demografického, sociálního i ekonomického je nutno změnit systémovou podporou ve spolupráci MŠZ s krajskou samosprávou a státní správou. Oblasti jako např. Železnorudsko se těší většímu rozvoji, v tomto ohledu je však nutné zkoordinovat další rozvoj a směřování s celým územím MŠZ, tak aby vznikl kompaktní, kvalitní a jednotně prezentovatelný celek, který společně dosáhne větších přínosů pro všechny zúčastněné.

Území MŠZ má velmi kvalitní přírodní a životní prostředí, s celou řadou přírodních i kulturních atraktivit (např. NPŠ a CHKOŠ) a bohaté historické tradice (např. sklářství, lesnictví, řemesla). Tento využitelný rozvojový potenciál není doposud plně a systematicky využíván pro rozvoj cestovního ruchu, který je nejperspektivnější oblastí pro rozvoj celého řešeného území.

NPŠ přináší celou řadu výhod (např. v podobě dotací a zajištění dopravy v regionu), ale i omezení v rozvoji cestovního ruchu. Subjekty sdružené v MŠZ se shodují v kladném postoji k ochraně přírody a prosazují aktivity v souladu s její ochranou. Dochází však k názorovým střetům na pojetí ochrany přírody. Jako problematický se jeví dopad existence NPŠ a CHKOŠ na rozvoj obcí zejména v centrální části Šumavy. Příčiny tohoto stavu, lze spatřovat zejména v názorových neshodách Správy NPŠ a CHKOŠ a zástupců MŠZ způsobených zejména nedostatečnou legislativní úpravou a přístupem státní správy (neexistuje zákon o

národních parcích). Přírodní bohatství a neporušenost přírody je však nutno chápat jako přednost MŠZ lákající návštěvníky, kteří chtějí poznávat přírodní krásy a hledají soulad s přírodou, poučení a sportovní vyžití. Vše musí být samozřejmě koncipováno a realizováno s ohledem na zachování, ochranu a trvale udržitelný rozvoj chráněné šumavské krajiny.

Vývojové ukazatele na většině území MŠZ ukazují následující, ne příliš optimistické tendence:

- migrační úbytek obyvatel,
- nízký celkový počet pracovních příležitostí,
- nízká kvalifikační úroveň obyvatel a
- nízký hmotný životní standard,
- dlouhodobě nízká investiční aktivita obyvatel i státu.

V rozvoji MŠZ je nutno sledovat několik základních směrů:

Jedná se především o stabilizaci stálého obyvatelstva a změnu jeho struktury. V minulosti byla většina obyvatel zaměstnána v lesním hospodářství, zemědělství a u pohraniční strážě. V porevolučním demokratizačním procesu se vznikem NPŠ a privatizací státních statků byla tato možnost omezena a zapříčinila vznik nezaměstnanosti. Obyvatelé původně pracující převážně v primární sféře však nejsou vždy plynně zaměstnatelní v terciární sféře jako např. ve službách pro cestovní ruch.

Částečným řešením je rekvalifikace a další vzdělávání. Pro stabilizaci stálých obyvatel a přilákání podnikatelů, investorů a pracovníků vhodných pro poskytování služeb v cestovním ruchu je nutno rozvíjet spektrum nejzákladnějších služeb v oblasti dopravní obslužnosti, sociální a zdravotní péče, školství a bydlení, dále podporou drobného a malého a středního podnikání a soukromně hospodařících zemědělců ad. Ke zvýšení atraktivnosti pro usídlení stálých obyvatel by přispěl např. i rozvoj tradičních řemesel.

Dále rozvoj infrastruktury a služeb pro cestovní ruch zaměřený na zimní a letní turistiku a další vyhledávané formy cestovního ruchu. Kromě udržování a rozvoje tradičních forem cestovního ruchu jakými jsou pěší turistika, běžecké a sjezdové lyžování je nutné se zaměřit i dalšími směry, a to zvláště na prudce se rozvíjející cykloturistiku a nově nastupující ekoagroturistiku, vesnickou turistiku, hipoturistiku a kongresovou turistiku (vhodné by bylo zaměření kongresů na ochranu přírody, krajiny, udržitelný rozvoj a podobná témata). V této oblasti je nutné koncepční vyjednávání se Správou NPŠ o povolení vhodného umístění areálů a vedení tras a stezek v souvislosti s těmito aktivitami.

Ochrana přírody v duchu plnohodnotných životních podmínek pro trvale žijící obyvatele, udržení rázu krajiny, obhospodařování bezlesí a osvětová výchova a vzdělávání obyvatel a návštěvníků MŠZ k uchování a ochraně přírodních hodnot území.

Pro další kvalitativní i kvantitativní rozvoj MŠZ je nezbytná změna územního plánu velkého územního celku Šumava.

Důležitým krokem by bylo také prosazení změny usnesení vlády České republiky ze dne 13. května 1992 č. 352, které omezuje rozvoj obcí v MŠZ.

V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu lze konstatovat k jednotlivým jeho formám následující:

- V oblasti sjezdového lyžování i když je extenzivní rozvoj vzhledem k ochraně přírody omezován, je potřeba rozšířit nabídku sjezdového lyžování i do dalších lokalit MZŠ a rozložit tak návštěvnost do celého regionu. Dále je nutno se zaměřit na zvyšování komfortu poskytovaných služeb.
- Současný systém běžeckých tratí v centrální části regionu lze považovat za dostatečný. Další rozvoj je nutno směřovat do okrajových lokalit MZŠ a zaměřit se zejména na vhodné a účelné propojení stávajících i nově vzniklých tras a dále jejich údržbu, zmapování a značení.
- U cyklotras by byla žádoucí jejich separace od silničního provozu a pěších tras. Stejný problém je u nově vznikající hipoturistiky. Vedení tras musí být projednáno s NPŠ a CHKOŠ.
- Pěší turistika potřebuje oživení ve formě rozšíření stávajících a zavedení a propojení nových tras zpřístupňujících zajímavé přírodní atraktivitu a kulturní a historické objekty i s ohledem na dostupnost pro handicapované a také starší generaci. Příležitostí je budování naučných a poznávacích stezek a center vstupu do NPŠ, přírodních rezervací a chráněných oblastí.

Rozvoj cestovního ruchu vyžaduje i regulaci silničního provozu a rozvoj veřejné dopravy. V této oblasti je nutno udržovat a rozšiřovat stávající silniční spojení a budovat parkoviště a odstavné plochy u nástupních míst do oblasti. Do budoucna je nutno uvažovat i o vyloučení individuální dopravy z některých vysoce exponovaných míst a zamezovat neoprávněným vjezdům do chráněných oblastí.

Pro zvýšení komfortu a spektra volnočasových možností návštěvníků MŠZ je nutno rovněž rozvíjet síť sportovišť, wellness center ad. Příležitostí je získání statutu vzdušné lázně alespoň pro některé oblasti MŠZ.

Ubytovací kapacity MŠZ nepotřebují výrazný extenzivní rozvoj. Spíše je nutno se zaměřit na zvyšování jejich komfortu, zlepšování kvality služeb a rozšiřování nabídky pro využití volného času v součinnosti s podnikateli v této oblasti.

Pro přilákání turistů je nutno budovat i informační, komunikační a propagační systémy. V této oblasti by bylo potřeba rozvíjet mediální politiku MŠZ a zvážit zavedení funkce tiskového mluvčího. Příležitostí je např. zavedení

vysokorychlostního internetu. Jako nezbytná se jeví jednotná webová prezentace všech členských subjektů MŠZ.

Obce sdružené v MŠZ v současnosti řeší dobudování technického zázemí, dopravy a školství, což odčerpalo a stále odčerpává značné částky z rozpočtů obcí.

Financování rozvoje MŠZ je problém, který je řešen touto strategií. V této oblasti musí být hledány nové a netradiční způsoby financování s využitím spolupráce se soukromými podnikateli a kapitálem (např. formou PPP projektů).

Faktory zhoršující finanční situaci obcí v MŠZ.

- nevhodné nastavení „Rozpočtového určení daní“ pro malé obce,
- nemožnost hospodařit s lesy v majetku obcí, které spadají do NPŠ,
- podíl na daních u podnikatelů, kteří mají sídlo mimo mikroregion avšak podnikají na území MŠZ,
- vlastnictví státu (Správa NP a CHKO Šumava, LČR, Ministerstvo vnitra, Pozemkový fond, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Povodí Vltavy aj.) až 90% katastrálního území obce,
- neplacení daně z nemovitostí a pozemků ve státním vlastnictví.

Kulturním, turistickým a hospodářským centrem MŠZ je Železná Ruda. Za vstupní brány do MŠZ lze považovat a takto je i do budoucna rozvíjet obce Kašperské Hory, Rejštejn, Čachrov a Hamry. Za přírodní centra MŠZ lze považovat obce Kvildu, Horskou Kvildu, Modravu, Srní a Prášíly.

Z pohledu MŠZ je i do budoucna velmi podstatná spolupráce s přeshraničními partnery (Nationalpark Gemeinden Bayerischer Wald, Gemeinde Bayerischer Eisenstein, Gemeinde Künische Hameren) a navazování další spolupráce, ať již na úrovni regionální či individuální. Zejména pak společné úsilí v šetrném využití šumavského parku a odbourání problémů v hraničním území (např. v souvislosti s rozvojem přeshraničních turistických tras, pendlerstvím).

Vzhledem k poloze MŠZ v NPŠ a CHKOŠ a k možnostem daným konfigurací terénu, historickým vývojem, tradicí a přírodními podmínkami je hlavním zdrojem příjmů cestovní ruch, což se odráží i ve zpracovaných i plánovaných, koncepcích, strategiích a projektech.

Rozvoj MŠZ je připravován komplexně a dochází k prolínání se všech segmentů, počínaje rozvojovými „měkkými projekty“ až po konkrétní „tvrdé projekty“ investičního charakteru, jejichž specifikace bude výsledkem strategické části tohoto projektu.

3.2. Strategické role jednotlivých obcí

Výsledky analýzy jednotlivých obcí jsou uvedeny v příloze tohoto dokumentu.

3.2.1. Čachrov

Popis výchozí situace

Asi 15 km severovýchodně od Železné Rudy při toku říčky Ostružná v nadmořské výšce 714 m leží obec Čachrov (okres Klatovy).

V katastru Čachrova žije trvale asi 190 obyvatel. V katastru správního území Čachrov je asi 560 obyvatel.

Obce spadající pod Čachrov - Bradné, Březí, Dobřemilice, Chřepice, Chvalšovice, Javorná, Jesení, Kunkovice, Onen Svět, Předvojovice, Svinná a Zahrádka.

Počátek obce může být pravděpodobně umístěn do 12 století. Nejstarší zmínky ze starých písemností uvádí že Čachrov býval rytířskou pevností.

V současnosti obec stojí mimo hlavní proud turistického ruchu a z hlediska svého rozvoje neměla štěstí na soukromé podnikatele, kteří by přispěli k jejímu rozvoji. (soukromý vlastník Čachrovské tvrze, který zřejmě z důvodu nedostatku finančních prostředků není schopen tvrz zrekonstruovat).

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - nástupní prostor pro centrální Šumavu - klidné místo mimo hlavní centra turistického ruchu	Slabé stránky: - zatím málo rozvinuté služby pro návštěvníky - malý zájem soukromých investorů k přispění rozvoji obce - zanedbaná dopravní infrastruktura - zanedbané turistické napojení na centrální část Šumavy - nedostatečná propagace obce
Příležitosti: - dokončení rekonstrukce Čachrovské tvrze - dobudování infrastruktury pro návštěvníky Šumavy - zapojení do kulturního a historického rámce Šumavy (tématické stezky)	Hrozby: - Čachrov zůstane na okraji zájmu turistů - Čachrov zůstane na okraji zájmu soukromých podnikatelů - dojde k odchodu místních obyvatel a jejich stárnutí

Strategický návrh cílového stavu

Obec Čachrov se nachází na okraji MŠZ což ho strategicky předurčuje do role vstupní brány do centrální Šumavy jako východiště pěších, cyklo, hipo a v zimě běžeckých tratí.

Může sloužit pro ubytování návštěvníků, kteří touží po klidném prostředí avšak chtějí se vyhnout hlavnímu náporu návštěvníků ve vrcholu sezóny v centrální části MŠZ.

Taktický postup k jeho dosažení

Navazování kontaktu se soukromými investory a ve spolupráci s nimi dobudovat infrastrukturu pro turisty – ubytování, trávení volného času, napojení tras na centrální Šumavu.

Z historického hlediska doporučujeme Čachrov zapojit do projektů.

- zlatá stezka,
- sklářská stezka,

Zlepšení dopravního spojení – veřejné dopravy směrem do centrální Šumavy a i do vnitrozemí.

Zlepšování služeb pro místní obyvatelstvo, udržení školy, dobudování technické a dopravní infrastruktury.

Z hlediska financování spolupracovat se soukromými investory a hledat možnosti vhodných dotací ze strukturálních fondů EU.

3.2.2. Hamry

Popis výchozí situace

Rekreační osada Hamry leží na toku říčky Úhlavy asi 8 km jihovýchodně od Nýrska v okrese Klatovy v nadmořské výšce 582 m.

Katastrální území obce se skládá z k.ú. Hamry na Šumavě a k.ú. Zadní Chalupy o celkové rozloze 3687 ha s hustotou osídlení 2,8 obyvatel /km². V obci je hlášeno k trvalému pobytu k 1.1.2006 128 obyvatel, z toho 7 dětí a 15 osob v důchodovém věku z toho 5 nad sedmdesát let.

V obci je 67 objektů s popisným číslem a 11 objektů s číslem evidenčním. (v roce 1939 evidováno 218 č.p. a hlášeno 1456 lidí).

Vlastní obec byla založena v roce 1860 z původní Královské rychty, která se skládala ze třiceti dvorců roztroušených v Úhlavském údolí a po jeho svazích. První historický údaj o osídlení pochází z roku 1429.

Nadmořská výška katastru obce kolísá mezi údolím Úhlavy (530m) a vrcholem Ostrého (1280m)

V současnosti se obec zaměřila především na budování infrastruktury pro turistický ruch a navázání kulturní spolupráce v rámci přeshraničního sdružení Královský hvozd (šest českých a pět německých obcí) a s německým sdružením rodáků Kunische Gemeinde Hammern.

Soukromé podnikání se soustřeďuje především na budování ubytovací kapacity pro turisty.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - poloha blízko atraktivních území – Královský hvozd, Železná Ruda - rozvoj přeshraniční spolupráce - pořádání kulturních akcí	Slabé stránky: - nedostatečné zázemí pro turisty - nedostatečné dopravní napojení na centrální Šumavu a do vnitrozemí
--	--

Příležitosti: - rozvoj venkovské turistiky - začlenění Královského hvozdu do NPŠ - dobudování letního a zimního turistického napojení na Železnou Rudu	Hrozby: - obec zůstane na okraji zájmu návštěvníků MŠZ
---	---

Strategický návrh cílového stavu

Záměr profilace obce jako „Brány do MŠZ“ a nositelem historického odkazu Královských rycht ze zaniklého správního celku Královský hvozď.

Taktický postup k jeho dosažení

Zapojení do projektu „Sklářská stezka“.

Vytvoření projektu „Rychtářská stezka“.

Využití areálu po vojenské rotě a z nabídnout ho soukromým investorům k využití např. domov důchodců, sanatorium apod.

Obnova a údržba venkovské zástavby a drobné historické architektury.

Napojení běžeckých tras na systém MŠZ.

Dobudování letních turistických tras (pěších, cyklo a hipo) a naučných stezek.

Rozvoj kulturně historických akcí a kongresové turistiky.

Obec čelí restrikcím díky poloze v CHKO (1. zóny ochrany apod.), ale nemá výhody pro polohu mimo území NP. Proto myšlenka vstupu do NP.

Podpora lyžování na Špičáku. Využívá se ubytování pro lyžařskou oblast Špičák.

Ze strategického hlediska chybí v obci rekreační svah. Proto se plánuje se sjezdovka na S svahu Přílohu na loukách směrem na Zadní Hamry. Vylepší se zimní poptávka turistického ruchu.

Členství v Mikroregionu Úhlava, marketingová značka ekoregion Úhlava.

V předních Hamrech hřiště zmodernizovat a zpřístupnit pro turisty. Obec podpoří soukromé iniciativy penzionů pro vybudování sportovních ploch (tenisová hřiště apod).

Obec umožní a uvítá terénní pracoviště NP Šumava v rámci plánovaného informačního střediska.

Je potřeba ochrana přírody a informací a v konečné podobě i majetku občanů po odchodu hraniční policie z obce.

3.2.3. Horská Kvilda

Popis výchozí situace

V nadmořské výšce 1075 m.n.m. rozložená na šumavských pláních lemovaných hlubokými lesy se nachází jedna z nejvýše položených obcí v Čechách - Horská Kvilda.

Tento divoce romantický kraj patřil od nepaměti českému královskému dvoru. První zmínky o osídlení tohoto místa pocházejí ze 14. století a jsou spojeny s existencí obchodní stezky ze Sušice do bavorského Pasova a s rýžováním zlata na Hamerském potoce. Osadníci se v minulosti zabývali převážně těžbou dřeva, rašeliny a sklářstvím.

V současnosti se obec profiluje jako centrum horské turistiky a to jak v letním, tak i v zimním období. Jsou zde nástupiště pěších i cyklo- tras a v zimě běžeckých tratí. Ubytování převažuje v rodinných penzionech.

Dochovalo se tradiční řezbářství. Chov náhorního skotu.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - klidné vysokohorské místo s atraktivní přírodou - přiměřená kapacita relativně kvalitního ubytování - nástupiště turistických tras	Slabé stránky: - chybí sportovní vyžití pro návštěvníky
Příležitosti: - dobudování areálu pro sportovní vyžití návštěvníků - dobudování vesnické turistiky - zpřístupnění dalších atraktivních míst Šumavy	Hrozby: - přísnější restrikce ze strany NPŠ

Strategický návrh cílového stavu

Atraktivní místo pro návštěvníky se zájmem o poznávání přírody, rodinnou rekreaci a horskou turistiku s přiměřeným zázemím pro sportovní a kulturní vyžití.

Taktický postup k jeho dosažení

Dobudování zázemí pro sportovní vyžití. Dobudování možností pro venkovskou turistiku. Větší turistické využití tradičních řemesel – řezbářství. Možnost zařazení do „zlaté stezky“.

3.2.4. Kašperské Hory

Popis výchozí situace

Městečko Kašperské Hory bylo založeno na poč. 14. století je proslulé zejména těžbou zlata a jako oblíbené letní i zimní turistické středisko. Rozkládá se v

blízkosti řeky Otavy v Javornické hornatině na hranici CHKO Šumava v blízkosti hradu Kašperk. Leží 10 km jižně od města Sušice v okrese Klatovy ve výšce 739 m nad mořem.

Pod správu města spadají osady – části obce Červená, Tuškov, Opolenec, Žlíbek, Kavrlík, Podlesí, Lídlový Dvory, Dolní Dvorce.

Město se profiluje jako centrum pro návštěvníky, kteří mají zájem o sport a poznání přírody a zároveň chtějí využívat kulturního zázemí malého města. Je zde vybudován nový sjezdařský areál.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - blízkost k atraktivnímu přírodnímu území - hrad Kašperk s možností pořádání kulturně poznávacích akcí - sjezdařský areál	Slabé stránky: - nedokonalé kulturně sportovní zázemí - neupravené centrum města - nedokonalé napojení na centrální Šumavu.
Příležitosti: - rozšířit kulturní a sportovní vyžití - využití zázemí malého města ve prospěch turistického ruchu - využití historického dědictví, hrad kašperk, keltská minulost.	Hrozby: - odliv turistů blíže k centru Šumavy - restrikce CHKO

Strategický návrh cílového stavu

Profilovat se jako „Brána do Šumavy“ s rozsáhlým kulturně sportovním vyžitím.

Další profilace jako centrum malého a středního ekologicky nezávadného podnikání (tradiční řemesla, zemědělství, dřevařské výroby, služby,...)

Taktický postup k jeho dosažení

zařazení do systému „keltská stezka“, „zlatá stezka“. Rekonstrukce centra města, rekonstrukce kina a společenského sálu v sokolovně, rekonstrukce a rozšíření ubytovacích kapacit, víceúčelové sportoviště, rozšíření kulturních akcí s využitím hradu Kašperk a keltské minulosti. Rozšíření možností pro pěší turistiku. Přeshraniční spolupráce s městem Grafenau. Dobudování zázemí pro kongresovou turistiku ve vedlejších sezonách.

3.2.5. Kvilda

Popis výchozí situace

Malá horská obec a turistické středisko zimních sportů Kvilda se nachází uprostřed Kvildských plání na Šumavě u soutoku Teplé Vltavy s Kvildským potokem v nadmořské výšce 1058 m. Ves ležící 15 km jihozápadně od města Vimperka v okrese Prachatice.

Od roku 1366 kolem procházela jedna z větví Zlaté stezky. Na přelomu 15. a 16. století tu byla založena dřevařská osada. První zmínky se datují do roku 1569.

V roce 1794 vznikla v Kvildě sklárna, která proslula zejména v 19. století lidovými obrázky malovanými na skle.

V současnosti se Kvilda profiluje jako centrum letní i zimní rekreace a nástupní středisko do nejkrásnějších partií Šumavy.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - poloha v centru Šumavy - relativně dobré ubytovací kapacity - relativně dobré zázemí pro návštěvníky	Slabé stránky: - chybí nástup do NPŠ - nutno dobudovat kulturně sportovní vyžití pro návštěvníky
Příležitosti: - větší využití atraktivity daného území - získání statutu klimatické lázně	Hrozby: - přílišná restrikce ze strany NPŠ

Strategický návrh cílového stavu

Nástupní centrum do NPŠ, centrum poznávací a horské turistiky, středisko rodinné a outdoorové rekreace.

Taktický postup k jeho dosažení

Zapojení do systému „zlatá stezka“, „sklářská stezka“, kongresová turistika – ve vedlejších sezónách. Rozvoj tradičních řemesel – návštěvnické centrum. Vybudování nástupního střediska do NPŠ. Dobudování sportovně rekreačního vyžití pro turisty. Venkovská turistika. Využití kulturně historického dědictví, architektonické památky. Přeshraniční spolupráce se sousedními obcemi v Bavorsku, zejména s Mauth-Finsterau.

3.2.6. Modrava

Popis výchozí situace

Obec a rekreační středisko Modrava leží v nadmořské výšce 980 m v údolí při soutoku Modravského, Roklanského a Filipohuťského potoka. Nachází se v okrese Klatovy asi 25 km západně od Vimperka.

Původně lovecká a dřevařská osada zde byla založena roku 1737. V hlubokých lesích v okolí byla koncem 18. století zahájena intenzivní těžba dřeva. K jeho dopravě do vnitrozemí plavením byl vystavěn Vchynicko-Tetovský kanál, který odbočuje z řeky Vydry jen kousek před Modravou.

Modrava se v současnosti profiluje jako sportovně rekreační středisko v srdci Šumavy s relativně rozvinutou ubytovací a stravovací kapacitou.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - poloha v centru neporušené šumavské přírody - dostupnost atraktivních území - relativně dobré ubytování - turistické vyžití v zimním i letním období - významná pomoc ze strany podnikatelské sféry - dochovaný urbanistický ráz horské obce	Slabé stránky: - chybí sportovní a kulturní vyžití pro turisty - chybí nástupní centrum do NPŠ - chybí doplňkové služby cestovního ruchu (prodejna, cykloservis, skyservis, průvodcovská služba, horská služba...)
Příležitosti: - profilace Modravy jako nástupního centra do divočiny - centrum zážitku z přírody	Hrozby: - přílišná restrikce ze strany NPŠ - přílišná urbanizace

Strategický návrh cílového stavu

Modrava – centrum poznávací a zážitkové turistiky, vstup do divočiny.

Modrava jako stabilizovaná moderní obec, rozvíjející se na základě trvale udržitelného rozvoje s cílem zachování plnohodnotného sídelního útvaru a reprezentující na svém správním území ochranu environmentálních kvalit tohoto území. Plnohodnotný život svých obyvatel; rozvoj služeb v rámci cestovního ruchu; schopnost uchovat si sociální subjektivitu a svéprávnost. Cílem je přilákat na Šumavu lidi, kteří uznávají hodnotu přírodních krás a mají pocit sounáležitosti s přírodou Šumavy.

Taktický postup k jeho dosažení

Rozvoj dopravní a technické infrastruktury. Vybudování návštěvnického centra dřevařství. Pro zimní období dobudování možnosti rodinného sjezdového lyžování, dobudování wellness centra, dobudování naučných stezek, dobudování servisu pro turisty. Zapojení do projektu „Klostrmanova stezka“, „Zlatá stezka“, „Keltská stezka“. Budování venkovské turistiky. Dobudování sítě značených turistických stezek a cyklotras. Vybudování Návštěvnického centra NPŠ se zázemím pro kongresovou turistiku se zaměřením na ochranu přírody.

3.2.7. Prášily

Popis výchozí situace

Prášily jsou malá obec pod horou Ždánidla. Leží 9 km jihozápadně od Hartmanic, 11 km jihovýchodně od Železné Rudy.

V blízkosti jsou Prášilské jezero, jezero Laka a vrchol s rozhlednou Poledník.

Osada vznikla koncem 18. století, kdy kolem skelné hutě, vystavěné Lorencem Gattermayerem v roce 1739, vyrostly první obytné domky. Panství v této oblasti

vlastnil mimo jiné i rod Lobkoviců, který zavedl v obci výrobu skla a zrcadel. Rozsáhlejší vývoj osady pokračoval teprve začátkem 19. století, kdy Prášilské panství přešlo do majetku knížete Schwarzenberka. V té době se domky rozprostíraly po svahu hory Ždánidla, samoty si našly své místo na svazích Poledníku, Formbergu a okolo Prášilského potoka. Ve 20. století začaly dřevěné stavby nahrazovat stavby zděné a již roku 1803 zde byl vystavěn kostel sv. Prokopa.

V současnosti se Prášily profilují jako centrum rodinné, poznávací a outdoorové rekreace s bohatým kulturním programem zaměřeným především na keltskou minulost.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - leží v centru neporušené šumavské přírody - významná pomoc ze strany podnikatelské sféry - bohatý kulturně historický program - relativně dobré zázemí pro turisty	Slabé stránky: - chybí zázemí pro sportovní vyžití návštěvníků
Příležitosti: - navázání na historické aktivity obce - neustálé zlepšování služeb pro turisty - nástupní centrum do NPŠ	Hrozby: - přílišná restrikce ze strany NPŠ - ztráta přízně soukromo-podnikatelského sektoru.

Strategický návrh cílového stavu

Centrum rodinné, poznávací a outdoorové turistiky se zaměřením na poznávání krás Šumavy a její historie.

Taktický postup k jeho dosažení

Zapojení do projektu „keltská stezka“, „sklářská stezka“, „papírenská stezka“. Zapojení do projektu hipostezek. Vybudování nástupního centra do NPŠ. Rozvoj sportovně kulturního vyžití pro návštěvníky. Spolupráce se soukromou podnikatelskou sférou.

3.2.8. Rejštejn

Popis výchozí situace

Městečko Rejštejn leží 15 km jižně od Sušice v okrese Klatovy ve výši 568 m nad mořem při ústí říčky Losenice do řeky Otavy. Tato původně rýžovnická osada se dnes nachází na samé hranici Šumavského národního parku. Do správního území patří Čenkova pila, Zhůří u Rejštejna, Svojše, Velký Radkov a Radešov. Kozí Hřbet, Klášterský Mlýn.

Rejštejn se v současné době profiluje jako centrum vodácké a hipo- turistiky. Nástupní středisko do centrální Šumavy. Obec je orientována spíše na letní turistiku.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - relativně dobře vybudované ubytování campingového typu - tradice ve vodácké turistice	Slabé stránky: - relativně zanedbaný vzhled obce. - služby pro turisty na nízké úrovni
Příležitosti: - dobudování sportovně rekreačního vyžití -	Hrozby: - přílišná restrikce ze strany NPŠ - odliv turistů do centrálních částí Šumavy nebo do Kašperských hor

Strategický návrh cílového stavu

Profilace obce na letní turistiku se zaměřením na vodní-, cyklo-, a hipo- turistiku.

Taktický postup k jeho dosažení

Zapojení do systému „Klostrmanova stezka“, „zlatá stezka“, „sklářská stezka“. Dobudování dopravní infrastruktury. Dobudování ubytovacích kapacit pro stálé obyvatelstvo. Prohlubování spolupráce s rodáky a tradic s tím spojených. Vybudování zázemí pro sportovní vyžití. Rozvoj venkovské turistiky. Dobudování zážitkových a pěších stezek k atraktivním cílům. Rozvoj vodácké a hipo- turistiky. Nástupní centrum pro cykloturistiku. Rozvoj zázemí pro kongresovou turistiku. Dobudování a rozvoj ubytovacích kapacit.

3.2.9. Srní

Popis výchozí situace

Horská obec a rekreační středisko Srní leží v nadmořské výšce 845 m 16 km jižně od města Sušice v okrese Klatovy na Šumavských pláních v Povydrří v Národním parku Šumava.

Původně dřevařská osada byla založena počátkem 18. století.

V obci se dochovala řada chalup horského typu s částmi stěn chráněnými šindelem. Výjimku netvoří ani místní kostel Nejsvětější Trojice, který pochází z počátku 19. století, jehož stěny jsou šindelem také částečně kryty.

Pod Srní spadají obce – Mechov, Sedlo, Rokyta, Staré Srní.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - ubytovací kapacity na dobré úrovni hotelového typu se zázemím - dobrá spolupráce se soukromým sektorem	Slabé stránky: - poměrně zanedbaná infrastruktura obce
Příležitosti: - využití kulturně historického dědictví - rozvoj kongresové turistiky	Hrozby: - přílišné restrikce ze strany NPŠ - zhoršení spolupráce se soukromým sektorem.

Strategický návrh cílového stavu

Turistické centrum v centrální části Šumavy s rozvinutým zázemím pro sportovní využití a poznávání historicko kulturních tradic Šumavy.

Taktický postup k jeho dosažení

Dobudování dopravní a technické infrastruktury. Dobudování infrastruktury pro sportovní využití návštěvníků. Zapojení do projektu „Klostrmanova stezka“. využití a rekonstrukce kulturně historických památek. Budování zážitkových a naučných stezek. Zaměření na hipoturistiku a country akce. Budování venkovské turistiky. Využití tradičních řemesel – návštěvnické centrum, muzeum šumavských řemesel. Dobudování informačního centra. Rozvoj kongresové turistiky – využití velkých hotelů.

3.2.10. Železná Ruda

Popis výchozí situace

Železná Ruda je významným horským rekreačním střediskem západní Šumavy. Ve městěčku je železniční i silniční hraniční přechod do Německa, na vrších v okolí je vybudována řada sjezdových tratí a vleků. Železná Ruda je také vhodným východiskem pro výlety po zajímavostech západní Šumavy či přilehlé části Bavorska.

Horské městečko leží na hranici ČR s Německem v CHKO Šumava poblíž hranice Šumavského národního parku na úpatí vrchů Špičáku (1,202 m) a Pancíře (1,214 m) při říčce Řezné v nadmořské výšce 754 m. Nachází se v okrese Klatovy asi 20 km jižně od Nýrska.

Železná Ruda byla založena v první polovině 16. století v blízkosti nově objevených ložisek železné rudy. V hlubokých lesích při tocích říčky Řezné a Železného potoka u staré obchodní stezky z Řezna do Prahy tak vznikla malá osada, tehdy zvaná Hutní. První zmínky o ní jsou z roku 1569, kdy náležela k panství hradu Rýzmbeka.

Železná Ruda je v současnosti vnímána jako centrum sjezdového lyžování a v létě jako nástupiště do centrálních částí Šumavy pro pěší a cyklo- turistiku. Obec poskytuje návštěvníkům relativně bohaté servisní zázemí a služby.

Obec čelí restrikcím díky poloze v CHKO, ale nemá výhody obcí ležících v NP. V budoucnu je třeba vyřešit tento rozpor.

SWOT analýza současné situace

Silné stránky: - rozvinuté zázemí pro sjezdové a běžecké lyžování - zázemí pro letní turistiku	Slabé stránky: - nedokonalém kulturně sportovní zázemí a služby - znehodnocení části obce stánkovým prodejem - nedokonalá dopravní infrastruktura
---	--

Příležitosti: - vstup do Schengenského prostoru - vytvoření jednotného horského střediska s Eisensteinem - dobudování služeb a servisu pro návštěvníky - zvýšení kulturních aktivit	Hrozby: - přílišná restrikce ze strany NPŠ a CHKOŠ - nepropojení s Eisensteinem
--	---

Strategický návrh cílového stavu

Turistické středisko luxusního typu pro letní i zimní turistiku s bohatým kulturně sportovním a servisním zázemím.

Taktický postup k jeho dosažení

Rozšiřování služeb pro sjezdové lyžování. Rozšiřování servisních služeb pro letní i zimní turistiku. Rozvoj a propojení areálů Špičák a Pancíř. Vytvoření jednotné turistické oblasti Železná Ruda – Eisenstein. vybudování silničního obchvatu města. Vybudování doprovodných služeb pro návštěvníky (golfový areál, vodní svět, zimní stadion, fotbalový stadion, tenisové kurty, víceúčelové hřiště, muzea, návštěvnická centra-sklářství...) Dobudování dopravní a technické infrastruktury. Rozvoj kulturních a společenských akcí. Rozvoj venkovské turistiky.

4. Životní prostředí a místní rozvoj

4.1. Územní plánování (rozvoj území a sídel)

V MŠZ mají obě města a všechny obce s výjimkou Čachrova zpracované územní plány. Tyto územně plánovací dokumentace jsou řádně projednané a tedy platné s výjimkou obce Rejštejn, kde je dokumentace již delší dobu v procesu dohodování a schválena byla pouze vyhláška obce s regulačními prvky. Stáří schválených územních plánů je již více než 2 roky, většina z nich je doplněna a aktualizována jednou či více změnami, které jsou projednané či právě ve fázi projednávání. Většina územních plánů řeší pouze problematiku sídelních útvarů a blízkého okolí. Ze zákona vyplývá povinnost obcí pořídit nové územní plány a to na celé správní území. Do nových územních plánů je potřeba zapracovat rozvojové záměry v souladu s touto strategií a připravit se tak na realizaci jednotlivých strategických opatření v rámci tohoto projektu.

Přehled zpracovaných územních plánů a změn v jednotlivých obcích:

sídlo	rok schválení ÚP	počet schválených změn
Hamry	2001	-
Železná Ruda	1994	3
Čachrov	pouze urbanistická studie	

Prášíly	1995	-
Kašperské Hory	1994	1
Rejštejn	- (vyhláška 2005)	-
Srní	1997	1
Modrava	1997	1
Horská Kvilda	1997	2
Kvilda	1996	3

Podrobněji je dosud zpracovaná územně plánovací dokumentace popsána v kapitolách věnovaných jednotlivým obcím.

4.1.1. Územní plán VÚC Šumava (změna)

Územní plán regionu Šumava byl zpracován Státním ústavem pro územní plánování – Terplan Praha v květnu 1991. Obsahuje textovou část, hlavní výkres (návrh ÚP regionu, 38 sekcí map 1:25000), schéma urbanistické koncepce (1:100000).

Řešené území je rozděleno podle tehdejších okresů na českokrumlovskou část, prachatickou část a na klatovskou část. Území MŠZ tvoří cca ½ klatovské části rozkládající se podél státní hranice a přibližně sledující hranice NP Šumava. Jde o území s minimálním počtem obyvatel, s minimální průmyslovou sférou, území orientované výhradně na cestovní ruch, rekreační služby, lesnictví a okrajově i zemědělství.

ÚP regionu Šumava rozlišuje v oblasti rozvoje osídlení centra osídlení a nestředisková sídla. Města Železná Ruda a Kašperské hory jsou zařazena mezi centra osídlení středního významu. Sídla Kvilda, Čachrov, Prášíly, Rejštejn, Srní a Hojsova stráž jsou zařazena jako nestředisková sídla hlavní, sídla Javorná, Modrava, Svojsé jsou zařazena jako nestředisková sídla vedlejší. Neuvedená sídla jsou zařazena jako nestředisková sídla ostatní.

V oblasti urbanismu stanovuje ÚP reg. Šumavy urbanistickou koncepci, která je založena na decentralizované koncentraci výstavby pro obyvatelstvo i pro rekreaci, která respektuje a dotváří ekologické a estetické hodnoty prostředí. Urbanistická koncepce je dále podrobněji popisována v jednotlivých krajinných celcích. V oblasti MŠZ jde o krajinné celky Kvildsko, Povydrří, Horní Otava, Železnorudsko, Hojsova Stráž-Zelená Lhota, Prášilsko.

ÚP věnuje pozornost malým venkovským sídlům a navrhuje Program obnovy vesnice. Doporučuje postupné uplatňování tohoto programu v experimentální etapě v obcích Kvilda, Prášíly, Srní, v I. etapě v Kašperských Horách a ve II. etapě v Hojsově Stráži. ÚP řadí Kašperské Hory mezi historická města s památkovými zónami a sídla Kvilda-Vilémov, Čachrov, Rejštejn mezi sídla na které se vztahuje zájem památkové ochrany. ÚP navrhuje vymístění objektů Ministerstva vnitra na Kvildě a na Modravě.

V oblasti péče o krajinu a ochrany přírody ÚP stanovil zásady využívání zón zvýšené péče o krajinu (zóny A,B,C) a dále uvádí tabulkové přehledy územních segmentů, maloplošných chráněných území a genových základů.

V oblasti občanské vybavenosti se dělí sídla do 6-ti skupin podle úrovně jednotlivých typů občanské vybavenosti (ubytovací zařízení, pohostinství, sportoviště, maloobchod a služby).

V oblasti cestovního ruchu a rekreace se celé řešené území rozděluje na rekreační krajinné celky u nichž se stanoví:

- základní plošná bilance, skladba rekreačně využitelných ploch
- časové a funkční využití krajinných celků
- doporučené kapacitní rámce návštěvnosti
- funkce sídel v cestovním ruchu
- rozvoj ubytovacích kapacit a jejich struktura
- specifická v rozvoji krajinných celků

Na území MŠZ jsou to Kvildsko, Povydrří, Horní Otava, Železnorudsko, Prášílsko.

Navrhuje se typologie ubytovacích zařízení (hotely-2typy, zelený hotel, apart hotel, motel, ubytovací hostinec, penzion, turistická ubytovna, ubytování v soukromí, ostatní zařízení).

Jsou zde popsán předpokládaný rozvoj sportovně rekreační vybavenosti v jednotlivých sportovních činnostech.

V oblasti dopravy navrhuje ÚP obnovení regionálního vztahu Železnorudska se Sušickem a oslabení „magistrály Šumavy v úseku Horní Vltavice-Borová Lada-Kvilda-Rejštejn. Navrhuje se uplatňování regulačních opatření v silniční dopravě zejména ve a posílení dopravy železniční. Omezující opatření pro individuální automobilovou dopravu se navrhuje ve vnitřním pásmu NP, kde nosnou formou pohybu bude pěší turistika, cyklistika a alternativní formy hromadné dopravy.

V oblasti vodního hospodářství vyplývá nutnost ochrany vodních zdrojů a vodárenských toků např. vybudováním ČOV ve všech sídlech MŠZ. Jsou zde popsány uvažované lokality pro vybudování údolních nádrží jako zásobáren pitné vody a zdrojů elektrické energie (Čachrov, Rejštejn, Stodůlky, Antýgl).

Požadavky ÚP vyplývající pro jednotlivá sídla MŠZ jsou uvedeny zvlášť v samostatných kapitolách věnovaných těmto sídlům.

Aktualizace, změna ÚP regionu Šumava

Územní plán regionu Šumava je dokument zpracovaný v době celospolečenských změn po r. 1989. Za 15 let platnosti tohoto ÚP prošlo území Šumavy určitým vývojem a bylo by vhodné ÚP aktualizovat. Předpokládaný rozvoj měst a obcí v MŠZ si vyžádá revizi některých předpokladů a požadavků Územního plán regionu Šumava.

Vzhledem k tomu, že mezitím prošla vývojem i státní samospráva a připravují se nové územní plány VÚC obou krajů na jejichž území se Šumava nachází, dojde pravděpodobně k situaci, že bude ÚP regionu Šumava po schválení ÚP VÚC Jihočeského kraje a ÚP VÚC Plzeňského kraje těmito dokumenty zcela nahrazen. Rozvojovou strategií je proto nutné zpracovat jako podklad do těchto dokumentů.

4.1.2. Usnesení vlády ČR č. 352

Toto usnesení schválilo Územní plán regionu Šumava.

Usnesení vlády č. 352 z 13.5. 1992 rovněž stanovilo Směrnici pro uspořádání Šumavy, kterou se stanovují závazné a směrné části ÚP regionu Šumava. V praxi to znamená, že směrné části ÚP Šumava mohou být měněny MMRČR zatímco závazné části Šumava mohou být měněny tak jako zákony pouze usnesením vlády.

4.1.3. Další územní plány VÚC Plzeňského kraje

Území Mikroregionu Šumava západ se týkají další rozpracované územně plánovací dokumentace velkých územních celků. Jedná se o:

~ ÚPN VÚC okresu Klatovy. Koncept této územně plánovací dokumentace byl zpracován v r.2000. Veřejné projednání konceptu proběhlo v r. 2004.

~ Územní plán velkého územního celku Plzeňského kraje. Návrh zadání byl zpracován v březnu 2006 a následně veřejně projednán.

4.2. Dopravní infrastruktura a obslužnost

4.2.1. Silniční doprava

4.2.1.1. Silnice 1. třídy

Na území Mikroregionu ŠZ se nachází jedna komunikace 1. třídy I/27 představující mezinárodní spojení E53 Plzeň-Klatovy-Ž. Ruda-Bayerische Eisenstein-Zwiesel-Regen-Degendorf. Komunikace je určena pro osobní a omezeně i pro autobusovou a nákladní dopravu. Omezení je dáno výškou železničního přemostění v Běšinech (3,7m).

Na této komunikaci je dle konceptu ÚP VÚC Klatovy plánována přeložka lesního úseku s několika ostrými zatáčkami u Javorné ve směru na Železnou Rudu a obchvat Železné Rudy.

Dle ÚP regionu Šumava jsou plánovány:

- přeložka u Běšin s novým podjezdem ČSD
- úprava průtahu Čachrovem
- přeložka silnice v Jesení
- přeložka silnice v prostoru Javorné
- směrová úprava v prostoru Starý Brunst
- obchvat Železné Rudy

4.2.1.2. Silnice 2. třídy

Na území Mikroregionu ŠZ se nachází několik silnic 2. třídy:

- silnice II/190 Nýrsko - Železná Ruda pokračující dále v trase Gerlova Huť – Hartmanice
- silnice II/169 Sušice - Rejštejn - Horská Kvilda - Kvilda
- silnice II/145 Petrovice u Sušice – Hartmanice – Kašperské Hory – Stachy a dále Vimperk – Netolice

Dle ÚP regionu Šumava jsou plánovány u silnice II/190 úprava průtahu Hojsovou Stráží a směrová úprava v prostoru Špičáckého sedla a u silnice II/145 obchvat Kašperských Hor.

Aktuálně projednávaná územně plánovací dokumentace města Kašperské Hory navrhuje rozšíření stávající komunikace o stoupací pruh.

Ostatní silnice pak mají statut silnic 3. třídy a místních obslužných komunikací.

Nezanedbatelná je zde rovněž síť lesních cest.

4.2.1.3. Krizové úseky komunikací

Krizové úseky silniční dopravy – zimní období:

- úsek na silnici mezi Horskou Kvildou a Kvildou mezi Vydřím mostem Jezerní slatí bývá v zimě neprůjezdný vlivem větrem nafoukaných závějů (obdobné v Modravě, Filipova Huť)
- úsek mezi Hojsovou Stráží a Špičákem v lese (v zimě obtížně sjízdný vlivem silné vrstvy námrazy a nemožnosti solení)
- úsek mezi Gerlovou Hutí a Prášily (nesolí se)
- úseky v okolí Prášil s vozovkou z kostek, obchvat Prášil (nerovnosti, námraza, málo intenzivní údržba)

Krizové úseky silniční dopravy – letní období:

- celá silnice II/169 Sušice - Rejštejn (kolize mezi motorovými vozidly, cyklisty a chodci, zúžený profil vlivem sesuvu silnice podél Otavy mezi Annínem a Radešovem -aktuálně se opravuje)
- úsek Modrava – u hradlového mostu směr Srní (kolize mezi motorovými vozidly, cyklisty a chodci)
- úsek Modrava – Filipova Huť - Kvilda (kolize mezi motorovými vozidly, cyklisty a chodci)
- úsek Horská Kvilda – Kvilda (kolize mezi motorovými vozidly, cyklisty a chodci)
- úsek vedoucí Špičákem (nebezpečný vlivem neexistence chodníku-hrozí kolize automobily, chodci, cyklisté)
- celý úsek Čachrov - Javorná - Železná Ruda (kolize mezi motorovými vozidly, cyklisty a chodci)

Krizové úseky silniční dopravy – celoročně:

- zúžený profil při průjezdu Hojsovou Stráží
- křižovatka silnic II/145 a III/1458 na V straně Kašperských Hor
- stoupání a zatáčky na Z Kašperských hor
- příjezd na náměstí v Kašperských Horách ze západní strany v zúženém průřezu
- zatáčky a zúžený profil komunikace v J části Srní u mostku ve směru na Modravu
- zatáčky na silnici podél Otavy mezi Rejštejnem a Č. Pilou
- zúžený profil při průjezdu Rejštejnem
- ostrá zatáčka zúžený profil při průjezdu Špičákem
- křižovatka silnic II/145 a II/169 u mostu přes Otavu nedaleko Dlouhé Vsi (sice mimo území MŠZ, ale s dopravou v něm souvisí)

Krizové úseky silniční dopravy – aktuálně velmi špatný stav povrchu komunikace:

- průjezd Rejštejnem
- úsek mezi Srním a Filipovou Hutí
- úsek mezi Gerlovou Hutí a Prášily

4.2.1.4. Technický stav komunikací

Prakticky veškeré komunikace v oblasti jsou konstrukčně zastaralé. Jedná se vesměs o staré komunikace s poddimenzovanými konstrukčními vrstvami, povrch těchto komunikací byl podle potřeby pouze lokálně opravován bez podstatných vylepšení konstrukčních vrstev. Poškození komunikací je patrné vždy nejvíce po zimním období, kdy jsou opravy nejpotřebnější. Prakticky veškeré komunikace v oblasti by bylo potřeba celkově zrekonstruovat.

4.2.1.5. Specifické horské prostředí

Vlivem specifickému horskému prostředí s větším počtem dní kdy na komunikace působí zimní podmínky, tyto komunikace se rychleji opotřebovávají. Probíhá zde rovněž častější a intenzivnější zimní údržba než ve vnitrozemí, která rovněž zhoršuje jejich stav.

4.2.1.6. Bezpečnost

Na komunikacích MŠZ se méně či více často střetávají 3 typově odlišní účastníci silničního provozu. Jsou to motorová vozidla (nákladní a osobní auta, autobusy, motorky), cyklisté a chodci. Vzhledem k intenzitě dopravy všech zmíněných účastníků silničního provozu a vzhledem k šířce komunikací kombinované s členitostí terénu s množstvím kopců a zatáček je bezpečnost všech zúčastněných nedostatečná.

4.2.1.7. Koncepce do budoucna

Komunikační síť v mikroregionu je kromě Železnorudska (existence železnice) jediným způsobem dopravy návštěvníků a obyvatel a její stav do určité míry limituje spokojenost a poptávku po regionu.

Proto je nutné zajistit :

- vyšší kvalitu technického stavu komunikací
- precizní údržbu komunikací v zimním období
- zajištění bezpečnosti komunikací vytvořením oddělených dopravních koridorů a místy i zpomalením dopravy

Zlepšení technického stavu komunikací je nutno naplánovat a zajistit v krátkodobém a dlouhodobém časovém horizontu.

V krátkodobém časovém horizontu je třeba provést rekonstrukci živičného krytu (aktuálně byla provedena rekonstrukce povrchu komunikace v úseku Čeňkova Pila-Srní a v katastru Horská Kvilda v úseku Filipova Huť-hranice Plzeňského a Českobudějovického kraje).

V dlouhodobém časovém horizontu je třeba naplánovat postupnou celkovou rekonstrukci komunikací, provedení jejich rozšíření v místech, kde je to možné.

Zajištění větší bezpečnosti provozu na komunikací předpokládá provedení oddělených chodníků pro pěší a cyklostezek oddělených od komunikací. Provádění zvýšených chodníků či cyklostezek těsně u komunikací není v horském prostředí vhodné mj. z důvodu odklizení sněhu.

Zajištění bezpečnosti zpomalením dopravy je nutné ve všech turisticky exponovaných místech. Ke zpomalení zde není vhodné používat klasická bezpečnostní a zpomalovací zařízení dle ČSN 736110 (zvýšené ochranné ostrůvky pro chodce, zvýšené zpomalovací prahy), které vlivem specifického horského prostředí znesnadňují úklid sněhu. Zpomalení je třeba zajistit svislými dopravními značkami, které v důsledku platnosti nového silničního zákona toto zpomalení zajistí.

Trvalý a neodstranitelný vliv horského prostředí je nutno eliminovat kvalitní údržbou komunikací v zimním období, tj. zajistit bezpečnou sjízdnost komunikací a to jednak ve smyslu sjízdnosti povrchu a zároveň zajištěním potřebných šířkových parametrů komunikací. V místech s možností solení komunikací, je nutno toto využívat intenzivněji v mrazivých dnech, v ostatních úsecích je potřebné častější nasazení techniky na odklizení sněhu. Precizní údržba komunikací v zimním období předpokládá zakoupení moderní specializované techniky k tomuto účelu.

4.2.1.8. Automobilová doprava

Automobilová doprava v MŠZ zaznamenává trvalý vzestup, který je doložen konkrétními čísly ze Sčítání dopravy v letech 2000 a 2005.

Porovnání provozu na komunikacích dle Sčítání dopravy v letech 2000 a 2005.

Předmětem sčítání dopravy prováděného v letech 2000 a 2005 byly následující úseky na území Mikroregionu ŠZ:

- Železná Ruda – silnice I/27 (Pamferova Huť-u čerpací stanice Petra)
- Železná Ruda – silnice I/27 (Alžbětín)
- Čachrov – silnice I/27
- Javorná – silnice I/27
- Špičák – silnice II/190
- Nýrsko – silnice II/190 ve směru do Ž. Rudy (Milence)
- Prášily - silnice II/190 (Nová Hůrka)
- Dobrá Voda - silnice II/190
- Dlouhá Ves - silnice II/145 (odbočka na K.Hory)
- Kašperské Hory - silnice II/145 (K.Hory-východ)
- Srní - silnice III/16910 (silnice z Javoří Pily)
- Rejstejn - silnice II/169 (Svojše)
- Horská Kvilda - silnice II/169 (u Jezerní Slati)

Z uvedeného sčítání je vidět zatížení jednotlivých komunikací na území nebo těsně za hranicemi MŠZ. Z porovnání sčítání v letech 2000 a 2005 vyplývá nárůst automobilové dopravy za posledních 5 let na všech silnicích (s výjimkou silnice II/190 - Nová Hůrka). Nejvyšší nárůst v % osobní a celkové dopravy zaznamenaly dosud nejméně zatížené komunikace Na Horské Kvildě, v Srní a v Rejstejně. Největší nárůst nákladní dopravy a současně nejvíce absolutní počet této dopravy byl zaznamenán v oblasti Dlouhé Vsi a Špičáku, naopak největší pokles této dopravy byl zaznamenán mezi Ž.Rudou a SRN v Alžbětíně. V Alžbětíně byl zaznamenán rovněž největší absolutní počet průjezdů osobních automobilů i automobilů celkem. Tabulka s výsledky sčítání dopravy v letech 2000 a 2005 na území v MŠZ jsou uvedeny v příloze.

V koncepci automobilové dopravy se i nadále předpokládá její nárůst. To bude klást neustálé nároky na zlepšení dopravní infrastruktury v regionu. Jakákoli regulace automobilové dopravy v krátkodobém horizontu, která se může zdát z hlediska ochrany přírody vhodná, by v konečném důsledku přinesla snížení poptávky po službách v turistickém ruchu v regionu. S jistou regulací individuální automobilové dopravy je možné počítat v dlouhodobém časovém horizontu za předpokladu funkce ekonomicky silných subjektů v oblasti turistického ruchu v mikroregionu. Tyto subjekty se pak budou podílet na podpoře náhradních forem dopravy v turistických centrech.

4.2.1.9. Autobusová doprava

Největším dopravcem v oblasti je ČSAD autobusy Plzeň a.s., který zajišťuje většinu autobusových spojení v oblasti stejně jako servis zde působících menších dopravců. Společnost ČSAD autobusy Plzeň a.s. dopraví nejvíce cyklistů v ČR.

Pravidelné autobusové spojení je zajišťováno v západní části mikroregionu pravidelnými autobusovými linkami z Klatov jedoucími do Ž. Rudy (přes Nýrsko a

Hojsovu Stráž, ČSAD autobusy Plzeň a.s.), dále Nýrsko – Hamry (ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Klatovy – Čachrov, Březí (přes Strážov, ČSAD autobusy Plzeň a.s.)

Výhledově by bylo vhodné zakruhování pravidelné autobusové linky Klatovy -H. Stráž-Železná Ruda-Javorná-Čachrov-Klatovy.

Existuje rovněž pravidelné spojení Sušice-Železná Ruda (Přes Prášily, Skelná, linka zajíždí do Prášil a dále přes Prášily, Slučí Tah a Prášily, Nová Hůrka, ŠUMAVA BUS s.r.o.)

Ve střední části Šumavy je zajišťováno pravidelné autobusové spojení Sušice-Kvilda (přes Rejštejn, Kašperské Hory, Srní a Modravu), Sušice-Modrava (obojí ČSAD autobusy Plzeň a.s., Vimperk – Kvilda (přes Zdíkov a Horskou Kvildu, nebo přes Nové Hutě a Borovou Ladu, obojí ČSAD AUTOBUSY České Budějovice a.s.), Vimperk - Kašperské Hory (ČSAD STTRANS a.s.; Strakonice).

Dálková linka Č.Budějovice- Klatovy jezdí přes Kašperské Hory a Rejštejn, Radešov (ČSAD AUTOBUSY České Budějovice a.s. + ČSAD autobusy Plzeň a.s.).

Sezónní spoje jsou realizovány na linkách Kvilda, Bučina-Horská Kvilda (ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Stachy-Kvilda (ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Vimperk – Kvilda (přes Nové Hutě a Borovou Ladu), Železná Ruda – Kvilda (ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Plzeň-Lenora, Kaplice, park. Pod Boubínem (přes Hojsovu stráž, Ž.Rudu, Prášily, Srní, Modravu a Kvildu, vlak pro 25 jízdnic kol, ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Klatovy – Železná Ruda (přes Čachrov a Javornou ČSAD autobusy Plzeň a.s.), Klatovy – Čachrov, Javorná (ČSAD autobusy Plzeň a.s.).

Zájezdová autobusová doprava je realizována nejvíce v zimním období, kdy slouží k dopravě lyžařů do lyžařských center převážně na Železnorudsko.

Doporučuje se více rozšířit dopravu menšími dopravci přímo v regionu, která by reagovala na poptávku turistů v jednotlivých sídlech. Jedná se o dopravu uvnitř regionu a převážně v zimním období, kdy nejezdí sezónní autobusové linky a rovněž o přeshraniční dopravu do SRN. V regionální dopravě plánovat odvoz lyžařů na Železnorudsko a proti tomu odvoz běžkařů do oblasti Modravy, v přeshraniční dopravě pak zimní lyžařské zájezdy na Velký Javor nebo letní turistické zájezdy do oblasti Frauenau, Neuschönau (výlety na Roklan, Luzný, ZOO v přírodě apod.) .

Doporučuje se plánovat i další sezónní spoje dopravující z jednotlivých sídel např. turisty seniory na atraktivní přírodní lokality (doprava seniorů z Modravy na Březník, funkční linka H. Kvilda –Bučina).

4.2.1.10. Doprava v klidu

Prakticky ve všech obcích a městech v MŠZ snad s výjimkou H. Kvildy je vzhledem k plánovanému rozvoji potřeba nových parkovacích míst. Problémy s parkováním vznikají v centrální části měst Kašperské Hory a Železná Ruda ale i v ostatních turisticky atraktivních obcích MŠZ v hlavní letní a zimní turistické sezóně.

Při plánování nových parkovacích míst je třeba se zaměřit nejen na počet parkovacích míst, ale spíše na vhodnost jejich umístění. Na území MŠZ existují i místa, která jsou pro svoji polohu nevhodná a taková mohou být naopak zrušena.

. Z hlediska funkce je parkovací stání třeba rozdělit na místa sloužící k návštěvnosti centra sídla a na místa, která jsou v okrajové lokalitě sídla a slouží spíše jako nástupní místa turistického ruchu. Parkoviště v centrech měst a obcí by měla být zpoplatněna, ostatní parkoviště by měla být naopak volně přístupná.

Plánování nových parkovacích míst je nutné řešit vyhledávacími studii či přímo územně plánovací dokumentací jednotlivých sídel.

Speciální pozornost je třeba zaměřit na parkování autobusů, které je třeba realizovat mimo centra jednotlivých sídel. Uvnitř sídel potýkajících se většinou s nedostatkem parkovacích ploch bude umožněno pouze nutné zastavení pro vystoupení návštěvníků.

Parkování je nutno usměrnit i v rámci urbanistické koncepce jednotlivých měst a obcí v MŠZ. Vzhledem k minimálním rozvojovým plochám v těchto sídlech a k přihlédnutí k problematice úklidu sněhu v zimním období je nutno nová parkovací stání související s novou výstavbou navrhovat jako krytá a podzemní. Vhodné je rovněž budování patrových parkovacích stání.

4.2.1.11. Cyklisté

Na území MŠZ je v současné době poměrně hustá síť cyklotras kolidujících však buď s trasami pro pěší nebo jsou dokonce vedeny po místních či státních komunikacích. Celým územím mikroregionu prochází mezinárodní silniční cyklotrasa Christiana Bataglie - z Železné Rudy přes Prášily, Srní, Modravu a Kvildu a dále pokračuje v Českobudějovickém kraji až k Lipnu). Na rozdíl od cyklotras není na území MŠZ vybudována dosud žádná specializovaná cyklostezka s vyloučením pohybu pěších či motorových vozidel. V zájmu bezpečnosti účastníků provozu na cyklotrasách je třeba stanovit zásady bezpečnosti. Toho lze dosáhnout buďto

- snížením rychlostí automobilů ve vazbě na cyklisty nebo cyklistů ve vazbě na pěší
- oddělením jednotlivých koridorů pro chodce a cyklisty vybudováním specializovaných cyklostezek a stezek pro pěší podél vybraných úseků komunikací pro motorová vozidla, (kolize hrozí prakticky na všech silnicích v MŠZ - je nutno vytipovat nejkritičtější úseky a řešit je pokud možno v krátkodobém horizontu) a vybudováním specializovaných cyklostezek podél vybraných úseků komunikací pro pěší (v prostoru průseků železné opony vedoucích podél cest).

V rámci mezinárodně prezentované studie cyklostezky Sušice - Pasov (též uváděný název Otava - Ilz) je zpracován návrh trasy cyklostezky podél Otavy, Povydrším, podél Vchynicko-Tetovského kanálu přes Modrý sloup do Německa s napojením na Dunajskou cyklostezku. Variantně je též uváděna trasa s lanovkou mezi Čeňkovo Pilou a Srním přes Mechov. V současné době bude zahájen projekt cyklostezky podél Otavy na katastrálním území Rejštejn. Největším úskalím při návrhu

cyklostezky je překonání terénního rozdílu mezi údolím horního Otavy u Rejštejna a Čeňkovy Pily a krajiny v okolí srní či Modravy. Jako nejpřirozenější překonání tohoto rozdílu se jeví trasa kolem Vydry z Čeňkovy Pily do Antýglu. Překážkou je zde však současný zákaz vjezdu cyklistů. Situace by se dala řešit oddělením komunikačních pruhů (např. nízkou překážkou v podobě kulatiny apod.). Další varianty trasy lanovkou z Čeňkovy pily k hotelu Vydra či objezd přes Radešov, Stodůlky a Nový Bor jsou méně zajímavé a reálné.

Při budování nových cyklostezek je třeba nezapomínat na to, že se pohybujeme v horském terénu a proto by měl být snaha tento terén a profil cyklotras cyklistům co nejvíce zpříjemnit. Cyklostezky je třeba zpřístupnit co nejširšímu spektru cyklistů-turistů co do výkonu a věku. Je vhodné vybudovat rovněž krátké jednoduché okruhy kolem jednotlivých sídel umožňující zážitkovou jízdu i starší populaci. Cyklotrasy a cyklostezky by měly být plánovány tak, aby se návštěvník - cyklista i s průměrným či podprůměrným fyzickým a technickým vybavením bez problému pohyboval mezi jednotlivými turistickými body s obsluhou (občerstvením) TBO. Vzhledem k horskému terénu by vzdálenost mezi TBO měla být max. 10 km což odpovídá cca 1hodině jízdy.

Na území mikroregionu jsou již částečně rozvinuty služby pro cyklisty ve formě půjčoven bicyklů či speciální dopravy kol na přívěsech za autobusy. Síť půjčoven je třeba ještě rozšířit. Vhodné je rovněž uvažovat o spolupůsobení půjčoven mezi sebou tak, aby bylo možné si kolo půjčit na jednom místě a na jiném místě ho vrátit. V jednotlivých sídlech je zejména v letní sezóně třeba ještě zvýšit počet stojanů na kola.

Přes nedostatky je možné říci, že celé území Mikroregionu je díky velkému počtu lesních cest s asfaltovým povrchem (zčásti pozůstatek po ochraně státní hranice minulým režimem) cyklisty velice oblíbené a zejména oblast kolem Modravy, Kvildy a Horské Kvildy je v letních měsících doslova cyklistickým rájem.

4.2.1.12. Pěší doprava

Ve spektru turistů v letní sezóně se sice v poslední době stále více projevují cyklisté, pěší turisté jsou zde ale stále hojně zastoupeni. Pěší turista si totiž krásy a zajímavosti v přírodě prohlédne v klidu a nejpodrobněji. Pro pěší turistiku je v terénu zpřístupněno nejvíce cest. Pro pěší turistiku na území mikroregionu na společných trasách s cyklisty či automobily platí bezpečnostní požadavky popsané již v kapitole cyklisté. Tzn., že je potřeba stezek pro pěší podél vybraných úseků komunikací pro motorová vozidla a specializovaných cyklostezek podél vybraných úseků komunikací pro pěší (v prostoru průseků železné opony vedoucích podél cest).

Platí pravidlo, že pěší turisté jsou při střetu s ostatními složkami dopravy nejzranitelnější. Měly by být proto dodržovány zásady pro bezpečný pohyb po komunikacích pro motorová vozidla či pro cyklisty. Chůze jedinců po silnicích pro motorová vozidla musí probíhat při levém okraji vozovky, pouze chůze ve skupině naopak při pravém okraji.

Tato strategie MŠZ navrhuje nové možnosti zejména v oblasti pěší turistiky, kdy právě pěší turisté by se měli podílet na poznávání krásné Šumavské přírody v jejím jádře a odnést si z pobytu na Šumavě krásné zážitky a zejména poznání. Strategie MŠZ navrhuje stezky pro pěší do míst, která jsou dnes označena tabulkami "Zákaz vstupu", do míst která svojí velkou rozlohou dráždí každého turistu, který touží poznat místa nejen na mapě, ale hlavně ve skutečnosti a zbavit se tak některých mýtů, které tato místa obestírají. Do všech v současné době nepřístupných míst strategie nepředpokládá zatím nekontrolovaný vstup turistů (alespoň v počáteční fázi), ale regulovaný přístup za asistence průvodců-lesních vůdců, kteří současně budou ovládat odborný výklad přírodních procesů probíhajících v místech, kterými budou procházet.

Takovéto cesty za asistence průvodců se navrhují v oblasti Královského hvozdu na Železnorudsku a dále v okolí Modravy, kde je vůbec největší rozloha chráněného území (v současné době chráněného před člověkem). Podrobněji jsou turistické trasy popsány ve speciální kapitole.

Turistické trasy plánovány tak, aby se návštěvník - turista i s průměrným či podprůměrným fyzickým a technickým vybavením bez problému pohyboval mezi jednotlivými turistickými body s obsluhou (občerstvením) TBO. Tyto body je vhodné budovat v návaznosti na vybavenost sídel, zastávky veřejné dopravy a na parkoviště. Turistické trasy je nutno dále doplnit o síť přístřešků a odpočinkových míst, kde se mohou turisté schovat před nepřízní počasí nebo si prostě odpočinout. Vzhledem k horskému terénu by vzdálenost mezi přístřešky měla být v ideálním případě 5 km což odpovídá cca 1-2 hodinám chůze.

4.2.2. Železniční doprava

Na území mikroregionu se železniční doprava vyskytuje pouze v oblasti Železnorudska, kde zajišťuje spojení jednak s vnitrozemím, ale i se sousedním Německem. V ostatních částech MŠZ je železniční síť vedena mimo jeho území a spojení je zajištěno pravidelnými autobusovými linkami ve vzdálenostech:

Nádraží Sušice - Rejstejn 16Km, Kašperské hory 19Km, Srní 26km, Modrava 38km, Filipova Huť 40km, Kvilda 45km.

Na rozdíl od silnic prodělala železnice již mnoho omlazovacích akcí jako rekonstrukce nádraží (Špičák, Železná Ruda) či provedení nových nástupišť (Železná Ruda).

Železnorudskem prochází Celostátní dráha č. 183 Plzeň - Klatovy - Železná Ruda - státní hranice.

Dle VÚC Klatovy se jedná o jednokolejnou trať, v úseku Plzeň - Klatovy elektrizovanou, která umožňuje spojení Plzeňska s Klatovskem a rekreační oblastí Železnorudska s návazností na tratě DB ve směru na Zwiesel a Regen. V rekreační dopravě v návaznosti na III. tranzitní železniční koridor, města Plzeň a Klatovy rozšiřuje nabídku kolejového zpřístupnění rekreačních oblastí Šumavy a Bavorského lesa. Do dokončení přestavby III. tranzitního koridoru by tato trať

měla sloužit i pro odklony vlaků EC a IC Praha – Mnichov. Význam tratě v kolejovém systému okresu Klatov a celého Plzeňského kraje je zásadní.

Návrh přestavby tratě je zaměřen na zvýšení výkonnosti tratě, směrové úpravy a vyšší míru začlenění do integrovaného dopravního systému Plzně (IDP). V návrhu do r. 2015 je sledována elektrizace tratě v úseku Klatovy – Železná Ruda, Alžbětín - státní hranice s přestavbou přechodové žst. Železná Ruda, Alžbětín (přestavba žst. - na pozemcích ČD bez nových územních nároků). Elektrizace tratě je realizačně podmíněna vyhodnocením podmínek možné nestability železničního tunelu pod Špičákem (stáří 120 let, tektonická indispozice okolních svorů).

V integrovaném dopravním systému IDP je v cílovém stavu předpokládáno zavedení taktové dopravy v relaci Plzeň - Klatovy - Železná Ruda s návazností na bavorskou dráhu.

V nové koncepci rozšíření oblasti sjezdového lyžování na Železnorudsku má železniční doprava sehrát jednu z rozhodujících rolí. Jedná se o koncepci tzv. skivlaku, který zajistí spojení mezi jednotlivými výchozími body v plánovaném území a se sjezdovými tratěmi. Skivlak tak nahradí automobilovou dopravu, která bude usměrněna na záchytné parkoviště s potřebnou kapacitou a odlehčí se tak v zimě problematické silniční komunikaci II/190.

Novým turistickým artiklem mohou být přeshraniční vyhlídkové či panoramatické jízdy realizované např. Na trati Degendorf-Klatovy.

4.2.2.1. Koncepce železniční dopravy na Železnorudsku

Železnorudsko je jediná horská oblast v českých zemích, kterou prochází mezinárodní železniční trať. Zvláště v zimním období vyniknou výhody železniční dopravy, která vyžaduje mnohem nižší provozní náklady než doprava silniční. Pro připravovaný rozvoj lyžařských středisek není možné zajistit individuální automobilovou dopravu tak, aby nedošlo k negativním dopadům na krajinný ráz. Z hlediska ekonomického a vodohospodářského ani není žádoucí vytvářet v horském území množství zpevněných ploch, které jsou minimálně využité mimo zimní sezónu a současně vytváří značné nebezpečí v době přívalového deště.

Železniční trať velmi dobře propojuje jednotlivá střediska a při základní údržbě a s minimem investičních prostředků je schopna zajistit kapacitní spojení.

4.2.2.2. Současný stav

Železniční trať Landshut – Plattling – Bay. Eisenstein je v úseku ze železničního uzlu Plattling provozována motorovými jednotkami řady 650 v hodinovém intervalu s příjezdem do hraniční společné stanice v xx.11 a s odjezdem v xx.40. Ve dvouhodinovém intervalu zajíždí až do žst. Špičák, kde má 5min obrát.

Na české straně není dosud zaveden taktový grafikon a vlaky jsou vedeny v nepravidelných polohách. Jediná zásadní změna za posledních 30 let je posun

ranního spěšného vlaku z Plzně cca o 1 hodinu a výstavba zastávky Železná Ruda centrum. Na nové zastávce mohou zastavovat pouze vlaky délky do 70m, protože na její výstavbu byly použity pouze omezené finanční prostředky města Železná Ruda. Je nutné připomenout opravy staničních budov a nástupišť v Železné Rudě, Železná Rudě – město a na Špičáku, které podstatně zlepšily kulturu cestování.

4.2.2.3. Navrhovaný stav

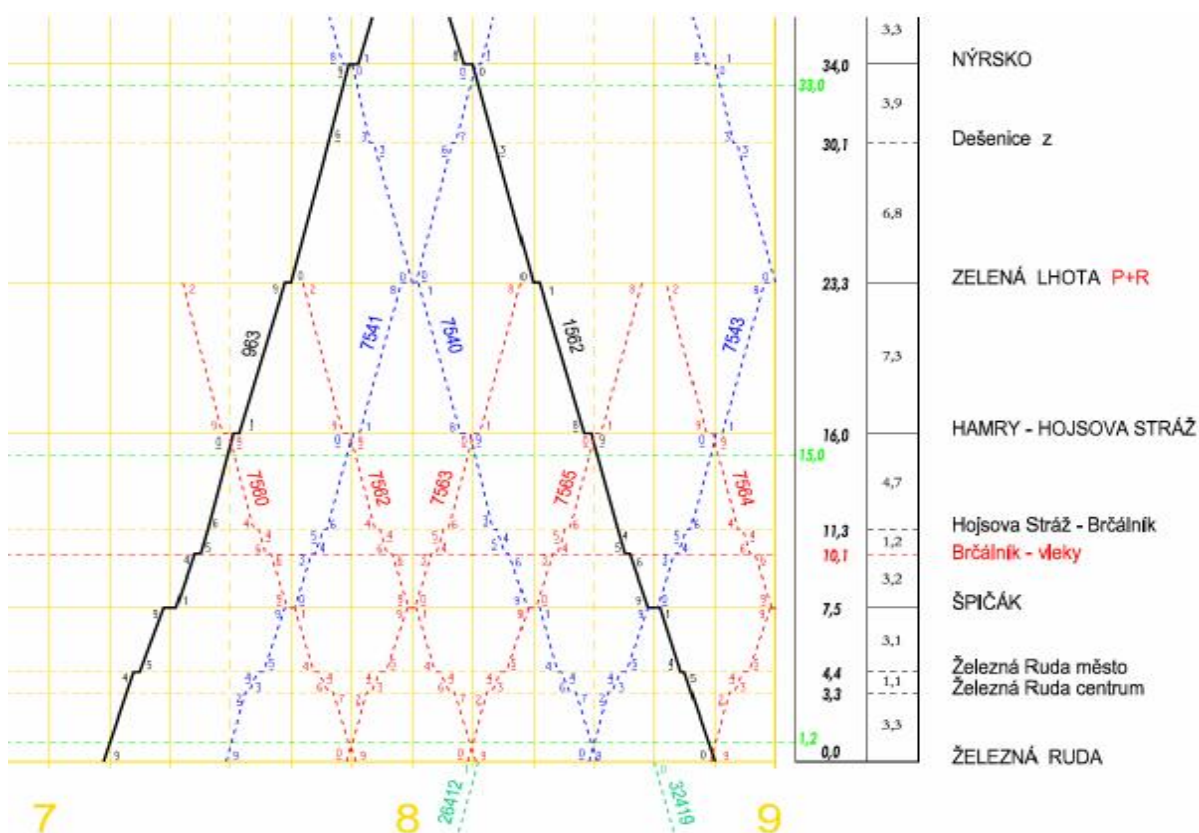
Ve strategii orientované na trh se ve světě (např. SBB, DB AG) stále více prosazuje v osobní dopravě taktový grafikon. Předností taktových grafikonů jsou technologické výhody jako např. pravidelně se opakující činnosti, cílená a racionální výstavba infrastruktury, lepší využití vozového a lokomotivního parku apod. a pro cestující především snadná zapamatovatelnost, možnost optimálních přestupů (vlaky současně ve stanici) a velmi dobrá časová dostupnost všech míst na síti. Taktový grafikon přináší zjednodušení celého procesu, neboť zkracuje délku dopravního cyklu z 24 hodin na 1 hodinu (respektive na interval taktu).

Na současné železniční síti ČD je také postupně zaváděn taktový grafikon. Pro železniční tratě Plzeň – Klatovy a Domažlice – Klatovy – Horažďovice předměstí již byl zpracován ve dvou časových horizontech podle postupu údržby a modernizace železniční infrastruktury. Pro účely koncepce dopravy na Železnorudsku se vycházelo z cílového stavu tzv. 2. horizontu, kdy zmíněné tratě již budou rekonstruovány.

Zcela novým a tedy dosud nikde neřešeným úkolem pro železniční dopravu je zajistit husté spojení mezi jednotlivými místy lyžování a záchytným parkovištěm poblíž žst. Zelená Lhota. V osmdesátých letech minulého století se uvažovalo se záchytným parkovištěm u železniční stanice Janovice nad Úhlavou, avšak požadovaný hustý provoz by si vyžádal příliš velký počet kolejových vozidel, které by byly využité pouze v 1/4 roku. Navržené záchytné parkoviště je situováno do polohy, kde obvykle začíná souvislá sněhová pokrývka. Další silniční úseky jsou v zimním období problematické. Druhým důvodem k navržené poloze je i skutečnost, že lyžaři – běžkaři nemusí dělat nudné návraty na stejné místo, ale mají možnost dojet vlakem dále a vrátit se k automobilu bez závislosti na jízdě vlakem, což ve starém řešení parkoviště v Janovicích nebylo možné.

Z poloh současných stanic, možností dopravních prostředků a parametrů železniční trasy vychází jako nejsnáze proveditelný dvacetiminutový interval všech vlaků. Tento interval je možné velmi dobře svázat se spěšnými vlaky z/do Plzně a osobními vlaky z/do Klatov s vlaky z/do Domažlic s okamžitým přestupem v Janovicích nad Úhlavou.

Výřez modelového grafikonu Nýrsko – Železná Ruda pro zimní období

Z grafikonu je zřejmé, že s drobnými úpravami infrastruktury lze provozovat dvacetiminutový interval se všemi druhy vlaků. Navržený modelový grafikon by byl provozován i po budoucí elektrizaci tratě, neboť rozdíl v dynamice jízdy doporučených vozidel je již malý. Avšak bez investic do dopravní infrastruktury a se současnými vozidly ČD by bylo možné provozovat pouze interval třicetiminutový.

4.2.2.4. Vozidla

Návrh dopravní technologie vychází ze skutečnosti, že elektrizace trati se zřejmě již neuskuteční a vlaky budou vedeny i nadále nezávislou trakcí stejně jako na Bavorském území. Pro dvacetiminutový interval je nezbytné pořídit výkonná vozidla s nízkopodlažním uspořádáním a širokými dveřmi pro rychlou výměnu cestujících. Jako velice osvědčená vozidla doporučujeme řadu DB 650, která splňuje požadavky pro spolehlivý provoz v horských podmínkách. Případné požadavky na změnu interiéru nejsou v dnešní době žádným problémem. Proti dnešním vozidlům by bylo vhodné jak rozšíření prostoru pro přepravu bicyklů, tak u skivlaků třeba méně pohodlné, ale kapacitnější uspořádání míst. Důrazně upozorňujeme na to, že modernizované jednotky Českých Drah pod názvem RegioNova nelze pro tyto účely vůbec použít. Jejich technické parametry by umožnily pouze 30 minutový interval.

Třicetiminutový interval nelze akceptovat ze tří důvodů:

- příliš dlouhé čekání na spoj
- rozdílnost časové trasy skivlaku proti spěšnému vlaku a tím nabourání celého taktu ve směru do Klatov
- cestovní rychlost by klesla na 32km/h, což je poloviční proti rychlosti na bavorském území

Označení u DB	Jméno	Výrobce	Délka [m]	výkon [kW]	počet motorů	hmotnost	míst k sezení
DB 650	RegioShuttle	ADtranz	25,5	514	2	39,5	76

Dále je nutné počítat s tím, že v letním období budou některá vozidla nasazena v provozu na jiných tratích, které jsou v zimním období se slabším provozem, ale jejich atraktivnost stoupá v létě především pro cykloturistiku. Jsou to tratě v oblasti Českého lesa a v Pošumaví (Horažďovice př. – Klatovy – Domažlice – Tachov – Planá u Mar.Lázní). V úsecích Horažďovice – Domažlice je rovněž navržen provoz vozidly řady DB 650, protože na parametry trati jsou jiná vozidla výkonově nevhodná a vyžadují náročnější úpravy dopravní infrastruktury při dodržení jízdních dob.

Nová zastávka

V km 10,1 (cca 600m od severního portálu špičáckého tunelu) bude zřízena nová zastávka pod pracovním názvem **Brčálník – vleky**. Zastávka musí být umístěna z důvodu konfigurace terénu v oblouku o poloměru 295m. Pokud bude nástupní hrana větší délky než 100m (pro zastavování přímých spěšných vlaků z Plzně), bude vysunuta do přechodnice směrem k tunelu, aby byla dodržena podmínka, že nástupiště větší délky než 100m musí být v poloměru 600m a větším.

Objekt zastávky bude řešen nejlépe společně s objekty dolní stanice lanovek na Špičák a na Pancíř.

Pro dodržení jízdních dob u Sp. vlaků nebudou tyto zastavovat v zimním období na zastávce Hojsova Stráž-Brčálník a v letním naopak v zastávce Brčálník–vleky.

Úpravy dopravní infrastruktury

Pro hustý provoz s pravidelným křížováním ve všech současných železničních stanicích je potřeba vybudovat zabezpečovací zařízení s elektromotorickým stavěním výhybek, které budou vybaveny plynovým ohřevem výměn. Vlastní železniční trať musí projít komplexní rekonstrukcí nebo těžkou střední opravou železničního spodku a svršku. Geometrická poloha koleje bude upravena za účelem zvýšení traťové rychlosti na 80-90km/h mimo zastávky

Železná Ruda centrum, Železná Ruda město, Brčálník–vleky a Hojsova Stráž – Brčálník. Tyto zastávky leží buď celé, nebo částečně v obloucích, kde je potřeba dodržet převýšení koleje menší než 100mm a tím snížit traťovou rychlost na 70km/h. V celém úseku bude zřízena bezстыková kolej, aby bylo možné oblouky projíždět s nedostatkem převýšení 130mm.

Při dvacetiminutovém intervalu a průměrné vzdálenosti zastávek 2,7 km již nelze použít obvyklý způsob křižování vlaků ve všech stanicích. V žst. Špičák zůstane z důvodu stísněných poměrů zachován, ale v žst. Železná Ruda, Hamry-Hojsova Stráž a Nýrsko se musí provést tzv. předsunuté zhlaví, kdy vlaky současně odjíždí a vjíždí. Vysunuté výhybky budou tvaru 1:14, umožňující jízdu traťovou rychlostí i do odbočného směru. První vlak ve stanici je vždy na koleji bližší ke staniční budově a druhý vlak vjíždí na kolej vzdálenější. Podle toho bude provedeno i uspořádání nástupišť. U bližší koleje bude nástupiště podélně umístěno ve směru pravidelného odjezdu. Úpravy nástupišť se týkají žst. Hamry-Hojsova Stráž, Zelená Lhota a Nýrsko. Výhybka na opačném zhlaví bude umožňovat jízdu rychlostí 60km/h v odbočném směru, kromě žst. Nýrsko, kde to není nezbytně nutné.

V žst. Zelená Lhota bude potřeba umístit odstavnou kolej v délce 150m.

Požadavky pro další stupeň přípravy

Dopravní infrastrukturu železničních stanic bude potřeba upravit podle přesného výpočtu jízdních dob konkrétních vozidel. K tomu bude potřeba podrobné geodetické zaměření dotčených železničních stanic a přilehlých úseků s vysunutým zhlavím. Zaměření se provede rovněž v prostoru budoucí zastávky Brčálník-vleky. Pro úpravy traťových úseků postačí podklady z posledních komplexních rekonstrukcí železničního svršku nebo pasportu mostních objektů a propustků.

Dopravní technologii bude potřeba svázat s taktovým grafikonem na trati Plattling – Bay. Eisenstein a Plzeň – Klatovy. Pokud se toto nepodaří, pak s ohledem na 20min interval nebude bezpodmínečně nutné vozit vlaky z Plattlingu až na Špičák. Připomínáme, že jak na České, tak na Bavorské straně dojde k posunům v taktové dopravě. V Bavorsku přichází v úvahu pouze posun o 30 minut v návaznosti na posun dálkové dopravy. Na české straně je variant několik ve vztahu na modernizaci, či nemodernizaci ostatní železniční sítě, která je bohužel závislá nikoliv na odborném, ale politickém rozhodování.

4.2.3. Vodní doprava

Vodní doprava v MŠZ je realizována pouze ve formě turistického splavování řeky Otavy z obce Rejštejn dále do vnitrozemí. Tato doprava je v souladu s Návštěvním řádem NP Šumava. Jiné možnosti dopravního využití vodních toků se nenavrhují.

4.2.4. Letecká doprava

Letecká doprava se v MŠZ nevyskytuje vzhledem k nepříznivé morfologii terénu pro umístění letiště. Ve strategii rozvoje je však třeba počítat s přistávacími plochami pro vrtulníky letecké záchranné služby. Rovněž je třeba stabilizovat v území pozemní dopravní koridory vedoucí k přistávacím plochám. Tyto plochy je nutno rovněž zanést do územně plánovací dokumentace jednotlivých měst a obcí.

4.2.5. Lanové dráhy, vleky

Lanové dráhy jsou specializovaným dopravním zařízením sloužícím k dopravě pro turisty a lyžaře s možným celoročním využitím. Vleky pak slouží pouze pro dopravu lyžařů v zimním období. Doprava pomocí lanových drah je realizována pouze na území Železné Rudy v lyžařském centru na Špičáku. Zde je nově vybudována nová čtyřsedačková lanová dráha se zázemím ve ski areálu vedoucí na vrch Špičák. Na místě stávající jednosedačkové lanové dráhy Špičák-Hofmanky-Pancíř je plánována výstavba nové kabinové lanové dráhy směr Pancíř včetně moderního zázemí u spodní stanice LD. Doprava lyžařů vleky je realizována nejvíce na Železnorudsku (Železná Ruda, Špičák, Hojsova stráž), a dále i v ostatních sídlech (Kašperské Hory, Kvilda, Modrava, Čachrov, Javorná). S výjimkou nové lanové dráhy ve skiareálu Špičák a vleků v Kašperských Horách je třeba počítat s investicemi do rekonstrukce jednotlivých dopravních zařízení pro turisty a lyžaře. Na Modravě se plánuje výstavba prodlouženého vleku na severním svahu a vybudování nového vleku v novém areálu na jižním svahu (v obou lokalitách jde o náhradu současných již zastaralých zařízení). Vzhledem k přírodním podmínkám na území MŠZ je plánován rozvoj lanových drah a vleků v oblasti Železnorudska, kde by měl být vytvořen nový dopravní systém pro dopravu lyžařů pomocí lanovek vleků a skivlaku. Tato oblast nabízí lyžařské terény všech obtížností. Ostatní lokality v MŠZ jsou navrhované pro kvalitní rodinné lyžování střední a nízké obtížnosti (více v kapitole sjezdové lyžování).

4.2.6. Informační dopravní systémy

Informace o stavu komunikační sítě a aktuálním stavu dopravy jsou poskytovány ve sdělovacích prostředcích, v tisku a dále na internetových stránkách

- ŠumavaNet.CZ, dopravní informace
- Portálu Plzeňského kraje - dopravní informace-aktuální sjízdnost sledovaných úseků
- Středisko dopravních informací ŘSD ČR
- MDČR
- MVČR
- ČT 24 CZ
- Český rozhlas, zelená vlna
- Doprava.CZ

Výhledově je třeba dopravní informace poskytovat na regionálním informačním systému, který by byl společný pro všechna sídla MŠZ. Tento systém

by zajistil informovanost o stavu dopravy na komunikacích MŠZ a o naplněnosti parkovacích ploch v jednotlivých sídlech a turisticky atraktivních lokalitách.

Informace o jízdních řádech veřejné autobusové a železniční dopravy v regionu je možné získat na serveru IDOS.CZ. Výhledově je třeba rovněž i tyto informace zanést do regionálního informačního systému, který byl přístupný v jednotlivých sídlech MŠZ.

4.2.7. Územně plánovací dokumentace a rozvojové dokumenty

- Územní plán regionu Šumava, kapitola Doprava
- Koncepce dopravy Plzeňského kraje. Aktuálně je zpracována 2. etapa - Koncept návrhu řešení
- Územní plán VÚC Klatovy, aktuální fáze koncept
- Koncepce dopravy Plzeňského kraje. Aktuálně je zpracována 2. etapa - Koncept návrhu řešení

Ve strategii dopravy ÚP regionu Šumava je navrženo obnovení regionální propojení Železnorudska se Sušickem a cílevědomé oslabení „magistrály Šumavy“ z Horní Vltavice, Borové Lady přes Kvildu a Rejštejn. V rekreační dopravě jsou zde prosazovány různé formy regulačních opatření v silniční dopravě a naopak s posílením dopravy železniční. V dopravním systému je zdůrazněn význam podélných tras, které umožní odlehčení podélného propojení středního pásma Šumavy a rozdělení dopravy v předpolí Šumavy do radiálních vstupních koridorů, směřujících přímo do cílové oblasti. Vnitřní pásmo, představující nejceněnější partii NP, bude pro automobilovou individuální dopravu zpřístupněno pouze omezeně. Nosnou formou dopravy zde bude pěší turistika, cyklistika a alternativní formy hromadné přepravy.

4.2.8. HRANIČNÍ PŘECHODY

Stávající stav

Na území Mikroregionu Šumava západ existují v současné době tyto hraniční přechody:

Železniční doprava:

- Železná Ruda (Alžbětín) – Beyerisch Eisenstein – osobní doprava

Silniční doprava:

- Železná Ruda (Alžbětín) – Beyerisch Eisenstein - silniční přechod pro pěší, cyklisty, motoristy, motorová vozidla do nejvyšší hmotnosti 3,5t, autobusy a nákladní dopravu do 7,5t nejvyšší povolené hmotnosti.

Turistické stezky:

- Kvilda (Bučina) – Finsterau – přechod pro pěší, cyklisty a lyžaře s umožněním provozu techniky za účelem úpravy lyžařských stop (otevřen v termínech 1.4.-30.9. 06.00-22.00 a 1.10.-31.3. 08.00-18.00)

- Prášily (Gsenget) – Scheuereck - přechod pro pěší, cyklisty (otevřen v termínech 1.6.-30.9.

06.00-22.00 a 1.10.-15.11. 08.00-18.00)

- Železná Ruda (Debrník) – Ferdinandsthal - přechod pro pěší, cyklisty a lyžaře s umožněním provozu techniky za účelem úpravy lyžařských stop (otevřen v termínech 1.4.-30.9. 06.00-22.00 a 1.10.-31.3. 08.00-18.00)

- Železná Ruda (Alžbětín) – Beyerisch Eisenstein - přechod pro pěší, cyklisty a vozíčkáře (otevřen v termínech 1.4.-30.9. 06.00-22.00 a 1.10.-31.3. 08.00-18.00)

- Hamry (Ostrý) - Grosser Osser - přechod pro pěší (otevřen v termínech 1.5.-30.9. 06.00-22.00

1.10.-31.10. 08.00-18.00)

- Hamry (Zadní chalupy) – Helmhof - přechod pro pěší, cyklisty a lyžaře s umožněním provozu techniky za účelem úpravy lyžařských stop (otevřen v termínech 15.3.-31.3. 08.00-18.00, 1.4.-30.9. 06.00-22.00 a 1.10.-15.2. 08.00-18.00 Pro lyžaře: 1.12.-15.2. 08.00-18.00

4.2.8.1. Rozvoj

V krátkodobém časovém horizontu otevřít turistický přechod Modrý sloup. Snaha obcí o otevření tohoto přechodu trvá již dlouhou dobu, ale dosud narážela na nesouhlas orgánů ochrany přírody a NP Šumava. Po nadějných jednáních v poslední době bylo v tomto roce otevření přechodu zamítnuto poté co NP Šumava nechal zpracovat studii ohledně ovlivnění populace tetřeva hlušce žijícího v této lokalitě existencí přechodu. Aktuálně však NP Šumava překvapivě začal organizovat víkendové sezónní prohlídky s cestou na Modrý sloup za asistence průvodce. Tyto prohlídky jsou kapacitně omezeny počtem 500osob/den.

Další možností je otevření turistického hraničního přechodu mezi údolím Svatoženské do oblasti Scheiben, Brennes s turistickými cestami upravovanými v zimě na běžecké tratě.

V delším časovém horizontu se předpokládá úplné otevření resp zrušení hraničních přechodů v důsledku rozšíření Schengenského prostoru. Schengenská dohoda umožňuje volný pohyb osob na území EU. Schengenský prostor dnes tvoří území 15-ti států (původní „patnáctku“, ale bez Británie a Irska, ale s Irskem a Norskem). V říjnu 2007by měla tento prostor rozšířit i Česká republika. Od tohoto data by měla ukončit působení pohraniční policie. Ukončením kontrol na hranicích de facto přestanou existovat i hraniční přechody.

Otevřením hranic bude umožněn volný pohyb osob přes státní hranici oběma směry. Vzhledem k tomu, že tak jako celé území mikroregionu i celá délka hranice

se SRN se nachází na území NP a CHKO Šumava NP Bavorský les je třeba intenzivněji koordinovat budoucí dopravní koridory s naším sousedem za účasti zástupců obou národních parků a zástupců dotčených obcí.

4.2.9.Strategický návrh dopravy v MŠZ

Vývoj v posledních letech ukázal, vzestup individuální automobilové dopravy v MŠZ. V dosud zpracovaných dokumentech (územně plánovacích dokumentace, koncepce, rozvojové strategie) je navrhován postupný útlum individuální automobilové dopravy na Šumavě a její nahrazení dopravou veřejnou. V současné době se neustále zvyšuje počet individuální automobilové dopravy oproti dopravě veřejné. V plánování dopravy v MŠZ je třeba počítat s tím, že jakákoli regulace individuální automobilové dopravy sníží poptávku turistického ruchu v regionu. Veřejná autobusová, či železniční doprava je závislá na ekonomickém hledisku, je financovaná převážně státním sektorem. Je třeba nejprve vybudovat dobře fungující střediska turistického ruchu, kde by velký příliv turistů mohl být regulován omezením individuální automobilové dopravy a nahrazením dobře fungujícím systémem veřejné dopravy na jejímž financování by se podílela centra a střediska turismu v regionu. Proto lze předpokládat eventuální omezení individuální automobilové dopravy v MŠZ snad jen v dlouhodobém horizontu, a v určitých exkluzivních oblastech, kde bude individuální automobilová doprava jednak kapacitně neúnosná a současně bude za ní ekonomicky přijatelná náhrada (autobusová doprava, železniční doprava, lanovky a sjezdovky). Jednou takovou oblastí je Železnorudsko s plánovaným rozvojem sjezdového lyžování, kde by dopravní funkci převzala železnice a lanovky. V novém návrhu rozšíření oblasti sjezdového lyžování na Železnorudsku se navrhuje podpořit koncepci tzv. skivlaku, který zajistí spojení mezi jednotlivými výchozími body v plánovaném území a se sjezdovými tratěmi.

Strategie rozvoje dopravy předpokládá:

- zkvalitnění technického stavu silniční sítě v mikroregionu,
- vyšší kvalitu technického stavu komunikací,
- kvalitní údržbu komunikací v zimním období,
- zajištění bezpečnosti komunikací vytvořením oddělených dopravních koridorů a místy i zpomalením dopravy
- vytvoření dostatečné kapacity pro dopravu v klidu (parkovacích míst) pro uspokojení sezónní poptávky turistů. Parkovací plochy je třeba navázat na jednotlivé východiště turistických tras a TBO do nejtěsnější blízkosti lanovek a ke stanicím železnice. Je nutné zvýšit kapacitu parkování i v samotných sídlech.

Doporučuje se rovněž provedení dopravního informačního systému podávajícího zprávy o nebezpečných místech, zácpách, nehodách či volných parkovacích místech v jednotlivých lokalitách mikroregionu.

Ve strategii rozvoje je třeba počítat s přistávacími plochami pro vrtulníky letecké záchranné služby, které budou společně s pozemními dopravními koridory vedoucí k přistávacím plochám stabilizovány v území.

Jediným typem dopravy, který je třeba regulovat je doprava těžká a kamionová. V případě vzniku paralelního hraničního přechodu v Alžbětíně je nutno omezit maximální hmotnost nákladní dopravy a na trase do vnitrozemí citlivě budovat obchvaty přirozených výškových bariér v podobě železničních mostů. Strategickým cílem je zajistit kapacitní dopravu do regionu, ale nezvyšovat tranzitní dopravu přes toto území.

Výsledky celostátního sčítání dopravy na silnicích a dálnicích ČR v roce 2000 a 2005 (vč. MK) na území Mikroregionu Šumava západ

ROK	Pč	Kr	Region	Usek	USEK	Sil	N1	N2	PN2	N3	PN3	NS	A	PA	TR	PTR	T	O	M	S	Lokalita
2000				30676	3-0676	27											494	3112	27	3633	Ž. Ruda (ČS Petra)
2005	1140	3	CZ0322	30676	3-0676	27	311	134	5	18	1	10	18	0	5	0	502	3549	73	4124	
2000				30670	3-0670	27											888	4544	116	5548	Ž. Ruda (Alžbětín)
2005	1141	3	CZ0322	30670	3-0670	27	352	98	11	22	6	4	56	1	5	2	557	5412	67	6036	
2000				32080	3-2080	190											209	1787	24	2020	Špičák
2005	3235	3	CZ0322	32080	3-2080	190	331	174	13	55	4	16	35	1	19	3	651	1498	51	2200	
2000				32086	3-2086	190											327	1334	60	1721	Nýrsko (Milence)
2005	3234	3	CZ0322	32086	3-2086	190	211	93	3	42	8	8	21	0	60	23	469	1546	50	2065	
2000				30650	3-0650	27											336	1637	23	1996	Čachrov
2005	1138	3	CZ0322	30650	3-0650	27	174	85	6	24	5	10	19	0	22	12	357	1512	29	1898	
2000				30657	3-0657	27											335	1424	18	1777	Javorná
2005	1139	3	CZ0322	30657	3-0657	27	178	109	22	27	7	8	25	7	19	5	407	1664	28	2099	
2000					3-5110	190											278	1412	15	1705	Prášíly
2005	3236	3	CZ0322	35110	3-5110	190	232	12	2	10	2	4	9	0	3	1	275	1387	26	1688	(Nová Hůrka)
2000					3-5120	190											275	1263	12	1550	Dobrá Voda
2005	3237	3	CZ0322	35120	3-5120	190	51	6	0	12	2	7	14	0	8	3	103	1633	22	1758	
2000				33910	3-3910	145											391	2258	11	2660	Dlouhá Ves (odb.
2005	2822	3	CZ0322	33910	3-3910	145	449	134	10	124	44	28	71	1	7	2	870	3015	35	3920	na K. Hory)
2000				30680	3-0680	145											256	1267	9	1532	Kašperské Hory
2005	2823	3	CZ0322	30680	3-0680	145	159	55	6	41	6	16	22	0	14	5	324	1669	26	2019	(východ)
2000				34580	3-4580	16910											173	726	13	912	Smrň sever
2005	6641	3	CZ0322	34580	3-4580	16910	103	14	1	20	5	0	22	3	4	2	174	1367	16	1557	(pod hot. Vydra)
2000				30690	3-0690	169											70	327	6	403	Rejštejn (Svojše)
2005	3087	3	CZ0322	30690	3-0690	169	34	16	1	27	3	3	7	0	10	6	107	524	10	641	
2000				33668	3-3668	169											81	223	3	307	Horská Kvilda
2005	3088	3	CZ0322	33668	3-3668	169	57	16	0	17	1	4	18	0	9	1	123	573	7	703	(Jezerní slat)

Legenda: T-těžká doprava, O-osobní doprava, M-motocykly, S-součet dopravy celkem

4.2.10. SWOT ANALÝZA

Silné stránky:

- komunikace na území mikroregionu jsou vedeny v atraktivním přírodním prostředí
- kromě dopravy související s těžbou dřeva není na území MŠZ ve větší míře provozována těžká a kamionová doprava
- rozvinutá síť asfaltových cyklistických tras
- dobrá dostupnost oblasti Železnorudska silniční a železniční dopravou
- menší zatíženost komunikací v mimosezónním období
- dobré značení cyklistických a turistických tras

Slabé stránky.

- specifické horské prostředí
- technický stav komunikací
- sezónní zvýšený společný provoz motorových vozidel, cyklistů a chodců ovlivňující jejich bezpečnost

Příležitosti

- umožnit zastávky, vyhlídková a odpočinková místa přímo u komunikací
- vybudovat potřebný počet parkovacích stání v místech, kde jsou nejpotřebnější.
- vybudování nových cyklostezek mimo silniční a pěší trasy
- cyklistické a pěší trasy navázat na východiště tras sítí turistických bodů s obsluhou TBO
- cyklistické a pěší trasy doplnit o síť přístřešků sloužících k odpočinku a ochranou před nepřízní počasí

Hrozby

- zavedení tranzitní kamionové dopravy
- odliv turistů z regionu vlivem regulace individuální automobilové dopravy bez ekonomické návaznosti na rozvoj turistických center

4.3. Technická infrastruktura

4.3.1. Vodovody, kanalizace, čističky odpadních vod

Vodní hospodářství prošlo v minulých letech podstatnými změnami. Díky zrealizování cen vody se pitnou vodou v posledních letech většinou šetří, kapacity centrálních zdrojů - úpraven vody, vykazují poloviční i třetinové využití, specifická potřeba vody klesá. Rychlý rozvoj zaznamenává výstavba čistíren odpadních vod.

Problémem je kvalita pitné vody, která nedosahuje požadovaných normovaných hodnot. Problém nutno řešit úpravami pitné vody.

V poslední době bylo na území MŠZ proveden řada investičních akcí v oblasti odkanalizování, výstavby či posílení ČOV a zásobování pitnou vodou. Prakticky ve všech městech a obcích se jedná většinou o lokální systémy odkanalizování s vlastní ČOV a o vodovod zásobující dané sídlo z vlastního jednoho či více zdrojů pitné vody.

V posledních letech se v oboru vodního hospodářství změnila klíčová legislativa. v r. 2001 vstoupil v platnost zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a v návaznosti pak zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. Doplněny jsou celou řadou prováděcích vyhlášek a směrnic obou ministerstev s pravomocí v řízení vodního hospodářství, MZe a MŽP, které zajišťují plný soulad se směrnicemi EU v oblasti vodní politiky.

Území mikroregionu pokrývá *Chráněná oblast přirozené akumulace vod* (CHOPAV) Šumava, stanovená nařízením vlády č. 40/1978 Sb., v rozloze cca 47 tis. ha. Podle nařízení vlády se zde zakazuje především zmenšovat rozsah lesních pozemků jednotlivě o víc než 25 ha, odvodňovat zemědělské pozemky ve výměře větší než 50 ha a

lesní větší než 250 ha, těžit nerosty s odkrytím souvislé hladiny podzemních vod. Nařízení vlády specifikuje i další opatření, které je nutné respektovat v plném rozsahu.

Na území MŠZ se nachází řada významných vodních toků podle vyhlášky MZe č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků (Vydra, Křemelná, Prášílský potok, Otava, Losenice, Úhlava apod.) Pro tyto vodní toky se upozorňuje na nutnost umožnit správci toku provádět údržbu a rekonstrukce ve smyslu ustanovení § 5 a 6 a vyhlášky č. 470/2001 Sb. Totéž platí i pro ostatní správce vodních toků.

Na území MŠZ jsou příslušným vodohospodářským orgánem stanovena podle § 66 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů záplavová území těchto vodních toků: Úhlava, Vydra, Křemelná, Losenice, Ostružná, Otava, Řezná.

Záplavové území z r. 1980 bude nutné aktualizovat vzhledem k novějším názorům na stupeň potřebné ochrany (aktivní a pasivní část inundace apod.). Vycházet bude nutné zejména z vyhlášky MŽP č. 236/2002 Sb.

Umístění veškerých staveb, zařízení a činností v zátopových a inundačních územích a na ostatních pozemcích při vodních tocích musí být projednáno s příslušnými závody Povodí Vltavy a.s. a ve stanovených záplavových územích podléhá i souhlasu vodohospodářského orgánu. Obdobně je nutno postupovat i u ostatních drobných vodních toků, které jsou ve správě jiných právnických osob (Lesy ČR aj.).

Ochrana prakticky všech vodních zdrojů, určených k hromadnému zásobování pitnou vodou, je zabezpečena vyhlášením pásem hygienické ochrany 1.-3. stupně, stanovených podle dříve platné směrnice č. 51/1979 MZd ČSR. Tato směrnice byla zrušena v r. 1998 a nahradila ji vyhláška MŽP č. 137/1999 Sb., která nově stanovuje ochranná pásma pro pitnou vodu pouze 1. a 2. stupně u vodních zdrojů podzemních i povrchových, včetně vodárenských nádrží. Přeměna pásem podle nové směrnice je však dlouhodobou záležitostí. Nový vodní zákon v r. 2001 tuto vyhlášku ponechal v platnosti. Nová ochranná pásma podle současné vodohospodářské legislativy jsou pro nádrž Nýrsko vyhlášena pod č.j. ŽP 546/2003 ze dne 12.12. 2003 odborem životního prostředí městského úřadu v Klatovech. Rozsah pásem 1. a 2.stupně je vyjádřen v hlavním výkresu 1:50 000 návrhu ÚPN VÚC okresu Klatovy. K odběrům povrchové vody pro vodárenské účely byla vyhlášena ochranná pásma k údolní nádrži Nýrsko a k úpravnám vody v Železné Rudě a v Srní.

Území, která je nutno ochránit jako nenahraditelná pro akumulaci vod, jsou v současné době hájena i novým vodním zákonem č. 254/2001 Sb. na podkladě Směrného vodohospodářského plánu (SVP).

V platnosti je dosud schvalovací protokol ústředního vodohospodářského orgánu - bývalého MLDV ČSR č. 17/SVP čj. 308227/OVH/1988 (publikace SVP č. 34). Na území okresu Klatovy se podle něj nacházejí následující výhledové vodní nádrže v kategoriích B a C územního hájení:

- Kategorie B
 - Čachrov na Ostružné
 - Stodůlky na Křemelné
- Kategorie C
 - Rejštejn na Otavě
 - Dlouhá Ves na Otavě
 - Antigl na Vydře

Z územně technického hlediska jsou tyto potenciální vodní nádrže hodnoceny takto:

- **nádrž Čachrov** na Ostružné představuje relativně vhodný vodárenský zdroj střední velikosti, s příznivými parametry. Je jí proto nutno územně chránit, i když realizace nepřichází v úvahu v návrhovém období;
- **nádrž Stodůlky** na Křemelné byla původně sledována jako alternativa za nádrž Rejštejn, v době, kdy výstavba Rejštejna byla zpochybněna pro neúměrný zásah do CHKO Šumava; situována je v bývalém vojenském prostoru. Obrovská nádrž s vodárenským využitím nemá obdobně jako dále Rejštejn reálné uplatnění; navíc představuje zásadní negativní zásah do území Národního parku Šumava;
- **nádrž Rejštejn** na Otavě představovala původně centrální vodárenský zdroj pro západní a jižní Čechy. Pro enormně vysoké náklady a nejasnosti v budoucí kvalitě vody byla v podstatě nahrazena menšími vodárenskými nádržemi: Nýrskem na Úhlavě pro Klatovsko a Domažlicko a Římovem na Malši pro jižní Čechy. Z územního hájení byla nádrž vylučována už při zpracování územního plánu Šumavy, schváleného vládou v r. 1992, s ohledem na likvidaci mimořádně cenného údolí Otavy (vzdutí nádrže by dosahovalo až k soutoku Vydry a Křemelné);
- **nádrž Dlouhá Ves** na Otavě byla navrhována pouze jako vyrovnávací nádrž pro vodní elektrárnu v hrázi nádrže Rejštejn. Isolovaná realizace nepřichází v úvahu;
- **nádrže Antigel** na Vydře i **Zelená Lhota** představují dolní nádrže přečerpávacích vodních elektráren s horními nádržemi na Jelením vrchu a severovýchodním svahu Prenetu. Pro mimořádně rozsáhlé zásahy do cenného přírodního prostředí nebyly navrženy k výstavbě už v územním plánu Šumavy. Nádrž Zelená Lhota by navíc zásadně negativně ovlivnila níže položenou vodárenskou nádrž Nýrsko.

Závěr: Zátupní území výhledových vodních nádrží dnes představují hájená území vodohospodářských zájmů stanovená na podkladě SVP. Střet s ochranou přírody by znamenala až jejich případná realizace; územní ochrana představuje i ochranu ekologickou. Přehodnocení vodních nádrží přinesou nové plány oblastí povodí, zpracovávané podle vyhlášky č. 140/2003 Sb.

Vyhodnocením stavu zásobování pitnou vodou v okrese Klatovy a zejména návrhem zásobování jednotlivých sídel ve výhledu se zabývá Program rozvoje vodovodů a kanalizací (PRVKÚC) okresu Klatovy. Velmi rozsáhlý materiál zpracoval Hydroprojekt, a.s. Praha.

Přehled maximálních denních potřeb pitné vody ve městech (údaje v l/s)

Sídlo	1998	2005	2010	2015
Kašperské Hory	4,3	4,6	5,0	5,5
Železná Ruda	13,4	14,0	14,6	15,2

V současné době je firmou D-plus zpracován program rozvoje vodovodů a kanalizací celého Plzeňského kraje (PRVK)

4.3.1.1. Vodní zdroje, vodovod, návrh

Pro zajištění kvalitních služeb spojených nejen s rekreačním ruchem, ale i z důvodů zabezpečení místního trvale žijícího obyvatelstva, je nutné věnovat velkou pozornost zejména zdrojům a zásobení kvalitní pitnou vodou. Kvalitní zdroje pitné vody musejí být

dokonale chráněny před znečištěním, infekcemi a proti vandalům. Musí být prováděna důkladná periodická sanace, odběry a laboratorní zkoušky kvality vody v souladu s platnými hygienickými předpisy a údržba technického zařízení na velmi vysoké úrovni jak v zimním tak v letním období. Musí být dobře zabezpečen příjezd obsluhy ke zdrojům za jakéhokoli počasí a za všech okolností. Důležité je i okamžité monitorování skutečností, odehrávajících se bezprostředně u jímacích zařízení a zdrojů, které dokáže účinně informovat pověřené a odpovědné provozní pracovníky. Objekty technických zařízení musejí mít vysokou urbanisticko architektonickou hodnotu a musejí být zakomponovány do krajiny tak, aby nenarušovaly její ráz a vysoké estetické hodnoty. Naprosto nepřípustné jsou stavby vodárenských věží a rezervoárů kovových a plastových konstrukcí. Důsledně je nutno provádět osvětlu v oblasti hospodaření s kvalitní pitnou vodou u obyvatelstva a zejména u návštěvníků mikroregionu. Je nutno stanovit takové ekonomické nástroje, které budou směřovat k hospodárnému využívání s pitnou vodou, podpoří zavádění technologií méně náročných na množství vody a podpoří zavádění oddělených potrubních systémů pro užitkovou vodu, na jejíž kvalitu jsou nižší nároky. Užitková voda může sloužit pro přípravu teplé užitkové vody, koupání, praní a splachování WC.

4.3.1.2. Kanalizace, čističky odpadních vod

Zastaralé způsoby likvidace odpadních vod (septiky, žumpy) musejí být postupně rušeny a nahrazovány připojením objektů na splaškové kanalizační sítě. Nové kanalizační systémy a stokové sítě se budují jako oddílné kdy na ČOV jsou svedeny pouze splaškové vody a dešťové vody jsou odváděny zvlášť nebo jsou likvidovány individuálně. Tam kde to charakter provozu vyžaduje, je nutno zařadit před zaústěním lapače chemikálií a ropných látek. Objekty technických zařízení musejí mít vysokou urbanisticko architektonickou hodnotu a musejí být zakomponovány do krajiny tak, aby nenarušovaly její ráz a vysoké estetické hodnoty. Je vhodné kombinovat tato zařízení se zařízeními sběru a likvidace tříděného odpadu a nebezpečných látek, nebo s provozy na recyklaci surovin a hmot, případně s ekologickou výrobou.

Koncepce odkanalizování a čištění odpadních vod v celém území je řešena na výše specifikovaném PRVKÚC (zpracovatel HDP a.s.). Pro různé velikosti sídel je obecně zvažováno buď řešení lokální (bezodtoké jímky nebo domovní mikročistírny), nebo řešení centrální s odváděním odpadních vod na ČOV jednotnou nebo oddílnou kanalizační sítí. Uvedené lokální řešení se uplatní spíše u velmi malých sídel - je pro ně i výrazně nejlevnější. Řešení centrální pak bývá nejčastěji spojováno s výstavbou oddílné splaškové kanalizace, zakončené ČOV. Přes některé možné nedostatky (PRVKÚC je podrobně specifikuje) jde o návrh, kombinující úsporu finančních prostředků s vysokým čistírenským efektem, nutným především ve vodohospodářsky citlivých oblastech, kterým území NP a CHKOŠ určitě je.

Množství vypouštěných odpadních vod od obyvatelstva se shoduje s množstvím dodané pitné vody. Minimální specifikované produkce u trvale žijícího obyvatele napojeného na ČOV se uvažuje 130 l/os.d (při napojení na domovní jímky 80 l/os.d).

Návrh dostaveb a rekonstrukcí kanalizací a ČOV v okrese Klatovy musí sledovat především důslednou ochranu vodárenského toku Úhlavy.

Při konkrétních návrzích odvádění vod z území se upozorňuje na nutnost dodržovat následující zásady:

- maximální množství srážkových vod řešit přirozeným vsakem do půdy;
- z intravilánů odvádět srážkové vody především oddílnou kanalizací;

- pouze v nezbytně nutných případech odvádět srážkové vody společně se splaškovými vodami jednotnou kanalizací;
- čistírny odpadních vod umísťovat mimo aktivní inundaci;
- v případě nutnosti zařazení 3. stupně čištění, tj. biologického rybníka, upozorňujeme, že dle zákona o vodách v platném znění, nesmí být biologický rybník jako součást ČOV umísťován na vodním toku (nesmí být průtočný).

4.3.1.3. Odkanalizování a zásobování vodou v jednotlivých sídlech

Na území MŠZ provozuje vodárenská a kanalizační zařízení pro obce několik firem, z nichž nejvýznamnější jsou Vodospol, s.r.o. a Aquašumava, s.r.o.

Hamry

Je zpracován projekt odkanalizování obce tlakovou kanalizací na centrální ČOV do Nýrska vedoucí přes Zelenou Lhotu. Je vydáno ÚR, řeší se SP, čeká se na finanční prostředky. Jedná se o investici cca 33 mil Kč.

Vodovod je v Hamrech většinou rozdělen na individuální zdroje, pouze v dolních Hamrech je záměr rekonstrukce vodovodního systému.

Čachrov

Kanalizace.

V Javorné je vydáno SP na stavbu kanalizace a ČOV, čeká se na finanční prostředky. V Čachrově je záměr na odkanalizování a provedení ČOV obce.

Vodovod

Byla provedena 1. etapa rekonstrukce vodovodu v Jesení, V plánu je zde ještě 2. etapa rekonstrukce.

Vodovodní systémy v Čachrově a na Javorné jsou funkční a nepředpokládá se zatím investice.

V sídlech Chvalšovice a Kunkovice se předpokládá převedení vlastnictví vodovodního systému na obec a poté jeho rekonstrukce.

Prášily

V současné době se dokončuje odkanalizování oblasti Slučí tah a Nová Hůrka do nové ČOV v Nové Hůrce. Vodovod je zde realizován z individuálních zdrojů.

V Prášílech se předpokládá rozšíření ČOV, které by pokrylo rozvoj sídla. Zásobník.

Srní

V současné době jsou v obci 2 ČOV (větší ČOV centrální část a menší ČOV Staré Srní). Koncepce odkanalizování obce je navržena s jednou centrální ČOV a systémy gravitační (centrální část, Staré Srní) a tlakové kanalizace s přečerpávacími stanicemi či jímkami (Mechov, spodní severní část Srní). V současné době se dokončuje dílčí dostavba kanalizace a rozšíření ČOV (Phare). Připravuje se 2. etapa dostavby kanalizace a rozšíření ČOV s převedením veškerých splaškových vod na centrální ČOV. Zásobník

V obci je centrální vodovodní systém. Je zde plánována rekonstrukce úpravny vody a rozšíření prameniště - zdroje pitné vody. Zásobník

Modrava

V Modravě a na Filipově Huti se dokončuje výstavba nové kanalizace obce a částečná úprava ČOV. V následujících cca 3-5ti letech se předpokládá rozšíření ČOV v návaznosti na realizaci rozvojových záměrů v obci.

Plánována je dostavba vodovodu vč. vybudování vrtů. Je zpracováno projektové řešení. Výhledově je plánováno zásobování vodou Filipovy Hutě.

Kvilda

V obci je vydáno stavební povolení na dostavbu kanalizace a rozšíření ČOV postavené v r. 1987 a rovněž na dostavbu vodovodu. Akce bude realizována po obdržení finančních prostředků.

Horská Kvilda

Obec je rozdělena na 3 kanalizační systémy s vlastními ČOV, kdy východní a západní část kanalizace je již funkční. Zbývá dostavba kanalizace a rozšíření ČOV ve střední části obce.

Vodovodní zdroje v obci jsou individuální a neplánuje se skupinový vodovod.

Rejštejn

Dokončuje se výstavba kanalizace a ČOV obci.

Plánuje se dostavba vodovodu a vydání SP. Zásobník

Kašperské Hory

Vodovod.

Městský vodovod je dotován 3 zdroji podzemní vody: prameniště Starý Ždánov, Nový Ždánov (celkem 1,25 l/s) a prameniště Řetenice (Zlatá studna, 2,44 l/s). Město je zásobováno gravitačně ve dvou tlakových pásmech, ovládaných dvěma vodojemy 2x100m³.

Výhledové potřeby města pravděpodobně v příštích 10 letech převýší udávané vydatnosti zdrojů. K využití se proto navrhuje i dnes rezervní zdroj (vrt 1,0 l/s),

Je plánována dílčí rekonstrukce vodovodu posílením zásobovacího řadu.

Kanalizace.

Kašperské Hory měly donedávna jednotnou kanalizační síť s 80 % napojenými obyvateli (z toho cca polovina ještě přes biologické septiky. Technologicky jde o aktivační čistírnu s nitrifikací (jemnobublinná aerace v aktivačních nádržích, dosazovací nádrž, zahušťovací a uskladňovací nádrž na kal, vyvážený na skládku). Stávající ČOV má dostatečnou kapacitu. V současné době se dokončuje dostavba kanalizace ve městě včetně rekonstrukce starých kanalizačních řádů (Phare).

Železná Ruda

Vodovod.

Město Železná Ruda je zásobováno vodou ze tří zdrojů; dvou pramenišť - Belveder a Samoty s jímáním podzemní vody (3,0 l/s a 1,5 l/s) a dále s odběrem vody ze Sklářského potoka do úpravny o kapacitě 20 l/s. Ze zdroje Samoty je přes vodojem Pivovarský 100 m³ zásobováno I. tlakové pásmo, z dalších dvou zdrojů je přes vodojem Belveder 2x60 m³ a Železná Ruda 2x500 m³ dotováno II. tlakové pásmo. Zdroje převyšují i výhledové potřeby vody, dostatečná je i akumulace - zásobením pitnou vodu vyhovuje.

Plánuje se vodovod v Alžbětíně napojený ze Železné Rudy.

Kapacitně je možné zásobovat sídlo Špičák, kde v současné době je několik samostatných soukromých vodovodních systémů, které je nutné buďto sjednotit nebo řešit nové napojení sídla.

Hojsova Stráž je napojena z nového vrtu a vodojemu

Kanalizace.

V Železné Rudě je dokončena kompletní dostavba oddílné kanalizační sítě s napojením lokalit Špičák a Alžbětín na aktivační čistírnu odpadních vod s aerobní stabilizací kalu.

Původní jednotná síť byla využita na pro dešťové vody. Vyčištěná voda je odváděna do Jezerního potoka. Kapacita ČOV je využita cca na 60% a pojme i rozvojové záměry.

Hojsova stráž má novou kanalizaci s rekonstruovanou ČOV.

4.3.2. Energetika (bioplyn)

4.3.2.1. ELEKTRICKÁ ENERGIE

Elektrická energie je na území MŠZ nejrozšířenější energií, zásobující prakticky veškerou zástavbu tohoto území. Převážná většina dodávané elektrické energie je dodávána společností ČEZ.

Řešené území je zásobováno elektrickou energií na úrovni sítě VN22kV a NN. Z transformoven 110/22 kV Sušice (součástí okruhu transformoven - Klatovy 110/22 kV - Přeštice 400/200/110 kV - Nepomuk 110/22 kV) a Nýrsko (napojena přímo z trafostanice Klatovy). Do popsaného okruhu VVN 110 kV je naopak u Petrovic připojen přívod z rozvodny 110/22 kV Vydra sloužící k připojení vodní elektrárny Čeňkova Pila do rozvodné sítě.

Veškerý rozvoj sítí v majetku ČEZ je v režii této společnosti, která uspokojuje zájemce o dodávku elektřiny na základě konkrétních požadavků. Finanční náročnost napojení na elektrickou energii závisí nyní nikoliv na výši investice, ale na velikosti instalovaného příkonu nově zřizovaného odběrného místa. Napojení konkrétního žadatele o dodávku elektřiny je realizováno zpravidla do 0,5 roku od podání žádosti o napojení.

Strategie rozvoje předpokládá určitý udržitelný rozvoj na území MŠZ. Vzhledem k tomu, že tento rozvoj bude díky omezenému množství rozvojových ploch a dohledu NP Šumava pozvolný a spíše extenzivní, nepředpokládá se žádný problém v zajištění požadovaných kapacit ze strany ČEZ. Potřeba elektřiny pro rozvojové záměry se předpokládá pokrýt ze současných linek VN. Přes celkový předpokládaný nárůst spotřeby elektrické energie, se počítá i se snižováním okamžité spotřeby v jednotlivých lokalitách vlivem modernizace jednotlivých zařízení s nižším příkonem elektrické energie (pohony, domácí spotřebiče, světelné zdroje).

Rozvoj sítě bude řešen zpravidla na základě konkrétních žádostí o dodávku energie a jednak postupnými opravami distribuční soustavy. Nepředpokládá se budování nových páteřních rozvodů na území MŠZ. Rozvoj bude realizován zvětšováním průřezů kabelových vodičů ve stávajících hlavních trasách. V jednotlivých sídlech se předpokládá posílení sítě rozmístěním nových trafostanic a rekonstrukcí a posílením stávajících traf.

Na území NP Šumava bude nadále probíhat umisťování vedení do země, což je vhodné jednak z estetického hlediska a rovněž i z hlediska ekonomického. Finanční náročnost speciálně izolovaného vodiče vzdušného vedení určeného pro horské zimní prostředí nacházející se na celém území mikroregionu je prakticky schodná s kabelovým

vedením uloženým do země. Nelze zde tedy uvažovat s levnější alternativou vzdušného vedení, tak jako v níže položených oblastech. Umisťování vodičů do země je vhodné koordinovat s rozvojem sítí tj. S novými investičními akcemi a s přeložkami elektrického vedení.

4.3.2.2. VYUŽITÍ EKOLOGICKÝCH FOREM ZÍSKÁVÁNÍ ENERGIE

Strategie rozvoje předpokládá rozvoj ostatních alternativních a místních zdrojů získávání energie. V rámci hledání alternativních a místních zdrojů energie je důležité zavádět vytápění objektů pomocí technologie tepelných čerpadel, obnovovat a nově budovat malé vodní elektrárny a připravovat podmínky jak technické, tak i legislativní k podpoře těchto aktivit. Využití malých vodních elektráren je z hlediska celé sítě sice zanedbatelné, ale z hlediska určité formy soběstačnosti potřeby elektrické energie v rámci mikroregionu velice motivující. Soukromé autonomní sítě by mohly v budoucnu motivovat malovýrobce elektřiny k dodávkám do místních sítí určených především pro vytápění a přípravu teplé užitkové vody, nebo pro spotřebiče s menšími nároky na vysoké parametry energetické sítě (přesnost napětí a kolísání kmitočtu).

Strategie rozvoje klade důraz na využívání ekologických zdrojů energie na území MŠZ.

4.3.2.3. Vodní elektrárny

Největší vodní elektrárnou je vodní elektrárna Vydra v Čeňkově Pile postavená v r. 1939 využívající vody z Vchinsk tetovského plavebního kanálu (dříve sloužil k plavení dřeva mimo kamenité koryto řeky Vydry). Voda z kanálu u Mechova (Mosau) se vede podzemním převaděčem (část tlakového potrubí, větší část zděný kanál) o celkové délce 3,2 km do akumulární nádrže u osady Sedlo. Nádrž byla vydudována proto, aby se zde voda mohla v dobách menšího zatížení energetické sítě zadržovat a v dobách špiček pak použít pro výrobu el. energie. Z nádrže se voda vede potrubím do nedaleké železobetonové věže (zvané "Vodní zámek" - v případě poruchy turbíny je zde možné dálkově z elektrárny přítok vody uzavřít) a dále podzemním potrubím do elektrárny na břehu Vydry. Celkový spád je 240 m, výkon elektrárny 6,4 MW. Ve strojovně jsou 2 soustrojí s Francisovými horizontálními turbínami. Dnes je stejně jako elektrárna Čeňkova pila funkční technickou památkou s přístupem veřejnosti. V prostorách elektrárny Vydra je dnes stálá expozice "Šumavská energie".

V r. 1930 byla dokončena výstavba přečerpací vodní elektrárny Černé jezero, první elektrárny tohoto druhu v Československé republice. První přečerpávací vodní elektrárna na našem území vznikla hned v počátcích veřejné elektrizace roku 1930 na Šumavě nedaleko **Hojsovy Stráže**, kde malá přehrada na Úhlavě vytvořila spodní nádrž, odkud se voda přečerpávala do Černého jezera v nadmořské výši 1008 m. Jeho hladina kolísala mezi čerpáním a turbínovým provozem o pouhé 4 cm, takže přírodní ráz jezera ničím neutrpěl. Roku 1960 se s přečerpáváním skončilo, ale strojovna je hájena jako vzácný skanzen!

Na území mikroregionu je několik evidovaných funkčních malých vodních elektráren (MVE).

- Čeňkova Pila, MVE v provozu od r. 1912, Francisova horizontální turbína o výkonu 96 kW o hltivosti 1400l/s, technická památka, expozice vodní tok Vydra, proj. roční výroba 500 MWh, Šumavská energie, provozuje ČEZ,

- Čachrov, stará elektrárna původně zprovozněná Františkem Křížíkem v r. 1904, vodní tok Pstružná, proj. roční výroba 40 MWh, Bankiho turbína o výkonu 7,5kW o hltivosti 300l/s, soukromý provozovatel,

- Hamry, MVE v provozu od r. 2001, vodní tok Úhlava - říční km 101,3, Bankiho turbína o výkonu 160kW o hltivosti 6000l/s, provozuje AQUA Energie s.r.o.,

- Hojsova Stráž-Hamry, MVE v provozu od r. 1966, vodní tok Úhlava -103,7, Bankiho turbína o výkonu 45kW o hltivosti 450l/s, provozuje AQUA Energie s.r.o.,

- Františkov, MVE v provozu od r. 1914, rekonstrukce 1991, Francisova spirální turbína Voight 300kW, vodní tok Teplá Vltava - říční km 421,2, provozuje AQUA Energie s.r.o.,

- Radešov, MVE v provozu od r.1930 vertikální kašnová Kaplanova turbína Storek, rozšíření 1998 horizontální přímoproudá turbína Hydrohrom, výkon 130 a 200 kW, vodní tok Otava - říční km 106,5, možnost návštěvy veřejnosti, soukromý provozovatel,

- Železná Ruda, vodní tok Řezná - říční km 3,5, Bankiho turbína o výkonu 7,5kW a hltivosti 80l/s, soukromý provozovatel.

Je možné ze zabývat výstavbou MVE na území MŠZ za předpokladu citlivého výběru lokalit v souladu s ochranou přírodního prostředí. S výstavbou nových MVE je třeba počítat převážně poblíž nebo uvnitř jednotlivých sídel.

Plánuje se výstavba MVE v Hamrech a v Železné Rudě. Podrobnosti jsou uvedeny v příloze.

4.3.2.4. Vytápění biomasou

- Železná Ruda, od r. 1990 sezónní provoz kotlů na spalování pilin společnosti LS Ž. Ruda a.s. Existují rovněž kotelny na spalování biomasy V Kašperských Horách, Srní

V současné době je připraven projekt vytápění objektu agrofarmy na Hojsově Stráži biomasou – odpady ze zpracování dřeva.

Tento způsob vytápění je na území MŠZ vhodnou alternativou vzhledem k možnostem souvisejícím s těžbou a zpracováním dřeva ze šumavských lesů.

4.3.2.5. Bioplynové zdroje

Na území MŠZ nejsou evidovány bioplynové zdroje. Jejich realizace v tomto horském prostředí naráží na problém získávání surovin pro zpracování. Tyto je nutné převážně dovážet z lokalit mimo MŠZ což následně prodražuje vyráběné produkty (teplo, plyn). Strategie rozvoje navrhuje vybudování bioplynových stanic na území Železné Rudy o výkonu 1MW za rok. Uvažuje se se sběrem odpadů z hotelových kapacit a s výrobou tepla pro potřeby města.

4.3.2.6. Větrné elektrárny

Na území mikroregionu v současné době nejsou realizovány větrné elektrárny. Území MŠZ se nachází převážně ve větrném stínu z hlediska převládajících větrů. Výjimku tvoří horské hřebeny rozkládající se převážně na hranici se SRN, které podléhají ochraně přírody v NP Šumava. V koncepci rozvoje není s touto formou výroby elektrické energie počítáno. Důvodem je snaha o zachování šumavské krajiny tj. charakteru přírodního prostředí a nenarušení krajinného rázu.

4.3.2.7. Tepelná čerpadla

V rámci hledání alternativních a místních zdrojů energie je důležité zavádět vytápění objektů pomocí technologie tepelných čerpadel.

Staré Srní - vytápění a ohřevu vody penzionu se 14 pokoji, tepelný výkon přes 25kW.

Moderní a ekologické získávání tepelné energie doporučované touto strategií. Získávání energie pomocí tepelných čerpadel je přes vyšší pořizovací náklady jednou z nejvhodnějších alternativ na území mikroregionu navrhované touto strategií.

4.3.2.8. Solární termické systémy

Jsou vhodným systémem ekologického získávání tepelné energie doporučovaným touto strategií. Výhodou je množství slunečných dnů v horských polohách nevýhodou pak více mrazových dnů v tomto prostředí. Efektivita využívání solární energie je v horských klimatických podmínkách mikroregionu jen velmi nízká a návratnost zařízení při dnešních cenách za energie neúměrně dlouhodobá. Problematická je také údržba takového zařízení v zimním období a v neposlední řadě také nepříznivý dopad na architekturu budov, které díky soustavám solárních panelů a kolektorů nezapadají do rázu krajiny a při dálkových pohledech jsou zdrojem nepřírodných odlesků slunečních paprsků. Předpokládá se vytápění či ohřev vody v kombinaci s jinými zdroje energie.

4.3.2.9. Zkapalněný plyn v tlakových nádržích

Pro odlehlé lokality kam není ekonomické zavedení zemního plynu je určitou alternativou vytápění propanem nebo propan-butanem. Ekonomické aspekty však tento poměrně ekologický způsob vytápění nikterak nezvýhodňují. Během několika let provozování těchto zařízení se ukazuje, že uživatelé tento způsob přípravy tepla opouštějí a nahrazují jednak vytápěním založeným na spalování lehkých topných olejů (LTO), nebo elektroakumulačním vytápěním, případně se vracejí zpět ke spalování tuhých paliv v technicky zdokonalených kotlech s řízeným dávkováním paliva a dokonalejším spalováním.

4.3.2.10. Obnova MVE v Železné Rudě

Velký spád Řezné umožnil v dřívější době v Železné Rudě vybudování 5 vodních děl pro pohon pil, mlýnů a místní malé továrny. V roce 1891 zřídil p. Theodor Stamm v Železné Rudě malou vodní elektrárnu, která měla náhon dlouhý 620 m, výškový spád 25 m a výkon 45 kW. Tato elektrárna je jedním z vodních děl na Řezné, které má potenciál pro jeho znovu obnovení. Zrekonstruované vodní dílo může využívat k provozu stávající vodní kanál pod Belvederem, který je v současné době taktéž z části využíván pro jinou MVE. Jímací objekt přivaděče je umístěn přímo u nástupní stanice lyžařského vleku Poma a kanál pak vede až k parkovišti u Kryštofa. Odtud je potřeba položit nový potrubní přivaděč podél Řezné směrem k železniční trati. V původním místě poblíž rekreačního střediska ZČE lze postavit nový objekt pro provoz MVE.

4.3.2.11. Obnova MVE v Hamrech na Šumavě

V 30. letech 20. století byla zřízena 3 vodní díla v Hamrech na Šumavě, která bezprostředně navazovala na papírnu „Gustavstahl“. Tato díla byla postupně odstavena z provozu koncem 70. let 20. století. na ř. km 103.

První tzv. dolní kanál má délku 1425 m a je umístěn na řece Úhlavě ř. km 103 v k.ú. Hojsova Stráž a vede po levé straně podél toku směrem nad původní papírnu v Hamrech na Šumavě. Vodním kanálem se uměle vytvořil spád 48 m, přičemž původní MVE pak dosahovala výkonu cca 180 kW.

Druhý vodní kanál se nachází na levé straně Bílého potoka nad mostkem cesty na Stateček pod Ostrým a má délku cca 800 m. Při využití spádu 125 m dosahovala původní MVE výkon až 250 kW.

Obě turbíny byly postupně umístěny v prostorách původní papírny.

Uvedené vodní kanály mají z dnešního pohledu značný potenciál pro výrobu elektrické energie z OZE. Jejich efektivním využitím lze získat celkový výkon cca 430 kW, což je z pohledu zdejších přírodních podmínek zcela ojedinělé. Objekt nové strojovny MVE je vhodné vybudovat v prostorách či těsné návaznosti na zbořeniště původní papírny.

4.3.3. Plynofikace

4.3.3.1. Současný stav

Na území mikroregionu je zaveden plyn pouze v oblasti Železnorudska. Je zde veden páteřní řad VTL přes Hojsovu Stráž, Brčálník a Špičák do Železné Rudy a do Alžbětína. V Alžbětíně je provedena RS v blízkosti současné celnice. Na hranici s Německem v Alžbětíně je provedeno propojení do SRN s uzávěrem. Zde je možné v případě poruchy realizovat dodávku plynu ze sousedního Německa. Vzhledem k tomu že plynovod na obou stranách hranice má jednoho majitele, je přeshraniční spolupráce v dodávce plynu zcela reálná. V Železné Rudě je RS plynu umístěná v lokalitě u nádraží a v sídle je proveden středotlaký a nízkotlaký rozvod plynu v zastavěném území. Na Špičáku jsou realizovány RS v lokalitách U Jezerky, u nádraží a ve Špičáckém sedle a je zde proveden středotlaký a nízkotlaký rozvod plynu. V katastrálním území Hojsova stráž jsou RS plynu na Brčálníku a V Hojsově Stráži u penzionu Bílá Strž odkud je realizován nízkotlaký rozvod plynu v zastavěném území. V současné době je prováděna digitalizace stávajícího stavu plynovodní sítě v lokalitě Špičák, ostatní oblasti jsou již zaměřeny.

4.3.3.2. Výhled

Železnorudsko

Vzhledem k tomu, že plynovodní rozvody v oblasti Železnorudska byly realizovány převážně již cca před dvěma desetiletími, je jejich kapacita po změně média ze svítiplynu na zemní plyn dostatečná i vzhledem k plánovanému rozvoji. Rozvoj oblasti bude realizován pomocí prodloužení sítě VTL nebo vybudováním nových regulačních stanic plynu a následnými STL rozvody.

Hamry

Do obce Hamry je výhledově možné přivedení plynovodu z páteřní větve vedené přes Hojsovu Stráž. Předpokládá se, že by byl realizován VTL rozvod s regulační stanicí umístěnou v obci Hamry.

Čachrov

V současné době je zaveden VTL rozvod do obce Strážov a Kozí. Výhledově je možné přivedení plynovodu do obce Čachrov VTL vedením s umístěním RS plynu v obci.

Kašperské Hory, Rejštejn

Pro tuto lokalitu je zpracován generel plynofikace. Vysokotlaký rozvod plynu je v současné době v Sušici odkud by v případě realizace napojení Kašperskohorska byl realizován VTL páteřní rozvod do této oblasti se samostatnými regulačními stanicemi pro jednotlivé lokality (Kašperské Hory, Rejštejn, Dlouhá Ves). V současné době se zde obce nepřiklání k plynofikaci, výhledově je však možné s touto variantou počítat.

Oblast horní Šumavy

Ve výše položených obcích Srní, Prášíly, Modrava, Kvilda, Horská Kvilda se zatím ani výhledově nepočítá se zavedením plynu z oblasti Sušice (RWE-ZPČ plynárenská) vzhledem k nízké ekonomické návratnosti této investice. Jedinou možností by bylo napojení nedalekých obcí Stachy a Zadov ležících mimo území MŠZ vysokotlakým vedením z oblasti Vimperka (dle sdělení RWE-Jihočeská plynárenská se s napojením počítá nejdříve za 10 let) a následným prodloužením do oblasti Kvildska.

4.3.4.Likvidace komunálního odpadu

Z hlediska kvality životního prostředí je nezbytné třídění odpadu a jeho dalšího zpracování např. formou recyklace, jako alternativního zdroje biomasy, tepla a podobně. V současné době existují kotelny na spalování biomasy v Kašperských Horách, Srní a v Železné Rudě. Jedná se převážně o spalování pilin. Strategie rozvoje navrhuje vybudování bioplynových stanic na území Železné Rudy o výkonu 1MW za rok. Uvažuje se se sběrem odpadů z hotelových kapacit a s výrobou tepla pro potřeby města.

Veliké svozové vzdálenosti likvidaci komunálního odpadu prodražují. Odpady vznikající na území NP a CHKO Šumava nelze v těchto územích likvidovat.

Základní právní normou pro odpadové hospodářství je zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, určující povinnosti právnických a fyzických osob při nakládání s odpady a podmínky pro předcházení vzniku odpadů.

Při likvidaci odpadů je třeba vycházet z Koncepce odpadového hospodářství Plzeňského kraje a Plánu odpadového hospodářství Plzeňského kraje.

Na území MŠZ tj. na území NP a CHKO Šumava není možné ukládání odpadů, které jsou odváženy mimo území na řízené skládky. Odvoz zajišťují specializované firmy

- Rumpold-P s.r.o., pobočka Sušice (svoz tříděného a komunálního odpadu pro obce Modrava, Horská Kvilda, Prášíly, Srní, Rejštejn a město Kašperské Hory a svoz tříděného odpadu z Čachrova. Firma realizuje rovněž svoz odpadů soukromých firem v Železné Rudě a na Kvildě). Tříděný odpad realizován svozem zvonů o objemu 2,5m³ podle potřeby.
- Západočeské komunální služby a.s., Plzeň (svoz tříděného a komunálního odpadu pro město Železná Ruda a z obce Hamry). Svoz separovaného odpadu realizován menšími nádobami pravidelně.
- Technické služby Vimperk (Kvilda).

V souvislosti s odvozem komunálních a tříděných odpadů z území MŠZ se dají charakterizovat 2 podstatné problémy:

- obtížnost svážení odpadů v zimním období z důvodu ztížené dostupnosti v závislosti na úklidu sněhu a ztížené sjízdnosti silnic
- sezónnost tvorby odpadů, kdy produkce komunálních i tříděných odpadů je vyšší v turisticky silném období v zimě a v létě a naproti tomu v mimosezónním období je

minimální. Množství nádob na odpad je dimenzováno na sezónní kapacitu a v mimosezónním období je jejich financování zbytečné.

V souvislosti s těmito problémy je vhodné zabývat se získáním finančních prostředků pro města a obce jednak na kvalitní zimní údržbu silnic a úklid sněhu a jednak na nákup nádob separovaného odpadu.

Města a obce jsou již zapojeny do kolektivního autorizovaného a neziskového systému sdruženého plnění Eko-kom, který podporuje sběr separovaného odpadu finančním či jiným zvýhodněním jednotlivých členů systému.

V koncepcích týkajících se nakládání s odpady se doporučuje integrace obcí do sdružení a svazků za účelem společného nakládání s odpady. Z dosavadní činnosti všech těchto účelových svazků obcí se ukazuje, že integrované nakládání s odpady je zejména pro malé obce ekonomicky výhodné. Na území MŠZ je však situace poněkud jiná než v nižších polohách ve vnitrozemí. Ve specifickém horském prostředí mikroregionu mají jednotlivé obce a města vzhledem k různé velikosti sídel a různým svozovým vzdálenostem odlišné podmínky a tedy i různou ekonomickou náročnost svozu odpadů. Vytvoření jednotného systému svozu odpadů je tedy pro celý Mikroregion Šumava západ nereálné.

4.3.5. Telefonní rozvody

Do všech měst a obcí na území mikroregionu byly v minulosti zavedeny telefonní rozvody, byly zde rovněž instalovány veřejné telefonní automaty. Existují zde jednak původní telefonní sítě a mnohde i nové moderní optické sítě vybudované v nedávných letech v době velkých investic Telecomu do jejich rozvoje. Bohužel postupně s rozvojem mobilních sítí započal odliv zákazníků pevných linek a s tím byl prakticky ukončen rozvoj hlavních kabelových telefonních rozvodů. Současný majitel a provozovatel telefonní sítě Telefonica O2 má v plánu zachovat stávající stav telefonních rozvodů a provádět požadovaná napojení v lokalitách kam jsou dotaženy páteční sítě. Náklady na rozvoj sítí v rozvojových lokalitách budou řešeny především z hlediska ekonomického tj. dle možné návratnosti vložených investic do zasíťování rozvojových území.

V současných lokalitách je možné až na výjimky zavést i vysokorychlostní internet v potřebném množství. Možnost napojení je závislá na kapacitě pátečního rozvodu a na vzdálenosti od telefonní ústředny.

Stav v jednotlivých sídlech

V Železné Rudě je doveden optický kabel do ústředny v centru města. Jsou zde jak nové, tak i původní telefonní rozvody. Kapacitně lze pokrýt rozvoj města. Pro zasíťování rozvojových lokalit je nutná spolupráce majitelů pozemků pro umístění věcných břemen. V lokalitě Špičák byl rozvoj telefonní sítě utlumen díky nesouhlasu majoritního majitele zdejších pozemků. Rozvoj je zde tudíž problematický. Na Hojsově Stráži a v Hamrech je provedena nová kabelizace (započatá v 90. letech).

V lokalitě Čachrov je kabelizace staršího data, rozvody jsou vedeny vzduchem. S rekonstrukcí se nepočítá, budou řešeny pouze opravy sítí. Vysokorychlostní internet lze řešit.

V Prášílech je provedena nová kabelizace, ústředna je v centru obce.

V Srní je starší i nová kabelizace. Je zde nová telefonní ústředna zásobující i území Modravy a Horské Kvildy. Kabel vedoucí ze srní do lokalit Modrava a H. Kvilda je kapacitně omezen a rovněž vzdálenost obou obcí od ústředny limituje rozvoj těchto sídel. V současné době se nepočítá s posílením rozvodů O2. Množství nových linek a ADSL je v

obou obcích omezeno. Řešením je pouze výstavba nové sítě např. ve vlastní režii obce. Někteří investoři zde řeší situaci vybudováním připojení na bezdrátovou síť.

V Kašperských Horách je provedena kompletně nová kabelizace.

V Rejštejně je stará i nová kabelizace. Rozvoj vysokorychlostního internetu je zde omezen. Omezení lze odstranit instalací technického zařízení (nutno najít vhodný objekt).

Obecně lze říci, že rozvoj v méně zalidněných lokalitách je ukončen a budoucnost telekomunikace se zde předpokládá zejména v oblasti bezdrátových a mobilních sítí.

4.4. Rozvoj stálého obyvatelstva a stabilizace venkovských oblastí

Spokojenost stálých obyvatel je pro mikroregion prioritou, neboť je podmínkou úspěšného rozvoje a konkurenceschopnosti oblasti. V této souvislosti mají obce mikroregionu za cíl stát se příjemným místem pro trvale bydlící obyvatelstvo, kterému poskytnou harmonické životní podmínky. Rozvoj stálého obyvatelstva a stabilizace venkovských oblastí je podmíněna nejen rozsahem a úrovní sociální vybavenosti a služeb, rovněž možnostmi pracovního uplatnění v návaznosti na solidní životní úroveň, udržení kvality životního prostředí a řady dalších dílčích parametrů kvality života.

Většina obcí podle svých možností do budoucna počítá také s přípravou území na výstavbu dalších rodinných domů s vizí zachování plnohodnotných sídelních útvarů reflektujících ochranu environmentálních kvalit území. Důsledkem by měla být migrace mladých lidí do obcí mikroregionu, snižování věkového průměru obyvatelstva s dopadem do rozvoje školství, sociálních služeb i občanské vybavenosti obecně.

Rozvoj regionu ve všech oblastech činností je podmíněn spolehlivou dopravní dostupností, která je řešena v kapitole č. 4.2. této strategie. Ucelený komplex všech uvedených parametrů by měl spolehlivě nastartovat rozvoj komunit spojených do územního celku Mikroregion Šumava – Západ.

Na území MŠZ je omezená nabídka kvalitní pracovní síly zejména ve službách turistického ruchu. V důsledku toho vzniká relativní nezaměstnanost místních obyvatel a postupné vylidňování obcí. Ve službách, které jsou převážně sezonního charakteru je zaměstnání převážně dojíždějící pracovníci, kteří tyto služby zdražují. Jedním z cílů strategie MŠZ je stabilizace stálého obyvatelstva a umožnění jeho postupného nárůstu.

Strategický cíl:

Zamezit migraci obyvatelstva do míst s lepší sociální vybaveností a službami, podpořit příliv nových obyvatel.

Postup k dosažení cíle:

Účinnou metodou racionálního pohledu na oblast sociálních služeb je metoda tzv. komunitního plánování v provázanosti s rozvojem občanské vybavenosti v daném regionu.

4.4.1. Komunitní plánování

4.4.2. Obecný úvod do problematiky komunitního plánování

Sociální služby a péče jsou důležitou složkou stabilizace obyvatelstva. Potřeby v oblasti sociální péče a sociálních služeb na území MŠZ musí být řešeny citlivým a účinným komunitním plánováním s dopadem na konkrétní cílové skupiny obyvatel.

Komunitní plánování je metoda, která umožňuje zpracovávat rozvojové materiály pro různé oblasti veřejného života na úrovni obce, mikroregionů, regionu i kraje. Komunitní plán umožňuje plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám skupin občanů i jednotlivců.

a) Cíle a principy komunitního plánování

Cílem komunitního plánování je posilování sociální soudržnosti komunity, dále podpora začleňování a předcházení sociálnímu vyloučení jednotlivců i skupin. Výsledkem je následně zejména systém sociálních služeb na místní úrovni, který co nejpřesněji odpovídá zjištěným místním potřebám, současně reaguje na lokální odlišnosti a také pomáhá zajišťovat, že finanční prostředky na tyto služby vynakládané jsou efektivně využívány.

b) Cílové skupiny komunitního plánování

Každý region, lokalita či mikroregion má svá specifika v oblasti sociálních služeb nebo sociální péče. Priority jsou modifikovány velikostí lokality, sociální a ekonomickou situací, tradicí a zvyky, geografickou pozicí a demografickou strukturou atd. Obecně lze rozdělit cílové skupiny zhruba do těchto oblastí:

- oblast starých občanů,
- oblast duševního zdraví – duševně nemocní občané, drogově závislí občané, mentálně postižení občané,
- oblast dětí a mládeže,
- oblast zdravotně postižených občanů,
- oblast osob v přechodné sociální krizi,
- oblast etnických skupin a oblast nepřízpůsobivých občanů.

c) Hlavní zásady pro zpracování komunitního plánu

Potřeby, priority a směry rozvoje sociálních služeb musí být stanoveny na základě potřeb, názorů a požadavků lidí, kteří v dané oblasti, regionu a obci žijí. Celý proces týkající se komunitního plánování se musí stát nedílnou součástí místní politiky.

d) Obsah komunitního plánu

- Popis a analýza existujících zdrojů (soupis a popis státních, obecních i nestátních poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících služeb – zejména zdravotnictví, školství, pracovní příležitosti, volný čas atd.).
- Statistické, sociologické, demografické údaje, apod. (např. věkové složení obyvatelstva mikroregionu, porodnost a úmrtnost, prognózy demografického vývoje).
- Popis a analýzu existujících přání a potřeb obyvatel v oblasti sociálních služeb.
- Představa budoucnosti sociálních služeb – stanovení priorit a cílů rozvoje služeb.
- Časový plán postupu prací a zásady, které je třeba při zpracování a naplňování plánu dodržet.
- Způsob, jakým budou jednotliví účastníci na místní úrovni zapojeni do vytváření a naplňování komunitního plánu – stanovení podílů odpovědnosti a závazků jednotlivých účastníků.
- Způsob, jakým bude komunitní plán sledován, vyhodnocován a případně změněn.

e) Subjekty účastníci se přípravy komunitního plánu

- Zadavatel – subjekt zodpovědný za zajištění sociálních služeb pro danou lokalitu, v praxi je v roli zadavatele obec, sdružení obcí, mikroregion, případně kraj.
- Poskytovatel – subjekt poskytující (provozující) dané sociální služby jako např. podnikající fyzická nebo právnická osoba, nestátní nezisková organizace, organizace zřizované obcí, krajem příp. státem.
- Uživatel – v konečné dopadu je to vždy člověk v nepříznivé sociální situaci.
- Veřejnost – důležitá veřejná informovanost, žádoucí účast od samého začátku tvorby komunitního plánování.
- Další organizace – většinou jsou oslovovány a vyzývány ke spolupráci místní organizace i zájmové skupiny, kterých se poskytování sociálních služeb týká (veřejné instituce, úřady práce, školy, NNO, policie), ale také občanské iniciativy, etnické skupiny atd. S mírou jejich zapojení je spojena efektivita procesu komunitního plánování.

f) Postup – fáze komunitního plánování (KP)¹

1. fáze: S čím je třeba začít - zformování prvotní pracovní skupiny

- určení, koho je třeba do přípravy KP zapojit
- způsob oslovení a přizvání dalších účastníků
- plán pro získání politické podpory ze strany obce, obcí regionu

¹ www.mpsv.cz

- informační strategie

2. fáze: Vytvoření řídicí struktury pro KP - zapojení všech účastníků procesu

- vytvoření organizační a řídicí struktury pro zpracování KP
- stanovení pravidel jednání řídicí struktury

3. fáze: Porozumění problémům v komunitě - představení cílů, zájmů a potřeb všech účastníků

- vytvoření a zveřejnění mechanismů pro aktivní spoluúčast veřejnosti
- provedení analýzy potřeb a zhodnocení existujících zdrojů
- zhodnocení silných a slabých stránek existujícího systému sociálních služeb
- vyjmenování příležitostí a rizik a nastínění trendů pro rozvoj sociálních služeb

4. fáze: Návrh rozvoje sociálních služeb

Představa rozvoje sociálních služeb obsahuje zejména:

- hlavní hodnoty, které tvoří její základ a které budou při zpracování KP a jeho následném naplňování respektovány a dodržovány,
- směr, kterým se budou sociální služby nadále ubírat,
- cíl, kterého má být dosaženo a priority
- překážky, které bude nutné překonat,
- regionální i nadregionální zdroje, kterých lze využít
- představa rozvoje sociálních služeb je akceptována většinou účastníků komunitního plánování

5. fáze: Strategie rozvoje sociálních služeb - plán postupných kroků a úkolů k dosažení stanovených cílů a priorit

- systém sledování realizace KP
- zpracování konečné verze KP
- předložení textu KP k připomínkování veřejnosti
- schválení KP zastupitelstvem

6. fáze: Od plánování k provádění - uskutečňování plánu

- informování veřejnosti o uskutečňování KP
- průběžné vyhledávání a zapojování nových partnerů
- nástroje umožňující provést změny v původním KP

Je zřejmé, že proces zpracování komunitního plánu je časově náročný, složitý a bohatě strukturovaný. Jeho příprava vyžaduje vytvoření kvalifikovaného týmu zpracovatelů a aktivní spoluúčast veřejnosti.

4.4.1.2. Popis výchozí situace ve vztahu ke komunitním plánům

Mikroregion se rozkládá na území zhruba obdélníkového tvaru o rozměrech 20 x 40 km a výměře okolo 800 km² podél jižní česko-německé hranice. Nejkratší silniční vzdálenost mezi dvěma obcemi (Rejštejn a Kašperské Hory) je necelých 6 km, nejdelší vzdálenost (Hamry a Kvilda) je zhruba 65 km. Problematická je i

vzdálenost zvláště malých obcí mikroregionů od ekonomických a administrativních center regionu. Značný nepoměr je i ve srovnání velikosti a počtu obyvatel u nejmenších obcí Horská Kvilda a Modrava (obě obce okolo 70 obyvatel) a naopak obce Železná Ruda a Kašperské Hory (obě obce okolo 1600 obyvateli).

Jen ze srovnání výše uvedených parametrů lze odvodit i značné rozdíly v prioritách, směrech, kapacitních možnostech rozvoje sociálních služeb v dané lokalitě. Z metodiky tvorby komunitního plánu je zřejmé, že k vytvoření kvalitního (a funkčního) komunitního plánu musí existovat alespoň minimální objektivní podmínky (velikost obce) a současně je třeba zajistit i podmínky subjektivní (tj. vytvoření odborného týmu zapojeného do tvorby plánu, viz. popis metodiky výše).

Tyto podmínky by určitě splnily největší obce mikroregionu, tj. Kašperské Hory a Železná Ruda s obcemi jejich správního území, které představují téměř 2/3 podíl z celkového počtu obyvatel mikroregionu. Pokud vyjdeme z geografického rozložení 10 obcí mikroregionu, nabízí se pro účely komunitního plánování řešení, které s přihlédnutím k geografickému rozložení klíčových obcí mikroregionu zvýrazní důležitou pozici největších obcí, tj. obce Kašperské Hory a Železná Ruda a současně nepotlačí obce nejmenší. Pokud k obci Kašperské Hory přiřadíme obce Rejštejn, Srní, Horní Kvilda, Modrava a Kvilda vznikne v rámci mikroregionu útvar s pracovním názvem submikroregion Kašperské Hory s počtem obyvatel okolo 2500 a podobně k obci Železná Ruda přiřadíme obec Hamry, Čachrov a Prášily vznikne druhý submikroregion Železná Ruda s počtem obyvatel okolo 2700. Toto modelové uspořádání může vytvořit podmínky pro další postup v oblasti komunitního plánování v celém mikroregionu.

4.4.1.3. Strategický návrh cílového stavu

Výstupem a naplněním cílového stavu by měl být v oblasti komunitního plánování zcela konkrétní, ucelený ale vnitřně strukturovaný komunitní plán, který by měl v racionální míře zohlednit specifickou celého mikroregionu. V části 4.4.1.2. byla specifikována geografická a naznačena demografická činnost mikroregionu. Komunitní plán ve svém principu musí vycházet z potřeb, názorů a požadavků lidí, kteří v dané oblasti, regionu a obci žijí.

V případě Mikroregionu Šumava – Západ není reálné zpracovat komunitní plán komplexně za mikroregion jako celek, tím spíše nelze ze zřejmých důvodů vypracovávat komunitní plány jednotlivě za každou obec, vyjma zmíněných dvou největších obcí.

4.4.1.4. Taktický postup k dosažení cílového stavu

V části 4.4.1.2. je prezentován návrh na pracovní rozdělení mikroregionu na dva submikroregiony, a to submikroregion Kašperské Hory a Železná Ruda. Tomuto rozdělení by měl být podřízen další postup v komunitním plánování, tj. komunitní plán mikroregionu by se skládal z plánů obou submikroregionů. Toto rozdělení umožní zohlednit a zpracovat do komunitních plánů nejen obecná specifika platná v celém mikroregionu, ale hlavně specifika místní vyplývající z faktorů

geografických, demografických, místních tradic, potřeb a zvyklostí a dalších. Další výhodou tohoto řešení je možnost vzájemného čerpání podnětů při práci na obou plánech a kooperaci při následné realizaci konkrétních operací reálných výstupů komunitního plánu v praxi.

4.4.1.5. Konkrétní projekt k realizaci – podmínky pro zahájení práce na vytvoření komunitního plánu mikroregionu

Komunitní plán Mikroregionu Šumava –Západ se bude skládat ze dvou komunitních plánů submikroregionů. Prvotním úkolem je ustanovit v organizační struktuře mikroregionu pracovní tým pro komunitní plánování. V rámci tohoto týmu definovat jeho vedení s personální a výkonnou pravomocí, které bude řídit a koordinovat práce z pozice mikroregionu jako celku. Druhým krokem je ustanovení samostatných pracovních skupin v rámci tohoto týmu, a to pro každý submikroregion zvlášť s odpovědností za vypracování těchto dílčích komunitních plánů.

Dále postupují pracovní skupiny podle zvoleného algoritmu prací, obecně lze uvést např. tento algoritmus postupu práce na tvorbě KP s rozdělením do deseti fází:

- 1) Příprava prostředí
- 2) Vytvoření organizačních struktur
- 3) Analýza potřeb občanů
- 4) Informační systém
- 5) Tvorba návrhu plánu v ustanovených skupinách
- 6) Příprava procesu konzultací
- 7) Vedení procesu konzultací
- 8) Tvorba finální verze plánu
- 9) Implementace plánu
- 10) Kontrolní mechanismy, test efektivity

Konkrétní postup práce na komunitním plánu je rámcově popsán v části 4.4.1.1.f).

Zpracování komunitního plánu vyžaduje vyškolené pracovníky, značné časové vytížení klíčových osob, nezanedbatelné finanční prostředky a splnění řady dalších podmínek. Proto se jeví účelným požádat o pomoc a spolupráci subjekty, které tuto problematiku zvládají a mohou pomoci metodicky i personálně. V tomto směru se nabízí možnost spolupráce s Krajským úřadem (ve 2. pololetí 2006 probíhá vzdělávání krajských metodiků pro oblast KP), Centrem pro komunitní práci Jižní Čechy, příp. spolupráci se soukromými subjekty, které tuto problematiku řeší, např. společnost Komunitní plánování o.p.s.

4.4.1.6. Návrh financování projektu – komunitní plán

Příprava kvalitního komunitního plánu je relativně dlouhodobý proces, strukturovaný do dílčích etap. Časové měřítko nelze stanovit paušálně, činnosti prezentované v části 4.4.1.1.f) mohou trvat 12 i více měsíců. Již z tohoto parametru je zřejmé, že náklady vynaložené k tomuto účelu se pohybují v řádech statisíců Kč. Je reálný předpoklad, že zdroje, které mají k dispozici obce mikroregionu nemají dostatečnou finanční rezervu na pokrytí celkové částky za toto dílo.

Proto již před zahájením přípravných prací na tvorbě komunitního plánu je nutné mít vyjasněno financování celé akce a tento plán financování musí být schválen řídicí strukturou mikroregionu. Plán financování bude strukturován tak, aby již ze začátku probíhalo financování plynule a tím nemohlo dojít např. k tomu, že z nedostatku prostředků dojde k pozastavení či přerušení prací na delší dobu, což by mohlo mít negativní dopad na průběh a procesy komunitního plánování.

Zdroje financování rozvojových aktivit v Mikroregionu Šumava – Západ jsou popsány v kapitole 9. Financování rozvojových aktivit. Půjde o standardní postup, kdy část finančních prostředků vyčlení jednotlivé obce mikroregionu, lze počítat i s finanční pomocí grantových programů Plzeňského, popř. Jihočeského kraje, dalších dotačních a grantových programů příslušných centrálních orgánů a v neposlední řadě vhodné využití dotačních programů v rámci strukturálních fondů Evropské unie.

4.4.3. Výčet projektů ve výhledu – komunitní plán

Cílem komunitního plánování v Mikroregionu Šumava – Západ je společné naplánování rozvoje sociálních služeb v letech 2007 – 2008 poskytovateli, uživateli sociálních služeb a zástupci obcí mikroregionu. Jednotlivé kroky - dílčí projekty v části analytické a strategické jsou základem pro finální realizaci komplexního komunitního plánu mikroregionu.

Projekty lze metodicky rozdělit na dvě skupiny:

a) Část analytická

- místní demografická analýza
- dotazníková akce pro poskytovatele sociálních služeb vč. strukturovaných rozhovorů
- strukturované rozhovory s uživateli sociálních služeb
- analýza dat
- veřejná anketa s širokou veřejností

b) Část strategická

- SWOT analýza stávajícího stavu systému sociálních služeb
- tvorba realizačního plánu na období 2007 – 2008
- vytvoření zásobníku projektů v oblasti poskytování sociálních služeb

c) Část realizační

- etapová realizace dílčích projektů
- průběžné hodnocení a případná korekce plánu
- závěrečné vyhodnocení realizace projektů s ukončením plánovacího období
- příprava podkladů pro další plánovací období

4.4.4. Přeshraniční spolupráce v oblasti komunitního plánování

Komunitní plánování má na Západ od našich hranic již letitou tradici. V této souvislosti se nabízí možnost využít zkušeností např. v rámci aktivit zájmového sdružení Euroregionu Šumava, jehož členem je také město Klatovy, potažmo i obce Mikroregionu Šumava – Západ. V rámci programově a účelově zaměřených aktivit na mezinárodní spolupráci s obcemi (městy) a vyššími správními celky pohraničních regionů východního Bavorska /SRN/ by bylo vhodné zaměřit se i na oblast komunitního plánování zajištěním kvalitních a zkušených německých lektorů pro přípravu komunitního plánu, absolvováním stáží a účasti na procesu plánování v zahraničí atd.

4.4.2. Občanská vybavenost

4.4.2.1. Popis výchozí situace

Mikroregion Šumava – Západ je součástí územního celku Plzeňského kraje a současně celku NUTS II Jihozápad, který má nejnižší hustotu osídlení ze všech regionů ČR (67 obyvatel/km²), což je téměř o 50 % obyvatel méně ve srovnání s průměrem ČR a o 16 % méně ve srovnání s průměrem EU. Z hlediska velikostní struktury obcí se region vyznačuje nejvyšším podílem malých obcí (do 200 obyvatel).

Venkovské oblasti tvoří naprostou většinu území regionu, proto roztržitá sídelní struktura v těchto oblastech s sebou nese vysoké náklady při budování infrastruktury a údržbě silniční sítě. Rovněž udržení standardní úrovně dopravní obslužnosti a občanské vybavenosti je nákladné. Dochází proto k selektivnímu vysídlování venkova a ke stárnutí jeho obyvatelstva.

Rovněž vzdělanostní úroveň regionu NUTS II Jihozápad je nižší, než je standard v EU (EU 15), a to zejména v oblasti terciárního vzdělávání, kde pouze 13 % obyvatel ve věku od 15 – 64 let dosáhlo vyššího odborného či vysokoškolského vzdělání. Průměr EU 15 činí cca 22 %.

V souvislosti s demografickým vývojem v regionu NUTS II Jihozápad významně klesá počet dětí (o cca 30 % do roku 2013), což vede k nutnosti optimalizovat a

redukovat stávající vzdělávací soustavu na území kraje, a to především na úrovni základního a středního školství.

Tyto trendy plně míře platí pro okres Klatovy, potažmo pro Mikroregion Šumava – Západ.

Segmenty infrastruktury vybavenosti v jednotlivých obcích:

a) Školství

- o Obec Čachrov – mateřská škola v místě, základní škola - ohrožena existence 2. stupně základní školy, v případě jeho zrušení a převedení dětí do školy v Klatovech hrozí další migrace obyvatel z obce se všemi nepříznivými důsledky.
- o Obec Hamry – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení (v současnosti zde žije pouze 8 dětí)
- o Obec Horská Kvilda – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení (v současnosti zde žije pouze 18 dětí)
- o Obec Kašperské Hory – v obci je mateřská škola a základní škola, dále ZUŠ.
- o Obec Kvilda – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení
- o Obec Modrava – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení (žije zde 10 dětí), děti vozí školní autobus do Kašperských Hor a dále do Sušice.
- o Obec Prácheň – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení (žije zde 28 dětí)
- o Obec Rejštejn – v obci není žádné školní ani předškolní zařízení (žije zde 14 dětí), děti dojíždějí do Kašperských Hor
- o Obec Srní – mateřská škola v místě, dvoutřídní škola pro 1. stupeň
- o Obec Železná Ruda – mateřská škola v místě, v obci je základní škola pro 1. a 2. stupeň

Závěr:

V polovině uvedených obcí mikroregionu není škola a školské zařízení žádného typu, v jedné obci je ohrožena existence školského zařízení 2. stupně. Tento stav bohužel odpovídá objektivnímu demografickému vývoji (nejmenší obce s nejmenším počtem dětí), tj. nejsou podmínky pro vznik a udržení školních zařízení, mateřských škol a základních škol 1. a 2. stupně

b) Zdravotnictví

Situace v zajištění zdravotnických služeb je vzhledem k objektivním podmínkám z části obdobná situaci ve školství. Zajištění se odvíjí od velikosti obce, prakticky od množství skutečných či potenciálních „klientů“ služeb zdravotních zařízení. Tyto služby jsou proto zajišťovány v malých obcích „ekonomickým“ způsobem, tj. dojížděním lékaře ve sjednaných intervalech do vyhrazených pracovních prostor (ordinací) většinou na radnicích. Pouze v největších obcích mikroregionu

(Kašperské Hory a Železná Ruda) je vybavení zdravotních služeb na solidní úrovni, vč. služeb lékařských.

Závěr:

Situace v této oblasti je v současné době řešena relativně optimálním způsobem. Geografická a demografická realita patrně bude i dále překážkou intenzivnějšího pokrytí regionu zdravotnickými službami.

c) Sociální péče

Zde nelze než zopakovat vše, co bylo řečeno v souvislosti se zdravotnickými službami. Sociální péče a k ní příslušné služby jsou předmětem komunitního plánování, které bylo popsáno v části 4.4.1. Organizační, materiálové a finanční náklady na tyto služby mohou nést pouze větší a ekonomicky silné subjekty, na určité úrovni i subjekty typu mikroregionu.

Závěr:

Komunitní plánování, resp. komunitní plán Mikroregionu Šumava – Západ by měl v návaznosti na regionální komunitní plánování přinést v této oblasti zlepšení poskytování služeb, posílení a zracionalnění ekonomiky služeb, větší dostupnost a přiblížení k jejich uživatelům.

d) Kultura, sport a rekreace

Oblasti kultury a sportu se v regionu vzájemně prolínají. Přírodní podmínky svým charakterem umožňují obyvatelům, ale hlavně návštěvníkům – turistům a rekreatantům plně vychutnat sportovní a estetické zážitky ze sportu a pobytu v regionu. Pro tyto účely zde funguje řada drobných provozoven příslušných služeb určených pro letní i zimní turistickou sezónu. Pokud to podmínky (zejména ekonomické) dovolí, snaží se místní samosprávy zatraktivnit své obce pro návštěvníky např. budováním a úpravou sjezdovek pro zimní sezónu, nebo výstavbou multifunkčních areálů, plaveckých bazénů, tábořišť apod. pro sezónu letní. V některých obcích se snaží udržovat místní zvyky a tradice a s nimi spojené kulturní akce.

Závěr:

Místní samosprávy mají mnoho starostí s problémy, které vyplývají ze specifičnosti regionu i jednotlivých obcí. Je samozřejmé, že musí v první řadě upřednostňovat záležitosti, které přináší denní obsluha a řízení obcí. Proto je třeba vyzdvihnout každý počín nad rámec standardního konání samosprávy zvláště v oblasti kultury a sportu. Zdá se, že zastupitelé v obcích stále více chápou, že tato oblast jako nadstavba správy obce může přinést nejen finanční profit. Velice důležitá je nabízená šance přivést občany nenásilně k zájmu o tzv. „věci veřejné“ se všemi pozitivními důsledky do budoucna.

e) Další služby

Občanská vybavenost je komplexem řady více či méně důležitých služeb standardně zajišťovaných státem a dalších, které ze své podstaty zajišťuje soukromý sektor. Při zřizování služeb, které poskytuje stát se samozřejmě přihlíží kromě jiného i k ekonomice této služby. O to více toto platí v soukromém sektoru. Z toho je zřejmé, že i pokrytí obcí službami veřejného a soukromého sektoru bude nerovnoměrné, ale současně přihlížející k místním podmínkám. Týká se to služeb policie ČR, poštovních služeb, bankovních služeb, obchodů se základními potravinami, řemeslných služeb různého druhu atd.

Závěr:

Úroveň občanské vybavenosti v mikroregionu je poplatná velikosti obce, vzdálenosti od přirozených center regionu, tlaku obyvatel na rozšiřování služeb občanské vybavenosti a v řadě případů odpovídá zájmu (či nezájmu) místní správy řešit požadavky a potřeby obyvatel. Ekonomický faktor v této oblasti je nejvíce určující zvláště pro soukromý sektor, má však vliv i na uvažování a případná řešení v rámci kompetencí místních úřadů. Jsou však případy, že i tento limitující faktor lze řešit spoluprací veřejného sektoru se sektorem soukromým, záleží jen na tom, jak oba partneři dokáží komunikovat a posléze kooperovat.

e) Společenství občanů

Území mikroregionu nelze úspěšně rozvíjet a zkvalitňovat bez spoluúčasti veřejnosti. Aktivita organizované veřejnosti se nejvíce uplatňuje v sociální oblasti a v ochraně životního prostředí. Potenciál, který v sobě nesou občanské skupiny, spolky nebo organizace má nesporný vliv při působení v oblastech, které samotná státní správa nebo samospráva nedokáže z různých důvodů dostatečně kvalitně nebo rychle řešit. V současné době jsou iniciativy tohoto typu převážně směřovány do oblasti kultury jako je pořádání společenských akcí sportovních či zájmových spolků atd.

Závěr:

Pro využití občanské iniciativy je vhodné rozvíjet způsoby komunikace veřejné správy s veřejností. Rostoucí význam pro obě strany bude mít využívání možností, vědomostí a zkušeností občanských sdružení. Proto by do budoucna měly místní samosprávy podchytit a vhodně podporovat vznik a činnost občanských iniciativ, přestože některé vznikají jako kritická reakce na domnělou nebo opravdu špatnou práci orgánů samosprávy.

4.4.2.2. SWOT analýza – rešerše pro oblast občanské vybavenosti²

Silné stránky	Slabé stránky
§ Strategická a atraktivní poloha regionu na spojení východ-západ a sever-jih § Výhodná geografická poloha regionu pro rozvoj hospodářství zejména v návaznosti na přeshraniční spolupráci § Dostatek volných ploch pro rozvoj sídel § Dobrá kvalita životního prostředí § Bohatý kulturně-historický potenciál § Dobré přírodní podmínky pro rozvoj cestovního ruchu	§ Nedostatečná dopravní obslužnost a služby na venkově a v příhraničních oblastech § Nejvyšší podíl malých a venkovských obcí ze všech regionů ČR § Rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel § Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu § Nevyhovující místní turistická dopravní infrastruktura pro zpřístupnění a propojení turistických cílů § Nízká účast občanů na řešení věcí veřejných

Příležitosti	Ohrožení
§ Vybudování dálnice D3 a rychlostní komunikace R3 § Optimalizace sítě silnic II. a III. třídy § Rozvoj jiných druhů dopravy než silniční § Propojení atraktivit regionu do turisticky zajímavé nabídky § Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu § Propojení turistických a kulturních aktivit v širším územním a přeshraničním kontextu § Vyšší využívání informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu	§ Nepříznivý vývoj věkové skladby obyvatel § Zhoršení dostupnosti center z venkovského prostoru (práce, služby) § Další zhoršení technického stavu dopravní infrastruktury § Nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojovými záměry § Odchod významných zaměstnavatelů § Nedostatečná kapacita a struktura sociálních a zdravotních služeb § Další zhoršení technického stavu školské, sociální a zdravotní infrastruktury § Omezená konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu

Zdroj: www.kr-plzensky.cz

4.4.2.3. Strategický návrh cílového stavu

a) Školství

Infrastruktura školství v oblasti investic do objektů základních a dalších školských zařízení byla v minulých letech značně poddimenzována, zejména vzhledem ke stavu veřejných rozpočtů na místní i krajské úrovni. Došlo tak k zanedbání

² Rešerše SWOT analýzy, Program rozvoje Plzeňského kraje, 2005

stavebně technického stavu vlastních budov a rovněž vybavení škol pro výuku odpovídající aktuálně dostupným moderním vzdělávacím metodám a technologiím.

Bohužel demografický vývoj, tj. snižování počtu dětí nahrává tendencím k další redukci jak finančních prostředků, tak i lidských zdrojů pro tuto důležitou oblast. Místní a veřejná správa až po úroveň kraje si je vědoma, že tento trend nelze objektivně zastavit, pokud bude toto řešit pouze na místní úrovni. Definovat cílový stav v oblasti školství v mikroregionu lze velmi omezeně a obecně. Již zmíněné negativní demografické vlivy spolu s faktory ekonomickými vymezují úzký manévrovací prostor zvláště v měřítku mikroregionu. Oblast školství patří mezi doplňkové, ale důležité komponenty rozvoje obcí i regionu. Zlepšení situace v této oblasti souvisí s tím, jak se bude dále rozvíjet ekonomická a sociální situace v mikroregionu, tj. zaměstnanost, zastavení úbytku obyvatel vystěhováváním se mimo region a naopak příchod mladých rodin a s tím spojený obrat v demografickém vývoji.

b) Zdravotnictví a sociální služby

Dominantním subjektem v rámci z hlediska geografické polohy je Klatovská nemocnice a.s., zdravotnické zařízení ambulantní a lůžkové péče založené v Plzeňském kraji. V oblasti zdravotní péče v jednotlivých obcích, která je zajišťována převážně ambulantně je třeba zachovat přinejmenším rozsah současných služeb. Místní orgány samosprávy poskytují v tomto směru adekvátní podporu umožněním zřízení a provozování ambulantní zdravotní péče v objektech obce, pokud není jiná možnost.

V oblasti sociální zajišťuje tyto služby Městský ústav sociálních služeb (MěÚSS) především pro město Klatovy, ale v mnoha případech i regionálně pro okres Klatovy. MěÚSS Klatovy spravuje tato zařízení :

Domov důchodců Újezdec, Domov důchodců Klatovy, Domov - penzion pro důchodce Klatovy, Ústav sociální péče pro mentálně postižené dospělé občany v Jezdci, Pečovatelskou službu a domácí ošetřovatelkou péči v Klatovech, Domovinku v Klatovech, Rodinnou poradnu v Klatovech a Sociální ubytovny a ubytovnu pro bezdomovce v Klatovech

V oboru sociálních služeb ještě působí Oblastní charita Klatovy s lokální i regionální působností a Diakonie ČCE – Centrum denních služeb – Klatovy. Tyto subjekty pokrývají i potřeby regionu, vč. případných požadavků z mikroregionů.

Analýza SWOT v kategorii „Ohrožení“ avizuje nedostatečnou kapacitu a strukturu sociálních a zdravotních služeb a další zhoršení technického stavu školské, sociální a zdravotní infrastruktury. Jde o analýsu koncipovanou z celokrajského hlediska, která určitým způsobem „zprůměřňovala“ situaci v rámci Plzeňského kraje. Je zřejmé, že úroveň zdravotních a sociálních služeb v kraji není vyrovnaná. Totéž platí ještě ve větší míře v rámci mikroregionu. Je tedy plně

v kompetenci místní samosprávy, která s detailní znalostí poměrů v této oblasti vyhodnocuje úroveň těchto služeb a na závěry hodnocení adekvátně reaguje.

c) Kultura, sport a rekreace

Jde o oblasti, které mají přímý vztah k příslušnému prostředí, konkrétní obci. Je zde silná závislost na intenzitě cestovního ruchu, turistické návštěvnosti a samozřejmě na aktivitě občanů v dané lokalitě. V obecních rozpočtech obcí, zvláště v exponovaných turistických destinacích jsou příjmové i výdajové kapitoly posilovány v relaci finančních možností obce v návaznosti na podmínky, které obec pro aktivity kultury, sportu a rekreace dokáže vytvořit. Jde o spojitě nádoby ve smyslu poměru nabídky kulturních akcí k doplňkové nabídce možností sportovního a turistického vyžití a naopak. Ucelená strategie mikroregionu v těchto oblastech může být definována pouze v obecných rysech s několika málo směry, naplněna dílčími „ministrategiemi“ obcí vypracovanými v návaznosti na specifiku místních podmínek.

d) Další služby

Občanská vybavenost je komplexem řady více či méně důležitých služeb standardně zajišťovaných státem a dalších, které ze své podstaty zajišťuje soukromý sektor. Při zřizování služeb, které poskytuje stát se samozřejmě přihlíží kromě jiného i k ekonomice této služby. O to více toto platí v soukromém sektoru. Z toho je zřejmé, že i pokrytí obcí službami veřejného a soukromého sektoru bude nerovnoměrné a současně přihlízející k místním podmínkám. Týká se to služeb policie ČR, pošty, bankovních služeb, obchodů se základními potravinami atd.

Pošty: dva druhy – dodávací(podávání i dodávání) – Kašperské Hory, Sušice, Vimperk, podávací (pouze podávání) Kvilda, Srní, Prášily, Rejštejn.

V oblasti soukromého živnostenského, malého a středního podnikání, kam spadá např. provozování služeb v oblasti maloobchodu, stravování, řemesel a řady dalších doplňkových služeb je situace plně závislá na vyhodnocení ekonomiky podnikatelského záměru v příslušné oblasti podnikání. To souvisí s velikostí teritoria podnikání, tj. množstvím klientů a zákazníků, dopravní obslužnosti, sezónnosti poskytování služeb a na řadě dalších specifických faktorů.

Závěr:

Úroveň občanské vybavenosti v mikroregionu je poplatná velikosti obce, vzdálenosti od přirozených center regionu a určitě také zájmu (či nezájmu) místní správy řešit požadavky a potřeby obyvatel. Ekonomický faktor v této oblasti je nejvíce určující zvláště pro soukromý sektor, má však vliv i na uvažování a případná řešení problematiky občanské vybavenosti místními úřady. Je skutečností, že tento limitující faktor lze řešit spoluprací veřejného sektoru se sektorem soukromým, i zde záleží na tom, jak oba partneři dokáží komunikovat, řešit a vyřešit organizační a finanční záležitosti konkrétního projektu občanské vybavenosti.

4.4.2.4. Taktický postup k dosažení cílového stavu

a) Oblast školství

Ideálním cílovým stavem by byla situace, kdy by v každé obci mikroregionu bylo příslušné školské zařízení, tj. základní škola s 1. a 2. stupněm, minimálně pak alespoň předškolní zařízení. Vzhledem k realitě (snižující se počet, závazná legislativa a regulativy MŠ ČR ohledně počtu dětí ve třídě atd.) by obce v rámci mikroregionu měly pracovat a spolupracovat na procesu „validňování“ komunity, tj. podporovat výstavbu bytů a domů pro nové obyvatele, vytvářet podmínky pro ekonomický rozvoj v regionu vč. zvyšování zaměstnanosti, silné podpory turistického ruchu s důsledkem zvýšení ekonomické a hospodářské stability mikroregionu.

b) Zdravotnictví a sociální služby

Tato oblast je limitována nejen počtem obyvatel v jednotlivých obcích, ale také současnými možnostmi financování zdravotních a sociálních služeb. Současný stav jistě není z pohledu místní samosprávy i obyvatel ideální, přesto zaručuje a zajišťuje základní zdravotnickou a sociální obslužnost v centrech mikroregionu. V okrajových a více rozptýlených obcích regionu mohou obce v rámci svých možností přispět k navýšení komfortu při poskytování těchto služeb např. rekonstrukcí a poskytnutím vhodných objektů formou výhodných pronájmů, příspěvkem na pořízení vybavení, zařízení příp. dopravních prostředků určených k těmto službám atd.

c) Kultura, sport a rekreace

Poskytování služeb pro kulturní, sportovní a rekreační vyžití může přinášet značný finanční profit spojený se zaměstnaností a celkovou ekonomickou kondicí regionu. Obec má v péči o tuto oblast vymezený prostor v několika směrech. Jde např. o zvelebování obecního majetku, budov a mobiliáře, a tím zvyšování přitažlivosti a atraktivity obce pro občany i návštěvníky. Dále jde např. o opravu nemovitých kulturních památek, které mohou být cílem turistů, výstavbu cyklostezek pro tento segment sportu a zábavy a opravu a údržbu místních komunikací, zvláště těch nejvíce frekventovaných návštěvníky obcí.

Do oblasti kultury, sportu a rekreace patří rovněž solidní informační servis, tj. orientační a informační tabule, zřizování informačních středisek a prodej propagačních předmětů, map a publikací týkajících se dané lokality. Efektivní je propojení lokálních nabídek s okolními, a tím zvýšení informovanosti s efektem zvýšení návštěvnosti. Zvýšení účinnosti v oblasti informovanosti a propagace by přineslo napojení aktivit mikroregionu na aktivity regionální, příp. celostátní.

d) Další služby

Pro oblast o kterou pečuje státní správa, tj. policie a poštovní služby, příp. státní zdravotnická a sociální zařízení je problematické navrhovat něco jako „optimální rozsah služeb“. Rozsah služeb a jejich zajištění je vždy kompromisem mezi potřebami obce a možnostmi státu. Zde platí pouze racionální argumentace a

tvrdá statistická fakta předložená vedením obcí (mikroregionu) proč a v jakém rozsahu je třeba danou službu zajistit. Právě zde je prostor pro spojené síly obcí v mikroregionu, který svou vahou může být výrazně úspěšnější při prosazování svých oprávněných požadavků.

Obec má omezený rozsah možností, jak stimulovat soukromý rozvoj služeb v místě. Pokud má možnost, může např. poskytovat výhodný pronájem obecních objektů, postarat se o údržbu místních komunikací, aktivitami v oblasti cestovního ruchu přivést do obce další zákazníky a klienty služeb atd. Pokud soukromý subjekt vyhodnotí situaci jako příznivou pro předmět podnikání, potom je vznik nové služby velice rychlý. Příkladem by mohly být bankovní služby, konkrétně instalace bankomatů v oblastech a obcích (jako je např. Čachrov) s relativně vysokým pohybem lidí (projíždějící i ubytovaní turisté), komunikací a parkovišť s intenzivním automobilovým provozem atd.

4.4.5. Krátkodobé projekty

- a) oblast školství - obecně stabilizovat mladé rodiny s dětmi jakoukoliv formou pomoci v oblasti bydlení
- b) oblast zdravotnictví a sociálních služeb - sdružováním finančních prostředků obcí realizovat konkrétní chybějící služby v těchto oblastech a situovat je do míst s relativně dobrou dopravní dostupností
- c) oblast kultury sportu a rekreace - prvotní je kvalitní a dostupná informace, v dnešní době s dosahem i do zahraničí je to internet, přitažlivé a hlavně průběžně aktualizované internetové stránky
- d) oblast dalších služeb – průzkum a anketní akce zjišťující potřeby občanů v této oblasti a operativní reakce k jejich zajištění

4.5. Udržitelnost rozvoje – využití krajiny, péče o krajinu, život trvalých obyvatel, návštěvníci Šumavy

Motto:

"Téměř až do konce 30.let 20. století byla Šumava zalidněná, políčka obdělávaná a vypásána v potu tváře a při nesmírné dřině, selské lesy chráněny jako oko v hlavě a dědictví budoucím generacím, cesty udržované, krajina kultivovaná. Obyvatele obou národností tvrdé podmínky hor nerozpojovaly, naopak vedly k soudržnosti. Nebyly zde žádné dráty, zákazy, vojenské prostory, hraniční pásma ... Nejprve přišlo k vyhnání českých obyvatel z území obsazených fašistickým Německem. A po něm přišel odsun německých obyvatel ... Brzy potom nastaly další změny, a tak pro obyčejného člověka vlastně státní hranici suplovaly cedule ohraničující vojenský prostor nebo hraniční pásmo. Centrální Šumava s nejkrásnějšími přírodními partiemi se po dlouhá desetiletí stala jen tušenou skutečností. Jen co padly tyto zátarasy, přispěchali s dalšími omezeními ochráně...

Z předmluvy Milana Pokorného ze Sušice ke knize Zdeňka Roučky "Tenkrát na Šumavě".

V návrhu Politiky územního rozvoje ČR, přijaté Usnesením vlády ČR č. 251/2006, se pro specifickou oblast Šumava uvádí:

"Přírodně cenná a společensky atraktivní oblast Šumavy má vysoký rekreační potenciál krajiny, který je potřebné rozvíjet a využívat s ohledem na udržitelný rozvoj území. V souladu s ochranou přírody posílit ekonomický a sociální rozvoj, zejména pro rozvoj drobného a středního podnikání v oblasti tradiční výroby a cestovního ruchu. Nutná je koordinace využívání území se sousedními spolkovými zeměmi Bavorskem a Horním Rakouskem.

Kriteria a podmínky pro rozhodování o změnách v území:

- vytvářet předpoklady pro dosažení vyvážených podmínek udržitelného rozvoje území v koordinaci s ochranou přírody a krajiny
- vytvářet podmínky pro zlepšení a stabilizaci životní úrovně obyvatel
- stanovit podmínky pro rozvoj zejména v oblasti ekologického zemědělství a zpracování dřeva
- zlepšit dopravní dostupnost území a přeshraniční dopravní vazby."

Trvale udržitelný rozvoj (sustainable development) se obvykle rozumí rozvoj lidské společnosti, který dokáže naplnit **potřeby současné generace, aniž by ohrozil uspokojení potřeb generací následujících.**

Podle přijatých usancí EU je nutno sledovat jeho tři pilíře:

- **environmentální,**
- **ekonomický a sociální.**

Z environmentálního hlediska je nutno:

a) nepřetěžovat ekologický potenciál území *(tvorba obnovitelných zdrojů, schopnost "samočištění" resp. asimilace cizorodých prvků a znečištění, recyklace)*

b) nesnižovat biologickou rozmanitost *(diverzitu) přírody*

c) neohrožovat podstatu přirozených zdrojů přírody a přirozenou funkci ekosystémů *(neúměrné čerpání přírodních zdrojů, degradace bioty při vymírání řady organismů, zranitelnost krajiny).*

4.5.1. Nalezení konsensuálního přístupu v plánování rozvoje v komunální sféře a v ochraně životního prostředí

Vstupní motto:

Nezbytné je, byť obtížně, hledání kompromisu v názorech na další vývoj parku, který by pomohl nejen přírodě, ale i lidem, kteří tam žijí.

Místní problematika:

"veřejné využívání území"

Teoretický záměr NP:

"Nový způsob komunikace s veřejností je předpokladem". "Pozitivní komunikace podporuje". "Vytváření důvěry a spolupráce". (Plán péče)

Vyjádření P. Pitharta (místopředsedy Senátu) k NP Šumava:

"Na bavorské straně Šumavy leží obce mimo území tamního národního parku. Přesto jim bavorský sněm dal nedávno právo veta... Je to přirozené a spravedlivé: lidé, kteří v tom kterém kraji žijí, musí mít přece možnost spolurozhodovat o tom, zda se kraji, v zájmu jistě zajímavého experimentu, začnou návštěvníci vyhýbat, zda zchudne a bude se vylidňovat, anebo zůstane přitažlivým a schopným se uživit. Naše šumavské obce jsou uvnitř parku a právo spolurozhodování jim bylo upíráno, přesněji řečeno bylo na různé způsoby obcházeno."

Nutné je chápat člověka jako součást přírody a současně sledovat kvality jeho života, tedy nevyčleňovat ho z bioty. Potřebné je naučit obyvatele a návštěvníky milovat Šumavu a to je možné jen umožněním jejího důvěrného poznání. Důsledkem zneprístupňování Šumavy a vyčleňování obyvatel, je podporována jejich environmentální degradace, u ostatních návštěvníků omezována jejich ekologická gramotnost. Zcela nevhodná jsou mediální tvrzení, že obyvatelé, čím jsou dále od NP, tím mají větší vztah k Šumavě (a největší v Praze).

Současnou situaci dobře charakterizuje tajemník kašperského městského úřadu Jaromír Rajtmajer v článku "Práce i turisté jsou, jen je využít" v Hospodářských novinách 31. 8. 2006: "Město by se rádo rozvíjelo, ale nemůže. Když chceme něco udělat uvnitř města, bojujeme s památkáři, když chceme v územní plánu zajistit plochy pro rozvoj města, bojujeme s ochránci. Kvůli tomu, že město leží v CHKO, zde v poslední době nevyrostly téměř žádné domy. Podívejte se na tu strán. Dnes tam je les, ale jako kluk, a to je mi přes sedmdesát, pamatuji, že tam byla spousta stavení. A ačkoli tam jsou dodnes vidět jejich základy, nikdo už tam stavbu domů nepovolí. Přestože by se sem lidé chtěli přestěhovat, nemají prostě kam. A mladí zase odcházejí, protože nemají kde pracovat."

4.5.1.1. Nepřetěžování ekologického potenciálu:

Únosnost území pro trvalé sídelní lokality

Podle censu 1991 bylo na území NP 36 sídelních jednotek spravovaných 7 obcemi uvnitř NP a 4 obcemi na jeho hranici. V obcích uvnitř NP žilo 877 obyvatel (hustota osídlení byla do 1,3 ob/km²), přičemž v případě započítání obcí, kterými prochází hranice NP by počet obyvatel činil celkem 2077.

Bývalá typická horská rozptýlená zástavba byla prakticky zcela zlikvidována. Zánik někdejšího trvalého osídlení počal odsunem německých obyvatel po r. 1945, pokračoval vymezením hraničního pásma (v šíři až 10 km) a posléze opatřeními vytvořené Správy NP a CHKO. V porovnání s předválečným osídlením

(1930) činí současný stav osídlení Šumavy cca 1/5, přičemž i poslední vývoj většiny sídel je dlouhodobě degresivní (v r. 1930 žilo na Šumavě na rozloze cca 3300 km² celkem cca 200 000 obyvatel). Pro porovnání někdejšího a současného stavu osídlení a demografického vývoje je uváděn následující přehled.

Lokality osídlení a jejich vývoj - mikroregion Šumava západ

Obec a místní části, první zmínka, nadmořská výška, rozloha ha, počet obyvatel: někdejší (r. 1930) / současnost (census r. 1991 / r. 2001) - podrobnější přehled vč. místních částí je uveden v příloze.

Rámcový přehled **výrazně degresivního vývoje** je následující:

Čachrov: 716 m, 7156 ha, **2308 / 562 / 545 obyv.**

Hamry na Šumavě: pův. hornická osada (1420, 1575, 1654, zal. 1860 z původní Královácké rychty - cca 30 dvorců v úhlavském údolí), 582 m, 3687,3 ha, **1450 / 128 / 118 obyv.**

Horská Kvilda: pův. dřevorub. osada (1577), 1075 m, 2991 ha, **624 / 20 / 50 / obyv.**

Kvilda (o. Prachatice): (1345), 1062 m, 4517,56 ha, **1475 / 169 / 173 ob.**

Kašperské Hory: pův. horní městečko, (13.st.,1337), 758 m, 4412 ha, **3358 / 1653 / 1623 obyv.**

Modrava: pův. lovecká a dřevař. osada, (1737), 985 m, 8163 ha, **1012 / 72 / 49 (68) obyv.**

Prášíly: pův. sklářská a dřevař. osada, (1630), 883 (870) m, 17080 ha, **cca 3 800 / ? / 133 ob.**

Rejštejn: pův. rýžov. osada, (1337), 568 m, 2756 ha, **2218 / 307 / 274 (248) obyv.**

Srní: pův. dřevařská osada, (1720), 845 m, 2182 ha, **1795 / 328 / 347 obyv.**

Železná Ruda: pův. železář. osada, (1569), 754 m, 7979 ha, **5080 / 1666 / 2056 obyv.**

Únosnost pro návštěvníky:

V současnosti:

Šumava (NP + CHKO): 1674 km² - cca 2 mil. návštěvníků / rok, nejnavštěvovanější lokality (Černé a Čertovo jezero, Povydlí, Plešné jezero, pramen Vltavy, Boubínský prales, Chalupská a Jezerní slat', jezera Laka a Prášílské) max. 250 - 1200 návštěvníků denně

Bavorský NP: 242,5 km² - cca 2,5 mil. návštěvníků / rok

KRNAP 363 km² (výrazně menší, společenstva citlivější) - cca 5 mil. návštěvníků / rok

Výhledově je potřebné zejména zvýšení "úživnosti" chráněného území pro návštěvníky "blízké nabídky" např. vytvářením koncepčních

návštěvnických center (např. po příkladu Visitors centrum v NP USA) vč. prohlídkových zahrad květeny, příp. zvířeny Šumavy, malé obůrky, skanzeny lidové architektury a technických památek, okružní naučné a turistické trasy kolem sídel, venkovská turistika a wellness pobyty atd.

Narušení bioty vojenskou činností a ženijními zátarasy:

Zatím bylo vojenské využití a hraniční pásmo prezentováno za téměř "dobrodiní", neboť člověk nemohl "narušovat přirozená" biologická společenstva, přestože docházelo k rozsáhlé devastaci vegetačního krytu (dělostřelecké střelnice, tankodromy, např. Hůrka, Stodůlky). Dosud nebyla na Šumavě uváděna pyrotechnická zátěž, vzhledem k existenci bývalých vojenských újezdů VVP Dobrá Voda (171 km²), VVP Boletice (220 km²) na Šumavě (nevybuchlá pěchotní, dělostřelecká a ženijní munice, iniciátory a zapalovače, nášlapné miny, ohrožující nejen lidi, ale i zvěř), byť některá území jsou z tohoto důvodu znepřístupněna.

Únosnost pro pastevní hospodaření:

K udržení floristicky i krajinářsky nesmírně cenného "bezlesí" je potřebná obnova tradičního extenzivního pastevního hospodaření, zejména v montánním vegetačním stupni, max. 2 DJ/ha pastvin a kosení, kterou však Správa NP nechce umožňovat. V minulosti zde byly stavy chovaných hospodářských zvířat, podobně jako počty obyvatel mnohem vyšší (cca 10 x). V předválečné Šumavě se větší stáda krav pásala na pastvinách horských hřebenů (i nad 1000 m n.m.) salašnickým způsobem od jara do podzimu, přičemž domácí dojnice a tažní voly se denně vyháněli na blízké pastviny kolem vsí (přes noc pak byli v místních stájích). Seno z luk se sváželo volskými potahy, nebo se nechávalo v senících. Tehdy ženy běžně vysekávaly i lesní paseky (odkud trávu nosily v nůších). Mléko a mléčné výrobky patřily k atraktivním druhům občerstvení mnoha turistů. Např. na rozsáhlých pastvinách Plání a nejvyššího hřebene u Březníku se páslo obrovské množství mladého dobytka z Modravy, Kvildy, Srní, ale také z Bavorska. V jednotlivých stádech bývalo až 400 kusů. Zcela neuvěřitelné jsou stavy chovaného dobytka v r. 1900 (uváděné v *Gemeindenlexikon von Böhmen*, Wien 1905): např. Vchynice-Tetov (Sedlo) 1220 ks hovězí, 11 ks koně, 299 ks ovce, 69 ks vepří, Prášily 659 ks hovězí, 12 ks koně, 42 ks ovce, 39 ks vepří, Horská Kvilda (Zhůří) 511 ks hovězí, 1 ks koně, 71 ks ovce, 37 ks ovce, Kvilda 528 ks hovězí, 9 ks koně, 38 ks ovce, 6 ks vepří.

Únosnost pro lesní zvěř:

Přijatelná únosnost činí 1-2 ks vysoké zvěře / 1000 ha lesa (v nížinách 5-8 ks spárkaté zvěře / 1000 ha), přičemž na Šumavě je cca 4 násobné množství zvěře, takže případné nově vysázené listnáče zvěř sežere (pokud nedojde k jejich drahé a náročné ochraně). Max. přípustná míra poškození mladých stromků zvěří, odpovídající přirozenému stavu, je zhruba 10 %. Možno tedy říci, že *současné nadměrné stavy lesní zvěře devastují jednak zdejší lesní porosty, neumožňují rozvoj listnáčů a jedlí, brání přirozené obnově lesa (tedy aby mladé stromky vyrostly samy ze semen starších strom), ale také výrazně snižují druhovou rozmanitost křovinného a bylinného patra. Přemnožená spárkatá zvěř je v*

současnosti klíčovou překážkou revitalizace zdejších lesů ve směru ke stavu blízkému přírodní skladbě. Repatriace velkých predátorů nemůže situaci uspokojivě vyřešit (s výjimkou rysa, který stačí na srnčí, ale ne na jelení zvěř, přičemž mladí samci úspěšně osidlují návazné areály ve vnitrozemí), k repatriaci dalších velkých šelem - medvěda a vlka je Šumava příliš malá, zejména šířkově, takže by nutně docházelo k pro ně snazším likvidacím chovaných hospodářských zvířat u sídel. Zatím však různými "jeleními obůrkami" a rozličnými způsoby příkrmování jsou vysoké stavy jelení zvěře v centrálních, nejvyšších polohách spíše udržovány pro protekční "parkové" hajné a vládní a poslanecké nimrody (vč. zajišťování "bouchalských kazatelen").

Imisní zatížení:

Dálkové imise (vč. atmosférických depozic - oxidy síry a dusíku, těžké kovy, i Cd), okyselení půd a vod, byť k nim dochází, nebyly Správou NP dostatečně prezentovány, byť *výrazně negativně ovlivňují veškeré ekosystémy Šumavy.* Přes jejich pokles, jsou hlavní příčinou rozpadu smrčín a pokračujícího odumírání smrku, s následným napadením kůrovcem. Jedná se zejména o odumírání jedlí, o poškození lesních smrkových porostů (zejména ve vyšších polohách Šumavských plání, oslabení, omezení počtu jehlic) i citlivých bylinných skupin (zejména mykorhizních), např. Lycopodiaceae (plavuňovitě), Ophioglossaceae (jazykovité), Pyrolaceae (hruštičkovité), Gentianaceae (hořcovité), Orchideaceae (vstavačovitě) aj., díky depozicím dusíku i rychlejší růst křehčích a lámavějších smrků a také k následným změnám vodního režimu rašelinišť, které patří k nejcennějším biotopům Šumavy. Lokální imise sídelních lokalit jsou nepodstatné, vzhledem k velikosti sídel a malému podílu spalování fosilních paliv. Přirozené pH ovzdušných srážek v předindustriálním období se pohybovalo kolem pH 5,6. Zejména následkem spalování hnědého uhlí se pH posunulo ve 2. polovině 20. století na velmi kyselou úroveň pH 4,4 - 4,2. Zhruba od roku 1960 dochází k neobvykle silné acidifikaci prostředí a v důsledku toho k neutralizaci půdních karbonátů a vymývání alkálií a zejména na málo mocných či přirozeně kyselých půdách Šumavy (ale i dalších hor a vysočin). Acidifikace podpovrchových vod pravděpodobně představuje základní faktor oslabení šumavských aj. středoevropských lesů a přispívá k různým typům lesních kalamit. V současnosti byly u nás kyselinotvorné oxidy síry lokálně nahrazeny oxidy dusíku (z dopravy). Stromy přijímají hliník namísto hořčíku, který je součástí chlorofylu. Chlorofyl pak neplní správně svoji fotosyntetickou funkci, jehličí žloutne, rychleji opadává a strom je oslaben.

Na Šumavě jsou bez ryb všechna ledovcová jezera, i když zde ryby žily ještě ve 20. století. Jako kritická hranice pro přežití pstruhů potočních se udává koncentrace 0,025 - 0,075 mg anorganického hliníku v litru vody při pH 4,5 - 5,3.

Odpadní vody:

Postupně je řešeno čištění komunálních odpadních vod v jednotlivých sídlech, v souladu se zákonem o vodách, zejména v koncepcích ÚPD.

Komunální odpad:

Z jednotlivých sídel odvážen mimo NP oprávněným subjektem Rumpold - P s.r.o., provozovna Sušice.

4.5.2. Lesnictví, demonokulturizace lesa

ÚP VÚC Šumava (směrná část): "Úloha lesnické činnosti v NP a CHKO musí směřovat k zajištění vysokého stupně ekologické stability krajiny, její estetiky, zajištění významu hydrologického (jako ochrana přirozené akumulace vod), půdoochranného, genetického a zdravotně rekreačního."

Převažujícím typem vegetace Šumavy jsou lesní porosty. Lesy Šumavy byly do dnešní podoby původně formovány dlouhodobým poledovým vývojem, nověji lidskou činností, takže jsou dnes převážně nepůvodní, silně pozměněné. Jejich hlavní úlohu je možno spatřovat v zajišťování vysokého stupně ekologické stability krajiny, vodohospodářském (CHKO), zdravotně rekreačním i genetickém. Podle nařízení vlády č. 163/1991 Sb. § 9, je "cílem opatření v lesním hospodářství NP dosažení přirozené skladby porostů, zcela odpovídající danému stanovišti." Stávající smrkové monokultury jsou v porovnání se smíšenými nebo listnatými lesy náchylnější k náletům kůrovcových škůdců, snáze podléhají větrným polomům a nedokáží při přivalových deštích zadržet tolik vody jako přirozené lesy. Zoologové je označují za potravní poušť, protože v nich zvěř nachází jen minimum vhodné potravy. Stejnověké lesní porosty jsou mnohem náchylnější ke kalamitnímu poškození. Jestliže kůrvec, napadající převážně starší smrky, se přemnoží v různověkém smíšeném lese, uschnou pouze některé stromy, ve stejnověkém všechny. V rámci programu EU pro rozvoj venkova EARFD je záměr v letech 2007 - 2013 prosadit dotační programy týkající se druhového složení lesa. S tímto postupným přechodem počítá i Národní lesnický program a připravovaný nový zákon o lesích. Dlouhodobou problémovost smrkových porostů Šumavy dokládá např. i větrná a kůrovcová kalamita, jejíž likvidace trvala 6 let

4.5.2.1. Základní premisy

Lesní ekosystémy patří v ČR k nejvýznamnější složce životního prostředí. Les jako vegetační útvar tvoří přirozený ekologický potenciál celé krajiny a představuje tak základní přírodní medium. Mezi **nejvýznamnější problémy lesních ekosystémů**, které snižují ekologickou stabilitu lesa, jeho přírodních hodnot včetně přirozené druhové rozmanitosti (biodiverzity a ve většině případů i jeho dlouhodobé produkční schopnosti) je možno jmenovat:

- zjednodušená druhová skladba lesa, velmi vzdálená přirozené
- zjednodušená prostorová výstavba lesa
- nedoceňování genetické kvality a původního genofondu dřevin
- poškození horských lesních ekosystémů vysokou imisní zátěží
- nadměrné stavy spárkaté zvěře
- nedostatečné využívání přírodních procesů v lesních ekosystémech.

Přirozenou druhovou skladbu nelze brát jako statické dogma, ale jako referenční vodítko v lesním hospodaření ve směru přírodě blízkých forem. Druhové spektrum

původních lesů je relativně bohaté a lesnickou praxí dlouhodobě nedostatečně využíváné.

Kromě zjednodušené druhové skladby lesa se lesy v ČR vyznačují převážně extrémně zjednodušenou prostorovou výstavbou, vycházející především z pasečného (holosečného) způsobu hospodaření a s tím spojenou umělou obnovou. Vedle toho se obvykle v omezené míře uplatňují způsoby podrovní, násečné a výběrné.

Trvale udržitelné lesní hospodaření dle zásad státní lesnické politiky je základním strategickým cílem. Uplatnění tohoto principu je požadováno ve všech lesích prostřednictvím odborného obhospodařování a využívání lesů takovým způsobem a v takovém rozsahu, že jejich stabilita, biodiverzita, funkční schopnost, regenerační kapacita, vitalita a schopnost plnit užitečné funkce lesa zůstanou trvale zabezpečeny.

Přírodě blízké (ekologicky orientované) lesní hospodaření je možno chápat jako hierarchicky vyšší stupeň trvale udržitelného lesního hospodaření, kdy les je pojmán jako ekosystém a při hospodaření v něm je optimálně využíváno přírodních tvořivých sil a ekologických zákonitostí tak, že les trvale plní všechny žádoucí funkce. Znamená to pěstování lesů při využívání strukturní rozmanitosti lesa a genetické rozmanitosti složek lesního ekosystému k racionálnímu plnění všech požadovaných funkcí lesa, nevyjímaje funkci dřevoprodukční. Neznamená to však pasivní ponechání lesa přírodnímu vývoji, ale racionální využívání přírodních procesů. Prostředkem k naplnění těchto potřeb je mj. omezování vkládání dodatkových (přídavných) energií do lesního ekosystému, opuštění holosečného způsobu hospodaření a tím i modelu lesa věkových tříd, preferování geneticky místních dřevin stanovištně přirozené druhové skladby a přirozené obnovy na malé ploše či s využitím péče o jednotlivé stromy a jejich skupiny.

Význam ponechávání odumřelé a odumírající dřevní hmoty v lese, odpovídající jeho charakteru a poslání, je nezpochybnitelný z hlediska podpory uzavírání biogeochemických cyklů lesa, druhové diverzity i celkové ekologické stability.

Lesní biologická rozmanitost zahrnuje úroveň krajiny, ekosystémů, druhů, populací, jedinců a genů. Počet ohrožených druhů organismů závisí na velikosti a kvalitě lesních biotopů, na časové a prostorové kontinuitě lesní krajiny a také na způsobech, kterými byl les v minulosti využíván.

Základní aktuální cíle lesního hospodářství v ČR jsou následující:

- zvýšení stability lesních ekosystémů
- zlepšení zdravotního stavu lesů
- rekonstrukce lesních porostů postižených kalamitami a zalesnění kalamitních holín
- totální omezení zakládání jehličnatých monokultur

- výrazné zvýšení podílu listnatých dřevin v druhové skladbě lesních porostů a ploch smíšených porostů
- ustoupení od převahy holosečné formy hospodářského způsobu pasečného a uplatňování vhodné a vyvážené formy podrostní, násečné (uplatnění malých holosečí jen v nezbytných případech)
- výrazné zvýšení podílu přirozené obnovy
- zachování genových zdrojů lesních dřevin
- aplikace šlechtitelského výzkumu a semenářství lesních dřevin v pěstební praxi
- redukce stavů spárkaté zvěře (k omezení škod okusem a loupáním k zajištění přirozené obnovy lesa)
- při stanovení obnovních cílů přihlížet k pravděpodobným klimatickým změnám (skleníkový efekt).

Hospodářská opatření pro plnění ochrannářských funkcí lesů CHKO jsou následující:

- přibližování se přirozené skladbě dřevin v jejich zastoupení
- stanovení obmýtlí a obnovní doby cílových dřevin na horní hranici modelu hospodářského souboru (při rekonstrukci i nižší)
- zjemnění formy hospodářského způsobu, preferování podrostní, příp. násečné formy, omezení holoseče na nezbytné případy a zcela vynechání jejich geometricky pravidelných tvarů
- přizpůsobení výchovy ochrannářské funkce (skladba, výstavba, struktura)
- v obnově uplatňování postupu přihlížejícího na zachování původnosti přírodního prostředí a maximální uplatňování clonné skupinové seče s přirozenou obnovou.

Společenskou funkcí lesů CHKO je mj. i funkce krajinnotvorná, která se zakládá na estetickém a hygienickém působení lesa na trvalé obyvatelstvo a návštěvníky vycházející z vytvoření biologicky vyvážené a tím esteticky působivé krajiny. Ke krajinnotvorné funkci by se mělo přihlížet alespoň ve frekventovaných pohledových pásech (cca 500 m širokých) kolem komunikací (železničních tratí, autobusových linek a dalších, i pěších komunikací) a podle možností uplatňovat následující zásady:

- preferování smíšených lesů, podpora druhové pestrosti složení
- vyloučení holosečí, uplatňování jemnějších obnovních prvků
- vytváření nebo neporušování hluboko zavětvených plášťů porostních okrajů

- maskování vzhledově rušivých a pohledově odpudivých objektů nebo pohledů clonnými dřevinami
- přednostní asanování erozních ploch, terénních zářezů a sesuvných svahů
- předcházení požárům cíleným hospodařením (druhovou skladbou, čistotou lesa apod.)
- důsledná prevence omezování kalamit a ohnisek škůdců a chorob
- omezování chemických prostředků a velkoplošného používání herbicidů.

V rámci vyhlášené Evropsky významné lokality Šumava jsou chráněny tyto typy přírodních lesních stanovišť:

9110 - Bučiny asociace Luzulo-Fagetum

9130 - Bučiny asociace Asperulo - Fagetum

9140 - Středoevropské subalpínské bučiny s javorem (Acer) a šťovíkem horským (Acer arifolius)

9180 - Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a roklich, **prioritní typ přírodního stanoviště**

91D0 - Rašelinný les, **prioritní typ přírodního stanoviště**

91E0 - Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

9410 - Acidofilní smrčiny (Vaccinio-Piceeta)

Šumavským fenoménem jsou horské podmačené smrčiny a klimaxové smrčiny.

Zánikem bučin a jedlin a jejich nahrazování výsadbou kulturních smrkových plantáží nepůvodní provenience byly zredukovány i některé bylinné taxony, např.:

Actaea spicata - samorostlík klasnatý

Dentaria bulbifera - kyčelnice cibulkonosná

- enneaphyllos - k. devítilistá

Festuca altissima - kostřava lesní

Veronica montana - rozrazil horský

Speciální pozornost si zasluhují např. následující dřeviny:

Abies alba - jedle bělokorá, pozůstalí jedinci a porosty, po imisním chřadnutí dochází k regeneraci a zmlazování, avšak mladé stromky obvykle nemají naději dorůst, vzhledem k poškozování či likvidaci nadměrnými stavy zvěře, ale i jejich doplnění

Acer pseudoplatanus - javor klen, pozůstalí starší jedinci, jejich příp. uvolnění vůči agresivním smrkům, ale i doplnění

Betula nana - bříza trpasličí, glaciální relikv, Šumava je významným areálem ČR tohoto ohroženého druhu, silně ohrožený taxon, ohrožen sukcesí (zarůstáním blatkou či klečí), potřebný monitoring i management

Betula carpatica - b. karpatská, významnější horský druh, atakována agresivními smrky

Betula pubescens (*petraea*) - b. pýřitá, významnější druh

Betula x intermedia (*B.nana* x *B. pubescens*), ojedinělý hybrid, zařazena mezi kriticky ohrožené druhy

Betula x seideliana (*B.carpatica* x *B.nana*), vzácný hybrid, zařazena mezi kriticky ohrožené druhy

Fagus sylvatica - buk lesní, pozůstalí starší jedinci, jejich příp. uvolnění vůči agresivním smrkům, ale i doplnění (problémové je však okyselení půd "kyselými dešti", přičemž mladé stromky nemají naději dorůst, vzhledem k poškozování či likvidaci nadměrnými stavy zvěře)

Pinus mugo - borovice kleč, ohrožení zalesňováním produkčními dřevinami, chorobami a škůdci,

Pinus rotundata - b. blatka, údolní rašeliniště, světlé blatkové bory, ohrožený taxon, ohrožení odvodňováním, v současnosti však vytěsňuje pozůstalé travní porosty, ale i rašeliniště

Pinus x pseudopumilio - b. rašelinná, (*P.mugo* x *P. rotundata*), vzácný taxon, ohrožení odvodňováním

Pinus x celakovskiorum - b. Čelakovských (*P. mugo* x *P. sylvestris*), ojedinělý hybrid, vymezen jako kriticky ohrožený

Taxus baccata - tis červený, kriticky ohrožený druh, potřebný monitoring, příp. management.

Neohrožování přírodních zdrojů a funkce ekosystémů

Stav lesů ve světě i u nás je odrazem nejen ekonomických potřeb, ale i myšlenkových, náboženských a politických systémů. K nejcennějším můžeme počítat lesy v Kostarice, kde je fascinujících 1400 původních druhů stromů. Druhovú rozmanitost lesní vegetace naší země byla již před příchodem člověka nejen pod průměrem světa, ale i mírného pásma. Zatím v přístupu k Šumavě zřejmě vítězí "akademicko-konzervační přístup", bez ohledu na ekologickou zranitelnost této totálně zjednodušené kulturní smrkové porostní skladby, tvrdošíjně rozšiřované nucenými sukcesními procesy.

"I když to v prostředí NP nezní dobře, po etapě přírodních katastrof a lidských hospodářských omylů, nelze ponechat ohrožené lesní porosty na Šumavě bez aktivní podpory. Žádoucí je přírodě blízké pěstování lesa a promyšlená reintrodukce vytlačených druhů. Nejdůležitější je návrat buku, jedle a ušlechtilých listnáčů do prostředí, které jim podle rekonstrukce stanoviště patří" v kapitole Celistvost a rozmanitost Šumavy (J.

Jeník, prof. evoluční biologie a lesník, Přírodovědecká fakulta UK Praha) v publikaci Šumava - příroda, historie, život (Baset 2003).

Původní přirozená skladba lesních porostů Šumavy byla natolik narušena, že nelze mluvit o tom, že trvalým rozšiřováním bezzásahových území na celém prostoru NP docílíme vytouženého stabilního stavu přirozených pralesových porostů. Proto je třeba zvážit odpovídající plochu národního parku ve vazbě na požadovaný poloviční podíl bezzásahových ploch (ale i ve vazbě na NP Bavorský les). Nezbytné je vycházet z potřeb přibližování k původní skladbě lesů.

Skladba lesních dřevin NP (v %)

dřevina	původní	současná
smrk ztepilý	51,-	83,1
buk lesní	21,-	5,8
jedle bělokorá	13,-	0,9
pionýrské listnáče	8,-	2,-
javor klen	2,-	0,2
ostatní listnáče (jilm, jasan, olše)	0,5	0,08
borovice blatka, kleč	2,4	2,4
borovice lesní	2,-	4,-
modřín opadavý	0,1	-
ostatní jehličnany (vč. tis)	0,1	0,02
holiny	1,4	-

Na Šumavě kromě likvidace jedlí, buků, ale i klenů, zcela vymizel tis, prakticky nemají šanci přežít mladší listnáče, vč. pionýrských bříz a jeřábů, ale ani jedle a to jak v důsledku přerůstání agresivními smrky, tak ožíráním vysokými stavy lesní zvěře.

Základní výchozí problém spočívá ve skutečnosti, že většina dnešních lesů Šumavy byla vysazovaná jako smrkové monokultury schwarzenberskými lesníky v polovině 19. století. Tyto kulturní smrkové porosty jsou náchylné nejen ke kůrovcovým kalamitám, ale i polomům a imisním škodám. Proto je zásadním problémem tyto kulturní stejnověkové smrkové lesy změnit v nefalšované přirozené bezzásahové pralesy, další problém je v nestabilitě těchto oslabených lesů. V našem případě je tedy nutno "vědoucím" způsobem napomáhat lesním porostům a tu, pokud možno přesně a korektně definovat. Nutné je neuzavírat naprostou většinu Šumavy uzamykatelnými závorami pro místní obyvatelstvo a návštěvníky proklamovanými zájmy ochrany přírody, resp. bezduchou apelací na samovolný přírodní vývoj, avšak zpřístupňovat je, a to nejen pro "vrchnostenskou" elitu "odborníků" a těžkou motorovou mechanizaci. Zatím tzv. nejcennější jádrová území představují bez ploch bezlesí převážně monotónní, fádni, zapojené, převážně stejnověkové, kulturní smrkové plantáže, které "nařízeně" potlačují bezlesí a tedy potřebnou diverzitu s

obrovskou řadou ohrožených chráněných organismů. V hřebenových polohách Šumavy již kůrovcovou kalamitou odumřelo cca 20 tisíc hektarů smrčín. Problém kůrovcových těžeb byl doposud chápán z krajních pozic, často dokonce uváděn jako ekonomický zájem obcí, což je naprosto falešné, neboť téměř celá jejich rozloha, je jako majetek státu spravována Správou NP. Potřebné je zřejmě problematiku ponechání odumřelých porostů či holosečí, při napadení kůrovcem řešit případ od případu, tj. v ekologicky odůvodněných případech kácet, tedy v nepůvodních stanovištích smrčů, např. na skalních, vrcholových a rašeliništních lokalitách a jindy nekácet, např. v lokalitách ekologicky příznivých a typických pro rozvoj lesa, čímž se zlepší předpoklady pro zvýšení biologické diverzity a i pro přechod na přirozenější lesní porosty. Nutné je sledovat i skutečnost, že území ponechaná bez zásahu, musí být na řadu desetiletí uzavřena turistům, zejména vzhledem k nebezpečí zřícení suchých stromů.

Zástupce obcí v Radě NP F. Nykles prohlašuje: "Nevěřím tomu, že uschlé stromy a pod nimi rašící podrost budou přitahovat návštěvníky z celé Evropy. Tomuto stavu se chtějí vyhnout obce, které navrhují stávající ekosystémy, které nejsou zatím způsobilé pro samovolný vývoj, postupně a pomalu pozměnit tak, aby byly schopné pozdějšího bezzásahového režimu."

Vize bezzásahového rozsáhlého zpřalesovatění kulturních smrčín, za absence diaspor původních druhů (semen, výtrusů, oddenků aj.), jako návrat k "přírodnímu" stavu, je možno přirovnat k ponechání kulturní polní "plantáže" s adventivními taxony (kopřiva - *Urtica*, pcháč - *Cirsium* aj.) k sukcesi na "přirozené" bylinné porosty (kde však je celý proces podstatně rychlejší). **Uvažovaný proces zpřalesovatění, trvající desítky až stovky let, je nutno korektně, ne spekulativně, popsat a matematicky modelovat při hledání "vytouženého" cílového stavu.**

4.5.3. Management antropogenního bezlesí

4.5.3.1. Udržení diverzity

Zabezpečení nástrojů, vedoucích k zachování společenstev a populací ve volné přírodě - in situ, je nejlepším strategií ochrany biodiverzity. V rámci EU je legislativní ochrana vyjádřena směrnicí č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a směrnicí č. 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků. V ČR je v současnosti, dle aktuálních Červených seznamů ohroženo 60 % druhů vyšších rostlin, 43 % mechorostů, 34 % druhů savců, 52 % druhů u nás hnízdících ptáků, 50 % druhů plazů, 43 % druhů obojživelníků a 43 % druhů ryb. Pro ochranu biologické rozmanitosti krajiny je důležité zajistit účinnou ochranu rostlinných a živočišných druhů, včetně ochrany jejich přirozených stanovišť, tedy ekosystémový přístup. Pro horské oblasti je nezbytné udržet rozmanitost a prolínání lesních, vodních a travinných ekosystémů. Česká Šumava je ohrožena

zrychleným úbytkem různorodých stanovišť flóry a fauny a tedy i genetické různorodosti zejména sukcesními procesy celoplošného zalesnění.

Biologická diverzita není podmíněna současnými, převažujícími kulturními a polokulturními smrkovými lesními porosty, ale vedle cenných horských rašelinišť a velmi omezených přirozených lesních porostů, zejména plochami "bezlesí". Současná šumavská květena vycházela z "bezlesí" tundrového charakteru v postglaciálu cca před 10 000 lety. Pro připomenutí: "V nejvyšších polohách Šumavy bylo ještě několik malých lokálních ledovců, v horských polohách ještě odtávala firnoviska a v nižších částech území byly lesotundrové porosty především vrb, bříz, klečí a borovic. Vzniklé plochy bez uzavřené vegetace a holé skalní útvary se staly významnými lokalitami charakteristické horské květeny, která v šumavské oblasti měla svůj původ v nejbližších evropských velehorách - Alpách." (Viz S.Chábera a kol.: Příroda na Šumavě, JČ. nakladatelství 1987).

V dalším průběhu zalesnění se primární bezlesí udrželo na skalnatých vrcholech, skalních lokalitách a vrchovištích. V následujícím vývoji, podmíněném přírodními faktory a hospodářskou činností člověka, vznikla šumavská vegetace, která se stala typickou ukázkou květeny středohor střední Evropy. Tak např. ve vyšších polohách se vytvářely druhově bohaté smilkové porosty Šumavských plání, s řadou oreofytních druhů (*Gentiana pannonica*, *Arnica montana*, *Hieracium alpinum*) a bohatstvím jedinečných "lučních orchideí" (*Gymnadenia conopsea*, *Platanthera bifolia*, *Dactylorhiza fuchsii* aj.), nivní vysokobylinné louky (např. s *Aconitum variegatum*, *A. plicatum*, *Ranunculus aconitifolius* aj.), vřesovištní pastviny (s druhy *Diphysastrum*, *Juniperus communis* aj.), bezkolencové louky (*Iris sibirica* aj.), rašelinné louky se vstavačovitými, rdesnové louky aj. Zvláště cenné jsou endemitní a šumavsko-alpské druhy.

Na Šumavě představují druhově bohaté květnaté luční enklávy významná centra biodiverzity, byť sekundární. Jedná se zejména o různé typy zrašelinělých a mokřadních trvalých travních porostů sv. *Caricion fuscae*, *Calthion* a *Molinion* a subxerofylní luční a pastevní porosty sv. *Violion caninae*. Na tato společenstva je vázáno velké množství chráněných taxonů rostlin, např. *Coeloglossum viride*, *Crocus albiflorus*, *Dactylorhiza traunsteineri*, *Dianthus superbus*, *Gentianella praecox* ssp. *bohemica*, *Gymnadenia conopsea*, *Leucorchis albida*, *Orchis morio*, a mnoho dalších.

Bývalé typické horské rozptýlené osídlení osad, polosamot a skupin hospodářských usedlostí, jež na celé Šumavě v minulosti vystupovalo až do nejvyšších pásem, lemovalo velké lesní celky a tvořilo v nich charakteristické enklávy, obvykle jako "schachten", tj. salašnický využívané extenzivní pastviny (i na hřebenech ve výškách okolo 1300 m, např. Smrčina, Poledník, Ždánidla, Polom aj.). Spolu s postupnou likvidací někdejšího horského drobného zemědělského a dobytčářského osídlení se postupně programově likviduje bezlesí, ale i někdejší cesty, včetně historických přeshraničních. Likvidace se prvořadě týká vlastního sídlištního prostoru, následně pak drobné zemědělské parcely orných půd přecházely v

drnový fond a trvalé travní porosty pak v delším vývoji sukcesními procesy přecházejí v les.

Pro zachování trvalých travních porostů je nezbytný šetrný management, spočívající v obnově tradičního obhospodařování, tj. extenzivní pastva, ruční kosení, žádné nebo minimální hnojení. Tak např. tímto způsobem došlo k obnově rašelinné ostřicové louky s prstnatcem Traunsteinerovým (*Dactylorhiza traunsteineri*) v nivě Vltavy pod Záhvozdím, zatímco na okolních nekosených plochách na stejném biotopu silně expanduje *Molinia caerulea* (s vysokou expanzivní dominancí) v druhově chudých porostech.

Pro dokreslení potřeb citujeme z publikace Šumava - příroda, historie, život (Baset 2003):

- **"Celistvost Šumavy na začátku třetího tisíciletí je třeba hledat ve spojení přírody i kultury. ... Nikde na Šumavě neexistuje divočina - k zastižení jsou jen fragmenty přírodě blízkých ekosystémů. ... Podle většiny posudků přírodovědců by Šumava bez vložených enkláv pastvin a luk ztratila krásu a přírodovědeckou hodnotu."** v kapitole Celistvost a rozmanitost Šumavy (J. Jeník, prof. vývojové botaniky Přírodověd. fak. UK Praha).
- **"Ponechat šumavské louky zcela svému vývoji, vedoucímu postupně k lesu, by znamenalo pro naši přírodu nenahraditelné ztráty. Cílem není a nemůže být Šumava jako prales, ale zdravě vyvážená krajina se zachovanou pestrostí všech přírodních celků"** v kapitole Šumavské louky a jejich historie (D. Blažková).
- **"Nelesní společenstva, jejich význam, hlavně široká škála různých typů a stadií samovolného vývoje, dosud není plně znám ani doceněn."** v kapitole Šumava a ochrana přírody (M. Valenta).

V publikaci Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy (Procházka F., Štech M., Eko-Agency KOPR Vimperk 2002) se uvádí:

"Na rozsáhlých plochách sekundárního bezlesí došlo v důsledku neobhospodařování k přirozené sukcesi, jež vedla ke vzniku dnes již neřídka zcela zapojených dřevinných porostů (např. v širším okolí Srní aj.). Z krajiny již téměř zcela vymizely pastviny s někdejšími hojnými výskyty jalovce (*Juniperus communis*), zanikly i mnohé, ještě před několika desetiletími existující, lokality četných hojných i vzácnějších bylinných druhů luk a pastvin (prstnatec bezový - *Dactylorhiza sambucina*, hořeček mnohotvárný český - *Gentianella praecox* ssp. *bohemica*, pětiprstka žezulník - *Gymnadenia conopsea*, Iněnka pyrenejská - *Thesium pyrenaicum* aj.)... Dochází k rychlému zarůstání opuštěných ploch ve VVP Dobrá Voda náletovými dřevinami, ale i rozsáhlých ploch někdejšího hraničního pásma, které přestaly být po r. 1990 obhospodařovány (tak např. zcela zanikla významná lokalita plavuňky zaplavované - *Licopodium inundatum* u Prášil).... Přirozená sukcese na nelesních plochách se týká především nekosených luk, zejména na Šumavských pláních, např. v údolí horní Křemelné, u Zhůří a Stodůlek, či v býv. VVP Dobrá Voda a na plochách někdejších ženíjných hraničních zátarasů.

Dochází k rychlému zarůstání náletovými dřevinami, aniž by znovu vznikaly narušené plochy, umožňující vznik iniciálních stadií, takže je nebezpečí, že některé druhy zcela zmizí."

V rámci vyhlášené Evropsky významné lokality Šumava jsou chráněny tyto typy přírodních stanovišť bezlesí:

3130 - Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh aj. oblastí s vegetací tříd Littorelletea uniflorae nebo Isoëto-Nanojuncetea

3150 - Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition

3260 - Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitans a Callitricho- Batrachion

4030 - Evropská suchá rašeliniště

5130 - Formace jalovce obecného (*Juniperus communis*) na vřesovištích nebo vápnatých trávnících

6230 - Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) - **prioritní typ přírodního stanoviště**

6410 - Bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*)

6430 - Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně

6510 - Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

6520 - Horské sečené louky

7110 - Aktivní vrchoviště - **prioritní typ přírodního stanoviště**

7140 - Přechodová rašeliniště a třasoviště

8220 - Chasmo-fytická vegetace silikátových skalnatých svahů.

K rozsáhlé likvidaci bezlesí dochází na Šumavě již více než 60 let a to od roku 1945. Udržet stabilitu dochovaných druhově bohatých polopřirozených extenzivních luk (min. od 800 m n.m.) a dalšího "bezlesí" není programově sledováno (spíše opačně je programově sledováno zalesnění a problémové "zpralesovatění"), přičemž právě uvedené potřeby mohou být zajišťovány jen ve spolupráci se zdejšími obcemi (zatím třeba nevhodná "rekultivace" rašelinné lokality zcela nevhodnou výsadbou kleče). Spekulativně je možno programovou likvidaci bezlesí považovat za projev omezování rekreačních možností a tedy pokračující vylučování obyvatel a návštěvníků.

K udržení biologické rozmanitosti in situ je potřebné zajistit **monitoring** a zejména vhodný **management** zejména u **významných, ohrožených floristických taxonů, vyžadující "bezlesí"**, které jsou uvedeny v příloze.

4.5.3.2. Vodní plochy a vodní režim

Vodní plochy a vodní toky je možno označit jako postglaciální bezlesí, přičemž jsou klíčovou hodnotou Šumavy. I zde je potřebné nezakrývat, že v mnohém činností člověka došlo a dochází k zásadnímu zlepšení charakteristik území, přestože hlavním přírodním fenoménem jsou zde vysoké ovzdušné srážky. Zcela specifickou problematikou je otázka zajištění retenční schopnosti porostů Šumavy (a to nejen lesních, rašeliništních, ale i travních), neboť do jisté míry je možno říci, že povodně v Praze a České kotlině začínají právě zde.

Základní hodnoty hydrosféry a vodního režimu:

- **Glaciální jezera: výška jejich hladin zajištěna (vedle karu a morén) lidskou činností, vč. některých ploch, ohrožení jejich života zejména okyselováním**
- **Bystřinné toky: Vydra, Křemelná aj. vč. přítoků, rybí společenstva (pstruh, vranka), perlorodka**
- **Plavební kanály a jejich nádrže (klauzy): Vchynicko-tetovský, Schwarzenberský,**
- **Rašeliniště a udržení jejich režimu: ohrožení zarůstáním lesem zejména při omezeném přívodu vody, pozitivní program revitalizace slatin (dřevěné přehrážky na odvodňovacích kanálech - Luzenské údolí, Černožský močál, Novohuťské močály, Soumarský most, Střelnice Zhůří, Okolí Tetřevské slatě, Cikánské slatě, Vrcholové slatě, Schachtenfilz, Vltavský luh)**
- **Prameniště: Vltava, Úhlava, místní prameniště**
- **Podmáčené a klimaxové smrčiny: závislé na půdní a vzdušné vlhkosti**
- **Acidifikace vod: v důsledku atmosférických depozic "kyselých" dešťů a dusíku a ohrožení společenstev, např. rašelinišť, smrkových porostů.**

Skály, balvanité sutě, kamenná moře, skalnaté hřebeny

Jedná se o významný šumavský fenomén s ojedinělými biotopy, obvykle s alpskými taxony organismů.

4.5.3.3. Chráněné živočišné druhy EVL Šumava - Natura 2000

Rys ostrovid (*Lynx lynx*), úspěšně repatriován

Vydra říční (*Lutra lutra*), díky ochraně dochází k rozšiřování

Netopýr velký (*Myotis myotis*), pův. jeskyně, dnes antropog. objekty (štoly, půdy)

Vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*), pův. jeskyně, dnes antropog. objekty

Vranka obecná (*Cottis gobio*), čisté pstruhové vody

Mihule potoční (*Lampetra planeri*), čisté vody

Perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*, chladné čisté potoky

Střevlík Ménétriesův (*Carabus pachei*) - rašeliniště, **prioritně chráněný druh**

4.5.3.4. Chráněné druhy ptáků a jejich biotopy v rámci Natura 2000

Ptačí oblast Šumava

- tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)
- tetřívek obecný (*Tetrao tetrix*)
- jeřábek lesní (*Bonasia bonasia*)
- kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerianum*)
- sýc rousný (*Aegolius funereus*)
- čáp černý (*Ciconia nigra*)
- chřástal polní (*Crex crex*)
- datel černý (*Dryocopus martius*)
- datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*)

Ptačí oblast Údolí Otavy a Vltavy

- výr velký (*Bubo bubo*)
- kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerianum*).

Komentář k proklamované ochraně zájmů tetřevovitých ptáků před turisty je v příloze.

4.5.3.5. Evropská úmluva o krajinně, ochrana krajinného rázu

Ratifikována i Českou republikou. Potřebné diskutovat o ochraně krajinného rázu Šumavy, zejména ve vazbě na postupnou totální likvidaci bezlesí (vč. travnatých porostů v údolí vodních toků, zazemňování vodních ploch, vysychání a zarůstání rašelinišť atd.).

Podle zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, dle § 12 - ochrana krajinného rázu a přírodní park jsou uváděny následující potřeby ochrany:

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti (jejich složkami, charakteristikami, vzájemným uspořádáním, vazbami a projevy v krajinně) je chráněn před činnostmi, snižujícími jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze

s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a vztahů v krajině.

4.5.3.6. Základní hodnoty krajinného rázu Šumavy

Typická středohorská krajina s tradičními prvky hospodaření, kde bezlesí činilo cca 25 %.

Současné koncepční záměry NP

Přeměnit "vědeckou nečinnost" kulturní a polokulturní krajiny Šumavy na "přírodní", kde sukcesními procesy je bezlesí trvale likvidováno a omezováno výrazně pod 5 % ploch, čímž však dochází, ke kritickému ochuzování diverzity bioty, znemožňování přežití rozsáhlého počtu ohrožených druhů (viz příloha), ale i znehodnocování "pestrého" magického krajinného rázu Šumavy cílenou přeměnou na jednotvárné celoplošné smrkové porosty, které navíc jsou zneprístupňovány (prostý lid tvrdí "aby nebylo vidět jak Správa hospodaří"). Současným zaklínadlem se stává ochrana populace tetřeva (komentář viz příloha).

Potřeby:

Stabilizace horského lesa s přirozenými druhy odpovídající jejich ekologické valenci, management bezlesí a ohrožených organismů, drobné "zraňování půd" turisty, jež poskytuje niky pro iniciační stadia vývoje řady ohrožených vegetačních taxonů (viz seznam v příloze) a tedy pro ochranu významných hodnot Šumavy, poskytování prostředí pro jejich přežití a potřebu Šumavy stát se školou přírodních vztahů, zákonitostí i environmentálních potřeb a opatření.

4.5.4. Zákon o národních parcích, zonace (rozšíření III. zón, rozšíření I. zón)

Národní park Šumava byl zřízen Nařízením vlády ČR č. 163/1991 Sb. k uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí delimitací části CHKO Šumava, která byla vyhlášena 27. 12. 1963. Usnesení vlády č. 352/1992 Sb. stanovilo Směrnice pro uspořádání Šumavy, kterými se stanovují směrné a závazné části ÚP VÚC Šumava (závazné části mohou být měněny pouze změnou ÚP VÚC novým usnesením vlády, směrné části rozhodnutím MMR ČR). V současnosti se připravuje nová nadřazená územně plánovací dokumentace pro celý Plzeňský kraj, která v podstatě dosavadní ÚP VÚC Šumava učiní překonaným dokumentem. Plán péče - 3. verze z r. 2001 nebyl doposud přijat.

Velkoplošná ochrana Šumavy

<i>Současnost (v ha)</i>	<i>NPŠ</i>	<i>NPŠ - ZČ</i>	<i>CHKOŠ</i>	<i>CHKOŠ-ZČ</i>	<i>Celkem</i>	<i>ZČ</i>
<i>plocha</i>	68 064	34 444	99 398	26 040	167 462	60 484
<i>z toho:</i>						
<i>lesní plochy</i>	55 062		57 232		112 294	
<i>TTP</i>	5 487		17 953		23 440	
<i>orné půdy</i>	375		9 051		9 426	
<i>vodní plochy</i>	1 097		5 467		5 533	
<i>zastavěné plochy</i>						
	66		270		336	
<i>ostatní plochy (komun. aj.)</i>						
	6 849		9 021		15 870	

V současnosti má oblast Šumavy netransparentní, mnohonásobný systém ochrany:

Biosférická rezervace Šumava

Národní park Šumava

Chráněná krajinná oblast Šumava (oficiálně jako ochranné pásmo NP, avšak se statutem dalších 4 ochranných zón)

Území Natura 2000

- Evropsky významná lokalita Šumava CZ0314024, rozloha 171958,7123 ha (vymezena celá Šumava)

- Ptačí oblast Šumava (vymezena většina Šumavy) a Údolí Otavy a Vltavy

Ramsar side (mokřadní ekotopy: nejrozsáhlejší Modravské slatě, Černé jezero, Čertovo jezero, Prášilské jezero, jezero Laka, Povydrří, Bílá strž, Niva Úhlavy, Pastviště u Fínů, Zbynické - Čejkovské rybníky, V Morávkách aj.)

Econet (Evropská strategie biologické a krajinné diverzity): skladebné prvky jádrových území - biocentra (keystone areas), biokoridory (corridors), zóny zvýšené péče o krajinu (nature development areas).

Územní systém ekologické stability, příprava evropsky významných biocenter

Chráněná oblast přirozené akumulace vod

Ochranné zóny I, II a III stupně v NP (zóna II ještě členěna na tři podzóny) a I, II, III a IV stupně v CHKO, což znamená v praxi 7 zón, s nejasnými funkcemi (např. zóna III. NP versus zóny CHKO ?)

Klidové zóny (6 rozsáhlejších území, kde jsou vylučováni turisté)

Bezzásahové zóny

Maloplošná chráněná území přírody (většina jich byla zařazena do I. zóny, výjimečně do II. zóny)

Chráněné památné stromy (zatím prakticky neznámé, obvykle bez záměru jejich zpřístupnění)

Chráněné druhy organismů a jejich lokální biotopy

Genetické banky.

Národní park Bavorský les

Má rozlohu 24 250 ha, tj. cca 1/6 území Šumavy chráněného na straně ČR. Díky novému rozšíření o oblast Schachten - odlesněných horských pastvin a značnému turistickému zpřístupnění i vybudovaným expozicím je přitažlivý nejen pro turisty, ale i umělce, zejména fotografie a malíře.

Potřebné je porovnání struktury NP Šumava s bavorskou částí NP a zřejmě i velikostní přiblížení NP Šumava (a převedení krajových částí do CHKO Šumava) a tím i umožnění žádoucího rozsahu bezzásahových území na 20 - 50 % ploch, zejména v hraničních hřebenových polohách, kontaktních s Bayerische NP. O předpolí NP Bavorský les je známo, že ještě před 30-ti lety patřil k nejhudším oblastem SRN, přičemž jeho rozvoj se kromě státní podpory přisuzuje existenci NP Šumava.

Zóny NP

K vymezení zón NP byl vydán Metodický pokyn č. 6 MŽP k vymezení, schvalování a dokumentování zón ochrany přírody v národních parcích ČR (Vě. MŽP č. 10 /XIV 1994).

V Metodickém pokynu se uvádí: Zonace nestanoví způsob péče o jednotlivá stanoviště. Ten stanoví plán péče na základě vyhodnocení stavu biotopů s ohledem na cíle ochrany národního parku. Území ponechaná samovolnému vývoji se vymezují na základě stavu biotopů bez ohledu na zonaci. Návrh zonace národního parku bude ministerstvem následně projednán s dotčenými obcemi a se zástupci příslušného kraje. Připomínky obcí budou vypořádány a návrh zonace upraven na mezirezortním řízení.

K výše uvedenému Metodickému pokynu byl vydán Dodatek č. 1 (Vě MŽP č. 7 / XVI 2006), který upravuje způsob projednávání návrhu zonace takto (účinnost od 25. 5. 2006, avšak oficiálně vyšlo až po 10. 7. 2006):

- návrh zonace NP zakreslený v katastrálních mapách spolu s textovou částí připraví ve smyslu § 40, odst. 1 správa NP**
- správa NP následně dohodne ve smyslu § 20, odst. 3 zákona návrh zonace se zástupci obcí, delegovanými do rady NP**
- nedojde-li k dohodě, předloží rada NP dle § 20, odst. 4 zákona návrh zonace se svým stanoviskem řediteli sekce ochrany přírody a krajiny MŽP k rozhodnutí ve smyslu organizačního řádu MŽP**

- MŽP projedná dohodnutý návrh zonace dle § 40, odst. 2 zákona a dále postupuje v souladu s platnou právní úpravou a legislativními pravidly vlády.

Řešení III. zón

Do III. zóny (okrajové) se zařazují území s pozměněnými ekosystémy a člověkem využívaná území. Jednotlivé samostatné části III. zóny nemají mít výměru menší než 5 ha.

Zařazují se sem:

- území, kde zastavěné pozemky, stavby a pozemky tvořící se stavbami funkční celek činí alespoň 50 % plochy území
- pozemky sloužící k produkci zemědělských plodin
- býv. hospodářské lesy se zjednodušenou prostorovou a druhovou skladbou, zemědělské pozemky a vodní plochy (toky) vhodné k šetrnému lesnickému, zemědělskému, mysliveckému, rybářskému a rekreačnímu využívání.

Cílem III. zón by mělo být udržení a podpora podmínek pro trvalé bydlení, služby, zemědělství a potřebné zázemí pro turistiku a rekreaci. **Dnes činí rozloha III. zón pouze 4.95 % plochy NP. přičemž obce v roce 2000 požádaly o zvětšení III. zón ve vazbě na sídelní lokality. Požadavkem obcí je, aby území, kde je omezen vstup a pohyb obyvatel a návštěvníků nezačínala za jejich humny.**

Řešení I. zón

Do I. zóny (přísné přírodní) se zařazují území s významnými přírodními hodnotami, zejména přirozené nebo málo pozměněné ekosystémy (lesní i nelesní), většinou schopné samořídících funkcí a významné lokality s výskytem geologických a geomorfologických útvarů, zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a jejich společenstev, především s ohledem na následující kritéria:

- reprezentativnost a unikátnost z hlediska biologické rozmanitosti (biodiverzity)
- stupeň přirozenosti ekosystémů
- reprezentativnost a unikátnost z hlediska geologického a morfologického
- max. kompaktnost jednotlivých zón ochrany přírody
- délka samovolného vývoje.

Nejpřísnější režim ochrany se stanovuje pro I. zónu, do které se zahrnují přírodně nejvhodnější nebo nejzranitelnější části přírody NP a z důvodů arondace vymezené plochy této zóny též případně dílčí lokality bezprostředně plošně na tuto zónu navazující. **Arondací je možno předmětnou plochu zóny rozšířit maximálně o 1/3.**

Dnes činí rozloha I. zóny cca 14 %, záměr NP je scelení roztříštěných 135 lokalit I. zón a jejich rozšíření min. na 20 - 50 %, což je uváděno jako potřeba zdárného fungování

národního parku. Nesporně základním posláním národního parku je ochrana přirozených procesů a přírodní dynamiky zejména lesních společenstev. Falešným argumentem (vzhledem k současnému velmi omezenému zpřístupnění NP) je zdůvodnění, že turisté z bohatých zemí chtějí vidět nefalšovanou pralesní přírodu, tedy teoretická obava z odlivu návštěvníků.

V případě přistoupení na nadpoloviční bezzásahovou zónu současné rozlohy NP, by to znamenalo poněkud nadměrný luxus pro tak malou zemi jakou je ČR, a to více než 340 km² uměle konzervovaného nestabilního "pralesa", pro výhled na dalších 200 - 300 let. Proto, jak již bylo výše uvedeno, se navrhuje zmenšení rozlohy NP směrem k rozloze vedlejšího NP Bayerische Wald, kde by pak byl uplatněn požadovaný podíl I. zón a převedení ostatních ploch do CHKO.

Potřeby NP Šumava:

- stabilizace horského lesa s přirozenými druhy odpovídající jejich ekologické valenci (tj. postupný návrat k přirozeným porostům)
- management "bezlesí" a ohrožených organismů (potřebné je ho připustit a naučit se jeho principům a zákonitostem)
- drobné "zraňování půd" (i turisty), jež utváří niky pro iniciální stadia vývoje řady ohrožených vegetačních taxonů poskytováním prostředí pro jejich přežití (viz seznam v Příloze)
- ochrana významných krajinných hodnot Šumavy
- stát se školou přírodních vazeb, zákonitostí i environmentálních potřeb a opatření.

Navrhované výhledové řešení

Potřebné je porovnání struktury NP Šumava s vedlejší bavorskou částí Šumavy a zřejmě i velikostní přiblížení NP Šumava (při převedení okrajových částí NP do CHKO Šumava) a tím i umožnění žádoucího rozsahu bezzásahových území na 20 - 50 % ploch NP, zejména v hraničních hřebenových polohách (kontaktních s Bayerische NP) a také vytvoření vyváženějšího podílu připravovaného bilaterálního národního parku.

Současnou problémovost činnosti NP Šumava dokumentuje dosavadní nepřijetí Plánu péče NP. V Plánu péče je mj. CHKO Šumava uváděna pouze jako ochranná zóna, bez další specifikace. Potřebné je výše uvedené požadavky

řešit v rovnoprávné diskusi. Ve Zprávě mezinárodní komise Světového svazu ochrany přírody IUCN z r. 2002 se píše: "Je třeba vést základní diskusi o statutu, dlouhodobých cílech a kategorii NPŠ."

Nezbytné je sledovat také zkušenosti vedlejšího Bayerische NP. Zatím mají české šumavské obce oficiální postavení pouze tzv. "iniciativního a konzultačního partnera" Správy NP, zatím co ve vedlejším Bavorském NP, který je často dáván za příklad, jsou řešeny konfliktní situace rovnocenným partnerstvím Komunálního výboru obcí regionu a Správy NP.

Základním principem řešení rozvoje Šumavy musí být demokratický princip rovnocenného partnerství obcí a Správy NP a CHKO s nutným trvalým dialogem (přičemž pouze až při nezajištění kompromisu, obdobně jako v jiných závažných případech, musí nastoupit vládní rozhodnutí).

Závěr kapitoly trvale udržitelného života

Zásadní dlouhodobá problematika spočívá v různorodém koncepčním přístupu:

a) Přístup "konzervativně environmentální":

nesleduje potřebné širší vazby a hájí, v rozporu s přijatými dokumenty z Ria i EU, pouze udržitelnost environmentální, kde člověk a jeho kultura je konfrontující. V důsledku znepokojení z degradace přírodního prostředí, chrání poněkud úporně přírodu proti lidem, obhajuje pouze přírodní vývoj, byť celá planeta, krajinná území i Šumava je výrazně ovlivněna a dále trvale ovlivňována lidskou činností, kterou je potřebné reflektovat.

b) Přístup "fenomenologicky interaktivní":

chápe současnou přírodu i jako odezvu lidské činnosti a zpětně člověka jako odraz přírodního prostředí. Protože člověk je integrální součástí životního přírodního prostředí, je potřebné ho, jako myslícího tvora, vychovávat k chápání, citlivosti a šetrnosti k jeho existenční podstatě. Přírodu tedy chrání pro lidi, ne samu pro sebe. Vychází z vývojové dynamiky, trvale sleduje trendy a hledá optimální postupy a východiska. Pro kvalitu našeho vlivu i kvalitu života jsou zde rozhodující duševní hodnoty.

4.5.5. Národní park a obce

Neopodstatněný je ortodoxní fundamentalismus Správy NP a CHKO při jednání s obcemi, který nepřipouští jinou alternativu či kompromis. Jedním z mnoha typických případů byl např. zákaz opravy totálně erodované účelové komunikace, která je hlavní - červenou turistickou trasou a bývala stáletou zemskou cestou od

Děpoltic na Prenet. (Obec tam cíleně přeměňující smrkovou monokulturu v porosty blízké přírodním, přesto tam nemohla bez obav o život řidiče poslat traktor, díky erozním rýhám hlubokým přes 1,5 m. Nakonec musel nastoupit soudně znalecký posudek).

Problematika udržitelných sídel

Problematika Udržitelných sídel v Evropě byla předmětem neformálního jednání ministrů v Bristolu (6. - 7. prosince 2005), kde bylo jmenováno osm charakteristik udržitelných sídel:

1. Aktivní, komplexní a bezpečná, 2. Dobře řízená, s efektivní a komplexní spoluúčastí, zastupitelstvem a vedením, **3. S dobrým spojením,** tj. dopravní přístupností a dopravními službami, **4. S dobrými službami,**

5. Citlivá k životnímu prostředí, poskytující lidem místo k životu, které je ohleduplné k životnímu prostředí, 6. Prosperující, 7. Dobře projektovaná a vybudovaná, 8. Spravedlivá ke všem.

Problematika existence sídel na Šumavě a jejich obyvatel a potřeba zajišťování managementu zdejší krajiny nebyla doposud předmětem jednání. Zatím je dlouhodobě řešen statut ochrany přírody jednotlivých územních segmentů v administrativních územích obcí, avšak bez jejich faktické účasti, méně nebo vůbec potřebný management jednotlivých biotopů a značně nebo zcela zanedbaná je péče o kulturně historické památky v území.

ČACHROV

Ochrana památek

Čachrov: památkově významné centrum, areál got. kostela sv. Václava (4 zvony), areál got. a ren. kamenné tvrze (nižší rytířská šlechta), dům čp. 30 se špýchářkem, (ohrož. pohřební kaple sv. Kříže, výv. rýžoviště zlata, výroba skla, těžba tuhy a vápence, býv. pivovar, r. 1902 druhá družst. elektrárna - Křížík), Bradné: (ohrož. kaplička jv.), Březí: náv. kaple, Dolejší Svinná: (ohrož. kaple), Gerlův Dvůr: (ohrož. kaplička), Hořejší Svinná: (ohrož. kaple), Chvalšovice: návesní kaple, areály usedlostí čp. 7a, 9, 15, Javorná: areál kostela sv. Anny (pout') a sv. J.Nepomucký (M.A.Gilmetti, oltář. P.Brandl), (ohrož. 4 kaple v ohradní zdi kostela, královácké usedlosti ?), Jesení: vodní pila čp. 15, Kunkovice: areál zámku, zem.usedlost čp.15, Paseka: (ohrož. kaple), Poshingrův Dvůr: (ohrož. kaple), Stráně: (ohrož. kaple), Suché Studánky: (ohrož. kaple), Šimandlův Dvůr: (ohrož. kaple), Štíhlov: (ohrož. kaple), Zahradka: areál usedlosti čp.1, Zejbišský Dvůr: (ohrož. kaple), králováci - býv. zejbišská rychta, Zhůří: farní kostel Nejsvětější Trojice zbořen, kaple zlikvidována (královácké usedlosti), historické rýžování zlata v Ostružné.

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava, k.ú. Čachrov, Bradné, Březí u Čachrova, Dobřemilice, Chřepice, Chvalšovice, Javorná, Jesení, Kunkovice, Onen Svět, Svinná,

NPŠ: segment **I. zóna Kotlina střední Křemelné** 1109,59 ha, k.ú. Javorná aj. (Herlův - Jezerní potok, Pod Gerlovou pasekou, blatková rašeliniště, podmáčené smrčiny),

PR Chřepice, 16,89 ha, k.ú. Chřepice aj. (luční rašeliniště a bystřinný tok),

PR Městišská rokle, 168,91 ha, k.ú. Javorná aj. (náhorní prameniště, jedlobučiny a suťový les), **PR Prameniště**, 335,27 ha, k.ú. Javorná aj. (prameniště, rašeliniště a luční enklávy z období sklářské kolonizace na svazích Pancíře, Můstku a Jedlové ve zdrojnicích Křemelné, Řezné)

HAMRY na Šumavě

Ochrana památek

Památk. cenné centrum, kostel P. Marie Bolestné zv. Kollerův, (býv. křížová cesta - úsek cesta utrpení PMB obnoven, keramické plastiky G.Fiky, drobná sakrální architektura - 4 kapličky, křížky: ohrož. kaple západní, východní, u Šteflovského dvorce, u chaty Horník, u Schwarzbartlovských dvorců, u Mottlovských dvorů zlikv., u Knížecího dvora zlikv., u Stórnéhole zbořena, u Pustiny, u Úhlavy (zlikv. přehradou), u Zöllnerovského dvorce, v Předních Hamrech, u Schmidtbaurů, u Simmerlhofu, Zadní Chalupy, další Z.CH. zbořena, fil. kostel sv. Kříže zbořen), (pomník obětem I. světové války), (kamenné tarasy u komunikací), (královácké usedlosti - býv. fajcovská rychta, výroba dřevoviny a dřevitého papíru od 1869 do pol. 60.l. 20.st.), (hydroelektrárna)

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, **EVL Šumava**, k.ú. Hamry, CHKO

NPR Bílá Strž, 79,02 ha, k.ú. Hamry aj. (bystřinný tok s peřejemi a vodopádem 13 m),

I. zóny PR Úhlavský luh

PP Královský hvozď, 2002,85 ha, OP 3800 ha, k.ú. Hamry, Zadní Chalupy aj. (5 segmentů, acidofilní horské bučiny, klimaxové a podmáčené smrčiny, květnaté louky, luční rašeliniště a mokřady na skalním hřebenu Ostrý), PP Kamenná brána, Hamerské mokřady, Úhlavské údolí (nejhlubší údolí Šumavy)

HORSKÁ KVILDA

Ochrana památek

Horská Kvilda: horská usedlost čp. 29 (E 7), (socha mýtické postavy obra a siláka Rankla Seppa),

Horní Otýgl - hist. rýžování zlata - sejpy, (kaple u dvorce zbořena)

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava: k.ú. Horská Kvilda,

NPŠ: segment **I. zóna Vydra - Křemelná - Otava** 595,9 ha, k.ú. Horská Kvilda aj. (Povydrí, smíšené suťové porosty, relik. skalní bory, kamenná moře, balvanitá říční koryta),

segment **I. zóna Modravské slatě** 2099,18 ha, k.ú. Horská Kvilda aj. (Tetřevská slat', vrchovištní rašeliniště, podmáčené smrčiny, prameništní mokřady),

segment **I. zóna Horskokvildské slatě** 384,66 ha, k.ú. Horská Kvilda aj. (Pod horním Antyglem, Horskokvildské slatě, rašelinné a podmáčené smrčiny, horská vrchoviště, rašelinné a mezofilní louky, prameniště, v pramen. oblasti Hamerského potoka a Losenice),

segment I. zóna Horní Vydra 79,92 ha, k.ú. Horská Kvilda (Vyderský svah, Sokol, acidof. horské bučiny, klimaxové a suťové smrčiny, rašelinné louky)

KVILDA

Ochrana památek

kostel sv. Štěpána, lid. architektura Vilémova, historické rýžování zlata.

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava, k.ú. Kvilda chybí ?,

NPŠ: segment **I. zóna Modravské slatě** 2099,18 ha, k.ú. Kvilda aj. (Tetřevská slat', vrchovištní rašeliniště, podmáčené smrčiny, prameništní mokřady),

segment **I. zóna Kvildské slatě** 519,10 ha, k.ú. Kvilda, Bučina, Nově Hutě (Prameny Vltavy, Nad Vltavskou cestou, Prameniště nad Kvildou, Jezerní slat', Pod Políčky, Olšinka, Blatný Polec, Kvildský les, vrchoviště, podmáčené a rašelinné klimaxové smrčiny, prameništní mokřady), Jezerní slat' byla v r. 1933 vyhlášena jako přírodní rezervace na 103,5 ha (typické vrchoviště ve výšce 1058 - 1077 m). Je zpřístupněna povalovým chodníkem (120 m) a vybavena vyhlídkovou věží a informačními panely. Pramen Vltavy

segment **I. zóna Horskokvildské slatě** 384,66 ha, k.ú. Kvilda, Nové Hutě aj. (Vydří most, Zhůřské slatě, Mezilesní slat', rašelinné a podmáčené smrčiny, horská vrchoviště, rašelinné a mezofilní louky, prameniště, v pramen. oblasti Hamerského potoka a Losenice),

segment **I. zóna Knížecí Pláně - Častá** 414,3 ha, k.ú. Bučina u Kvildy aj. (Buková slat', acidof.

vrchovištní rašeliniště, rašelinné a podmáčené smrčiny, mezofilní horské louky)

Naučná stezka Nelesní krajina v délce 5 km, nástup na j. okraji Kvildy (historická činnost člověka, luční vegetace).

KAŠPERSKÉ HORY

Ochrana památek

Kašperské Hory: **MPZ**, kostel sv. Markéty, kostel sv. Mikuláše, radnice čp. 1, měšť. dům čp. 11, 17, špýchar, socha sv. J. Nepomuckého s kašnou, kaplička (pod

kinem), kaplička (Besední ul.). kaplička P.Marie, boží muka (zahradka čp. 337), býv. pranýř, kostel P.Marie Sněžné, obytný dům Fúgnerova čp. 36, středov. úpravna zlatých rud, kaple P.Marie Klatovské, Červená: kostel P.Marie, Kašperk: hrad (města, 50 tis. návšt./rok, parkov. nové, Obnova archit. dědictví), (keltské sídliště), Kavrlík: náv. kaple, Lídlový Dvory: býv. sklárna (Stará huť), Žlíbek: kaple (při odb. na hrad, pam. křížek, (ohrož. kaple Zmrtvýchvstání zv. Na prádle, býv. sv. Zikmunda, Buzošná, Flusárna, Lídlový Dvory, Opolenec), hist. těžba a rýžování zlata (šachta Naděje, Zlatý, Hamernický, Losenický, Rýžovní, Pěnivý potok, Vydra).

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava: k.ú. Kašperské Hory, Červená u K.H., Lídlový Dvory, Opolenec,

NPŠ segment **I.zóna Obří hrad - Pěnivý potok** 105,35 ha, k.ú. Červená aj. (Buzošná, Obří hrad, lesy a kamenná moře v údolí Losenice a Pěnivého potoka),

PR Amálinův údolí, 80,93 ha, k.ú. Kašperské Hory aj. (údolí Zlatého potoka a prameniště na Ždánově, polopřiroz. porosty)

PR Losenice, 2,70 ha, k.ú. Červená aj. (Luh a niva Losenice)

PR Nebe, 13,89 ha, k.ú. Kašperské Hory aj. (prameniště, TTP, vrbiny a olšiny)

MODRAVA

Ochrana památek

Modrava: areál pily čp. 50 (Bienertova), Klostermannova chata (býv. KČT), Filipova Huť (býv. kaple - záměr obnovit), (plavební nádrže - klausy, švele Modravský a Roklanský potok: Březník, Rokyta, Javoří, Novohuťská, Roklanská, Studená, Černožská, Ptačí), (Vchynic.-tetov. kanál)

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava: k.ú. Filipova Huť, Javoří Pila, Paště ?, Roklanský Les, Vchynice - Tetov II,

NPŠ: segment **I. zóna Modravské slatě** 2099,18 ha, k.ú. Filipova Huť, Roklanský les aj. (Modravská stráň, Modravské slatě, Filipohuťská stráň, Filipohuťská slat', Filipova Huť, Nad Ptačím potokem, Nová slat', Ztracená slat', U Trampusova křížku, Studená hora, Nad Březníkem, Rokytské a Roklanské slatě, Medvěď, Pod Židovským lesem, Gayerruck, Blatenské slatě. Zážitková stezka Proměna horské smrčiny v délce 7 km (přístup z Modravy, nástup na Březníku, průchod lesní "divočinou"). Novohuťské močály, vrchovištní rašeliniště, podmáčené smrčiny, pramenišní mokřady),

segment I. zóna Horní Vydra 79,92 ha, k.ú. Filipova Huť, Vchynice - Tetov II (Vchynice - Tetov, acidof. horské bučiny, klimaxové a suťové smrčiny, rašelinné louky)

Komplex vrchovištních Modravských slatí (cca 3615 ha) zahrnuje Přední a Zadní Mlynářskou slat', Rokytecké slati, Javoří, Rybářenskou, Roklanskou, Hraniční, Cikánskou a Novohuťskou slat' a pramení zde potoky Javoří, Roklanský, Slatinný a Březnický.

PRÁŠILY

Ochrana památek

Prášily: -, (býv. Hůrka: obnovena kaple a hrobka rodiny Abelů), (býv. kaple, býv. kaple Cettlova Hůrka, kaple Gruberg, pohřeb. kaple sv. Kříže opravuje se, farní kostel sv. Kříže Hůrka zbořen, kaple Rovina), (Stodůlky - Šimonovy Stodoly: kaple sv. Šebestiána Stodůlky, kaple Stodůlky, králováci - rychta), (býv. papírna na výrobu ručního papíru)

Ochrany přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava, k.ú. Prášily, Javoří Pila,

NPŠ: segment **I.zóny Kotlina střední Křemelné** 1109,59 ha, k.ú. Prášily, Nová Hůrka aj. (Novohůrecká slat', blatková rašeliniště, podmáčené smrčiny),

NPŠ: segment **I.zóny Plesná - Ždánidla** 260,91 ha, k.ú. Prášily aj. (Plesná, Prášilský p. s prameništěm, Ždánidla, Pod Ždánidly, Gsenget, vč. jezera Laka, rašeliniště, klimaxové, podmáčené smrčiny, acidof. horské bučiny),

segment **I.zóny Poledník - Předěl** 60,98 ha, k.ú. Prášily aj. (Prášilské jezero, klimaxové, podmáčené smrčiny, acidof. horské bučiny),

segment I.zóny **Vydra - Křemelná - Otava** 595,9 ha, k.ú. Prášily aj. (Povydrí, smíšené suťové porosty, relikt. skalní bory, kamenná moře, balvanitá říční koryta),

segment **I.zóny Modravské slatě** 2099,18 ha, k.ú. Prášily, Javoří Pila aj. (Tmavý potok, Javoří vrch, Javoří Pila, Tříjezerní slat', Javoří slatě, U Střeleckého průseku, Pod Smrkovým vrchem, Šarecká slat' a,b, Rybářenská slat', Tetřevská slat', vrchovištní rašeliniště, podmáčené smrčiny, prameništní mokřady),

segment **I.zóna Srní** 100,32 ha, k.ú. Prášily aj. (Pod Kostelním vrchem, rašelinné a podmáčené smrčiny, luční rašeliniště, prameniště).

REJŠTEJN

Ochrana památek

Rejštejn: památk. cenné centrum, areál kostela sv. Bartoloměje, Klášterský Mlýn: areál vily čp. 4, Malý Kozí Hřbet: náv. kaple P. Marie, boží muka, areál chalupy čp. 4, Svojše: chalupa s kovárnou čp.34, (kaple Dobronín - plán. obnova, Zhůří: (býv. kaple - NPŠ zatím nepovolil obnovu na původních základech, králováci - býv. zhůřská rychta), hist. rýžování zlata v Otavě.

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava, k.ú. Rejštejn, Klášterský Mlýn I, II, Kozí Hřbet, Radešov, Svojše, Velký Radkov I, II, Zhůří

NPŠ: segment **I. zóna Kotlina střední Křemelné** 1109,59 ha, k.ú. Zhůří aj. (Zhůřské louky, Malý Bor, Paseky, Cettlova Hůrka, Frauenthal a,b, Vysoké lávky, V mokřinách, U elektrárny, Stodůlecký les, Nad peřejemi, Prameniště, Bořiny, Velký Bor, blatková rašeliniště, podmáčené smrčiny), segment **I. zóna Vydra -**

Křemelná - Otava 595,9 ha, k.ú. Rejštejn, Klášterský Mlýn, Svojshe, Velký Radkov II aj. (Povydří, Dračí skály ?, U kapličky, Rejštejské stráně, smíšené suťové porosty, relik. skalní bory, kamenná moře, balvanitá říční koryta).

PR Kepelské mokřady, 67,93 ha, k.ú. Zhůří (komplex rašelinišť a travních porostů v pramenné oblasti Ostružné a Kepelského potoka),

PR Zhůřská pláň, 131,94 ha, k.ú. Zhůří (TTP, rašeliniště, prameniště),

PR Zhůřský lom, 0,75 ha, k.ú. Zhůří kamenolom s iniciálním rašeliništěm)

SRNÍ

Ochrana památek

Srní: kostel Nejsv. Trojice, areál usedlosti čp. 47 (E 9), chalupa čp. 46 (8), (záměr: starý hřbitov - pietní místo, Hauswaldská kaple - býv. poutní místo na pietní místo, konz. základů, altán, lavičky, úprava léč. studánky), Rokyta: dvorec Antygl čp. 70, obyt. stavení 71, dům čp. 89 (E 3), Údolí: areál mosteckého mlýna čp.34, (malá Hauswaldská kaple v troskách, velká kaple Nanebevzetí P. Marie v troskách)

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava: k.ú. Srní I, II, Horky u Srní, Vchynice-Tetov I,

NPŠ: segment **I. zóna Vydra - Křemelná - Otava** 595,9 ha, k.ú. Srní I, II, Horky, Vchynice-Tetov I aj. (Povydří, Dračí skály ?, Kaňon Křemelné, Paštěcké stráně a, b, c, Sekerský-Plavební potok, smíšené suťové porosty, relik. skalní bory, kamenná moře, balvanitá říční koryta). Naučná stezka Povydří mezi Antýglem a Čeňkovou Pilou vede v délce 7 km divokým údolím bystřiny s kamennými hrnci v I. zóně NP.

segment **I. zóna Srní** 100,32 ha, k.ú. Srní I, II aj. (Mosau, Pod Kostelním vrchem, Srňský les, rašelinné a podmačené smrčiny, luční rašeliniště, prameniště),

segment I. zóna Horní Vydra 79,92 ha, k.ú. Vchynice-Tetov I (Vyderský svah, acidof. horské bučiny, klimaxové a suťové smrčiny, rašelinné louky)

ŽELEZNÁ RUDA

Ochrana památek

Železná Ruda: areál bar. kostela P. Marie Pomocné z Hvězdy (s unikát. kopulí), socha sv. J. Nepomuckého u kapličky (Sklářská ul.), pomník voj. vzpoury (před býv. zámekem), kaple sv. Antonína a sv. Barbory (u silnice na Špičák pod nádražím), chalupa Lyžařská ul. čp. 54, soubor pomníků a lit. křížů na hřbitově, zámček čp.1, (kříž. cesta s kaplí sv. Anny), Hojsova Stráž: areál kostela Neposkvrněného početí P. Marie, areál fary čp.1, (přestavěný zámček - lyž. ubytovna, zbytky pivovaru Na zátiší z r. 1850, královácké usedlosti - hojsovská ryčta), Prenet: kaple sv. Kunhuty, Špičák: (žel. tunel dl.1747 m, první v tehdejší R-U.), Alžbětín: (česko-bavorské nádraží, býv. sklárna), (hřbit. kaple zbořena, kaple Brčálník ohrož., kaple Hojs. Stráž u voj. zotavovny ohrož., kaple

Hojs. Stráž zbořena, kaple u Pamfer. Huti ohrož., kaple Pancíř ohrož., fil. kostel sv. Kunhuty Prenet v rekonstrukci, kaple Samoty zříc., kaple P. Marie Pomocné Ž.R. na 3 lokalitách, kaple sv. Ant. Paduánského Špičák Gírgelhof, kaple Špičák ohrož.), Hist. trasa obchodní cesty

Ochrana přírody

Biosf. rez. Šumava, Ptačí oblast Šumava, EVL Šumava, k.ú. Alžbětín, Debrník u Ž.R., Hojsova Stráž, Hůrka u Ž.R., Pancíř, Špičák, Železná Ruda

NPŠ: segment **I.zóna Medvědí jámy** 141,91 ha, k.ú. Debrník (květnatá bučina v údolí Debrnického potoka), NPŠ: segment I.zóny Kotlina střední Křemelné 1109,59 ha, k.ú. Hůrka u Železné Rudy aj. (Hůrecký vrch, rašeliniště, podmáčené smrčiny),

NPŠ: segment **I.zóna Plesná - Ždánidla** 260,91 ha, k.ú. Hůrka aj. (Hůrecký vrch, rašeliniště, klimaxové, podmáčené smrčiny, acidof. horské bučiny),

NPR Bílá Strž, 79,02 ha, k.ú. Hojsova Stráž aj. (bystřinný tok s peřejemi a vodopádem 13 m), **NPR Černé a Čertovo jezero**, 79,02 ha, k.ú. Hojsova Stráž aj. (bystřinný tok s peřejemi a vodopádem 13 m),

PP Královský hvozd, 2002,85 ha, OP 3800 ha, k.ú. Železná Ruda, Špičák, Hojsova Stráž aj. (5 segmentů, acidof. horské bučiny, klimaxové a podmáčené smrčiny, květnaté louky, luční rašeliniště a mokřady na skalním hřebenu Ostrý),

PR Svobodova Niva, 8,61 ha, k.ú. Hojsova Stráž aj. (květnaté bučiny, suťové a roklinové lesy, fragmenty TTP).

4.5.6. Celkové výhledové řešení

Potřebné je uvedené požadavky řešit v rovnoprávné diskusi. Ve Zprávě mezinárodní komise Světového svazu ochrany přírody IUCN z r. 2002 se píše: "Je třeba vést základní diskusi o statutu, dlouhodobých cílech a kategorii NPŠ." Nezbytné je sledovat i zkušenosti vedlejšího Bayerische NP. Zatím mají české šumavské obce oficiální postavení pouze tzv. "iniciativního a konzultačního partnera" Správy NP, zatím co ve vedlejším Bavorském NP, který je dáván za příklad, jsou řešeny konfliktní situace rovnocenným partnerstvím Komunálního výboru obcí regionu a Správy NP. Základním principem řešení rozvoje Šumavy musí být demokratický princip rovnocenného partnerství obcí a Správy s nutným trvalým dialogem, přičemž pouze při nezajištění kompromisu, obdobně jako v jiných, obdobně závažných případech, musí nastoupit vládní rozhodnutí.

Vize NP Šumava:

- Park přátelský, přitažlivý, komunikativní.
- Park pro milovníky přírody - park umožňující poznání a pochopení přírody, její různorodosti, zákonitostí i jejích potřeb.
- Park odpočinku, relaxace a wellness pobytů.
- Park klidových outdoorových sportovců.
- Park svou rozlohou i ochranným pásmem (CHKO) vč. ochranných zón vyhovující potřebám trvale udržitelného rozvoje jak z hlediska přírodního vývoje, tak potřeb návštěvníků a trvalých obyvatel.

Citace z ÚP VÚC Šumava (v kapitole Hlavní rámce rozvoje):

"Vize lepší budoucnosti Šumavy je závislá na vzájemně se doplňujícím a multiplikačním působení procesů v několika rovinách, kterými jsou zejména spontánní procesy tržní ekonomiky, nové chování obcí a jejich reprezentantů i určitý podíl státu, který je možno v šumavském kontextu spatřovat v různých formách podpory rehabilitace území. Přechod na tržní ekonomiku vzkřísí spontánní procesy, jejichž společným znakem je podnikání, jakožto využívání šancí přiměřeně ku prospěchu vlastnímu, sekundárně pak ku prospěchu obecnímu. Z hlediska potenciálního vlivu na růst ekonomické prosperity lze zdůraznit významnost zejména některých úseků šumavské ekonomiky. Mimořádnou šanci představuje využití krajinného a přírodního potenciálu pro rekreaci a cestovní ruch, za předpokladu komercializace tohoto odvětví nejen budováním lůžkových kapacit, ale rozšiřováním spektra nabídky služeb a zvyšováním kvality. Podnikatelský přístup musí profesionalitou a solidností vytvořit návštěvníků opravdovou rekreační pohodu a vyprovokovat v nich touhu vrátit se sem znovu."

4.6. Destinační management / Organizace cestovního ruchu

Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací.

Podle WTO představuje destinace cestovního ruchu místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh³.

Destinační management je jedním z nosných pilířů strategického rozvoje cestovního ruchu v regionech.

Strategicky je cestovní ruch na Šumavě vůbec orientován na 4 hlavní cílové skupiny návštěvníků (jak tuzemské, tak zahraniční), a to na aktivní milovníky

³ Zdroj: www.world-tourism.org

přírody, zájemce o klasickou rekreaci a odpočinek, sportovce a aktivně orientované turisty, rodiny s dětmi – na ně je orientovaná nabídka turistických produktů.

Zdůrazňován je princip trvale udržitelného cestovního ruchu s preferencí kvality. Požadavkem je zachování přírody a krajiny, jakož i charakteru městských a venkovských sídel. Specifickým rysem rozvoje cestovního ruchu je úzká součinnost se sousedními zahraničními regiony, přeshraničními partnery.

Rozvoj cestovního ruchu je směřován do osmi základních oblastí: volný čas a sport, kultura a vzhled obcí, ubytování a stravování, přírodní bohatství, doprava a řízený pohyb turistů, organizace cestovního ruchu a informace pro hosty, marketing a komunikace, cestovní ruch a lidské zdroje.

Hlavním cílem je spokojený návštěvník.

Nosnými pilíři rozvojové strategie, o které se opírá úsilí subjektů působících v cestovním ruchu na Šumavě, jsou komplexní dlouhodobě platné rámcové principy⁴:

1. Úsilí o vytváření mnohostranné nabídky pro volný čas a sport s poznáním přírody a pohybem v přírodě, poskytováním zážitků spojených s aktivní dovolenou. Zachování hodnot spočívajících v přírodním bohatství a kulturním dědictví a zároveň jejich zpřístupnění veřejnosti. Oblast kultury musí být rozvíjena jako součást turistické nabídky.
2. Uspěh v evropské konkurenci znamená zlepšovat standard poskytovaných služeb, včetně nabídky alternativních a ekologických forem dopravy. Využití mezi požadovanou cenou a kvalitou výkonu služeb. To vše je podmíněno odborným vzděláváním a praktickým výcvikem lidí působících v cestovním ruchu.
3. Vytvoření efektivní regionální organizační struktury, účelného managementu a zastřešující organizace podporující rozvoj cestovního ruchu v zájmu zajištění konkurenceschopnosti na mezinárodním trhu cestovního ruchu. Zajištění profesionálního informačního servisu pro návštěvníky.
4. Rozvoj vlastního samostatného turistického profilu a účinného regionálního marketingu přesahujícího hranice obcí. Prohloubení sounáležitosti místních obyvatel s regionem. Využití potenciálu cestovního ruchu a zhodnocení lidského potenciálu v zájmu hospodářského rozvoje regionu a jeho oblastí.

4.6.1. Popis výchozí situace

Vznikající destinační management představuje ve spojení s rozvojem komunikačních a informačních technologií, služeb informačních center atd. příležitost cíleného rozvoje marketingu cestovního ruchu v regionu. Ekonomické využití cestovního ruchu je v současné době omezeno nízkou nabídkou regionálních produktů cestovního ruchu. Stále nebyla dostatečně využita možnost logického propojení turistických atraktivit regionu do celků, které by tvořily

⁴ Zdroj: Cestovní ruch v regionech České republiky

zajímavou nabídku produktů pro české i zahraniční turisty. Rezervy jsou ve spolupráci s incomingovými cestovními kancelářemi při společné aktivní propagaci produktů cestovního ruchu. To lze demonstrovat na aktivitách touroperátorů, kteří v současné době ucelené produkty cestovního ruchu, které by byly primárně zaměřeny na cílový region, téměř nenabízejí. Přesto lze říci, že již byly nastartovány aktivity v oblasti destinačního managementu a první ucelené produkty vznikají.

V rámci situační analýzy byl konstatován mimořádný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu. Zlepšeným využíváním tohoto potenciálu a s tím spojeným zkvalitňováním infrastrukturní základny a nabídky produktů cestovního ruchu dojde ke zvýšení atraktivity regionu jako turistické destinace a ke zvýšení podílu cestovního ruchu na ekonomické výkonnosti regionu.

MŠZ je vzhledem ke své výjimečnosti (geografické poloze, přírodnímu bohatství ad.) pokládán za samostatný turistický region. Jeho význam pro cestovní ruch si tudíž vynucuje jednotně koordinované řízení na úrovni destinačního managementu.

Roli destinačního manažera v současné době částečně zastává sdružení Mikroregion Šumava – Západ sestávající z 10 členských obcí (Železná Ruda, Hamry, Čachrov, Prášily, Kašperské Hory, Rejštejn, Srní, Horská Kvilda, Kvilda, Modrava) a dalších subjektů.

V rámci spolupráce při řešení problematiky regionálního rozvoje obce kladou důraz zejména na všeobecnou ochranu životního prostředí, společný postup při dosahování stability území a jeho trvale udržitelného rozvoje, součinnost na významných investičních akcích, záchranu a podporu kulturního dědictví, podporu rozvoje podnikání, rozvoj přeshraniční spolupráce (v roce 2005 byla podepsána Smlouva o spolupráci mezi MŠZ a Svazem obcí Národního parku bavorský les), získávání a využívání dotačních titulů a rozvojových fondů ČR a EU.

Progresivnější rozvoj mikroregionu v oblasti cestovního ruchu, spolupráce s tuzemskými i přeshraničními partnery na propagaci a produktové nabídce s očekávaným výstupem zvýšení návštěvnosti, potažmo zvýšení ekonomické stability mikroregionu, však vyžaduje komplexnější zastřešení a řízení.

Rozvoj cestovního ruchu je pak také do značné míry závislý na dostupnosti a propojenosti regionálních atraktivit a turistických destinací, zejména pak přeshraničních v oblasti dopravy a informačních a komunikačních systémů.

Cíleně koordinovaný rozvoj cestovního ruchu na stávajících základech a určité tradici je v současnosti asi jedinou šancí pro neindustriální region. Obyvatelstvo trvale bydlící v regionu tak dostane šanci k zaměstnanosti v turistickém průmyslu a tím se zamezí migraci za prací do zahraničí nebo vnitrozemí a do průmyslových a správních center. Pro udržení a rozvoj turistiky je důležité přesné vymezení podle druhu aktivit. Důležitá je vhodná strukturovanost těchto aktivit v regionu, čímž se zabezpečí jeho udržitelný stav a zaručí jeho kvalitativní vzestup a tím i obliba u návštěvníků.

Základní filozofií a podmínkami udržitelného rozvoje je zachování vysoké kvality přírodních, kulturních a turistických hodnot a v zájmu udržitelného rozvoje využívání prostředí mikroregionu. Je nutno usilovat o cílený, koncepčně promyšlený a k životnímu prostředí šetrný rozvoj, který bude harmonicky rozvíjet všechny složky infrastruktury tak, aby jedna nepřerůstala potřeby ostatních a aby se tím nenarušilo životní prostředí.

4.6.2. SWOT analýza současné situace

Silné stránky	Slabé stránky
§ Dobré přírodní podmínky pro rozvoj cestovního ruchu § Výborná kvalita životního prostředí a ovzduší § Bohatý kulturně-historický potenciál § Výhodná geografická poloha pro rozvoj přeshraniční spolupráce § Aktivní sdružení MŠZ § Strategická a atraktivní poloha MŠZ § Možnost využívání specifických podpůrných programů pro příhraniční a hospodářsky slabé regiony § Navrácení historického majetku obcím na území NP a CHKO Šumava § Dopravní napojení na základní komunikační a rozvojové osy § Dostatek volné pracovní síly § Relativně velké množství zájmových sdružení	§ Rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel § Nízká účast na celoživotním vzdělávání § Nedostatečné pokrytí mobilních operátorů § Omezený přístup na internet § Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu § Nevyhovující místní turistická dopravní infrastruktura pro zpřístupnění a propojení turistických cílů § Nedostatečná koordinace rozvojových aktivit § Nedostatečné celkové koordináční zajištění § Nedostatečná úroveň marketingu kraje zejména v oblasti cestovního ruchu a související infrastruktury § Nedostatečná dopravní obslužnost a služby na venkově a v příhraničních oblastech § Nevhodně strukturovaný obchod a služby § Omezení rozvoje území vyplývající z režimu ochrany přírody především v NP a CHKO Šumava § Špatná image oblasti (např. stánkový prodej, prostituce v Železné Rudě)

Příležitosti	Ohrožení
§ Utvoření destinačního managementu // Organizace cestovního ruchu § Vytvoření image mikroregionu a strategie propagace § Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu § Propojení turistických a kulturních aktivit v širším územním a přeshraničním kontextu § Využití moderních informačních technologií při budování informační společnosti § Rozvoj vzdělanosti zaměřený na využití potenciálu zájmového území a trendy v EU (služby, cestovní ruch, životní prostředí) § Stabilizace a stimulace absolventů škol v zájmovém území (SŠ, VŠ) § Podpora kulturních a občanských aktivit, místního patriotizmu a tradic § Využití prostorového a územního plánování a komplexních	§ Nedostatečné zapojení vybraných subjektů do spolupráce § Omezená konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu § Omezené finanční zdroje obcí § Nedostatečná vůle a schopnost k celoživotnímu vzdělávání, jak obyvatel, zaměstnanců, tak podnikatelů § Zhoršení dostupnosti center z venkovského prostoru (práce, služby) § Další zhoršení technického stavu dopravní infrastruktury § Příliš zdoluhavý postup při rozšiřování a zkvalitňování turistické infrastruktury a služeb § Nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojovými záměry § Zájem o studijní obory neodpovídající potřebám trhu práce § Hrozba odchodu nejvíce kvalifikované pracovní síly do center nebo mimo region § Další zanedbávání dopravní infrastruktury kraje a jeho centra § Silné narušení přírodních a kulturně-historických hodnot území § Zhoršování věkové struktury s dopady na sociální oblast, školství a ekonomiku

pozemkových úprav k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území § Změna přístupu Správy NP a CHKO Šumava k rozvoji obcí ležících na území NP a CHKOŠ § Rozšíření NPŠ o území Královského Hvozdu § Systematická podpora rozvoje cestovního ruchu § Rozvoj vzdušného lázeňství § Podpora investic a rozvoje malých a středních podniků zejména s vazbou na místní suroviny v intencích trvale udržitelného rozvoje § Budování infrastruktury pro rozvoj podnikání § Využití místního potenciálu a uplatnění marketingu pro rozvoj cestovního ruchu, tvorba nových produktů cestovního ruchu jako nezbytné součásti turistické nabídky regionu § Zavedení uceleného informačního systému včetně rezervačních a objednávkových služeb § Rozšíření elektronického obchodování § Rozvoj přeshraniční spolupráce a realizace společných rozvojových projektů § Možnosti využití podpory v rámci regionální politiky § Možnosti využití prostředků z fondů EU	§ Nedostatečná úroveň státní podpory rozvoje zájmového území a nekvalifikované rozhodování orgánů státní správy § Snižování reálných příjmů veřejných rozpočtů § Ztráta kreditu NP a CHKO Šumava
---	---

4.6.3. Strategický návrh cílového stavu

V souvislosti s primárním potenciálem regionu lze cestovní ruch označit za významný stabilizační a rozvojový prvek zejména venkovských oblastí díky jeho schopnosti vyrovnávat regionální disparity, vytvářet nová pracovní místa a podnikatelské příležitosti v místech, kde perspektiva jiných druhů podnikání není příliš velká. Cestovní ruch využívá přirozených hodnot území a nepředstavuje při stanovení limitů únosnosti dotčeného území zvýšené ohrožení životního prostředí.

Důraz je kladen na zvyšování počtu návštěvníků a prodlužování doby jejich pobytu v širším územním kontextu i mimo tradiční turistická centra.

Destinační management je podmínkou dobře prosperujícího turisticky vyhledávaného regionu. Dle studie CzechTourism „Organizace cestovního ruchu v regionech“ je vhodnější a výstižnější nahradit dosud užívaný termín „destinační management“ spojením „organizace cestovního ruchu“. Pro účely této strategie bude již tedy následně užíván pro Mikroregion Šumava – Západ termín „organizace cestovního ruchu“ (dále jen „OCR“).

Bez správné a cílené organizovanosti cestovního ruchu klesá obliba u návštěvníků a ti se nevracejí, ale vyhledávají lépe organizované turistické destinace i za vyšší cenu. V této souvislosti se jeví jako nezbytné:

- § organizace cestovního ruchu,
- § zastřešení hlavní koordinační infosloužbou s mezinárodní účinností,
- § existence jednotného informačního, propagačního a rezervačního systému,
- § sjednocené systémy propagačních a mapových materiálů v tištěné i elektronické podobě, provázané s jízdními řády prostředků hromadné dopravy,

- § OCR musí působit stmelujícím způsobem na roztržštěné a konkurující si formy služeb,
 - § OCR musí přispívat ke zvyšování jejich úrovně a růstu vzdělání poskytovatelů a personálu,
 - § OCR musí podporovat okrajové a zdánlivě neprogresivní formy rekreace za cenu dotování s cílem zachování rozmanitosti a druhovosti forem rekreace.
- Základním měřitelným cílem efektivní činnosti OCR je maximalizace příjmů z cestovního ruchu, kterého lze dosáhnout třemi vzájemně se nevylučujícími cestami, a to vyšším počtem turistů přijíždějících do MŠZ, delším pobytem turistů v MŠZ a vyšší útratou turistů v MŠZ.

Hlavním nástrojem stabilizace a diverzifikace ekonomické základny ve venkovském i městském prostoru je zvýšení využití primárního potenciálu území a posílení ekonomického významu cestovního ruchu, a to zejména prostřednictvím zkvalitnění základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, zkvalitnění marketingu a propagace cestovního ruchu a rozšíření a zpřístupnění nabídky cestovního ruchu.

Prioritním cílem MŠZ je stát se a vystupovat navenek jako sebevědomý region s vlastní identitou a image, oblast se stabilizovaným a rozvíjejícím se socioekonomickým prostředím, prosperující region s rozvinutou sférou malého a středního podnikání, služeb, tradičních řemesel a činností a infrastrukturou, citlivě využívající kvalitní přírodní prostředí, kulturně-historický potenciál a výhodnou geografickou polohu k systematickému rozvoji pobytového cestovního ruchu, jako hlavního zdroje obživy místních obyvatel.

Potenciální přínos turistického průmyslu pro obce a obyvatele regionu je pak spatřován především v rozšíření ekonomiky (zaměstnání, podnikatelské možnosti), rozšíření kultury, větším výběru zábavy, obchodů a potravin, zlepšení v cestování a dopravě, zkrášlení oblasti, výnosech z daní a poplatků, zlepšení rekreační a vzdělávací vybavenosti, modernizaci infrastruktury, zvýšení oblíbenosti a zlepšení image obce.

4.6.4. Taktický postup k dosažení cílového stavu

Ideálním postupem k utváření a podpoře rozvoje odvětví cestovního ruchu na území MŠZ je zcela jistě vytvoření fungující a aktivní OCR.

V rámci MŠZ je cestovní ruch polarizujícím (hnacím) odvětvím, které je při kvalitním managementu přínosem pro region především v oblasti ochrany životního prostředí, sociálně-kulturní a ekonomické⁵.

V oblasti ochrany životního prostředí se cestovní ruch stává pro region přínosem především, když:

- § jsou příjmy ze vstupného do národních parků, jeskyní apod. použity na financování ochrany přírody,

⁵ Zdroj: Organizace cestovního ruchu v regionech

-
- § daně a poplatky (například daně z příjmů, poplatky za rybářský a lovecký lístek, pronájem rekreačních zařízení apod.) pomáhají financovat ochranu přírodních zdrojů,
 - § přispívá k uznání důležitosti ochrany životního prostředí veřejností a k výchově místních obyvatel k jeho ochraně,
 - § důsledkem atraktivity přírodního prostředí a přírodních zdrojů pro cestovní ruch je vytvoření národních parků, přírodních rezervací apod.,
 - § vytváří pracovní příležitosti a tím může zabránit devastování přírodního prostředí místními obyvateli (například pytláčení, ilegální kácení lesů apod.),
 - § reguluje počty návštěvníků v chráněných územích.

Pozitivní působení cestovního ruchu v sociálně–kulturní oblasti se v regionu projevuje:

- § vytvářením pracovních míst a podporou sociálního rozvoje, přerozdělením příjmů,
- § zmírňováním chudoby, což má za následek posilňování komunity v regionu,
- § prostřednictvím kulturně – výchovné funkce cestovního ruchu, kdy se lidé kontaktují a vnitřně se navzájem obohacují, více si rozumí a ztrácejí předsudky,
- § prostřednictvím funkce cestovního ruchu jako mírotrvorného činitele,
- § zvyšováním životního standardu místních obyvatel, kdy mohou využívat zařízení, vybudovaná pro návštěvníky regionu,
- § prostřednictvím záchrany kulturních tradic, historie, tradičních řemesel apod.,
- § zainteresováním místních obyvatel na ochraně přírodních a kulturních hodnot, stimulací jejich pocitu hrdosti na tradice a historii.

V ekonomické oblasti je pozitivní vliv cestovního ruchu na region markantní především:

- § ve zlepšení platební bilance státu prostřednictvím příjezdového cestovního ruchu (tzv. neviditelný export),
- § prostřednictvím daní a poplatků, které zvyšují příjmy do místních i státního rozpočtu,
- § v oblasti podpory rozvoje malého a středního podnikání,
- § ve zvyšování zaměstnanosti,
- § v oblasti stimulování investic do místní infrastruktury (vodovody, kanalizace, elektrifikace, telekomunikace, silniční a železniční síť, letiště) apod.

V souvislosti s uvedeným je nutno konstatovat, že v případě „neřízení“ rozvoje cestovního ruchu v regionu mohou ve výše zmíněných třech oblastech převládnout negativní vlivy cestovního ruchu a ohrozit, resp. vyloučit další rozvoj cestovního ruchu.

Zkušenosti ze zahraničí dokazují, že strategické plánování a management rozvoje cestovního ruchu v zájmu dosažení cílů je pro region klíčové. Je třeba, aby ti, kteří jsou odpovědní za rozvoj regionu, mysleli integrovaně a ne jenom operativně řešili problémy rozvoje cestovního ruchu. Všichni zainteresovaní v regionu včetně

obyvatel by měli mít stejný cíl – ochránit zdroje, které daný region dělají výjimečným a přitahují návštěvníky.

Řízením cestovního ruchu v regionech rozumíme soubor technik, nástrojů a opatření

používaných OCR v regionu při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v regionu za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu.

Součástí řízení regionu je:

- § návštěvnický management, tj. soubor řídicích technik a nástrojů, používaných OCR za účelem usměrňování toku návštěvníků a ovlivňování jejich chování (přístupový management, cenová politika, donace, budování turistických informačních center, zpracování etických kodexů a kodexů chování podnikatelských subjektů a návštěvníků, pořádání seminářů a výchovně vzdělávacích akcí),
- § model limitu přijatelné změny, tj. stanovení únosného zatížení území a využívání indikátorů udržitelného rozvoje cestovního ruchu,
- § spektrum rekreačních příležitostí, které zahrnuje lokalizační předpoklady (geografické, přírodní, kulturně-historické, ostatní antropogenní), realizační předpoklady (supra a infrastruktura cestovního ruchu, dostupnost a ostatní infrastruktura) a selektivní předpoklady (demografické, sociální a ekonomické charakteristiky návštěvníků) rozvoje cestovního ruchu v regionu.

OCR musí iniciovat a řídit celý proces rozvoje cestovního ruchu ve spolupráci se všemi zainteresovanými subjekty v regionu. Takto bude schopna přizpůsobit se změnám na trhu a její odpovědnost za dosažené výsledky bude korespondovat s její možností tyto výsledky ovlivnit. V OCR by v této souvislosti měly být zastoupeny podnikatelské subjekty, občanské a kulturní organizace, orgány státní správy, orgány místních samospráv a obyvatelé regionu.

Dosažení cílů cestovního ruchu v dynamicky se měnícím prostředí je možné jen pomocí kvalitně zpracovaných strategických plánů. OCR musí mít funkční organizační strukturu, aby mohla strategii úspěšně implementovat.

MŠZ by měl, v zájmu koordinace už zmíněných činností, vytvořit OCR, kterou může být například strategická aliance, právnická osoba, případně sdružení cestovního ruchu. Úlohu OCR by v případě rozšíření organizační struktury, členské základny, koordinačních kompetencí a organizačních aktivit mohlo vykonávat sdružení MŠZ.

Univerzální postup na vytvoření organizační struktury OCR neexistuje a její výběr pro konkrétní region závisí vždy na vnitřních podmínkách toho kterého regionu.

V souvislosti s potřebou založení funkční OCR v regionu je nevyhnutelné uskutečnit následující kroky:

- § definovat, kdo jsou iniciátoři rozvoje cestovního ruchu v regionu (když veřejný sektor není iniciátorem, je třeba ho pro spolupráci získat),

-
- § najít způsob zainteresovanosti místních obyvatel na rozvoji cestovního ruchu a práci v OCR,
 - § definovat klíčové partnery pro spolupráci v OCR,
 - § zabezpečit, aby partneři spolupracující v OCR byli legitimními zástupci regionu a prezentovali její zájmy jako celku,
 - § zabezpečit, aby OCR byla svými partnery pojmána jako organizace schopná zabezpečit rozvoj cestovního ruchu,
 - § vybrat reprezentanta OCR, který bude schopen přesvědčit partnery o výhodnosti a nutnosti spolupráce.

V souvislosti s uvedeným je třeba věnovat pozornost vzdělávání partnerů OCR včetně místních obyvatel, a to především v oblasti:

- § přínosů, ale i možných negativních dopadů rozvoje cestovního ruchu v regionu,
- § potřeb a požadavků návštěvníků regionu,
- § tvorby produktů,
- § vytváření a posilňování image regionu,
- § výběru vhodných komunikačních nástrojů,
- § podnikání v cestovním ruchu.

Součástí organizační struktury OCR by měla být i síť turistických informačních center (dále také „TIC“).

Ve vztahu k OCR turistické informační centrum:

- § plní marketingové funkce (spolupodílí se na realizaci marketingového výzkumu, tvorbě a realizaci marketingové koncepce a strategie apod.),
- § plní vzdělávací funkci (organizačně zabezpečuje vzdělávání průvodců cestovního ruchu, pracovníků informačních kanceláří cestovního ruchu nižší úrovně apod.),
- § spolupracuje s orgány státní správy na regionální, krajské i celostátní úrovni v oblasti cestovního ruchu,
- § v rámci administrativní funkce buduje a pravidelně aktualizuje informační systém cestovního ruchu,
- § sleduje a vyhodnocuje kvalitu služeb poskytovaných v regionu,
- § poskytuje poradenské a konzultační služby,
- § poskytuje informace návštěvníkům regionu,
- § prodává produkty cestovního ruchu,
- § poskytuje rezervační služby.

Konkrétní rozsah činností závisí na dohodě OCR a TIC.

Po rozhodnutí o organizační struktuře OCR je nutné vytvořit základní pravidla pro participaci na rozhodování, plán činnosti a stanovit termíny plnění.

OCR by měla plnit následující úkoly:

- § vytváří vizi rozvoje cestovního ruchu v regionu v provázanosti s vizemi krajů, na jejichž území se rozkládá,
- § ve spolupráci s kraji se podílí na vytváření koncepce rozvoje cestovního ruchu,

-
- § formuluje strategii rozvoje cestovního ruchu v regionu včetně marketingové a propagační strategie,
 - § formuluje akční program rozvoje cestovního ruchu v souladu se strategií,
 - § vytváří pracovní skupiny v souladu se strategií,
 - § aktivizuje dobrovolníky a nevládní organizace ke spolupráci,
 - § analyzuje současnou situaci a identifikuje faktory rozvoje cestovního ruchu (analýza vnitřních podmínek - silné a slabé stránky a vnějšího okolí - příležitostí a ohrožení regionu, segmentace trhu, výběr cílových segmentů, aktivizace marketingového mixu vzhledem k vybraným segmentům, výběr cílových skupin a produktů),
 - § podílí se na posilování image regionu, na jeho prezentaci a propagaci (vytvoření destinační identity, vytvoření jednotného informačního, propagačního a rezervačního systému regionu, internetová prezentace regionu, účast na výstavách a veletrzích, členství v národních oborových a profesních svazech apod.),
 - § zajišťuje a podporuje prezentaci a propagaci regionu také pořádáním i hoštěním nejrozličnějších kulturních, sportovních, vědeckých apod. akcí,
 - § vytváří strategie v oblasti turistických produktů s ohledem na vybrané cílové segmenty a podporu jejich vzniku, podílí se na jejich zpracování (podporuje také specifické formy cestovního ruchu),
 - § spolupracuje s CzechTourism ad.,
 - § zajišťuje fundraising rozvojových projektu, lidských zdrojů, kvality aj. (dotace, granty apod.),
 - § podporuje a zabezpečuje vzdělávání v oblasti cestovního ruchu,
 - § podporuje výchovu místních obyvatel k cestovnímu ruchu,
 - § sleduje rozvoj cestovního ruchu a jeho dopad na region (analýza trhu, potřeb a požadavků návštěvníků, pozitivní i negativní dopady rozvoje cestovního ruchu),
 - § uskutečňuje návštěvníkový management,
 - § stanovuje únosné zatížení území regionu pomocí indikátorů udržitelného rozvoje cestovního ruchu,
 - § připravuje scénář krizového managementu (pro případ živelních pohrom apod.),
 - § koordinuje spolupráci subjektů cestovního ruchu z veřejného i soukromého sektoru v rámci regionu,
 - § reprezentuje zájmy regionu na národní úrovni a zájmy cestovního ruchu v rámci regionu,
 - § iniciuje rozvoj suprastruktury a infrastruktury cestovního ruchu v souladu s potřebami a požadavky trhu,
 - § zabezpečuje optimalizaci vlivu cestovního ruchu na region v zájmu zajištění udržitelné rovnováhy mezi ekonomickým užitkem a sociálně-kulturními náklady a náklady na životní prostředí,
 - § podporuje maximalizaci uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků regionu (výzkum a prezentace výsledků),
 - § podporuje zavádění moderních technologií (komunikačních a informačních) do praxe,
-

- § podílí se na maximalizaci multiplikačního efektu cestovního ruchu v regionu,
- § koordinuje činnosti turistických informačních center,
- § vytváří, spravuje a naplňuje regionální fond cestovního ruchu,
- § shromažďuje informace o turistickém potenciálu regionu, zališťuje jejich průběžnou aktualizaci a jejich zpracování pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů, a to všemi žádanými formami.

Vzhledem ke geografické poloze MŠZ v příhraniční oblasti se jeví jako nezbytné, aby MŠZ na utváření a náplni OCR spolupracoval s přeshraničními partnery, využil jejich zkušeností a doporučení a ideálně, aby se tito ve vybraných částech strategicky spojili v jeden celek a nabízeli své atraktivity, služby, produkty a výhody jako jedna turistická destinace.

4.6.5. Výběr konkrétních projektů k realizaci

Nejprioritnějším záměrem MŠZ ve vztahu k udržitelnému rozvoji cestovního ruchu a jeho multiplikačním přínosům musí být utvoření OCR ideálně v součinnosti s přeshraničním partnerem a se všemi z tohoto počínu vyplývajícími a návaznými aktivitami.

V souvislosti s utvářením OCR se musí vzít v úvahu a zohlednit v koncepčních a strategických materiálech strategické role jednotlivých členských obcí MŠZ, tak jak vyplývají z analýzy současného stavu (viz. kapitola 3.2. této strategie).

Utvoření OCR je záležitostí dlouhodobější a postup k jejímu vytvoření je podrobněji popsán v předcházející kapitole. Zde nastíme několik možných konkrétnějších aktivit (příkladů = nelze považovat za definitivní výčet), které se však odvíjejí od utvoření a existence OCR a jsou na ni úzce navázány.

4.6.6. Tvorba strategie efektivní propagace MŠZ

Při tvorbě strategie propagace lze postupovat podle následujících kroků⁶:

- § stanovení reálné a dosažitelné vize – kde se vidím za 3, 5, 10 let,
- § stanovení cíle.

Pro definování strategie je nezbytné si nejprve odpovědět na otázku: „Kdy se lidé rozhodnou navštívit MŠZ?“

Odpověď: „Když si budou s MŠZ spojovat hodnoty, které odpovídají jejich aktuálním potřebám.“

Je tedy nutné vybudovat v myslích lidí spojení - asociaci mezi MŠZ a vhodnými hodnotami.

Asociaci je třeba budovat, protože:

- a. zjednodušuje, automatizuje rozhodování;
- b. zvyšuje loajalitu klientů a pomáhá zapomenout na příležitostné chyby;

⁶ Zdroj: Strategie propagace CzechTourism do roku 2010

- c. umožňuje žádat vyšší cenu;
- d. chrání proti konkurenci;
- e. zjednodušuje vývoj nových služeb;
- f. značka (brand) nahrazuje prodejce.

Budovaná asociace se musí promítnout do veškeré komunikace MŠZ a dalších subjektů ve vztahu k tuzemsku i zahraničí, tak aby se v myslích návštěvníků vytvořilo automatické spojení, které následně usnadní i jejich rozhodování o návštěvě regionu.

K prosazení na zahraničních trzích je nezbytné volit maximální stručnost a jednoduchost vyjádření. Zároveň je třeba tuto zvolenou asociaci neměnit, protože lidské myšlení je velmi setrvačné a konzervativní. Tvorba asociace je dlouhodobý proces vyžadující intenzivní působení na potenciální zákazníky a nemalé finanční prostředky.

Ke stanovení strategie propagace je vhodné využít statistických údajů, marketingových výzkumů, programů rozvoje, marketingových strategií apod.

Při sestavování marketingové strategie musí být maximálně zohledněny motivační faktory (důvod návštěvy atd.). V tomto ohledu je nutno se vyhranit proti konkurentovi (např. Německo) nebo s ním spolupracovat. V případě MŠZ, jak už bylo řečeno výše, by však bylo vhodnější spojit se s přeshraničním partnerem a vytvořit OCR a návazné aktivity v součinnosti s ním.

Např. Strategie propagace České republiky do roku 2010 (CzechTourism) definuje základní vlastnosti dovolené v České republice slovy: pohodlná, pohodová, nenáročná, klidná, příjemná, přístupná, čímž se ČR vyhraňuje vůči okolním turistickým destinacím.

CzechTourism tedy ČR prezentuje následujícím způsobem:

- a. Česká republika je místo, kde strávím pohodový a klidný pobyt magických městech, na hradech a zámcích.
- b. Česká republika je místo, kde strávím pohodový a klidný pobyt v (zelené) přírodě.
- c. Česká republika je místo, kde se v klidu pobavím.

4.6.7. Image regionu a destinační identita

V rámci vytváření strategie propagace vytvořit kromě asociace následně jednotnou image regionu a v této souvislosti posilovat destinační identitu.

4.6.7.1. Akce

Vytváření a realizace cílených multimediálních marketingových, informačních a propagačních akcí (veletrhy cestovního ruchu, výstavy, informace v tištěné i elektronické podobě, public relations).

5. Cestovní ruch a trávení volného času

Úkoly z Politiky územního rozvoje ČR pro oblast Šumavy:

- "- vytvářet předpoklady pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu,, zejména vymezením vhodných rozvojových území a pravidel pro umísťování těchto aktivit v obcích i v krajině v koordinaci s ochranou přírody a krajiny
- prověřit v územně plánovací dokumentaci možnosti intenzivnějšího využití rekreačního potenciálu pro letní rekreaci a vhodných oblastí na území CHKO Šumava pro zimní rekreaci."

Základní postuláty

Cestovní ruch a turismus může napomáhat takovému rozvoji, který stabilizuje ráz a funkce krajiny Šumavy a má udržitelný charakter, na druhé straně však může způsobovat prostorovou, kvalitativní a sociální degradaci krajiny. Poradní sbor Úmluvy o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity - CBD, SBSTTA) ve spolupráci s Programem OSN pro životní prostředí (United Nations Environmental Programme - UNEP) a Světové organizace CR (World Travel Organisation - WTO) vypracoval Zásady pro aktivity související s udržitelným rozvojem CR a biologickou diverzitou na území zranitelných ekosystémů. Udržitelný rozvoj znamená zajistit management k plnění ekonomických, sociálních a estetických potřeb tak, aby zůstala zachována kulturní identita, základní ekologické procesy, biodiverzita a podporovány biosystémy. Tzv. Berlínská deklarace z r. 1997 vyjadřuje vazby biodiverzity a udržitelnosti CR. Uvědomělý a odborně orientovaný CR, zejména ekoturismus, vede k úsilí o uchování stavu místních ekosystémů. Masový, nešetrný konzumní CR však vytváří neúnosný tlak na místní ekosystémy, vede k ohrožování biodiverzity buď přímým poškozováním (sběr, sešlap, usmrcování, rušení), nebo nepřímo omezováním cenných biotopů, ničením či poškozováním habitatů flóry a fauny vč. světelného, tepelného a hlukového znečištění či fragmentací krajiny. Mezinárodní projekty orientované na příznivý vztah CR a biodiverzity jsou podporovány mj. organizací GEF a Rozhodnutím EU č. VI/14. Příznivé trendy CR a turismu je možno uvést např. v Rakousku a Švýcarsku, v ČR byla zpracována Koncepce státní politiky CR (MMR 2002). V ČR je cestovní ruch legislativně upravován zák. č. 159/99 Sb., o cestovním ruchu a Směrnicí Rady (Council Directive) č. 90/314/EEC o cestovním ruchu. Cestovní ruch a turistika jsou významným kulturně společenským i ekonomickým fenoménem Evropské unie i České republiky. Korektní řízení horských zdrojů a socio-ekonomický rozvoj zdejších obyvatel si zasluhuje okamžité zásahy a opatření (viz Agenda 21, kap. 13: Péče o křehké ekosystémy - Udržitelný rozvoj horských oblastí). Tento požadavek je rovněž zmíněn v dokumentu Mezinárodní spolupráce pro udržitelný rozvoj horských oblastí, přijatém na Světovém summitu udržitelného rozvoje v roce 2002 v Rio de Janeiro.

O předválečném období, kdy území bylo převážně přístupné, kdy zde žil mnohonásobně vyšší počet obyvatel a bylo vyživováno mnohonásobně více hospodářských zvířat, nelze však hovořit ve smyslu devastační exploatace.

Současný stav

Na Šumavě je velmi pozvolna obnovován přírodně horský a kulturně poznávací turismus, ve vazbě na přístupnost území, zejména zpřístupnění některých cest (základní kritika spočívá v konstatování, že lesní motorové prostředky je využívají, lidé však nemohou), zpřístupnění přitažlivých vrcholů, hřebenů a někdejších velmi četných sídelních lokalit. Ze sportovní turistiky se nejrychleji rozvíjí cykloturistika, pozitivním rysem je přeprava ekologickým autobusem a zřízení informačních center. "Ubylo českých návštěvníků, kteří upřednostňují delší výlety a hřebenové túry a ubylo také cizinců, kteří se specializují na výlety po střediscích" - Udržitelný turismus a jeho monitoring v jádrové zóně NP a biosférické rezervaci Šumava, M. Čihař, Silva Gabreta 3/1999.

Území Šumavy je poznamenáno dlouholetou celoplošnou nepřístupností, rozsáhlou likvidací někdejší struktury horského rozptýleného osídlení, kulturní caesurou a nově pak zamezováním obnovy turistických cest a možností návštěvy turistických cílů. Současné obyvatelstvo je převážně vázáno na rozvoj turismu a cestovního ruchu, který je však omezován na relativně malé plochy. Pro srovnání je možno uvést titul základního prospektu jiného NP: "Nationalpark Berchtesgaden - Ein Nationalpark für Alle." Turismus a CR na Šumavě však vytváří rozhodující podíl pracovních příležitostí. Vlivem rozsáhlého omezování přístupu obyvatel do horských oblastí upadají vědomosti o tradičním extenzivním hospodaření. "V podmínkách ČR má odborná ochranná veřejnost tendenci neúměrně preferovat konzervativní, vysoce specializované přírodovědné disciplíny. Paradoxně se tak uzavírá do jakéhosi akademického a pramálo akceschopného gheta. Studium rekreace a jejích vlivů na přírodu a krajinu může pomoci překlenout hranice mezi polohou tzv. základního výzkumu a ryzí aplikací. Bez takového přístupu nelze doufat v konsensuální řešení ekonomických a environmentálních funkcí jakéhokoli územního celku." - Rekreačně-turistická exploatace centrální části NP Šumava, M. Čihař, Silva Gabreta 1/1996.

Teoretický záměr NP: "Rozvoj turismu na území NP je nezbytným předpokladem ekonomické prosperity v přilehlých regionech. Turistický potenciál území umožňuje sladění ekologicky přijatelných návštěvnických aktivit s ekonomickým profitem místních obyvatel při zachování cílů ochrany přírody. Umožnění aktivních prožitků v prostředí NP je základním prostředkem motivace široké veřejnosti pro návštěvu parku." (Plán péče).

Záměr ÚP VÚC:

"Cestovní ruch a rekreace jsou jednou z nejvýznamnějších funkcí Šumavy, která se musí výrazně podílet na komplexním rozvoji regionu."

"Cestovní ruch na Šumavě vystupuje jako rozhodující faktor, ovlivňující budoucí rozvoj a formování terciérních činností, jako nosný program ekonomické prosperity území. Jeho úkolem je vytvořit nové pracovní příležitosti a finanční zdroje, nezbytné pro zlepšení životních podmínek místního obyvatelstva, rozvoj občanské a technické vybavenosti, jako nezbytného předpokladu pro celkovou stabilizaci osídlení a kvalitativní přeměnu obytného prostředí sídel."

"Urbanistická koncepce návrhu ÚP Šumavy je založena na decentralizované koncentraci výstavby pro obyvatelstvo i pro rekreaci, která respektuje a dotváří ekologické a estetické hodnoty prostředí."

Západočeská část Šumavy byla v ÚP VÚC členěna na následující krajinné celky s významnými rekreačními prostory:

- 09 Kvildsko (Kvilda, Nové Hutě, Borová Lada)
- 10 Povydrří (Srní, Modrava, Svojsé)
- 11 Horní Otava (Sušice, Kašperské Hory, Rejštejn, Dlouhá Ves, Annín, Červená, Nezdice, Dobruška)
- 12 Kochánovsko (Velhartice, Hartmanice, Petrovice, Havlovice)
- 13 Železnorudsko (Železná Ruda + Špičák, Hojsova Stráž, Zelená Lhota, Javorná)
- 14 Nýrsko (Nýrsko, Čachrov, Milence, Stará Lhota, Strážov)
- 16 Prášísko (Prášily, Skelná, Nová Hůrka, Dobrá Voda u Hartmanic).

Pro Šumavu jsou charakteristické základní tři skupiny návštěvníků, pro které je vhodné zajišťovat vyhovující podmínky:

- milovníci přírody
- rodiče s dětmi
- outdooroví sportovci.

Koncepční návrh

Cestovní ruch a turismus na Šumavě by měl zohledňovat environmentální aspekty v procesu plánování a rozhodování. Zatím však schází ještě mnoho vykonat k tomu, aby bohatý potenciál kulturně historických, přírodních i společenských atraktivit byl efektivně využit. Jedná se nejen o informovanost mediální, publikační, internetovou či výstavní, ale zejména „terénní“, tj. venkovní informační systém, neboť oproti okolní kulturní Evropě není potřebně rozvinut. Rozvoj turismu a CR je potřebné usměrňovat tak, aby byly sníženy nepříznivé dopady a pozitivně ovlivňovány složky biodiverzity.

Základní potřebou je vybudování systému vzájemně segregovaných nemotorových tras k doplněným turistickým cílům.

5.1. Letní turistika

Motto:

Příroda a její rozmanitost jsou největšími inspirativními zdroji člověka.

Po otevření hranice na "Západ" v r. 1990 došlo k euforii z obnovování historických vazeb, jež v minulosti byly prezentovány četností přeshraničních historických zemských cest, zprůchýzaných v uplynulých poválečných letech. To dokumentoval velkolepý manifestační průvod ze Železné Rudy do Bavorské Železné Rudy (Bayerische Eisenstein) na nejvyšší

horu Šumavy - Javor (Grosser Arber). Žel, Šumava, z velké části zcela nepřístupná, je jakýmsi "protektorátem" v režii Správy NP a CHKO. Ze zahraničí došlo také k prudkému nárůstu zájmu o Šumavu (zejména z Bavorska a Nizozemí).

Vzhledem k nepřístupnosti území, nedostatečným službám, pak zcela převládl zájem o hlavní město Prahu, která byla dobře dopravně dostupná, měla zachovaný bohatý fond kulturně historických památek, nezbytnou vybavenost a zpracované potřebné informace. **V současnosti nebyly reflektovány nové vazby a nové možnosti vyplývající z členství v EU.** Naše strana zamezuje i nemotorovému zpřístupnění někdejších historických cest vzhledem k proklamované ochraně tetřevů, přičemž v minulosti vzhledem k dobré úživnosti v závislosti na dostatku "bezlesí" byl i dostatek tetřevů, tetřívků a jeřábků.

Dopravní dostupnost

Úkoly Politiky územního rozvoje ČR pro oblast Šumavy:

- vytvářet územní předpoklady pro rozvoj dopravní dostupnosti území a rozvoj přeshraničních dopravních tahů
- propojit systém pěších a cyklistických tras se sousedními státy a koncepčně vytvořit systém dálkových tras."

Současný stav

"Zelený" turistický autobus v NP č. 440840 Špičák - Železná Ruda - Nová Hůrka - Skelná - Prášily - Slunečná - Velký Bor - Mechov - Srní - Zvoneček - Rokyta - Antýgl - Modrava - Filipova Huť - Kvilda, dále pak Františkov - Svinná Lada - Borová Lada - Zahradky - Polka - Horní Vltavice - Zátoň - Kaplice

Bus NP č. 870841 Horská Kvilda - Kvilda - Bučina a zpět

Cyklobus: Plzeň - Přeštice - Klatovy - Nýrsko - Hojsova Stráž - Špičák

Další linky:

- č. 435570 (1) Sušice - Dlouhá Ves - Annín -Kašperské Hory - Rejštejn - Čeňkova Pila - Srní - Antýgl - Modrava - Filipova Huť - Kvilda
- č. 440840 Kvilda - Horská Kvilda - Pláně - Churáňov

Návrhy

- Letní turistický "šatl" do NP: trasa Klatovy - Čachrov - Železná Ruda (linka 432050) na základě požadavku obcí Mikroregionu Šumava západ, v r. 2006 od 2.7. do 1.9. 2006 (www.jizdni-rady.com)
- Skibus Železná Ruda - Srní - Modrava - Kvilda
- Zavedení autobusové linky Klatovy - Čachrov - Železná Ruda (Společnost Šumava Bus)
- Taktová železniční doprava Nýrsko - Železná Ruda
- Přiblížovací doprava pro seniory a méně pohyblivé (např. (Poledník, Březník aj.)
- Doplnění přiblížovacích převozů pro ekoturistiku s rangersem od návštěvnických center
- Revize a dobudování systému letních a zimních turistických tras.
- Přeshraniční propojení pěších, cyklistických, hippologických a cyklistických tras

- Segregace motorové a nemotorové dopravy.
- Segregace pěších a cykloturistů v náročnějším terénu a více frekventovaných trasách.
- Segregace hippologických tras
- Segregace lyžařských tras.

5.1.1. Pěší stezky k významným cílům (rozmanitost)

Pro pěší turistiku je sice vymezeno nejvíce cest, potřebné je však segregovat jak od motorové dopravy, tak od cyklistů či jezdců na koních. Stále platí, že právě pěší turisté jsou nejzranitelnější.

5.1.1.1. Turistické cíle - vrcholy a vyhlídky, vč. "alpských"

Vrcholy a jejich vyhlídky v nás probouzejí ušlechtilé pocity a sounáležitost s okolní přírodou. Od nepaměti jsou to přitažlivá místa, burcující naši energii k dalšímu poznání. Proto budme k nim milostiví a važme si jich.

Střední nadmořská výška ČR je 430 m n.m. Nejvýše položeným sídlem v ČR je Filipova Huť - 1093 m n.m., která je místní částí Modravy (tato osada vznikla v 18. století kolem huti vyrábějící duté sklo).

Významnou skupinu turistických cílů tvoří právě šumavské vrcholy a vyhlídky, které jsou uvedeny v Příloze č.6 (převážně nad 1000 m a jejich přístupnost, resp. nepřístupnost), neboť dnešní trend sportovních turistů je navštěvovat tzv. "tisícovky".

5.1.1.2. Turistické cíle - památné stromy

Kult starých stromů u nás byl pěstován již za pohanských dob. Keltové uctívali zejména dub, tis a jabloň. Staří Slované uctívali v posvátných hájích Peruna, za posvátné považovali dub, lípu, javor a jasan, lípa byla upřednostněna jako symbol Slovanů od dob národního obrození. K nejvýznamnějším stromům Šumavy patří velmi vzácné tisy (*Taxus baccata*), kleč (*Pinus mugo*), bříza nízká (*Betula nana*). Některé letité smrky a jedle původních pralesů vyvolávaly obdiv a ústu, neboť měly průměrnou výšku 50 m a stáří až 500 let. Tak např. v r. 1882 byl poražen "zázračný" smrk *Wunderfichte*, vysoký 60 m, stáří 442 let a průměr pařezu 1,28 m. V roce 1936 způsobil senzací smrk na stěně Plekenšteinského jezera, vysoký 30 m, který měl zdravý spodek a stáří 600 let (dle letokruhů, jeho řez byl vystaven v muzeu v Horní Planá a na Hluboké, z příkazu A. Schwarzenberka). V Boubínském pralese někdejší "Král smrků" byl vysoký 57,6 m, výčetní obvod měl 510 cm a byl starý 440 let (padl v r. 1970, vedla k němu naučná stezka). Tzv. Velká jedle nedaleko Debrníku bývala vysoká 50 m, s výčetním obvodem 530 cm, stáří asi 400 let. K jedli vedla značená cesta a poblíž býval hostinec (v první třetině 20. století). Smetanovy smrky (zasazené na počest jeho návštěvy) bývaly u Čeňkovy Pily. Jako tzv. rezonanční smrky bývaly vybírány velmi staré rovné smrky, které rostly ve vyšších polohách pomalu a rovnoměrně, kmeny s jemnými, výraznými letokruhy byly vysoko vyvětvěné.

Rozsáhlé, doposud převážně turisticky nevyužívané, a mnohdy "zatajované" turistické cíle tvoří památné stromy uvedené v Příloze.

5.1.1.3. Turistické cíle - vývěry, prameny, studánky

Úcta k pramenům a studánkám má svoji tradici také již od pohanských dob v dávnověku. V době jarního úklidu se vytvořila tradice obřadného čištění, otevírání a zdobení studánek o Valpružině noci - na 1.května (neboť od sv. Jiří už nebyla voda jedovatá, protože jed dle skazek přešel na hady a žáby, takže poutníci se pak již mohli z nich osvěžovat). Tuto tradici připomíná i hudební skladba Bohuslava Martinů z rodné Vysočiny. Potřebu sledování zákruty vod a života vyjadřuje následující výrok: "Člověk se narodí, žije a míří ke smrti. I kdyby udělal jakékoliv chyby, nikdy se nemůže vrátit na počátek své cesty životem. Ten úžasný zážitek putování zpět v čase až ke zrození mu umožní jenom cesta proti proudu řeky k pramenům. I když je člověk vnímavý a dívá se kolem sebe, může se stát, že cestou k prameni řeky pozná věci, které mu dovolí dojít i k prameni sebe sama." B. Ludvík.

Přehled turistických cílů - pramenů a studánek je v Příloze

5.1.1.4. Turistické cíle - poutní místa a významné sakrální památky

Poutní místa, lokality kostelů, kostelíků, kaplí, božích muk, křížů, umrlčích prken aj. drobné krajinné architektury vždy přitahovaly poutníky po Šumavě. **Pro zachování paměti krajiny i její přitažlivosti a tradiční rázovitosti, ale i pro zajištění kulturních stop pro turisty je potřebné zachovat, příp. obnovit a zpřístupnit poutní místa a významné sakrální památky. Podobně jako u předchozích turistických cílů je zásadní přístup Správy NP, který dokumentuje např. vztah ke kulturně historickým památkám, nepovolením obnovy kaple ve Zhůří.**

Přehled poutních míst a sakrálních památek je v Příloze. V Prášilech a na Kvildě je vhodné obnovit hřbitov a doplnit ho sakrální stavbou.

5.1.1.5. Turistické cíle - technické památky

Mezi významné technické památky Šumavy, které si vyžadují obnovu a zpřístupnění patří zejména:

- plavební kanály a plavební nádrže - klausy (Březník - 21 tis m³, Rokyta 18 tis m³, Javoří 16 tis m³, Novohuťská 15 tis m³, Roklanská 14 tis m³, Studená 3 tis m³, Černožská 2,2 tis m³, Ptačí 1 tis m³).

- vodní díla (hamry, pily)

- sklárny

- dopravní památky.

Přehled technických památek je v Příloze.

5.1.1.6. Turistické trasy

Původní historické stezky vedly od sídel radiálně přes Šumavu, např. mezi Plzní a Zwieslem, Sušicí a Zwieslem, Strážným a Vimperkem atd.

Mezinárodní turistická značená trasa E 6 (z Ostsee – Wachau – Adria a to na českém území od Chebska do Horšovského Týna /Z/ na Němčice – Baldov (Ž/ – Domažlice – Boršice – Zahořany – Rýzmbek /Č/ – Kdyně – Prapořiště – Nová Ves – Chodská Lhota – Orlovice – Hadrava – Nýrsko – Železná Ruda, kde opět přechází do SRN).

Dnes je na Šumavě cca 500 km značených turistických tras KČT. Současně značené turistické trasy jsou uvedeny v příloze.

Klasické trasy

Okružní

Špičák - Čertovo jezero - Černé jezero - Špičák

Hamry - Bílá Strž - Ostrý - Hamry

Prášily - Prášilské jezero - Poledník - Frantův most - Prášily

Modrava - Tříjezerní slat' - Modrava

Modrava - Březník - Modrava

Gerlova Huť - Hofmanky - Pancíř - Šmauzy - Nový Brunst - Gerlova Huť

Jezerní slat' mezi Kvildou a Horskou Kvildou (naučná ministezka).

Další

Povydrí: Antýgl - býv. Hálkova chata - Turnerova chata - Čeňkova Pila (6,5 km)

Špičák - Špičácké sedlo - Černé jezero - Rozvodí - Čertovo jezero - U pomníku - Železná Ruda (11,5 km)

Srní - Staré Srní - Pod Kostelním vrchem - Pod Oblíkem - Tříjezerní slat' - Javoří Pila - Rybárna - Modrava (15,5 km)

Rokyta - Vchynicko-tetovský kanál - Rechle a zpět (6 x 2 km).

Návrhy

- Realizace segregované značené turistické cesty již ze Sušice na Modravu (místní úpravy)

- Modrava - Březník - Modrý sloup - (Luzný)

- *Doplnění okružních tras obcí:*

Modrava: - zokruhování cesty Březník - Roklanská hájovna - Roklanský potok - Mlynářská slat' - Hraběcí most

- *Doplnění tras k navrhovaným turistickým cílům:*

vrcholům, památným stromům, pramenům a studánkám (vč. otevírání studánek), poutním místům a sakrálním památkám, technickým památkám, zejména z významných center (např. ze Srní přímo do údolí Vydry) - viz Přílohy č. V - IX

- *Doplnění hřebenových tras:*

- hřeben Královského hvozdu po česko-bavorské hranici (původně modře značená turistická trasa přes Malý a Velký Kokrháč na Svaroh na jejímž vrcholu ve výšce

1330 m stála na malé planině u státní hranice, na důležité křižovatce turistických a lyžařských tras, oblíbená Juránkova chata, patřící plzeňskému Ski-klubu, postavená v r. 1932 na místě vyhořelého srubu z r. 1922)

- *Doplnění tras na Královský hvozd*
- *Přeshraniční propojení turistických tras*
- *Doplnění tras k hraničním přechodům:*
 - Modrava - Modrý sloup - (Luzný)
 - Haimhof / Hamry (Zadní Chalupy) - Černé jezero
 - Hamry - Kamenná brána - (Lam) (obnovení historické stezky)
- *Prověření možností obnovy předválečných turistických tras*
- *Trasy s rangersem (průvodcem):*
 - Modrava - Rokytská slat' - Rokytka - "Zbořený" most - "Zelená" cesta - Starobřeznická cesta - Cikánská slat' - bučina pod Smrkovým lesem - Modrava
 - Modrava - Ptačí nádrž - Malá a Velká Mokrůvka - Luzný - Špičák - Blatný vrch - Hraniční kámen pod Roklanským vrchem - Roklanská chata - průsek po býv. "železné oponě" - Blatenská slat' - Březník - Modrava
 - Modrava - Ptačí nádrž - Malá a Velká Mokrůvka - Luzný - Modrý sloup - Březník - Modrava
- okolí Železné Rudy
- Královský hvozd.

Hraniční přechody

Stávající ÚP VÚC Šumava stanovuje: "vytvoření dostatečné sítě turistických tras, překračujících státní hranice na nových hraničních přechodech." Hraniční přechody jsou specifickým problémem hraničního pohoří mezi dvěma státy v EU.

Stávající přechody:

Silniční:

- Svatá Kateřina - Rittsteig / Neukirchen
- Železná Ruda - Bayerische Eisenstein
- Strážný - Philippsreuth

Turistické:

- Fleky - Hofberg, sezónní, P, C, L
- Hamry (Zadní Chalupy) - Heimhof (P, L)
- Ostrý - Grosser Osser, sezónní, P
- Železná Ruda - Bayerische Eisenstein, P, C, vozíčkáři
- Debrník - Ferdinandstahl, P, C, L
- Gsenget u Prášil - Scheureck, sezónní, P, C

- Bučina u Kvildy - Finsterau, P, C, L

(P- pěší, C - cyklo, L - lyže)

Návrhy přechodů:

- **Hamry - Kamenná brána** (P, obnovení historického přechodu)

- **Modrý sloup u Modravy v oblasti Březníku (P)**

Obnovení historického přechodu v trase historické středověké zemské obchodní cesty přes centrální Šumavu, požadovaný obcemi na české i německé straně. Volný režim přechodu hranic platný v období I. republiky byl skončen a přechod uzavřen v r. 1948 (komunisty z politických důvodů). Jedná se možnost přechodu mezi přechody u Gsenget u Prášil a Bučina u Kvildy (neboť v hraničním úseku dlouhém 25 km není legální přechod). Tato historická cesta byla v druhé polovině 19. století zpevněna a zřejmě počátkem 2. světové války byla upravena na silnici. V 80. letech 20. století byla většina cesty v Luzenském údolí zpevněna pro provoz těžkých souprav (vč. přibližování dřeva těžkou technikou a později i vrtulníky) pro vývoz těžkého dřeva z oblasti západních svahů Mokrůvek (dnes je potřebné lokální narušení vodního režimu revitalizovat). Uvedený přechod by umožnil zpřístupnění hraničního vrchu Luzný z ČR a Březníku ze SRN (v březnické hájovně je expozice K. Klostermanna, kterou podpořili Němci). Německá strana usiluje o obnovení přechodu již od pádu železné opony v r. 1990. Českými obcemi je přechod požadován až po dílčí obnově jejich života a to od r. 1992. Oboustranné důvody obcí jsou následující:

- **obnova historického stavu, tj. běžně provozovaného hraničního přechodu**

- **obnova a umožnění oboustranného turismu**

- **možnost společného čerpání dotací z fondů EU.**

V loňském roce 2005 byla uskutečněna demonstrační pouť na hraniční vrchu Luzný za otevření tohoto přechodu (cca 100 Čechů a 200 Němců), letos byl 22.6. 2006 uskutečněn podpůrný pochod z obou stran hranice k Modrému sloupu. Po více než 13 letech měl být přechod otevřen 1.6.2006, avšak toto bylo 26.6.2006 zamítnuto MŽP ČR na základě objednané teoretické studie prof. V. Bejčka ze ZU České Budějovice, který prohlašuje, že v ČR žije jen 200 - 300 tetřevů a to na Šumavě, přičemž údajně právě turisté ohrožují jeho hnízdění a vyvádění mláďat a také vyvolávají zimní rušení natolik, že hynou (přičemž však jejich dosavadní rychlý úbytek nebyl způsoben turisty, kteří sem nemohli). Vzhledem k vymezené Evropsky významné lokalitě Šumava (v rámci projektu Natura 2000) by bylo třeba při hodnocení takového území sledovat komplexní ochranu, tj. ochranu jednotlivých chráněných biot a podmínky pro přežití celé řady dalších ohrožených taxonů (např. uváděná rosnatka anglická, blatnice bahenní, kropenáč vytrvalý) viz vpředu uváděné důvody vymezení EVL Šumava (tedy nejen "ptačí území"). Při korektním přístupu nelze vyčlenit jeden druh, nevidět širší vazby jeho existence a nevidět vazby na biotopy. Na uvedeném jednání Správy NP a obce Modrava, byl i předseda svazu bavorských obcí

H. Wolf a jednatel bavorské části Euroregionu Šumava K. Sammer. Boj o tento šumavský přechod se dostal již na půdu spolkového německého parlamentu prostřednictvím předsedkyně výboru pro turismus B. Irberové (SPD). Ačkoliv je z naší strany teoretický zájem o bilaterální park se společným managementem a zkušenostmi uznávaného NP Bayerische Wald, nenasvědčuje tomu jednostranné jednání Správy NP. Potřebné je si uvědomit, že příroda nezná hranic - turistům cestu nepovolíme, těžké technice však ano. Podle obyvatel Šumavy došlo k předpokládanému zamítavému výsledku, resp. obstrukcím Správy NP vzhledem k dlouhodobému hledání argumentů pro nepovolení přechodu: nejdříve vadil tetřev, pak neopravená hájenka na Březníku, dále padající větve, rozbitá cesta, nedobudovaná infrastruktura, pak že by nebyl zájem, potom že by byl velký zájem a nakonec opět tetřev. Od 1. 7. 2006 měl být otevřen zkušební provoz, ale i ten byl údajně zamítnut. Vědecká pracovnice mnichovské univerzity I. Storch, která léta studuje populaci tetřeva, prohlašuje, že za určitých opatření je možno tento turistický přechod provozovat. Ředitel NP Bayerische Wald K. F. Sinner prohlašuje: "Pozorování nám říkají, že populace tetřeva je nejméně rušena, když se určí trasa a termín pohybu turistů." Navrhovány jsou dvě varianty:

- a) preferovaná cesta v délce 3 km od Březníku Luzenským údolím k historickému hraničnímu kameni Modrý sloup, navazující na německou cestu Böhmenweg,
- b) cesta z Březníku přes Pytlácký vrch v délce 4 km (jež tvoří také vstup do zážitkové stezky Proměna horské smrčiny).

Šumavské obce chápou postoje MŽP ČR jako "zástupné" k zamezení přístupu turistů na Šumavu (a její přístupnost pouze pro "elitní vrchnost") k udržení "železné opony". Závěr Správy NP a CHKO: "Využití jakékoliv z navržených variant turistické stezky by znamenalo příliš vysoké riziko ohrožení stability populace a mohlo způsobit vyhynutí tetřeva." Starosta Modravy a zkušený profesní lesník A. Schubert prohlašuje: "Vím jak je tenhle majestátní pták citlivý na rušení, ale nemyslím si, že by mohli turisté tak zásadně narušit stabilitu populace. Přežil-li tetřev činnost národního parku a proměnu lesa v sušinu, pak se domnívám, že turisty by vnímal málem jako přirozený prvek. Modrý sloup je symbolem omezení a nekomunikativnosti. Negativní rozhodnutí posílilo nedůvěru starostů k vyšším orgánům a semklo je v záměru proti nové zonaci, tedy omezování rozvoje turistického ruchu, bez něhož se Šumava, tak jako jiné evropské národní parky neobejde." Starosta Horské Kvildy E. Hones situaci komentuje: "S tím tetřevem je to nesmysl, nikdo ho tu neviděl. Všichni ptáci se odstěhovali, protože se nemají kde schovat, kolem Luzného jsou jen uschlé kůrovcové stromy." V červenci byl zveřejněn veřejný Protest pojmenovaný "Modrý sloup - zelená pro Evropu" v Plzeňském deníku (19.7.2006), signovaný také publicistou Šumavy Z. Roučkou a V. Justem, pověřeným o.s. Obrana životního prostředí monitoringem Šumavy. Podle následné tiskové informace měl být přechod zkušebně otevřen pouze na jeden měsíc a to pouze o víkendech s "odborným" průvodcem, to však bylo následně zamítnuto, pak povoleno, zamítnuto (pozitivní přístup Ornitologické společnosti). Vláda pak 16.8. rozhodla o dočasné výjimce povolení pro návštěvy v r. 2006 na 5 víkendů (do 17.9.). Během dvou dnů smí projít okruh jen 500 osob v doprovodu pracovníka NP (jen pro pěšáky bez psů, se bude vycházet v 11, 12 a 13 hod. od březnické hájenky)". Na zapovězenou stezku smělo vstoupit 19. 8. 2006 celkem 255 prvních návštěvníků. V současnosti je u Modrého sloupu na tabuli uvedeno: "Porušením zákazu vstupu do I. zóny se dopouštíte přestupku proti zákonu o ochraně přírody a krajiny a vystavujete se případnému postihu."

Podrobný komentář k tetřevům je v Příloze.

5.1.2. Naučné a zážitkové stezky

Stávající:

- Povydří (kaňonovité údolí Vydry Antýgl - Čeňkova Pila, 7 km, z IS Rokyta)
- Vchynicko-tetovský okruh (naučná cyklostezka, z IS Rokyta)
- Proměna horské smrčiny (Březník u Modravy, okruh 3,5 a 8 km)
- Tříjezerní slať - ministezka (Modrava - Rokyta)
- Nad Úhlavským luhem (CHKO, Hamry, 4 km)
- Okolím Velhartic a Werichovy chaty (nově otevřena)
- Hamižná u Hartmanic (CHKO, okruh územím býv. zlatých dolů)

Někdejší rýžování zlata bylo postupně nahrazeno těžbou ve štolách, kterými byly sledovány křemenné žíly se zlatem. Bylo to např. na skalním hřbetu vrchu Hamižná u Hartmanic, kde propadliny (pinky) připomínají těžbu zlata (či Kašperských Horách). Směrem do vnitrozemí ubývalo nalezišť i ryzosti zlata a hlouběji v zemi přibývalo stříbra (např. Stříbrné Hory, dnes Nalžovské Hory). Zdejší lokalita v CHKO Šumava je chráněna jako přírodní rezervace s významnou flórou (na rozloze cca 15 ha). Územím vede naučná stezka, je zde informační bod a ohniště.

- Cestou zlatokopů (vede kolem Kašperských Hor, stezka u královského horního města prochází Amáliným údolím Zlatého potoka kolem starých důlních děl, štoly Krystina - seismická stanice, štoly Naděje - geologické průzkumy a středověké úpravny zlatonosné rudy).

Jihočeská část:

- Jezerní slať - ministezka (IS Kvilda)
- "Nelesní krajina" (okolím Kvildy, 5 km, z IS Kvilda)
- "Národní park" (mezi Bučinou u Kvildy a Knížecími Pláněmi, 5 km, z IS Kvilda)
- "Suchý les" okružní u Březníku (napadení kůrovcem)
- Medvědí stezka (skalní útvary u Nové Pece, 14 km, z IS Stožec)
- Schwarzenberský kanál (Jelení - Raškov nad Novou Pecí, 10 km, z IS Stožec)
- Chalupská slať - ministezka (krátká stezka k největšímu rašel. jezířku Šumavy, z IS Svinná Lada)
- Na Stožeckou skálu (8 km, z IS Stožec, IS České Žleby)
- "Les" (okolím Borových Lad, 4 km, z IS Svinná Lada)
- Boubínský prales (CHKO, z IS Idina Pila)
- Churáňovský okruh (CHKO)
- Stifterův okruh (CHKO, okolím Horní Plané)

Na počest A. Stiftera byla v Horní Plané vyznačena naučná stezka (v délce 4 km). Stifter Adalbert (23.10.1805 Horní Planá - 28.1.1868 Linec), rakouský prozaik a básník pocházející z tkalcovské rodiny v Čechách. Po předčasné otcově smrti odešel studovat gymnázium v rakouském Kremsmünsteru. Pak se stal vychovatel ve šlechtických a bohatých měšťanských rodinách, např. dětí kancléře Metternicha, později jmenován v Linci inspektorem obecných škol (1850). Ve svých

dílech popisuje přírodu Šumavy (Lesní poutník, Hvozď aj.). Pro svou krásnou básnickou řeč při líčení krajiny a nevšedností námětů, se stal dosud nepřekonaným krajinářem v literatuře, oblíbeným jak českými čtenáři, tak uznávaným ve světě. Jeho muzeum je v Dobré Vodě u Hartmanic a v rodném domě v Horní Plané, jeho pomník býval nad Plešným jezerem.

Část tras je zpřístupňována i pro vozíčkáře.

Návrhy:

Naučné stezky:

- **Královským hvozdem od přechodu Heimhof / Zadní Chalupy - NPR Bílá strž - Černé jezero**
- **Mlynářská slat'**
- **Od návštěvnického centra NP (mezi Filipovou Hutí a Modravou) okruh mokřadními biotopy (jednosměrný povalový chodník) a "bezlesím" podél Filipohutského potoka a Filipovy Huti**
- **Luzenské údolí**
- **Modrava - Březník**
- Úhlavský luh, prodloužení
- Obnova Ptačí nádrže, příp. dalších vybraných (např. na Roklanském potoce) vč. informačního textu (vysvětlení jejich funkce a historického vývoje, způsoby plavení dřeva)
- Technická stezka kolem Srní (plavební kanál, vodní elektrárna)
- Cestou zlatokopů: Lokality těžby a rýžování zlata u Kašperských Hor
- Strážci hranic: Okolí Kašperku a Kašperských Hor.

Tematické trasy:

- *Keltská stezka*

(kultura druidů): hradiště Sedlo u Albrechtic, Kašperské Hory, Luzný, Obří hrad u Studence, halštatsko-laténské památky (600 - 25 př. n.l.)

Kamenný Obří hrad (Obří zámek) s kamenným mořem u Kašperských Hor

Skalnatý vrchol Valy (1010 m) nad údolím Losenice, s nejvýše položeným keltským hradištěm v ČR (980 m) na cca 2,5 ha, z laténské doby, jedna z nejstarších dochovaných kamenných architektur v Čechách. Kamenné moře a přirozené porosty chráněny jako přírodní památka na rozloze cca 52 ha. Lokalita je již v Jihočeském kraji.

V Prášilech letos oslavili keltský svátek Lungnasad zasvěcováním keltské svatyně.

- *Zlatá stezka*

Historická rýžoviště zlata - sejpy na pošumavských tocích

Zlato se rýžovalo zejména na šumavských zlatonosných tocích již v 9. století před naším letopočtem, velkého rozmachu dosáhlo v době keltského osídlení. Zlato se už v této době používalo na výrobu zlatých mincí, tzv. duhovek, ale i zlatých ozdob (známé nálezy na Plzeňsku jak duhovek, tak např. ozdobných spon aj.).

Primární šumavská ložiska (kde byla koncem 13. st. prováděna přípovrchová těžba primárního zrudnění, mletí rudy ve vodních mlýnech a mechanicko-tepelné rozduřování v úpravárnách:

- oblast Kašperské Hory - Rejštejn , nejbohatší revír (v současnosti jako ve slibném ložisku zlata byl prováděn průzkum, ten byl však pro ekologická rizika případné těžby - louhování toxickými roztoky a lokalizaci u hranic NP Šumava zastaven, vzhledem k odporu velké části veřejnosti). Návrh naučné stezky ve vazbě na navrhované návštěvnické centrum.

- oblast Hartmanice - Dolejší Těšov: v Hartmanicích je současná naučná stezka.

Druhotná šumavská ložiska jsou ve zvětralinách (rozsypech) a náplavech. Po historickém rýžování se do dnešní doby zachovaly zarostlé hromady přesátého písku a kamení podél vodních toků, tzv. sejpy či hrůbata. Lokality sejpů jsou např. na tocích:

- pod Roklanem u Horské Kvildy a Kvildy

- přítoky Otavy u Kašperských Hor: Zlatý, Rýžovní, Hamerský a Pěnivý potok

- Losenice: u Rejštejna

- Vydra

- Otava: u Annína, Dlouhé Vsi, Sušice, Dobříšna, Rabí, Hejné a Horažďovic

- Vintířova stezka

Vintíř sv. (něm. Günther, lat. Guntherus), (cca 955 v Durynsku - 9.10.1045 Dobrá Voda u Hartmanic), jeho ostatky přeneseny do břevnovského kláštera v Praze, založeného r. 993 jako první mužský klášter v Čechách, na popud knížete Břetislav I, který prý byl přítomen jeho umírání), německý benediktinský mnich a misionář, pocházel z mocného šlechtického rodu říšských - durynských knížat ze Schwarzu, slovanského původu. Jako mladík se rád pohyboval v lehkomyšlné požívačské společnosti. Na přelomu století v r. 1005 (cca ve 45 letech), fascinován myšlenkami duchovní obnovy, vstoupil jako mnich do benediktinského kláštera v dolnobavorském Nieder(al)teichu. Po dalších třech letech na základě zásady benediktinů Ora et labora - modli se a pracuj, odešel poustevničit do šumavské divočny. Před vstupem do noviciátu podnikl bos cestu do Říma. Řádový slib složil až po dovršení 60 let. Na bavorské straně založil nový benediktinský klášter Rinchnach (1012). Pak odtud otevřel cestu přes Šumavu, když ručně prokrestil "bavorskou stezku" z Podunají ke zlatonosné Otavě. Následně s podporou Přemyslovců založil poustevnu Březnici na Šumavě, kde se usadil kolem roku 1040. Zde žil u léčivé studánky (s radioaktivní vodou) u skalnatého vrchu Březník, nad Dobrou Vodou u Hartmanic (čmž byly dány předpoklady zdejšího osídlení). Odtud podnikl řadu misionářských i politických cest, kdy diplomatickým jednáním ho pověřovali i čeští panovníci (např. kníže Bořivoj, a působil ve sporu Jindřicha III. s českým knížetem Břetislavem). Vintíř, ovládající i slovanské jazyky svých sousedů, byl respektovaným diplomatem při řešení tehdejších konfliktů mezi Čechy a Němci. Patřil k osobnostem evropského významu při formování křesťanských států a církevních organizací. Snad již od 11. století na české straně Vintířovy stezky plynuly břevnovskému klášteru také příjmy z obchodu na této stezce. V Břevnově byla sepsána ve 13. století legenda o Vintířovi. Jeho duchovní i politické působení v divoké oblasti tehdejších šumavských pralesů bylo tak jedinečné, že přitáhlo kronikáře, hagiografy i básníky. V Čechách a Bavorsku je uctíván jako blahoslavený (avšak snaha Břevnova

o svatořečení nebyla úspěšná, v Německu je stále uctíván jako svatý). Na Březníku (1006 m) je Vintířova skála, pod níž bývala poustevna, zničená kaplička sv. Vintíře byla obnovena (v r. 1992). Středověká obchodní stezka, vedoucí kolem řeky Otavy a Křemelné nazývána Vintířova (nebo také prášilská, březnická či bavorská a v Bavorsku naopak česká – Böhmerweg) vedla z Práchně u Horažďovic, kolem Rabí přes Sušici, Svatý Mouřenec, Dobrou Vodu u Hartmanic, Prášily, Vysoké Lávky pod horou Ždánidla (1308 m) do Zwieslu, Deggendorfu a Rinchnachu v povodí Černé Řezné, příp. Dolního Altaichu, její odbočka pak z Zwieslu pokračovala při řece Řezno (Regen) k Dunaji do starého slovanského sídliště Windberga, Slovanské Hory, nazývaného ve starých pramenech Mons Slavorum. Po zemské zlato-solné stezce se z Pootaví, od Rabí přes Sušici a Kvildu vyváželo do Bavorska především obilí, kůže, vlna, slad, med, šádlo, máslo, sýr, vejce, ryby, chmel, pivo i zlato aj. produkty otavského údolí a přilehlých území Čech a zpět se dovážela hlavně sůl, ale i bavorská plátna a jemná sukna, zbraně, jižní plody, víno a koření. Dnešní přeshraniční naučná dálková stezka sv. Vintíře začíná u kostela sv. Mořice v Mouřenci u Annína, vede přes Hartmanice, Dobrou Vodu, horu Březník (1006 m s Vintířovou skálou) do Prášil a dále přes hraniční přechod Gsenget do Zwieselu a Rinchnachu.

- Klostermannova stezka

Klostermann Karel (15.2.1848 Haag v Horním Rakousku - 16.7.1923 Štěkeň u Strakonice, pohřben v Plzni na Ústředním hřbitově), spisovatel. Pocházel z 10 dětí, otec byl lékařem v Žichovicích, matka pocházela ze sklářské rodiny Abelů. Navštěvoval školu v Nalžovských Horách, po studiu gymnázia v Klatovech a Písku studoval na lékařské fakultě ve Vídni, kterou nedokončil. Pro něj byla Šumava dětstvím, láskou, osudem i inspirací. Stal se profesorem francouzštiny na německé reálce v Plzni (1873 - 1908), přičemž si osvojil dokonalou znalost několika jazyků a pak zde žil i nadále. Představitel realistického venkovského románu, autor románů a povídek z Šumavy a Pošumaví, kterou jako první český autor (resp. s českým cítěním) skutečně poznal, takže jeho díla mají platnost i sociálně dokumentární. Důvěrně poznal život Šumavanů, mládí prožil v Žichovicích v okolí Otavy, Nalžovských Horách, Kašperských Horách (jeho otec byl několik let starostou kašperskohorského okresu), Rejstejně (jeho bratr Jakub zde působil jako farář) a Volšovech. Pobýval v Sušici, Habarticích, Horské Kvildě, Lovčicích, České Kubici, Letinách, kde se léčil aj. Jeho prozaická tvorba sledovala sledovala zejména život šumavských sklářů, dřevařů, vorařů, hajných i pytláků a prostých obyvatel žijících v krásné šumavské přírodě, takže se stal největším šumavským romanopiscem. Nejvýznamnějšími jeho díly jsou např. Ze světa lesních samot, V ráji šumavském, Skláři, Zmizelá osada, V srdci šumavských hvozdů, Pošumavská rapsodie, Prázdniny na Šumavě aj. Dějištěm jeho románu Světák z Podlesí byly Dražovice a Ostružno u Sušice, knihy Hostinný dům pak Kašperské Hory, děj knihy Žichovičtí púlpáni se odehrával v Žichovicích, Vánoce pod sněhem v býv. sklářské vsi Hůrka. V r. 1910 požadoval ochranu Povydrň. Pro své postoje, kdy nedělal rozdíly mezi Čechy a Němci, byl bagatelizován jako provincionální autor. Jeho význam spočíval v křesťanských univerzálních postojích, evropanství, prožití přírody a vypravěčské suverenitě. Jeho muzeum je v obnovené hist. hájovně v Březníku, Klostermannova síň je v Sušici. Jeho pomník je v parčíku v Kašperských Horách (proti škole) a v Srní. V muzeu v Sušici je mu věnovaná část expozice. U Srní je Klostermannova vyhlídka. V Železné Rudě je Klostermannovo náměstí, v Plzni je Klostermannova ulice.

Návrh Klostermannovy stezky okolím Srní.

- Komárkova stezka

Okruh kolem Černého a Čertova jezera.

Komárek Julius sen. (7.9.1844 Jáchymov - 6.5.1919 Plzeň), lesník a spisovatel. Působil na Železnorudsku (Železná Ruda, Kašperské Hory, Bystřice n. Ú.) a Domažlicku, kde obnovil lesní porosty po dřívějších kalamitách. Propagátor přírody, zpřístupnil oblast Černého a Čertova jezera. Ve svých knihách využíval bohaté lesnické zkušenosti.

Komárek Julius jun., syn předchozího (15.8.1892 Železná Ruda - 7.2.1955 Praha), zoolog a entomolog, profesor na UK v Praze. Ředitel výzkumného ústavu lesnického. Autor vysokoškolských učebnic (Všeobecná zoologie, Zoologie bezobratlých, Česká zvířena aj., spoluautor Lesnické

zoologie), cestopisů a populárních prací z přírodních věd. Prosadil ochranu ohrožené zvěře a v r. 1946 apeloval na zřízení národního parku Šumava.

- *Sklářská stezka*

V 18. století bylo na Šumavě založeno více než 40 skláren. O životě a práci šumavských sklářů přesvědčivě vypovídá kniha Skláři od K. Klostermanna. Desítky skláren dávaly v 18. a 19. století práci místním obyvatelům a šířily slávu českého skla po celém světě. Vzhledem k potřebě dřeva často vznikaly uprostřed hlubokých lesů.

Po býv. sklárnách Železnorudska (alt. z Bučiny)

Železná Ruda - Prášily - Srní - Antýgl (býv. skl. hut') - Vchynice-Tetov - Modrava - Filipova Hut' - Horská Kvilda - Kvilda - Bučina (dle návrhu rozvojové strategie Železnorudska).

- *Železnorudsko*

Kulturní, přírodní a historické zajímavosti Železnorudska (dle Regionální rozvojové strategie Železnorudsko) - historické místa a budovy kde pobývaly významné osobnosti či architektonicky nebo jinak významné), přírodní místa (stromy, vyhlídka), historicky zajímavá místa

- *Zelená střecha Evropy*

Hřebenová stezka vedená Královským hvozdem a Šumavou k Bučině.

- *Kneipovy vodní stezky*

Alternativní úseky turistických cest vedených vodními toky (s lavičkou na břehu pro odložení bot), obdobně jako za hranicí v NP Bavorského lesa.

- *Jantarová stezka*

Stezka vedená po někdejší obchodní cestě s jantarem.

- *Barokní stezka*

Stezka vedená po barokních památkách Šumavy z Kašperských Hor do Sušice.

- *Gotická stezka*

Stezka vedená po gotických památkách Šumavy a Pošumaví.

- *Hradní příhraniční trasa – Burgstrasse*

Trasa Kašperské Hory - Rabí - Velhartice.

- *Cesta utrpení P. Marie Bolestné*

Obnova části původní křížové cesty v Hamrech ke kostelu P. Marie Bolestné (keramické plastiky G. Fífký).

- *Zážitková trasa Rejštejn*

5.1.3. Cyklostezky (nové trasy, propojení, servisy, půjčovny)

Cykloturistika je na Šumavě nejrychleji se rozvíjející forma turistiky, která

-
- je nejekologičtější způsobem dopravy
 - příznivě ovlivňuje zdraví a kondici obyvatel a turistů a podporuje zdravý životní styl
 - ekonomicky je minimálně nákladná
 - většina cílů je tímto druhem dopravy dostupná
 - umožňuje bezprostředně vnímat krajinu kolem sebe
 - může přinášet ekonomický profit oblastem a místům, kterými cyklistické cesty prochází.

V současnosti byla zpracována Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy v ČR. Na Šumavě je značeno cca 350 km značených cyklotras. Značené cyklotrasy žel, zatím vedou převážně po silničních komunikacích, kde se však rychle zvyšuje motorová doprava, takže cyklistika na nich přestává být bezpečná. **Největším nedostatkem většiny značených cyklistických tras je jejich převážné vedení po státních silnicích a jejich nepropojenost na bavorské cyklistické cesty, které vedou až na naše hraniční přechody.** Na Šumavě je populární cyklistický závod Král Šumavy (v červnu, z Klatov, pořadatel firma Author). Dále se zde uskutečňuje Šumavský cyklomaraton (muži 84 km, ženy 42 km). V současnosti je možno se nechat vyvézt i s kolem čtyřsedačkovou lanovkou na vrchol Špičák a pak jet na Rozvodí, k Černému jezeru a dál (údajně se však uvažuje o uzavření cesty na Rozvodí z důvodů ochrany přírody, byť tam jezdí již řadu let těžká nákladní auta a traktory). Rovněž lanovka na Pancíř umožňuje současně vyvézt i kolo.

5.1.3.1. Regionální dálkové cyklistické trasy II. třídy

č. 33 - Magistrála Šumava (Christiána Batagli):

a) Vyšší Brod - Lipno - Frymburk - Stožec - Lenora – Horní Vltavice – Nová Pec - Polka - Borová Lada - Svinná Lada - Kvilda (odb. HP Bučina)

b) alt. Vyšší Brod - Studánky, odb. HP - Přední Výtoň, odb. HP - Zadní Zvonková, odb. HP - Nová Pec - Samoty - Horní Vltavice - Borová Lada - Kvilda (odb. HP Bučina)

c) Kvilda – Filipova Huť – Modrava - Dolní Antýgl – Srní – Mosau - Velký Bor - Prášily – Vysoké Lávky - Hůrka - Nová Hůrka –Gerlova Huť - Železná Ruda – Špičák - Hamry Hamerský Dvůr - Gabrův Dvůr – Stará Lhota - Nýrsko (odb. HP Sv. Kateřina) – Hadrava - Přední Fleky (HP) - Orlovice – Liščí háj. - Pláně - Všeruby.

č. 38: Plzeň - Přeštice - Klatovy - Běšiny - Železná Ruda (v úseku Klatovy - Vrhavěč - Běšiny a Železná Ruda - Alžbětín realizována jako cyklostezka, v přípravě Špičák - Železná Ruda). V Alžbětíně se napojuje stezkou Regental na síť bavorských stezek.

d) Otavská cyklostezka na OU Modrava

Otavská cyklostezka - Sv. Mouřenec-Modrava

návrhovaná varianta 25.7.06

- Sv. Mouřenec - Kundratice
 - turistická značená trasa 2km
 - místní účelová komunikace 2km
 - NUTNÝ TERÉNNÍ PRŮZKUM!**
- Kundratice - Zálužice
 - místní účelová komunikace
 - délka 2 km
 - povrch: asfalt -kvalita 2, minim. provoz
 - obtížnost 2
- - - Zálužice - Malý Babylon
 - lesní účelová cesta
 - délka 3 km
 - povrch 2,7 km asfalt (2 km nový, 200 m přes louku kol lesa)
 - obtížnost 5!!
- Malý Babylon - Stodůlky - Velký Bor
 - lesní účelová cesta
 - délka 6 km
 - povrch asfalt (2).
 - 5 km v NP Šumava- cyklotrasa č. 2118
 - obtížnost 4 (na části)
- - - Velký Bor - Mechov - Srní
 - projektová studie cyklostezky (NPŠ)
 - délka 9,5 km
 - (1,5 km cyklotrasa č. 2114)
 - plánovaný povrch živičný a zemní
 - obtížnost 3
- Srní - Plavební kanál - Rokyta - Tříjezerní slat' - Modrava
 - cyklotrasy v NP Šumava (č.2121, 2114, 2117, 2122, 2113)
 - délka 14,5 km
 - obtížnost 1, 4 km 3

zpracoval:

Mgr. Josef Štemberk
Správa NP a CHKO Šumava
Vimperk 27.7.2006

5.1.3.2. Cyklotrasy III. třídy

305 Sušice - Hrádek - Čejkovy - Mlázovy (24 km)

313 Sušice - Žichovice (10 km)

331 Sušice - Annín - Radešov (24 km), Horská Kvilda - Vydří Most - Jezerní Slat' - Bučina (11 km)

332 Hubenov - Běšiny - Velhartice - Stará Huť - rozc. U Obrázku (28 km)

5.1.3.3. Cyklotrasy IV. třídy

- 1023 Modrava - Bučina - Knížecí Pláně - Strážný - Mláka - Nové Údolí - Klápa
- 1042 Horská Kvilda - Filipova Huť - Březník (14,5 km)
- 1140 Kašperk - Ždánov - Krankoty - Javorník (9 km)
- 2031 Běšiny - Dobřemilice - H.Slavkov - Velhartice - Nemilkov - Běšiny (27 km)
- 2032 Strážov - Divišovice - Svinná - Březí - Strážov (23 km)
- 2033 Běšiny - Nemilkov - Čeletice - Velhartice - Podolí - Hubenov - Běšiny (34 km)
- 2034 Javorná - Suché Studánky - Stará Huž - Keply - Javorná (34 km)
- 2035 Strážov - Č. Hamry - Děpoltice - Datelov - Městiště - Divišovice - Patraska - Krotějov - Opálka Strážov (20 km)
- 2036 Běšiny - Střítež - Mlázovy - Hubenov - Běšiny (26 km)
- 2037 Javorná - Svinná - Čachrov - Dobřemilice - Javorná (24 km)
- 2038 Běšiny - Kozí - Strážov - Brtí - Hořákov - Běšiny (18 km)
- 2047 Nýrsko - Dešenice - Děpoltice (8 km)
- 2048 Nýrsko - Hodousice - Blata - Opálka - Hořákov - Běšiny (21 km)
- 2049 Nýrsko - Horní Polánky - Stará Lhota - Pod Hraničářem - U Zadních Chalup - Gabrův Dvorec
- 2050 Nýrsko - Chudenín - Havlův Dvůr - Zadní Fleky - Přední Fleky - Na výšině - Hofberg
- 2052 Nýrsko - Bystřice n.Ú. - Úborsko - Tajanov - Klatovy (21 km)
- 2053 Suché studánky - Pod Prenetem - Křížový vrch - Zelená Lhota - Hamerský Dvůr
- 2055 Liščí háj. - Červené Dřevo - Přední Fleky - Svatá Kateřina - Geishof - U Zadních Chalup
- 2078 Hrádek - Svojšice rozc. (4 km)
- 2079 Sušice - Petrovice - Kochánov - Keply (15 km)
- 2087 Radešov - Hartmanice - Dolejší - Javoří - Petrovice - Cihelna (19 km)
- 2088 Orlovice - Pocinovice - Běhařov - Libkov - Dlažov - Plešiny - Veselí (18 km)
- 2089 Běhařov spojka (2 km)
- 2091 Velhartice - Drouhaveč - Pozorka - Kašovice - Ústaleč (21 km)
- 2092 Kolinec - Drouhaveč - Cihelna - Hlavňovice - Zamyšl - Čeletice (14 km)
- 2093 Divišovice - Suché Studánky - Šukačka - Javorná - Z. Chalupy - Keply (13 km)
- 2094 Běšiny - Rajské - Na Skále - Nemilkov - Chotěšov - Čeletice (12 km)
- 2095 Běšiny - Rajský Mlýn - Dobřemilice - Chotěšov - Velhartice (9,5 km)
- 2096 Blata - Děpoltice - Na Drahách (6,5 km)
- 2097 Mlázovy - Jindřichovice - Střítež - Tržek - kostel sv. Bartoloměje (10 km)
- 2100 Špičák - Hojsova Stráž - Zelená Lhota - Křížový vrch - Prenet - Můstek - Špičák (29 km)

- 2101 Zámýšl - Zvíkov - Zbraslav - Petrovice (22 km)
- 2113 Modrava - Prášily - Laka - Medvědí jámy - Železná Ruda (38,5 km)
- 2114 Srní - Mosau - Hakečická cesta - Rechle (16 km)
- 2115 Nová Hůrka - Hůrka (2,5 km)
- 2116 Gerlova Huť - Medvědí jámy (6 km)
- 2117 Javoří Pila - Tříjezerní slat' - Rokytka (7 km)
- 2118 U Dobré Vody - Stodůlky - Velký Bor - Zelená Hora (12 km)
- 2119 Prášilský potok - Hůrka - Ašerlák (11,5 km)
- 2120 Gerlova Huť - Nad Poštákem - Pamferova Huť (5,5 km)
- 2121 Srní - Pod Kostelním vrchem (2,5 km)
- 2122 Rybárna - Tříjezerní slat' - Hakešická cesta (3,5 km)
- 2123 Horská Kvilda - Ranklovská rovina - Zhůří (7 km).

5.1.3.4. Stávající značené cyklotrasy centrální Šumavou

- Modrava - Rybárna - Tříjezerní slat' - Rokytka - Antýgl - Modrava (okruh 13,5 km)
- Modrava - Tříjezerní slat' - Javoří Pila - Nová Studnice - Velký Bor - Mosau - Plavební kanál rozc. - Rokytka - Antýgl - Modrava (okruh 31 km)
- Modrava - Filipova Huť - Kvilda - Jezerní slat' - Horská Kvilda - Filipova Huť - Modrava (okruh 20,8 km)
- Modrava - Ptačí nádrž - Černá hora - pramen Vltavy - Kvilda - Filipova Huť - Modrava (okruh 23,5 km)
- Modrava - Modravský most
- Kvilda - Bučina - Knížecí Pláně rozc. - Borová Lada (okruh 24,2 km)
- Kvilda - Bučina - rozc. Pod Stráží - pramen Vltavy - Kvilda (okruh 17,9 km)
- Kvilda - pramen Vltavy (6,5 km)
- Kvilda - Jezerní slat' - Horská Kvilda - Filipova Huť - Kvilda (okruh 15,8 km)
- Kvilda - Svinná Lada - Nové Hutě kostel - Pláně kříž. - Kvilda (okruh 21,8 km)
- Churáňov - Pláně kříž. - Nové Hutě kostel - Svinná Lada - Borová Lada (10,6 km)
- Churáňov - Pláně kříž. - Kvilda (9 km)
- Borová Lada - Knížecí Pláně rozc. - Žďárské sedýlko - Žďárské jezírko - Strážný - Polka - Borová Lada (okruh 32,5 km)
- Borová Lada - Žďárské sedýlko - Polka - Borová Lada (okruh 24 km)
- Borová Lada - Kvilda (7,7 km)
- Borová Lada - Svinná Lada - Nové Hutě kostel - Pláně kříž. - Kvilda - Borová Lada (okruh 23,2 km)

- Železná Ruda - jezero Laka - Prášily - býv. Stodůlky - Rovina - býv. Zhůří - Starý Brunst - Hofmanky - Železná Ruda.

- Železná Ruda - Nová Hůrka - býv. Hůrka - jezero Laka a zpět - Pod Polomem - Zámecký les - Debrník - Železná Ruda (25,5 km).

5.1.3.5. Návrhy

- **Využití dosavadních zpevněných účelových cest, příp. tras hraničních zátarasů**

- **Výstavba zcela segregovaných cyklostezek od motorové dopravy**

- **Segregace cyklostezek od pěších tras na exponovaných trasách** (větší spády) a intenzivněji navštěvovaných trasách, přičemž pro cyklisty je vhodné ponechat lepší vozovku: např. Prášily - Poledník aj.

- **Výstavba dálkových a mezinárodních cyklistických cest:**

- **CS Sušice - Čeňkova Pila - Modrý sloup - Pasov (Otava - Ilz)**
(mezinárodně prezentovaná studie podél Otavy, Povydrím, podél Vhynicko-Tetovského kanálu, napojení na Dunajskou cyklostezku)

- **CT z Plzně na Bučinu, úsek Sušice - Modrava - Filipova Huť převedení na cyklostezku** (prioritně, zatím jediná cesta pro veškerý provoz)

- **CT č. 38 z Plzně, úsek Přeštice - Čachrov - Železná Ruda převedení na cyklostezku**

- **CT z Plzně, úsek Hartmanice - Stodůlky - Velký Bor - Nová Studnice - Pod Oblíkem - Javoří Pila - Modrava převedení na cyklostezku**

- **CT podél Vhynicko-tetovského kanálu, přes Modrý sloup k Dunajské cyklostezce**

- **Výstavba místních tras a cyklookruhů:**

- **CS Alžbětín - Železná Ruda - Špičák** (dle návrhu Regionální rozvojové strategie Železnorudsko)

- **Hamry cyklookruh**

- **Srní - Prášily - Nová Hůrka**

- **CT Kašperk - Kašperské Hory - Tužkov - Bohdašice - Nová Ves u Sušice**

- **SC Údolím Otavy**

- **CT s lanovkou mezi Čeňkovou Pilou a Srním přes Mechov**

- **CS Povydrím**

- **Zřizování půjčoven, úschoven a cykloservisů (Modrava aj.)**

- **Zřizování odpočinkových míst a zázemí cca po 10 km, vzhledem k horskému terénu (Kvilda aj.)**

- **Zajišťování převozu kol (bus, vlak) a navracení půjčených kol**

- **Zpracování studie rozvoje cyklotras a cyklostezek.**

5.1.4. Hipostezky (okruhy; dohoda s NPŠ, CHKOŠ)

Potřebné jsou hippologické trasy samostatně vedené, tj. segregované od pěších i cyklistických tras, vedoucích od lokalit jejich chovatelů. Vhodná je realizace systému hippologických tras, např. podle rozvojové strategie Farma Šumava (podporovaná občanským sdružením Farma Šumava 2001, jež sdružuje 30 šumavských a pošumavských farem) se navrhuje vyznačení některých tras. Nově je v září organizována přehlídka koní "Koně v bystrickém parku u Nýrska (představení přítomných koní a jezdců, představení kočárových spřežení, ukázka slalomu koní s jezdcem v sedle, ukázka tahu chladnokrevníků, western kowboy, rock).

Způsoby využívání koní:

- pobyty s výukou a vyjížděkami do okolí
- vyjížděky, např. začínající a končící na stejné farmě, nebo na pokračující po trase se zajištěnými službami
- půjčování koní (např. na 2 - 6 hodin)
- možnost využití vlastních, přivezených koní.

5.1.4.1. Návrhy tras

- **Kdyně - Prášily** (v přípravě, se 14 zastávkami)
- **Svatá Kateřina - Brčálník - Filipova Huť - Horská Kvilda - Zhůří - Kašperské Hory - Albrechtice** (alt. Divišov) a další části dle ochoty dalších farem spolupracovat na zajištění těchto tras
- **Olšovka - Březí** (modelová farma, motivovaná provozem podobných zařízení v Bavorsku) - **Kocourov - Horská Kvilda a zpět** (celkem 4 dny)
- **Olšovka (Březí) - Hnačov - Kašperské Hory - Horská Kvilda a zpět** (celkem 5 dnů)
- **Hamry - Brčálník - Skelné Hutě**
- **Hartmanice - Petrovice - Nýrsko - Prášily - Bavorsko**
- **Hojsova Stráž - Špičák - Železná Ruda - Prášily**
- **Kvilda - Filipova Huť - Modrava**
- **Rejštejn (z ATC Radešov, koně z Harmanic - 3km)**
- **hippotrasy z Jihočeského do Plzeňského kraje (vč. Českého lesa) a SRN**
- **jízdárny vč. ubytování.**

5.1.5. Vodní turistika

Vymezeno 49 km vodáckých tras:

- **Otava**, od soutoku Vydry a Křemelné u Čeňkovy Pily (Čeňkova Pila - Kamenný most WW IV, km 112,9 - 110,3, Kamenný most - Radešov WW III, km 110,3 - 106,6, Radešov - Sušice WW II, km 106,6 - 89,5)

- další toky: Křemelná, Vydra, Studená Vltava

V Sušici je půjčovna lodí Otava. Potřebné je stanovit ekologické limity pro vodácké využívání.

5.1.6. Nástupní a výchozí místa a odpočinková místa (TBO)

Zajištění výchozích parkovišť a nástupních prostor k turistickým cílům jsou jedním z nejvýznamnějších úkolů bezproblémového turismu a cestovního ruchu (vč. sociálního zařízení a řešení odpadů). Pro umožnění bezproblémové návštěvnosti turistických cílů je potřebné vybudování výchozích parkovišť s orientačními informacemi (pevné mapy, směrovky na okružní pěší trasy, turistické cíle či cyklostezky a cyklotrasy) a vybudování odpočívadel u motorových komunikací (příp. se sociálním zařízením). Zanedbaná je potřeba zajištění odpočívadel (příp. se sociálním zařízením). Současnou síť parkovišť nelze považovat za dostatečnou, neboť obvykle nejsou lokalizovaná s ohledem na síť turistických cest a neumožňují potřebné turistické okruhy. Tyto dopravní stavby, byť jsou určitým zásahem do krajiny, jsou zcela nezbytné, neboť tvoří přestupní místa k měkkým formám cestovního ruchu. Lokalizace parkovišť v blízkosti míst méně exponovaných a méně citlivých z hlediska ochrany přírody, doplněných o jiné atraktivity, např. návštěvnická centra, naučné stezky, značené pěší a cyklotrasy, příp. stravovací a ubytovací zařízení, může snížit tlak na nejcenější partie Šumavy. Vhodné je zajistit i kvalitní placené parkovací plochy s bezpečnostním systémem (kamery).

5.1.6.1. Návrhy

- Zřizování turistických bodů s obsluhou (TBO) v návaznosti na vybavení sídel, zastávky veřejné dopravy a parkoviště (např. mezi Práší a Srním).

- Zřizování odpočinkových míst s přístřešky cca po 5 km, tj. 1 - 2 chůze u turistických tras (např. dle studie Zážitkové trasy s prezentací procesů divočny - na OÚ Modrava).

5.1.6.2. Stávající parkoviště

- Antigl (naproti dvorci)
- Čachrov (poblíž tvrze)
- Čeňova Pila (menší plocha u průtažné silnice - nestačí)
- Gerlova Huť (u silnice)
- Hartmanice: u sjezdovky a náměstí
- Hojsova Stráž (větší parkoviště na okraji směrem ke sjezdovkám)
- Horská Kvilda
- Javorná

- Kašperské Hory (náměstí, u sjezdovky - nestačí)
- Kvilda (v centru a na okraji obce)
- Modrava (v centru obce - nestačí)
- Prášily (několik menších, poblíž chaty KČT)
- Rejštejn (v centru u silnice)
- Srní (v centru)
- Špičák (ve Špičáckém sedle velké parkoviště, u nádraží, pod lanovkou)
- Železná Ruda (na okraji při silnici a menší v centru - nákupního střediska)

5.1.6.3. Návrhy výchozích parkovišť a návazné návrhy

- Čachrov: výhledově nástupní
- Čeňkova Pila: nástupní (zejména pro vodáky u soutoku Vydry a Křemelné)
- Filipova Huť: vč. sociálního zařízení- WC, sprchy, šatny, úschovny
- Gerlova Huť: rozšíření vč. vybaveností
- Hamry
- Hartmanice
- Horská Kvilda
- Javorná: výchozí
- Kašperské Hory: záchytné (na rekultivované skládce), krytá parkovací stání
- Kvilda
- Modrava: záchytné (i autobusy, vč. sociálního zařízení - WC, sprchy, šatny, úschovny)
- Nová Hůrka
- Prášily: rekonstrukce stávajících na nástupní na Prášilské jezero a Poledník, potřeba doplnění dalších
- Srní: při silnici směr Mosau a Prášily, Mosau (pro pramen býv. Hauswaldské kaple)
- Svatá Kateřina
- Špičák: rekonstrukce kaskádovitého pod lanovkou na podlažní parking, zlepšit využití odstav. ploch u nádraží
- Železná Ruda: Alžbětín, u Belvederu, u Samot, u areálu u nádraží, výhledově kapacitní u zastávky Železná Ruda město ve vazbě na navrhovaný obchvat
- parkoviště u návštěvnických center
- vzhledem k horským polohám v hojně navštěvovaných místech zřizovat i krytá stání
- výchozí a nástupní místa je vhodné situovat k novým parkovištím

- *výchozí parkoviště zdarma, parkoviště v centrech obcí zpoplatnit*

- *parkoviště autobusů mimo centra, v centru lokality pouze příp. pro výstup a nástup (15 min. stání)*

- *v nejvíce navštěvovaných lokalitách zřizovat i podzemní, příp. patrová stání - městských aglomeracích a u lyžařských center.*

5.2. Zimní turistika

Šumava nabízí dobré lyžařské podmínky zejména pro běžecké lyžování. Vybudované lyžařské areály jsou na Špičáku a Churáňově.

5.2.1. Sjezdové lyžování (adrenalinový sjezdový areál, propojení s Bavorskem)

5.2.1.1. Současný stav

Sjezdové lyžování je rozšířeno na území MŠZ v mnoha lokalitách s různou úrovní služeb. Prakticky všechny současné lokality sjezdového lyžování však existují již několik desetiletí a v posledních letech nedošlo prakticky k žádnému územnímu rozvoji v této oblasti. Výjimku tvoří pouze malé vleky určené pro děti vznikající v místě stávajících lyžařských areálů. Naopak existují dokonce lokality, kde sjezdové tratě zanikly (Hojsova stráž „Stará můstecká“).

Současné lokality sjezdového lyžování včetně stálé dopravní techniky:

- Hojsova Stráž - Pod Stráží - vlek dl. 200M, Dlouhá louka vlek 400m, Zátíší – vlek 350m,

- Špičák - sportovní areál Špičák – 4-sedačková lanovka 1272m, vleky 630m a 410m, 5 sjezdových tratí všech stupňů obtížnosti,

2 vleky na cvičné louce 200 a 100m, 400 m
dlouhý snowpark pro milovníky snowboardingu a freerideového lyžování,

- Špičák – pod Sirotkem – vlek 160m, dětský svah,

- Špičák - Waisova louka – vlek 236m, dětský a začátečnický svah,

- Špičák – Godlhof – vlek 306m, svah nízké obtížnosti,

- Špičák – Pancíř - 1sedačková lanovka 1. úsek 1500m svah nízké obtížnosti,
2. úsek 1240m,

- Špičák – Alpalouka – vlek 900m, svah nízké obtížnosti,

- Špičák – Arnika – vlek 234m, svah nízké obtížnosti,

- Špičák – Slavoj – vlek 475m, svah nízké obtížnosti,

- Pancíř severní svah – vlek 720m, svah střední obtížnosti,

- Železná Ruda – Belveder – 3 vleky 420-530m, svahy střední obtížnosti,

- Železná Ruda – nad nádražím – vlek 620m, dětský vlek, svah nízké obtížnosti,

- Železná Ruda – Samoty – vleky 850m, dětský vlek, svahy nízké obtížnosti,

- Železná Ruda – Debrník – vlek 650m, svah nízké obtížnosti

- Čachrov - severní svah – vlek 300m, svah nízké obtížnosti,

- Javorná – ovčiny – vlek 250m, svah nízké obtížnosti,

- Javorná – Šimandlův dvůr – 2 vleky 400m, svahy nízké obtížnosti,

- Srní - uhotelu Vydra – vlek 500m, svah nízké obtížnosti,

- Prášily – vlek 220m

- Kašperské Hory – skiareál – vleky 540m, 350m a 150m, svahy nízké a střední obtížnosti,

- Modrava – severní svah – vlek 200m svah nízké obtížnosti,

- Modrava – jižní svah – vlek 250m svah střední obtížnosti,

- Kvilda – východní svah – 2 vleky 250m svah nízké obtížnosti,

V dosahu mikroregionu je lyžařský areál Churáňov-Zadov (3 vleky, 1 sedačková lanová dráha a tratě nízké a střední obtížnosti, vzdálenost cca 15 km od Kvildy a Horské Kvildy) a Nové Hutě cvičné louky - lehké tratě (5 vleků).

Alternativu a současně konkurenci sjezdového lyžování vytvářejí areály v Německu. Jedná se o:

- Velký Javor - Systém 9 sjezdovek všech stupňů náročnosti, kabinová lanovka, 2 kotvové vleky,

nově sedačková lanovka pro 6 osob a 500 m dlouhé koryto pro snowboard

- Silberberg - dvousedačková lanovka, menší vlek ve spodní části, 600 m dlouhá sáňkařská dráha

- Geißkopf (40km od Železná Rudy směr Deggendorf) - 8 sjezdovek, 2 km dlouhá sáňkařská dráha

- Hoher Bogen - 3 sjezdové tratě (modrá, červená, černá), celková délka 6 km, dvoumístná sedačková lanovka(1358 m), 2 teleskopické vleky. Vlek pro začátečníky. Sáňkařská dráha pro rodiče s malými dětmi. V létě bobová dráha 750 m a mnoho atrakcí pro rodiče s dětmi.

V nabídce současných areálů sjezdového lyžování nabízí nej kvalitnější služby ski areál Špičák , nabízí nejlepší možnosti lyžování na české straně Šumavy. Příležitost si dobře zalyžovat zde najdou všechny skupiny lyžařů od začátečníků přes rodiny s dětmi až po lyžařské experty. Špičák nabízí celkem pět sjezdovek a dvě cvičné louky v celkové délce 7,2 km. Převahu lyžařů zajišťuje jedna čtyřsedačková lanovka s nástupním kobercem od firmy Doppelmayr a 8 vleků s celkovou přepravní kapacitou 5.200 osob za hodinu. Technickým (umělým) sněhem jsou pokryty 5,0 km tj. 70% celkové plochy sjezdovek a cvičných svahů. Nadmořská výška 865-1202m.nm.

Nevýhodou areálu je jeho orientace jižním směrem, což omezuje délku lyžařské sezóny na počátku jara. Ideální není ani přístup do areálu - cca 250m do

kopce od nádraží a nejbližšího parkoviště, které je placené. Výhodou je možnost dopravy vlakem do blízkosti areálu.

Vybudováním lanové dráhy vznikly vhodné podmínky pro využití areálu i v letním období (horská kola, turistika, paragliding).

Areál má vlastní webové stránky a je prezentován na celostátním internetovém serveru Holidayinfo.cz. Doporučuje se ještě větší prezentace v ostatních médiích.

Nejlépe mediálně propagovaným areálem v MŠZ je středisko v Kašperských Horách. Lyžařský areál se nachází na jihovýchodním okraji města Kašperské Hory. Z centra města je vzdálen asi 0,5-1 km po místní komunikaci k areálu, kde je možné pohodlně zaparkovat. V areálu je nový 550 m dlouhý vlek a další dva menší vleky dlouhé 400 m a 300 m. Celková délka tratí je 1,5km. Převážná kapacita areálu je 2000 osob /hod. Sjezdovky jsou spíše méně obtížné a proto jsou velmi vhodné pro rodinné lyžování. Kvalitní sněhové podmínky jsou zajištěny moderním technickým zasněžováním. Areál také nabízí večerní lyžování. Je zde snowpark, snowtubing, ski servis, půjčovna vybavení, 2x občerstvení a hlavně neplacené parkoviště. Do areálu jezdí skibusy z Plzně, Klatov, Písku, Příbrami a Sušice. Přímě v areálu je přístup na 20 km běžeckých tratí, které se napojují na běžecké tratě v lyžařském areálu Zadov.

Areál má vlastní webové stránky a je prezentován na celostátním internetovém serveru Holidayinfo.cz.

Poměrně zajímavým lyžařským areálem by se mohlo stát propojení lyžařských tratí Belveder a Nad nádražím v Železně Rudě. Obě lokality již dnes mají jednotné jízdenky. Plánuje se zde provedení nové lanové dráhy od nádraží až na Belveder což umožní propojení obou lokalit. Celková délka tratí je 2,3km. Převážná kapacita areálu je dnes 3450 osob /hod.

Nedostatkem je malá kapacita parkovacích stání, která lze zvětšit provedením parkoviště pod Belvederem. V současné době se využívá placená plocha u nádraží Železná Ruda města s omezenou kapacitou a s uplatněním slevou při koupi jízdenky. Výhodou je cca 150m vzdálené nádraží.

Areál je prezentován na celostátním internetovém serveru Holidayinfo.cz.

V poslední době byly provedeny některé investice do rekonstrukce dopravních zařízení u sjezdových tratí a jejich zázemí. Největší rozvojová investice byla provedena ve ski areálu na Špičáku (investice 70mil Kč), kde byla postavena nová lanovka na místě dvojice vleků a současně provedeno zázemí se sociálním zařízením pro lyžaře.

Zmodernizován byl rovněž skiareál v Kašperských Horách (investice cca 20mil Kč) , kde byl postaven nový vlek, umělé zasněžování, občerstvení, půjčovna lyžařského vybavení, parkoviště bez poplatků.

5.2.1.2. Navrhovaný rozvoj sjezdového lyžování

Rozvoj lokalit sjezdového lyžování v mikroregionu byl v posledních letech utlumen postupně činností NP a CHKO Šumava, který postupně v oblasti Šumavy zavedl netransparentní, mnohonásobný systém ochrany přírody. (popsán v

kapitole Způsoby ochrany Šumavy). Rovněž v Územním plánu regionu Šumava se hovoří „výstavbu nových areálů pro sjezdové lyžování nepřipouštět“. Potřebné úpravy ke zlepšení podmínek pro rekreační sjezdové lyžování zajišťovat v souladu se zájmy ochrany přírody v Hojsově Stráži a Železné Rudě – Špičáku.

Předpokladem pro sjezdové lyžování jsou vhodné morfologické podmínky tedy velká členitost terénů, vhodná nadmořská výška a orientace ke světovým stranám. Obecně se dá říci, že vhodnější přírodní podmínky pro sjezdové lyžování panují na západní části mikroregionu, naopak směrem východním jsou vhodnější podmínky pro lyžování běžecké.

Na území mikroregionu se předpokládá s rozvojem sjezdového lyžování především v oblasti Železnorudska a částečně i v některých ostatních vybraných lokalitách.

Strategie rozvoje navrhuje modernizace a rozšíření současné nabídky sjezdových tratí, dopravních zařízení a komplexního zázemí za předpokladů:

- návaznost areálů na dopravní infrastrukturu tj. minimální vzdálenosti mezi dojezdem sjezdových tratí a parkovacími plochami pro návštěvníky,
- umělé zasněžování sjezdových tratí,
- vzájemné propojení a návaznost více sjezdových tratí a dopravních zařízení,
- širší škála obtížností sjezdových tratí
- alespoň částečná existence lanovek v celkové nabídce dopravních zařízení v lokalitě sjezdového lyžování
- minimální vzdálenost z místa ubytování ke sjezdovým tratím nebo ke stanovišti skibusu či skivlaku
- šíře sjezdových tratí alespoň 35m, při dojezdu alespoň 50m
- návaznost nástupních stanic vleků a lanovek na gastronomická zařízení
- orientace sjezdových tratí k více světovým stranám, optimálně na sever a nikdy ne přímo na jih
- parkovací plochy bez poplatku za parkování (případný poplatek lépe zahrnout do ceny jízdenky)
- propojení více lokalit společným skipasem (Bavorsko, Kramolín apod).

5.2.1.3. Rozvojové záměry

Aktuálně se předpokládá se výstavba nové kabinové lanové dráhy na místě stávající jednosedáčkové dráhy vedoucí ze Špičáku směrem na Pancíř a výstavba bobové dráhy. Současně bude provedena výstavba provozně technických objektů - zázemí pro provoz lanové a bobové dráhy a systém technického zasněžování souvisejících sjezdových tratí. Zastaralá jednosedáčková lanovka na Pancíř již neodpovídá soudobým potřebám na přepravu turistů zejména v zimním období. Modernizace lanovky předpokládá zvýšení kapacity 320 přepravených osob za hodinu na 2.500, respektive 1.500 osob na hodinu (mezistanice, respektive vrchol). Současně bude provedeno také prodloužení dráhy v obou směrech prvního stupně lanovky, aby se zamezilo nežádoucímu křížení pěších a motoristů

mezi spodní stanicí a parkovištěm a aby byla umožněna lepší návaznost na pěší i sjezdové trasy (horní stanice).

V obci Modrava se předpokládá modernizace stávajících sjezdových lokalit poblíž centra obce. Jedná se o prodloužení sjezdové tratě a vleku na severním svahu Modravské hory a vybudování adrenalinového areálu s napojením na parkoviště na jižním svahu v místě stávajícího vleku. Předpokládá se rovněž provedení moderních vleků v těchto místech a zázemí pro lyžaře.

V Kašperských Horách je možné rozšíření Současného velmi dobře fungující a výborně propagovaného lyžařského areálu na S svahu v jižní části města (bufet, půjčovny, obchod, zasněžování) o sjezdovku na západním svahu a o kapacitní parkoviště na místě bývalé skládky.

V Prášilech je stávající dětský vlek (220 m) a 1 nefunkční vlek. V územním plánu obce je již vymezena plocha na nový vlek dl. 500 m vč. zázemí. Budování zázemí pro sjezdové lyžování je v Prášilech limitováno jeho umístěním v NP. Sportovní funkce sídla by v zimním období měla být směřována převážně k běžeckému lyžování. Pro sjezdové lyžování poslouží relativně dobrá dostupnost kvalitních tratí na Železnorudsku.

V Kvildě je lokalita vhodná pro návrh nové tratě s vlekem či lanovkou na východním svahu vrchu Lapka. Současná koncepce rozvoje však s touto lokalitou počítá pro rozvoj areálu pro běžecké lyžování.

V dlouhodobém časovém horizontu je možné uvažovat se sjezdovými tratěmi na Nové Hůrce na severních svazích Hůreckého vrchu a Polomu.

Na Železnorudsku je díky vhodným přírodním podmínkám navrženo rozšíření stávajících sjezdových tratí do podoby komplexního zimního střediska zahrnujícího sídla Železná Ruda, Špičák a Hojsova Stráž. Jednotlivé sjezdové tratě a dopravní zařízení pro lyžaře na sebe budou logicky navazovat a budou umožňovat přemístění lyžaře mezi jednotlivými v současné době oddělenými lokalitami. Lyžaři se budou moci pohybovat mezi jednotlivými výchozími body buďto na lyžích nebo pomocí skivlaku, který zde postupně nahradí automobilovou dopravu. Výchozí body pro lyžaře budou vybaveny gastronomickými službami, sociálním zázemím a službami pro lyžaře (půjčovny, servis, obchod se sportovním zbožím). Oblast bude napojena na stávající lokality sjezdového lyžování v obci Špičák (ski areál Špičák, lanovka a sjezdovka Špičák - Hofmanky, vlek a sjezdovka na Pancíři, Alpalouka atd.), které se tak stávají její součástí. Nově jsou navrženy lokality Špičák -sever, Brčálník-srubby, Pancíř-západ, které dotvářejí celý okruh určený pro sjezdové lyžování. Dále se připojí lokality Hojsova stráž Tomášův dvůr odkud bude přístupná stávající lokalita U pivovaru napojená na Starou můsteckou a nové sjezdovky na Můstku. Součástí plánované oblasti budou i stávající a nově navržené parkovací plochy a infrastruktura a potřebné ubytovací zázemí. Z dopravního hlediska zde bude nejvíce využita existence železnice, která sehraje hlavní úlohu při transportu lyžařů napříč oblastí. Budou vytvořeny podmínky pro kvalitní přepravu lyžařů pomocí skivlaku předpokládající vytvoření nové železniční stanice, úpravy garfikonu a nasazení moderních vozidel.

Idea rozšíření oblasti pro sjezdové lyžování vznikla na základě zhodnocení současné nabídky sjezdového lyžování v této lyžařsky vyhlášené oblasti, která v současné době neposkytuje lyžařům služby odpovídající současným standardům. Jedná se zejména o sněhové podmínky, kapacitu sjezdovek a dopravní infrastrukturu, které neodpovídají současným požadavkům na sjezdové lyžování. V důsledku omezené nabídky lyžování, která se již několik desetiletí prakticky nezměnila, byl zaznamenán úbytek turistiky v zimních měsících v tomto regionu. Dílčí vylepšení v jednotlivých lokalitách (nová sedačková lanovka, umělé zasněžování) nemohou zásadně zlepšit současný stav. Ten je limitován šířkou sjezdovek neodpovídající současnému stylu lyžování (carving) omezující kapacitu sjezdových tratí a podstatně snižující jejich bezpečnost. Nevýhodou je rovněž i časté umístění tratí na slunečné straně (skiareál Špičák), které limituje dobu jejich využití (cca o 1/2 kratší než na nedalekém Velkém Javoru v SRN).

Návrh rozšíření lyžařské oblasti na Železnorudsku se počítá s návratem dřívější i nové klientely odjíždějící za sjezdovým lyžováním do jiných lokalit (Alpy, Velký Javor), kde jsou nabízeny služby odpovídající současnému sjezdovému lyžování.

Cílem realizace rozšíření sjezdových lokalit na Železnorudsku díky využití přírodního potencionálu vhodného pro sjezdové lyžování je zajistit této oblasti oblibu obdobně jako tomu je ve východní části mikroregionu předurčené naopak pro klasické (běžecké) lyžování.

Podoba rozšíření sjezdových lokalit na Železnorudsku je doložena v grafické příloze.

5.2.1.4. SKIARÉNA ŠPIČÁK-PANCÍŘ

Plánovaná oblast pro sjezdové lyžování s názvem Skiaréna Špičák - Pancíř vytváří ucelený okruh logicky navazujících sjezdovek a lanovek a jejich napojení na dopravní síť.

Oblast je napojena na stávající lokality sjezdového lyžování v obci Špičák (Ski areál Špičák, lanovka a sjezdovka Špičák -Hofmanky, vlek a sjezdovka na Pancíři, Alpalouka atd.), které se tak stávají její součástí. Nově jsou navrženy lokality Špičák-sever, Brčálník-sruby, Pancíř-západ, které dotvářejí celý okruh určený pro sjezdové lyžování. Součástí plánované oblasti jsou i stávající a nově navržené parkovací plochy a infrastruktura a potřebné ubytovací zázemí.

Idea větší oblasti pro lyžování vznikla na základě zhodnocení současné nabídky sjezdového lyžování v této lyžařsky vyhlášené oblasti, která v současné době neposkytuje lyžařům služby odpovídající současným standartům. Jedná se zejména o sněhové podmínky, kapacitu sjezdovek a dopravní infrastrukturu, které neodpovídají současným požadavkům na sjezdové lyžování.

V důsledku omezené nabídky lyžování, která se již několik desetiletí prakticky nezměnila, byl zaznamenán úbytek turistiky v zimních měsících v tomto regionu.

Dílčí vylepšení (nová sedačková lanovka, umělé zasněžování) nemohou zásadně zlepšit současný stav. Ten je limitován šířkou sjezdovek neodpovídající současnému stylu lyžování (carving) omezující kapacitu sjezdových tratí a

podstatně snižující jejich bezpečnost. Nevýhodou je rovněž i časté umístění tratí na slunečné straně (skiareál Špičák), které limituje dobu jejich využití (cca o 1/2 kratší než na nedalekém Javoru).

Návrh rozšíření lyžařské oblasti mezi Špičákem a Pancířem počítá s návratem dřívější i nové klientely odjíždějící za sjezdovým lyžováním do jiných lokalit (Alpy, Javor), kde jsou nabízeny služby odpovídající současnému sjezdovému lyžování.

Realizace Skiarény Špičák - Pancíř díky využití přírodního potencionálu vhodného pro sjezdové lyžování zajistí této oblasti oblibu obdobně jako tomu je v centrální části Šumavy předurčené naopak pro klasické (běžecké) lyžování.

Několik dalších lokalit (Belveder - 4 vleky, zasněžování, večerní lyžování, Samoty - lehčí tratě, 2 vleky)

5.2.2. Běžecké lyžování (rozšíření, napojení)

V současnosti je na Šumavě cca 340 km lyžařských běžeckých tras. Nutné je jejich nenarušování jiným provozem (min. od 15.12. do 31.3.). Na Šumavě se pořádá Šumavský skimaraton (v únoru, v r. 2006 XXI. ročník) na tzv. šumavské magistrále: Zadov - Zlatá Studna - Zhůří - Horská Kvilda pod Antyglem - Filipova Huť - Ptačí skála - Ptačí nádrž - kolem Černé hory (max. výška 1270 m) - pramen Vltavy - Kvilda - Jezerní slat' - Horská Kvilda - Zlatá Studna - Zadov (42 km, min. výška 1040 m, www.skisumava.cz).

Vhodné trasy:

- Gerlova Huť - Zadní Šmauzy- Tomadlův křížek - Prenet - Hofmanovy Louky - Gerlova Huť
- Železná Ruda - Gerlova Huť - Nová Hůrka - Zhůří - Starý Brunst
- Železná Ruda - Hůrka - Prášily - Vysoké Lávky - Prášily, alt. jez. Laka - Gsenget
- Pancíř - Můstek - Zelená Lhota
- Javorná - Šmauzy - Můstek - Suché Studánky - Javorná
- Modrava - Březník
- Modrava - Filipova Huť - Horská Kvilda - Zhůří - Zlatá Studna - Churáňov
- Modrava - pramen Vltavy - Kvilda
- Filipova Huť - Březník
- Srní - Prášily
- Prášily - Dolní Zelená Hora - Javoří Pila - Srní, alt. Antýgl, alt. Modrava
- Horská Kvilda - Čeňkova Pila
- Kvilda - Pláně - Churáňov
- Kvilda - Bučina - Knížecí Pláně (Borová Lada) - Polka (alt. Strážný)

Situace v obcích:

Čachrov: Javorná - návrh běžecké tratě - potřebná dohoda s lesníky

Hamry: návrh propojení do SRN přes Zadní Chalupy / Heimhof (povolení na přejezd rolby)

Kvilda: záměr zimní běžecký areál, výhledově závodní sportovní areál, běžecké tratě

Horská Kvilda: návrh středisko běžeckého lyžování

Kašperské Hory: návrh běžecké tratě k Červené

Modrava: běžecké tratě, návrh na středisko běžeckého lyžování v ÚPN SÚ Modrava 1997 v lokalitě Vchynice - Tetov

Prášíly: běžecké tratě

Srní: běžecké tratě

Železná Ruda: běžecké tratě

5.3. Další formy cestovního ruchu a volnočasových aktivit (vykrytí mimosezónního období)

5.3.1. Kulturní dědictví a přírodní bohatství wellness centra / vzdušné lázně (prevence a prožitok / rehabilitace)

Návrhy

- Vymezení celé škály přitažlivých turistických cílů Šumavy - dle Přílohy
 - č. VI - vrcholy a vyhlídky
 - č. VII - památné stromy
 - č. VIII - prameny a studánky
 - č. IX - poutní místa a sakrální památky
 - č. X - technické památky
- Čachrov: využití tvrže (věž, sklepy) - rekonstrukce např. galerie, park
- Čeňkova Pila: další využívání hist. elektrárny, ale i jejího okolí
- Hamry: obnova části křížové cesty, muzeum Královského hvozdu (Královácké rychty + hist. vývoj), vybudování pietního místa Kreuzwirken, obnova veřejného prostranství s historickou kašnou u kostela PMB, údržbu, renovaci fasády kostela PMB, osvětlení kostela PMB, Rychtářskou stezku – zpřístupnění, propojení jednotlivých zaniklých dvorců pěší stezkou
- Horská Kvilda: rozhledna na Antýglu
- Kašperské Hory: revitalizace MPZ, hrad Kašperk, muzeum
- Modrava: návštěvnické centrum (dřevařství)
- Srní: návštěvnické centrum + muzeum K. Klostermanna, muzeum šumavských řemesel
- Železná Ruda: muzeum sklářských hutí

5.3.2. Sportoviště

Annín: koupaliště

Běšiny: koupaliště

Čachrov: koupaliště Javorná

Hamry: minikopaná, volejbal, bazény u rekreačních zařízení, tenisové kurty

Hartmanice: koupaliště

Nýrsko: koupaliště

Soumarský most: přírodní koupaliště

Srní: koupaliště, hot. bazény

Sušice: koupaliště

Železná Ruda: bazény u hotelů

Návrhy

Čachrov: wellness centrum, ATC u Ostružné, konverze objektu býv. tvrze na vinárnu, penzion a muzeum, golfové hřiště, park

Hamry: wellnes objekt či sanatorium z objektu pohraniční stráže, sportoviště, přírodní obřadní síň u kapličky

Horská Kvilda: centrum běžeckého lyžování, krytá sport. hala (squash, ping-pong aj.), vzdělávací centrum, minigolf, víceúčelové hřiště, vyhlídka - rozhledna Antýgl (1252 m)

Kvilda: školící středisko (v OÚ se dokončuje), muzeum Kvildy a Bučiny, společ. sál, polyfunkční hřiště, hotel s restaurací a bazénem, krytý sportovně-relaxační areál (u sjezdovky - bruslení, bowling, squash, tenis, ubytování, stravování, bazén), zimní běžecký areál, výhledově závodní sport. areál (vč. zázemí pro sportovce, tribuny, garáže pro roľby), nástupiště turistických a lyžařských tras

Kašperské Hory: rozvoj sport. areálu jv. směrem, další víceúčelové hřiště, golf, koupaliště

Modrava: sportovně-relaxační centrum (bowling, squash, ping-pong, sauna, bazén, občerstvení) venkovní sportoviště – tenis, volejbal. Ve spolupráci s NP a CHKO Šumava vymezit bivačovací místa.

Prášíly: turistické tábořiště ?, sport. areál vč. zázemí - obslužného objektu, rehabilitační centrum, vodní plocha

Rejštejn: sportoviště u Losenického potoka, lyžařská sjezdovka z Hutské hory

Srní: víceúčelová nádrž (Vydra), sportovně-rekreační areál Mechov (kopaná, volejbal, házená), sportovně-rekreační hala, wellnes penziony, lesopark (10 - 15 ha, se zážitkovou stezkou)

Soukromé aktivity v Srní:

Hotely Šumava a Srní (majitel: Kooperativa): Wellness centrum (cca 7-8 mil. Kč), plánováno pro hotely a i pro veřejnost; kryté tenisové kurty (cca 5 mil.Kč); rekonstrukce školících místností (cca 3-5 mil.Kč). Akce mají podporu obce.

Víceúčelová hala (sportovně-rekreační – např. squash atd.) – chce vybudovat společnost Gastro Citadela (mají pozemek a penzion). Akce má podporu obce.

Železná Ruda: vymezení statutu klimatické lázně, dětské hřiště, golf Alžbětín, víceúčelová vodní nádrž, víceúčelová sportovní hala, bobová dráha, nové lyžař.

vleky (Arnica, Alpalouka) lyžař. areály Špičák a Pancíř - propojení. Potřebné je obnovení provozu bazénu v Bavorské Rudě, kam Plzeňský kraj poskytl podporu ve výši 50 000 Euro a dalších 10 000 Euro poskytlo město Železná Ruda pro švýcarskou firmu p. Toni Mehmanna, již k provozování poskytlo bazén i s pozemky k provozování za 1 Euro (který údajně má rozsáhlé podnikatelské záměry pro obě Rudy - hotel, golf, lázně s vlnobitím aj.).

5.3.3. Ekoturistika, agroturistika (ekofarmy a agrofarmy)

Ekoturistika je obvykle spojena s návštěvou atraktivních přírodních území. Nutným předpokladem je nabídka ekologických informací a průvodcovská služba (rangers). Venkovská turistika je v ekonomicky vyspělých zemích velmi populární, neboť umožňuje obnovovat ztracené vazby na přírodní prostředí a volnou krajinu. V Evropské unii dochází k jejímu trvalému růstu vzhledem k jejím ekonomickým a sociálním přínosům (je doplňkovým finančním zdrojem pro zemědělce a současně vytváří nové pracovní příležitosti). Tato příznivá forma není doposud potřebně podporována na území Šumavy, přestože právě rodinné ekologické farmy umožňují velice žádoucí údržbu krajiny a zachování trvalých travních ploch se vzácnými organismy vč. zachování krajinného rázu (krajinný ráz sed stává turistickou atrakcí). Předpokladem rozvoje této formy turismu je umožnění obnovy a rekonstrukce historických zemědělských usedlostí. Základní strategií je kvalitní přírodní prostředí, umožnění specifických, jedinečných zážitků, ekologická gastronomie, propojení na wellness pobyty (zdravotně rehabilitační, rekondiční a kondiční), využití lidové architektury, etnografie a řemeslných tradic. Základní typy jsou klasická venkovská turistika (pobyt s přenocováním - Bed and Brekfeast, vč. hippoturistiky, hippoterapie a cykloturistiky), gastronomický cestovní ruch, wellness pobyty v soukromých penzionech a sanatoriích, skandinávský typ (pronájem chalup a chat). Pro agroturistiku a venkovskou turistiku je příznačné, že průměrná délka pobytu účastníků na farmě je 5 - 7 dnů. Účastníky této formy turistiky tvoří ze třetiny cizinci, především Němci, Nizozemci a Poláci. Ekofarma statku města Kašperské Hory není určena pro turisty. Nově je v září organizována přehlídka koní "Koně v bystřickém parku u Nýrska (představení přítomných koní a jezdců, představení kočárových spřežení, ukázka slalomu koní s jezdcem v sedle, ukázka tahu chladnokrevníků, western kowboy, rock).

5.3.3.1. Návrhy

Venkovská turistika a agroturistika bude uskutečňována dle rozvojové studie Farma Šumava (podporované občanským sdružením Farma Šumava 2001, jež sdružuje 30 šumavských a pošumavských farem). Cílem je zpřístupnění zdejší horské krajiny prostřednictvím ekologických farem šetrně hospodařících a udržujících krajinu, pro všechny zájemce, respektující ochranu přírody. Do projektu bude postupně zapojeno 25 farem, hospodařících na cca 4500 ha. Farmy budou poskytovat ubytovací, stravovací a speciální služby pro turisty, vč. poskytování ekologických potravin. Jednotlivé farmy budou mít ještě doplňkovou výrobu (např. na zpracování dřeva, zpracování vlny aj.). Investiční náklady jsou odhadovány cca 15 mil. Kč na farmu. Cílem je vytvoření speciálních pobytových oddychových a

rekreačních programů, např. pro rodiny s dětmi, ozdravné programy, poznávací akce, výuka jízdy na koni, lukostřelba, golf, tenis, distanční závody, hubertovské jízdy, otevírání studánek, westernové soutěže aj. Pro modelové farmy je navržen standard ekologický, ekonomický i sociální vč. tříd ubytovacích zařízení. Ekofarmy jsou nezbytné pro extenzivní využívání trvalých travních ploch a udržování krajiny. Nutné je na budovat hippologické trasy se zajištěným zázemím a úvazišti na zastávkách.

Lokality

- Čachrov: chov česko-šumavských ovcí u Javorné (poslední chov tohoto plemene), chov koní a jízdárna u Jesení
- Hamry: ekofarmy
- Horská Kvilda: ekofarmy (chov náhorního skotu, ovce, koně)
- Kvilda: ekofarmy (skot, koně), agrofarma Hraběcí Huť (Bohemia Rustica - p. Příbyl), jízdárna vč. ubytování
- Kašperské Hory: výroba biomasy
- Modrava: ekofarmy Filipova Huť, Vchynice - Tetov
- Prášíly: agrofarma k začlenění do systému hippologických tras
- Srní: byly by vhodné ekofarmy, hippoturistika
- Železná Ruda: ekofarmy, biofarma (výuka westernové jízdy, výroba sýrů z koziho mléka, dle návrhu Regionální rozvojové strategie Železnorudska).

5.3.4. Společenské akce (kulturní, sportovní, vzdělávací, vědecké, kongresová turistika, prezentační atd.) – pořádání i hostění

5.3.5. Návštěvnická centra (oživení tradičních řemesel)

Turistická informační centra („i“)

Turistická informační centra by měla přednostně vznikat v místech soustředěného cestovního ruchu. Vzájemnou spoluprací případně specializovaných center je možno pozitivně podporovat rozvoj vhodných aktivit v jednotlivých formách klasické turistiky, cykloturistiky aj. aktivit. V oblasti kultury je možno nabízet např. tematické trasy po kulturně - historických památkách, místní slavnosti a folklórní události, významné kulturní akce apod. Informační centra, informační střediska a všechna zařízení CR by měla být postupně propojena počítačovou sítí, umožňující aktuální informace, umožňující rovnoměrnější rozložení návštěvnosti území. Nezbytná je i koordinace, rozšíření a úprava činnosti informačních center v pojetí klasických evropských informačních zařízení „i“ (vysoce funkční jsou v příhraničí SRN). Nutné jsou zde kvalitní informace o ubytování a dopravě, o turistických cílech, kulturních, sportovně-rekreačních a zábavních či stravovacích možnostech aj., k čemuž je potřebné propojení i stanic „i“. Nutná je i dostatečná zásoba volných i prodejních propagačních a turistických materiálů. Výhledově zřejmě bude vhodné koordinování a kooperace dílčí specializace info-center, např.

-
- na celistvou turistickou publikační činnost v zájmovém území,
 - na dopravu,
 - na ubytování a stravování,
 - na turistické služby (otevírací doby a vstupné v turistických cílech) apod.

Stávající informační střediska a lokality:

- Alžbětín u Železné Rudy: česko-německé infocentrum NP (hraniční nádraží)
- Čachrov: chybí, vydána publikace Čachrov a Čachrovsko
- Čeňkova Pila: expozice hydroenergetiky (ZČ. energetika)
- České Žleby: sezónně NP
- Hamry: (informační kamera Hamry, Ostrý)
- Bučina u Kvildy (NP) - samoobslužné
- Dobrá Voda u Hartmanic (obec, při muzeu)
- Horská Kvilda (NP + obec pronajato, kamera)
- Kvilda: informační středisko NP
- Kvilda: obecní informační středisko (muzeum, webové stránky)
- Kašperské Hory: informační středisko NP (náměstí)
- Kašperské Hory: městské kulturní a informační středisko (webové stránky, kamery náměstí, hrad)
- Modrava: obecní informační centrum (integrovaný objekt s OÚ, dle projektu Regionální rozvojové strategie Železnorudska, [www.SumavaNet - Modrava](http://www.SumavaNet-Modrava))
- Březník – informační středisko NP a CHKO + expozice Karla Klostermanna
- Prášily: obecní informační centrum (sezónní), www.prasily-sumava.cz)
- Prášily: informační středisko NP a CHKO
- Rokyta: informační centrum NP
- Sušice: městské informační středisko (náměstí)
- Železná Ruda: městské informační středisko (museum)
- Železná Ruda: informační středisko NP a CHKO
- Železná Ruda: Cestovní a informační kancelář Retour
- Železná Ruda: Šumavatour

Návrhy

- Čachrov (na OÚ), zřízení webových stránek (www.cachrov.cz - p.Kynčl)
- Hamry: zřízení informačního místa (obec + CHKO), informační tabule s mapou
- Kašperské Hory: interaktivní tabule
- Kvilda: interaktivní tabule (upravené běžecké trasy, vč. sponzorů)
- Nýrsko: ozvučená tabule pro Královský hvozď
- Filipova Huť – návštěvnické centrum NP Šumava, kongresový dům
- Prášily: elektronická informační tabule, kamerový systém, nové informační centrum
- Srní: nové inf. centrum + muzeum K. Klostermanna, muzeum šumavských řemesel
- propojení informačních středisek v oblasti Šumavy

Návštěvnická centra

Stávající

Venkovní geologická expozice hornin Šumavy na Rokytě u Srní

U informačního střediska NP Šumava je na Rokytě volně přístupná geologická expozice hlavních hornin Šumavy. U krátké venkovní stezky jsou vystaveny některé minerály, horniny metamorfované (jejichž je Šumava rájem) a horniny vyvřelé (žilné a hlubinné). V krytém pavilonku jsou následující témata expozice: Geologická minulost země, Horniny v proměnách, Stáří Šumavy, Geomorfologie Šumavy, Šumava a doba ledová, Horniny Šumavy, Minerály a horniny, Zlato na Šumavě, Zvětrávání hornin, Půdy Šumavy a Krajina a vegetace. V oblasti Šumavy a Českého lesa jsou zastoupeny nejstarší horniny Českého masivu, tzv. moldanubikum pravděpodobně prahorního stáří. Jedná se o silně přeměněné horniny, především ruly a svory s vložkami křemenců (regionální přeměna těchto hornin probíhala pravděpodobně ve starších prvohorách). Potřebné je k této expozici zpracovat vhodný "free prospekt" a expozici zatraktivnět.

Návrhy

- Železná Ruda - Debrník: vč. prohlídkové zahrady květeny Šumavy, příp. i zvířeny
 - Kašperské Hory: zaměřená na rýžování a těžbu zlata
 - Kvilda: zaměření na stará řemesla (řezbářství, hračky, malby na sklo)
 - Modrava / Filipova Huť: ve výstavbě (2006 - 07), specializace na dřevařství (interaktivní expozice o využívání dřeva člověkem, fyzikální vlastnosti dřeva, rezonanční smrky, rukodělná dílna s možností realizace vlastního výrobku, např. šindel, dřeváky aj.)
 - Prášíly: nové informační centrum
 - Srní (kovářství)
- U návštěvnických center je nutno vybudovat výchozí parkoviště.

5.4. Služby turismu a cestovního ruchu

5.4.1. Strážci / Rangers

Návrh:

Změnit statut strážců ("hlídačů") na statut spravujících terénních pracovníků a průvodců - rangers, což je obvyklé v zahraničních parcích světa (již pojem strážce vyvolává nepříznivé asociace vzhledem k předchozím "strážcům" státní hranice). Zajišťovat ekologickou turistiku, do jinak nepřístupných centrálních a citlivých území, jež by mohla být zpoplatnělá v návštěvnických střediscích, kde by však byly další expozice a programy. Z návštěvnických center by mohly být podnikány trasy do citlivých lokalit. Pro některé úseky a trasy by mohla být zajišťována přeprava do nástupišť terénními auty, ale i minibusy (wany) pro seniory a méně pohyblivé např. na Poledník, Březník aj., s uvedeným průvodcem. V některých lokalitách by mohla být možnost přespání (v horských objektech s min. vybavením - lesovny, Roklanská hájovna apod.). Roklanská hájovna se navrhuje zachovat a využít pro přírodní pobyt bez civilizačních vymožeností (umožňující reminiscence prožitků dle románu K. Klostermanna Ze světa lesních samot. Navrhuje se zpracování studie ekologické turistiky pro Šumavu - západ.

5.4.2. Venkovní informační systém

Současné využívání turistického subregionu Šumava - západ pro cestovní ruch dostatečně nezhodnocuje bohatý potenciál jak rozsáhlých přírodních hodnot, tak množství kulturně historických památek. Koncepční venkovní informační systém je základním prvkem infrastruktury cestovního ruchu a turismu. Tento systém by měl být zaměřen na zlepšené využití vysokého místního potenciálu, tedy k podpoře rozvoje turistiky a cestovního ruchu. Zatím je na Šumavě mnohde nedostatečný venkovní informační systém turistických cílů, zejména na Čachrovsku, v NP je použito několik systémů, realizovaných např. NP, KČT, Lesy ČR, obcemi a podnikatelskými subjekty. Významnou potřebou je koordinace budování a sjednocení venkovního informačního systému. Nezbytné je však také zlepšit vybavenost pro turismus a cestovní ruch (parkoviště, půjčovny kol, cykloservisy), ale i image lokalit cestovního ruchu vč. stavu krajinného prostředí. Strategické realizační kroky by měly zajišťovat „Detailní program pro nový cestovní ruch – Blueprint for New Tourism“ vyhlášený Světovou radou pro cestovní ruch – WTTC, kde jako nejefektivnější politická klíčová strategie je uvedena potřeba koordinace rozvoje infrastruktury (oproti krátkodobému a krátkozrakému protekcionismu a mikrointervencím).

Návrhy

Prvořadou nezbytností pohodového turismu a cestovního ruchu je jednotný venkovní informační systém turistických cílů.

Potřeba značení:

- turistické cíle – návěsti (poutače) a směrníky, informační panely (historie, obnova)
- turistická informační centra „i“ - značení
- výchozí parkoviště, odpočívadla a turistické přístřešky, pikniková místa a informační vybavenost (venkovní mapy, panoramatické rozhledové růžice na vyhlídkách, "free" prospekty)
- informační systémy cestovního ruchu v sídlech vč. orientačních plánů sídel, ozvučených informačních (interakčních) panelů aj.
- cyklistické stezky a trasy – značení
- pěší turistické trasy, lyžařské trasy, hippologické trasy, vodácké trasy – značení
- naučné stezky, tematické trasy
- silniční orientační značení
- informační tabule.

Prioritně je nezbytné zajistit:

- venkovní orientační systémy na přístupových komunikacích k vybraným cílům, nejprve k nadregionálně a regionálně významným turistickým cílům (poutače a směrovky) a následně pak i k dalším cílům
- výchozí a záchytná parkoviště s potřebnými informacemi s vazbou na turistické cíle (mapa, volně dostupné "free" letáčky o blízkých turistických cílech) příp. i přístřešek a sociální zařízení (WC)
- značené pěší okruhy (převážně na krátkodobé 2 - 4 hodinové výlety)

- odpočívadla, upravená výhledová místa příp. přístřešky na turistických, cyklistických či hippologických trasách
- naučné stezky a tématické trasy
- dostatečně kvalitní komunikace vč. doplnění „běžného“ silničního značení
- levnější „standardní“ hotely poblíž silnic I. a II. třídy a návazné služby (přícestní restaurace, zájezdní hostince, hostely, autokempy, turistické ubytovny).

Vybudování venkovního informačního systému příznivě ovlivní využití vysokého přírodního a kulturního potenciálu území pro rozvoj turismu a cestovního ruchu v subregionu Šumava

- západ, přičemž bude mít pozitivní přínosy:

- ekonomické – snížení nákladů na vybudování venkovního informačního systému jeho koordinací a sjednocením, přínosy z cestovního ruchu do území
- kulturní – zlepšení image subregionu i obcí
- sociální – spokojenost obyvatel obcí i návštěvníků
- ekologické – zvýšení pohodové úrovně životního prostředí.

Dosud vybrané turistické cíle Šumavy (CzechTourism a KÚ PK) pro značení na přístupových komunikacích I/22, I/27:

- Čeňkova Pila, techn. památka
- Kašperské Hory - MPZ a muzeum
- Srní, Vchynicko-Tetovský kanál

Návrh značení venkovního informačního systému, zejména turistických a kulturních cílů cestovního ruchu je uveden v Příloze č. XII.

Turistická informační centra „i“ - značení

Potřebná je i informace o jejich lokalizaci - šipky a vzdálenost, odpovídající pracovní doba – i víkendy, později dopoledne a déle odpoledne. Jejich značení je uvedeno v Příloze.

Výchozí parkoviště, přístřešky, odpočívadla a informační vybavenost (venkovní mapy, rozhledové růžice, "free" prospekty)

Pro silniční značení parkovišť se užívají informativní značky provozní uvedené v příloze.

Turistické venkovní (vývěsní) mapy

Na výchozích parkovištích a dalších východištích a důležitých křižovatkách. Vydává KČT v měřítku 1 : 35 000 (případně 1 : 50 000), které se laminují.

Rozhledové růžice

Potřebné vhodné umístění, úprava okolí vč. přístupu a nápadité provedení

"Free" prospekty

Potřebné vydání jednoduchých popisných letáků k jednotlivým turistickým cílům formátu A₄ jež jsou zdarma k dispozici v turistických informačních centrech, na odpočívadlech a u turistických cílů (nejlépe na recyklovaném papíře).

Informační systém cestovního ruchu v sídlech vč. orientačních plánů, ozvučených panelů aj.

Pro místní sídelní značení zájmových míst informačního systému je třeba sledovat:

orientační plán sídla, mapu okolí, centrum sídla, turistické informační centrum, turistické cíle, parkoviště, zejména výchozí k turistickým cílům a "P + R", hotel, motel, hostel, turistická ubytovna, motorest, restaurace, občerstvení, WC a sociální zařízení, ATC, tábořiště, přírodní koupaliště, krytý bazén, park, botanická zahrada, zoo, areál aktivního odpočinku, místo pro odpočinek, pikniková louka, hraniční přechod, banka, směnárna, obecní – městský úřad, policie, nemocnice, první pomoc, letiště, vlakové nádraží, autobusové nádraží, čerpací stanice pohonných hmot, motoservis, nákupní centrum, významné ulice.

Pro silniční značení cílů občanské vybavenosti se užívají informativní značky jiné, uvedené v příloze.

Značení tras

a) Cyklistické trasy a stezky

Silniční cyklistické trasy – dopravní cyklistické značení

Silniční značky pro cyklisty patří mezi dopravní příkazové a informativní směrové značky pro cyklisty. Místo a způsob osazení značek se proto musí řídit uvedenými předpisy i dalšími TP na ně navazujícími - jsou umísťovány před křižovatkami na sloupcích s ostatními dopravními značkami nebo na lampách a samostatných sloupcích.

Dopravní příkazové a informativní značky pro cyklisty jsou uvedeny v Příloze.

Terénní cyklotrasy a cyklostezky – cykloturistické značky

Jsou vedeny převážně po účelových komunikacích, zejména po polních a lesních cestách (především zpevněných), také v území národních parků a chráněných krajinných oblastí. Jejich realizace je uvedena v Příloze.

Na výchozích místech, např. u parkovišť, žel. nádraží aj. se dále umísťují:

- velké informační tabule a mapy
- orientační tabule a plány.

b) Pěší turistické trasy

Podmínky pro tuto klasickou pěší formu aktivní rekreace jsou na území turistického subregionu se středohorským charakterem velmi příznivé, zejména díky malé zalidněnosti území, morfologické a přírodní členitosti a rozmanitosti zahloubených říčních údolí, četnosti přírodních i kulturních atraktivit a početným a dobře značeným turistickým trasám. Tato forma aktivní rekreace je vyhledávána jak mladými lidmi, tak rodinami s dětmi i seniory. Pěší turistika je v území nejrozšířenější formou pohybu, zejména v údolích řek, lesních komplexech a vrcholových dominantách. Síť značených turistických cest vyjadřuje atraktivitu jednotlivých dílčích prostorů (nejhustší jsou v okolí středisek cestovního ruchu a rekreace), s výjimkou Šumavy, kde byly

zrušeny v době „železné opony“ a doposud nebyly obnoveny z obavy o narušení biotopů „Zelené střechy Evropy“. Mezinárodní turistická trasa prochází při západní hranici. Pro celé zájmové území jsou zpracovány aktuální turistické mapy.

Potřebné je revitalizovat - obnovit a upravit rozhledny vč. návazných turistických chat na hlavních značených turistických cestách, příp. i likvidované a další vybudovat. Turistické lokality je vhodné pro turisty zpřístupnit ekobusem (na bionaftu). Přeshraniční stezky je potřebné dále doplnit, potřebné je také doplnit ekologické turistické trasy.

c) Lyžařské trasy

Jsou značeny KČT stejnými pásovými i tvarovými značkami jako pěší trasy, avšak upozorňovací barva je oranžová (ne bílá). V delších úsecích společných s pěší trasou nejsou zvlášť vymezeny, avšak na směrovkách se umísťuje symbol lyžaře. Některé segregované úseky jsou označeny směrovkou s textem „Zimní lyžařská cesta“. V průběhu lyžařské trasy se umísťují výstražné tabulky, upozorňující na prudké zatáčky, spád trasy, možné překážky (např. trasy vleků) či jiná nebezpečí.

d) Jezdecké - hippologické trasy ve vazbě na hippocentra

Hippoturistika je novým trendem přírodní turistiky. Jedná se o vazbu jezdeckých areálů na potřebné hippologické stezky, příp. i přeshraniční např. přes „zelené přechody“. **Zásadně je neslučitelné spojit hippologickou trasu s pěším nebo cyklistickým provozem, neboť zde kopyty koní dochází k trvalému narušování povrchu pěších či cyklistických tras. Značení jezdeckých stezek po silniční komunikaci je uvedeno v příloze.**

e) Vodácké trasy

Zatím neznačeny.

f) Naučné stezky

Jsou značeny KČT, přičemž mají zvláštní tvarovou značku, jejíž základní plocha je provedena v upozorňovací barvě se zeleným příčným pruhem. Charakter naučných stezek jim dává zejména vybavení informačními panely.

g) Silniční dopravně orientační značení

Pro návštěvnost turistických cílů je nezbytné zajištění řádného silničního orientačního značení, které je však poměrně špatné zejména v oblasti Šumavy.

Silniční dopravně orientační značení je uvedeno v příloze.

5.4.3. Ubytování

Na území mikroregionu je poměrně velké množství podnikových rekreačních zařízení (nejvíce na Železnorudsku a na Kvildě) a chat (Špičák). Řada zařízení

podnikové rekreace, z nichž mnohá jsou dnes provozována na bázi volného cestovního ruchu, neodpovídá svým standardem a úrovní poskytovaných služeb dnešním nárokům (svým charakterem přísluší spíše do kategorie turistických ubytoven). Pokud mají tato zařízení ekonomicky "přežít" a uplatnit se na trhu, neobejdou se bez značných investic na rekonstrukce a modernizace.

Veřejná nabídka ubytování je převážně v penzionech a v soukromí. Nové hotely vznikly na Modravě a na Kvildě v Kašperských Horách a v Rejštejně. Na Železnorudsku a v Srní je několik hotelů ze socialistické éry, vyžadující investice m.j. do vnitřního vybavení, či do odstranění bariér. V posledních letech lze pozorovat změnu nabídky ubytování ve prospěch zvyšování kvality nabízených služeb. Vzniká rovněž standardní struktura nabídky ubytování, reprezentovaná penziony a ubytováním v soukromí, která splňuje nároky na levnější ubytování, avšak s požadovaným standardem vybavení.

Struktura jednotlivých typů ubytovacích zařízení reaguje na poptávku trhu v oblasti turistického ruchu. Je patrná krátkodobá vytíženost ubytovacích kapacit v sezónních měsících. V oblasti chybí hotelová kapacita nejvyšší úrovně, která by si však vyžádala odpovídající zázemí a služby. Předpokládá se její vybudování výhledově s golfovým areálem nebo rozšířením sjezdových tratí.

Většina ubytovacích zařízení splňuje podmínky pro celoroční provoz.

Při vytváření nové infrastruktury jednotlivých ubytovacích zařízení je třeba klást důraz na kvalitu a specializaci služeb, na trvalé zlepšování vzhledu daného sídla a celkovou kultivaci prostředí. Základ nové nabídky by měla tvořit zařízení kapacitně menší, celoročně využitelná, hmotou a měřítkem respektující charakter osídlení a jeho krajinný rámeček. Navrhovanou ubytovací infrastrukturu tvoří zařízení typu: hotel, ubytovací hostinec, penzion, ubytování v soukromí, rodinná farma.

Vyjímečně se na území NP a CHKO Šumava vyskytují autokempingy či autotábořiště (Železná Ruda, Antýgl, Radešov).

Seznam ubytovacích zařízení na území MŠZ je uveden v příloze.

Typy navrhovaných ubytovacích zařízení v území:

Euro-hotel

Hotel středního až vyššího standardu o kapacitě 60 lůžek, s možností využití konferenčních služeb, víceúčelovým stravovacím provozem, podílem na sportovně rekreačním areálu.

Zelený hotel

Zařízení o doporučené kapacitě cca 40 lůžek by se mělo stát součástí sítě šumavských hotelů, nabízejících služby především turistům, návštěvníkům národního parku a chráněné krajinné oblasti.

Ubytovací hostinec

Funkce ubytovacího hostince představuje vyšší typ zařízení, které vedle ubytovací funkce poskytuje také stravovací a pohostinské služby nejen pro vlastní hosty ale i pro širší okolí v cenově přijatelné úrovni. Navrhuje se o kapacitě cca 30 lůžek.

Penziony

V řešeném území je orientačně uvažováno se 6-7 novými penziony různé velikosti 12-30 lůžek a různého standardu, jejichž hlavní charakteristikou je ubytování se snídaní, někdy s polopenzí.

Rodinné farmy

Změna způsobu zemědělského hospodaření, restituce a privatizace povede dříve či později ke vzniku rodinných zemědělských podniků. Extenzivní hospodaření s případnou výrobou ekologických potravin se doporučuje kombinovat s agroturistikou (pobyt na selském dvoře, dovolená na statku). Součástí budoucích usedlostí bude tedy i omezená ubytovací kapacita pro rodinnou rekreaci.

Ubytování v soukromí

Samozřejmým a vítaným doplňkem nabídky ubytování je i ubytování v soukromí, jehož rozšíření přinese zejména výstavba nových rodinných domků. Z metodických důvodů nejsou zařízení s kapacitou do 12 lůžek označována jako penziony.

Antýgl: ATC

Srní: V hotelech je zajištěno cca 350 lůžek, hotely dosahují až 70 % obsazenosti za rok (díky komplexní nabídce služeb od restaurace, bazénu, fitnes, bowlingu až po půjčovnu lyží a kol). Další lůžka jsou zajišťována v penzionech a v soukromí (cca 850 lůžek), obsazenost cca 30 % (vlivem sezónnosti a nekompletní nabídky služeb). Antýgl: ATC

Srní: V hotelech je zajištěno cca 350 lůžek, hotely dosahují až 70 % obsazenosti za rok (díky komplexní nabídce služeb od restaurace, bazénu, fitnes, bowlingu až po půjčovnu lyží a kol). Další lůžka jsou zajišťována v penzionech a v soukromí (cca 850 lůžek), obsazenost cca 30 % (vlivem sezónnosti a nekompletní nabídky služeb).

5.4.3.1. Návrhy

Modrava: výstavba 3 penzionů, rekonstrukce chata Kapka, U pstruha, ubytování v soukromí v nových RD, limit 600 ubytovaných

Srní: modernizace ATC Antýgl (technické a hygienické vybavení, protipovodňová opatření, plocha pro přívěsy), návrh polyfunkční dvorec Pod Zelenou Horou (bydlení a služby), návrh lokality Dolní a Horní Hrádky.

Kromě zajištění ubytování jsou potřebné i půjčovny a úschovny kol a cykloservisy (např. na Modravě aj.).

- Projekt Farma Šumava (dle návrhu Farma Šumava): hlavním cílem je pomocí venkovských farem udržovat a zpřístupňovat krajinu Šumavy, využívat zdejší produkci biomasy pro výrobu produktů umožňujících cyklické hospodaření (v

souladu s Nařízením rady (ES) č. 1268/1999). Do projektu se navrhuje postupně zapojit cca 25 farem hospodařících na cca výměře cca 4500 ha. Farmy se budou věnovat:

- extenzivnímu / ekologickému zemědělství - pastevecký chov skotu, ovcí, koz, koní
- ubytovací, stravovací a speciální služby pro turisty
- drobná doplňková (řemeslná) výroba, zpracování vlastní produkce (výroba potravinářských specialit a eko-potravin
- šetrné zhodnocení biomasy - skladování v senících, kompostáž, jímání bioplynu pro vytápění

Ekofarmy je nutno budovat tak, aby počtu chovaných hospodářských zvířat odpovídala plocha, kterou využívají.

~ Agrofarma Železná Ruda (výroba sýrů z kozího mléka, výuka westernové jízdy, dle návrhu Regionální rozvojové strategie Železnorudska).

~ Agrofarma Hojsova Stráž (ubytování ve srubech s možností vlastního topení, omezený chov koní, koz a ovcí) Stravování

Prodej ekologických výrobků z farem, šumavských specialit s regionálními značkami - vejce, mléko, jogurty, sýry, pečivo i chleba, domácí zabijačka.

- Projekt Farma Šumava (dle návrhu Farma Šumava): hlavním cílem je pomocí venkovských farem udržovat a zpřístupňovat krajinu Šumavy, využívat zdejší produkci biomasy pro výrobu produktů umožňujících cyklické hospodaření (v souladu s Nařízením rady (ES) č. 1268/1999). Do projektu se navrhuje postupně zapojit cca 25 farem hospodařících na cca výměře cca 4500 ha. Farmy se budou věnovat:

- extenzivnímu / ekologickému zemědělství - pastevecký chov skotu, ovcí, koz, koní
- ubytovací, stravovací a speciální služby pro turisty
- drobná doplňková (řemeslná) výroba, zpracování vlastní produkce (výroba potravinářských specialit a eko-potravin
- šetrné zhodnocení biomasy - skladování v senících, kompostáž, jímání bioplynu pro vytápění

Ekofarmy je nutno budovat tak, aby počtu chovaných hospodářských zvířat odpovídala plocha, kterou využívají.

- Agrofarma Železná Ruda (výroba sýrů z kozího mléka, výuka westernové jízdy, dle návrhu Regionální rozvojové strategie Železnorudska).

5.4.4. Stravování

Na území mikroregionu je většina stravovacích zařízení vázána na ubytování (hotely penziony). Samostatné pohostinství je realizováno uvnitř center osídlení formou restaurací méně pak formou jídelen a rychlého občerstvení.

Lze konstatovat dostatečné množství stravovacích kapacit vyšší cenové kategorie na úkor cenově dostupných jídelen pro širokou veřejnost. Naopak je třeba minimalizovat prodej levného stánkového občerstvení na celém území Mikroregionu ŠZ.

Je nutno vytvářet nová kvalitní rychlá stravovací zařízení (typu obou zařízení na Horské Kvildě), které je vhodné budovat u nástupních míst do přírody a lyžařských areálů. U všech typů stravovacích zařízení je nedostatek vnitřních koutků a venkovních dětských hřišť. Doporučuje se rozšířit škálu gastronomických služeb o ekologickou produkci Ekofarem, prodej ekologických výrobků z farem, šumavských specialit s regionálními značkami - vejce, mléko, jogurty, sýry, pečivo i chleba, domácí zabijačka.

Rozdílná je kvalita nabízených služeb v oblasti pohostinství. Narhuje se vytvořit jednoduchý systém testování kvality gastronomických zařízení Restaurace či jídelny s vynikající nabídkou služeb a vyhlášenou kuchyní ohodnotit označením kvality např. "Značka kvality - Toto stravovací zařízení doporučuje Mikroregion Šumava západ".

Seznam stravovacích zařízení na území MŠZ je uveden v příloze.

6. Komunikace, prezentace, propagace

Oblast „Komunikace, prezentace, propagace“ je jednou z prioritních oblastí této rozvojové strategie ve smyslu nabídky a efektivního využití existujících a potenciálních možností mikroregionu především prostřednictvím jednotného řízení a spolupráce s přeshraničními partnery s cílem zúročení této snahy v podobě ekonomického růstu a návazně stabilizace venkovských oblastí vždy s důrazem na udržitelnost rozvoje a ochranu životního prostředí.

Důležitými rozvojovými směry v oblasti „Komunikace, prezentace, propagace“ jsou pro MŠZ především komunikační a informační technologie (mobilní síť, vysokorychlostní internet), destinační management (jednotné řízení a tvorba strategie propagace, jednotný informační, propagační a rezervační systém MŠZ, tj. webová prezentace, propagační materiály, nabídkový katalog), systém informovanosti o NPŠ a průvodcovská činnost.

6.1. Komunikační a informační technologie

Mezi nejdůležitější komunikační a informační nástroje člověka v současnosti, jak ve městě, tak na venkově, patří pevný telefon, mobil a internet, jejichž dostupnost by měla být v dnešní době samozřejmostí i na nejdálejších místech. Aktuální

situace na území MŠZ, ale rovněž i v Plzeňském kraji a celém regionu NUTS II Jihozápad je poněkud odlišná.

6.1. Popis výchozí situace

Telekomunikační infrastruktura prošla v minulých letech prudkým rozvojem a přes negativní vliv monopolu v oblasti poskytování telekomunikačních služeb je stávající vybavenost na srovnatelné úrovni v rámci Evropy. Liberalizace telekomunikací umožňuje nové využití současných i budovaných sítí. Byla rozšířena a zkvalitněna veřejná pevná telefonní síť, další sítě budují mobilní operátoři. Prudce se rozvíjí mobilní telekomunikace⁷.

Pokrytí signálem mobilních operátorů je důležité především pro zvýšení pocitu bezpečí při návštěvě odlehlých částí krajiny MŠZ a dále pro akce záchranářů, ochránců přírody a při ochraně státní hranice.

Z výsledků výběrového šetření k této problematice v rámci Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013 je zřejmé, že v roce 2003 patřily oba kraje regionu NUTS II Jihozápad ve vybavenosti domácností osobním počítačem i připojením na internet k podprůměrným (viz tabulka č. 33 v příloze). Během roku, tj. do roku 2004, došlo v Jihočeském kraji k podstatnému zlepšení v obou ukazatelích. Plzeňský kraj však zůstal pod průměrem ČR.

Stále nedostatečné je využití moderních informačních a komunikačních technologií v regionu. Pouze v 17 % ubytovacích zařízení na území NUTS II Jihozápad lze platit platební kartou (viz. kapitola 4.4.2. Občanská vybavenost), jen cca 16 % ubytovacích zařízení disponuje veřejným přístupem k internetu.

Ucelený informační systém včetně rezervačních a objednávkových služeb na úrovni regionu NUTS II Jihozápad či nižší dosud neexistuje.

Při zohlednění aktuálních vývojových trendů - světový růst obratu elektronického obchodování - lze přitom předpokládat, že právě informační a komunikační technologie budou do budoucna jedním z hlavních komunikačních a distribučních kanálů např. v odvětví cestovního ruchu.

Převážná většina subjektů v oblasti ubytování a v oblasti rekreace, kultury a sportu hodnotí zavedení elektronického obchodování za přínosné z důvodu snížení nákladů a získání nových zákazníků. Podpora rozšířeného využívání těchto technologií je tak jednou z priorit, na které by měla být soustředěna pozornost.

Na území MŠZ kvalita života obyvatel úzce souvisí s dostupností informací a služeb a s dostatkem pracovních příležitostí.

⁷ Zdroj: Regionální operační program NUTS II Jihozápad na období 2007 - 2013

Dostupnost regionu a center je zásadním faktorem ovlivňujícím konkurenceschopnost a přitažlivost regionu pro investice.

Zhoršenou dostupností pracovní síly, služeb, materiálových vstupů, ale především informačních a komunikačních technologií, a to včetně dostupnosti přeshraniční je na regionální a místní úrovni negativně ovlivňován zejména rozvoj malého a středního podnikání.

V minulém období vzrostlo tempo využívání informačních a komunikačních technologií ve vnitřní organizaci státních institucí a podniků. Rovněž vzrostly nároky kladené na znalosti a organizaci práce, ve vztazích mezi podnikateli, obchodními partnery, občany a státními orgány.

Informatizace a internetizace bude podporována v rámci všech prioritních os ROP NUTS II Jihozápad v letech 2007 – 2013 s důrazem na:

- dopravní obslužnost a tvorbu integrovaných dopravních systémů,
- zvýšení dostupnosti sociálních služeb a zdravotnické péče,
- rozvoj produktů a služeb cestovního ruchu.

6.1.1. SWOT analýza současné situace

Silné stránky	Slabé stránky
§ Výhodná geografická poloha pro rozvoj přeshraniční spolupráce	§ Rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel
§ Aktivní sdružení MŠZ	§ Nízká účast na celoživotním vzdělávání
§ Možnost využívání specifických podpůrných programů pro příhraniční a hospodářsky slabé regiony	§ Špatné postavení regionu v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje; nedostatečná míra spolupráce veřejných výzkumných kapacit a podnikatelské sféry
§ Dopravní napojení na základní komunikační a rozvojové osy	§ Malá vybavenost domácností osobním počítačem s přístupem na internet
	§ Obecně problematický veřejný přístup k internetu v obcích a zařízeních cestovního ruchu
	§ Signál mobilních operátorů je v některých oblastech nedostatečný. Při státní hranici dochází k nechtěnému napojování na mobilní operátory SRN.

Příležitosti	Ohrožení
§ Rozvoj telekomunikační infrastruktury a služeb § Rozšíření a zkvalitnění veřejné pevné mobilní sítě a sítě mobilních operátorů § Vyšší využívání informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu § Zavedení uceleného informačního systému včetně rezervačních a objednávkových služeb § Rozšíření elektronického obchodování § Rozvoj přeshraniční spolupráce § Možnosti využití podpory v rámci regionální politiky § Možnosti využití prostředků z fondů EU	§ Omezená konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu § Omezené finanční zdroje obcí § Nedostatečná vůle a schopnost k celoživotnímu vzdělávání, jak obyvatel, tak podnikatelů § Pokračování trendu vytlidňování obcí § Stagnace či trend stárnutí obyvatelstva

6.1.2.Strategický návrh cílového stavu

Hlavním cílem, který se prolíná celou strategií je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

V rámci MŠZ je vzhledem k rozsáhlým venkovským oblastem zlepšení přístupu k internetu nezbytné pro zvýšení kvality života jeho obyvatel a zamezení vysídlování venkova. Rovněž tak pro rozvoj cestovního ruchu je plošný internet do budoucna nezbytností.

Šíření a využívání moderních komunikačních a informačních technologií je významným rozvojovým faktorem území. Podpora využívání internetu podnikateli, na školách, na úřadech, v knihovnách a na dalších místech veřejnosti přístupných může výrazně ovlivnit ekonomiku, obyvatele a kvalitu jejich života i společnost jako celek.

Podstatné je řešení rozšíření a zkvalitnění komunikačních a informačních technologií ve spolupráci s přeshraničními partnery a s využitím jejich zkušeností a doporučení.

6.1.3.Taktický postup k dosažení cílového stavu

Podpora zavedení a využívání internetu zejména na venkově, ale i ve městech:

- a) pro vzdělávání, zvyšování kulturní úrovně obyvatel a rozvoj komunikace (mládeže),
- b) pro skupiny obyvatel se zvláštními potřebami (handicapovaní, senioři atd.),
- c) pro turisty,
- d) pro podnikání a investice.

V rozvoji využívání informačních technologií je zásadní potřeba zvýšení rychlosti a bezpečnosti přenosu dat ve venkovských oblastech. Netýká se to pouze nezbytného připojení úřadů na internet a rozvoje on-line dostupných veřejných

služeb. Dostupnost internetu může přispět také ke zvýšení konkurenceschopnosti privátního sektoru či ke zkvalitňování lidských zdrojů.

S rozvojem služeb v oblasti kultury a cestovního ruchu je nutné podporovat vyšší využívání informačních technologií, které dostatečně interaktivním způsobem umožní využívat nabídku cestovního ruchu a kultury a přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu.

6.1.4. Výběr konkrétních projektů k realizaci

- *Zavedení vysokorychlostního internetu*
- *Rozšíření a zkvalitnění veřejné pevné mobilní sítě a sítě mobilních operátorů, rozvoj telekomunikační infrastruktury a služeb*
- *Zpřístupnění internetu veřejnosti (interaktivní)*

Zpřístupnění internetu skupinám obyvatel, podnikatelům i turistům, zejména ve venkovských oblastech, např. na obecním úřadě či v knihovně (vhodné nabídnout alespoň 30 minut zdarma pro místní obyvatele, pro ostatní uživatele možno za symbolickou cenu apod.).

- *Rozvoj poradenských, vzdělávacích a informačních služeb*

Podpora rozvoje informatizace a informační společnosti mimo jiné i poskytováním výše zmíněných služeb pro obyvatele, podnikatele i turisty v oblasti užití a využití komunikačních a informačních technologií.

- *Podpora využívání moderních komunikačních a informačních technologií v malých a středních podnicích (MSP)*

Podpora zjednodušeného přístupu MSP k síti internet (integrovaná spojení, přístup k internetu v podnikatelských centrech, společné pořizování a využívání prvků komunikačního propojení ad.).

6.2. Webová prezentace mikroregionu (sjednocení, zkvalitnění, rozšíření)

MŠZ má své webové stránky – je však nutno prezentovat všechny obce jednotně. Nezbytný je aktivní odkaz na všechny členské obce MŠZ na webových stránkách MŠZ.

V každé obci by měl být k dispozici veřejný internet, dostupný nejen obyvatelům, ale i turistům.

6.3. Vysokorychlostní internet (zavedení)

Z hlediska zatraktivnění oblasti a zvýšení informační dostupnosti o poskytovaných službách, přírodních pozoruhodnostech, kulturních a historických pamětihodnostech je nezbytné do celé oblasti zavést možnost připojení k vysokorychlostnímu internetu.

Pro optimalizaci návrhu připojení je nutno vést jednání s poskytovateli jak pevného připojení (pomocí optických kabelů) tak i připojení přes mobilní síť.

6.4. Jednotný informační, rezervační a propagační systém mikroregionu

Ve většině obcí fungují informační střediska – je třeba sjednotit propagaci a prezentaci.

Aktivity směřující k naplnění cílů rozvoje cestovního ruchu musí být pestré a různorodé: systém přeshraničních tras, nabídky vyžití, lyžařské permanentky, rekonstrukce památek a jejich využití v CR, integrace tradičních a uměleckých řemesel do nabídky a programů pro návštěvníky, oživení starých receptů a využívání místních (zemědělských) produktů v gastronomii, vytvoření informačního a navigačního systému pro návštěvníky, realizace jednotného **rezervačního** systému (databáze ubytovacích kapacit), vydávání vícejazyčného časopisu, publikací a prospektů pro návštěvníky, usměrňování návštěvnosti pomocí cílených atraktivních nabídek.

Samostatná prezentace na veletrzích (kde, co prezentovat, jaké akce se pokusit získat, na co se zaměřit – místně i tematicky..).

6.4.1. Značení turistických a kulturních cílů cestovního ruchu

Dle vyhl. č. 30/2001 Sb. se pro značení turistických cílů užívají informativní směrové značky:

IS 23 – Kulturní nebo turistický cíl – návěst. Značka informuje o významném kulturním nebo turistickém cíli nebo oblasti. Na značce lze užít vhodný symbol nebo siluetu konkrétního cíle (grafickou část značky posuzuje MK ČR)

IS 24a – Kulturní nebo turistický cíl – směrová tabule. Značky informují o směru a případně i vzdálenosti k vyznačenému turistickému, kulturnímu nebo komunálnímu cíli. Značky mohou být doplněny vhodným symbolem.

IS 24b - Kulturní nebo turistický cíl – směrová tabule

IS 24c – Komunální cíl

Grafické symboly - piktogramy (ke směrovým značkám IS 24 a a IS 24 b), stanovené ústředním pracovištěm Národního památkového ústavu:

zámek, hrad, zřícenina, tvrz, klášter, kostel, kaple, židovská památka (nespecifikována, např. synagoga, židovský hřbitov), městská památková rezervace, městská památková zóna, vesnická památková rezervace,

vesnická památková zóna, archeologická lokalita, technická památka (použitý symbol továrna či most), vojenská památka, lázně, zoo, přírodní, krajinářská zajímavost (památka), areál aktivního odpočinku, muzeum, skanzen, památka moderní architektury, rozhledna, jeskyně, významné místo, památka UNESCO

nespecifikované cíle, krajinná památková zóna, památka lidové architektury.

Turistická informační centra („i“)

K venkovnímu značení informačních center je jako základní značka používána u pozemních komunikací „informační značka jiná“: IJ 5 – Informace.

Výchozí parkoviště, přístřešky, odpočívadla a informační vybavenost (venkovní mapy, rozhledové růžice, free prospekty)

Pro silniční značení parkovišť se užívají následující informativní značky provozní:

IP 11a – Parkoviště, IP 11b – Parkoviště (kolmé nebo šikmé stání), IP 11c – Parkoviště (podélné stání), IP 11d – Parkoviště (stání na chodníku kolmé nebo šikmé), IP 11e – Parkoviště (stání na chodníku podélné), IP 11f – Parkoviště (částečné stání na chodníku kolmé nebo šikmé), IP 11g – Parkoviště (částečné stání na chodníku podélné), IP 12 – Vyhrazené parkoviště, IP 13a – Kryté parkoviště, IP 13b – Parkoviště s parkovacím kotoučem. IP 13c – Parkoviště s parkovacím automatem, IP 13d – Parkoviště P + R.

Turistické venkovní (vývěsní) mapy

Na výchozích parkovištích a dalších východištích a důležitých křižovatkách. Vydává KČT v měřítku 1 : 35 000 (případně 1 : 50 000), které se laminují. Běžným nedostatkem je nevhodné umístění (např. nedá se bezpečně před nimi stát s kolem při jejich prohlížení).

Informační systém cestovního ruchu v sídlech vč. orientačních plánů, ozvučených panelů aj.

Pro místní sídelní značení zájmových míst informačního systému je třeba sledovat:

orientační plán sídla, mapu okolí, centrum sídla, turistické informační centrum, turistické cíle, parkoviště, zejména výchozí k turistickým cílům a P + R, hotel, motel, hostel, turistická ubytovna, motorest, restaurace, občerstvení, WC a sociální zařízení, ATC, tábořiště, přírodní koupaliště, krytý bazén, park, botanická zahrada, zoo, areál aktivního odpočinku, místo pro odpočinek, pikniková louka, hraniční přechod, banka, směnárna, obec – městský úřad, policie, nemocnice, první pomoc, letiště, vlakové nádraží, autobusové nádraží, čerpací stanice pohonných hmot, motoservis, nákupní centrum, významné ulice.

Pro silniční značení cílů občanské vybavenosti se užívají informativní značky jiné:

IJ 1 – Policie, IJ 2 – Nemocnice, IJ 3 – První pomoc, IJ 4a – Zastávka, IJ 4b – Zastávka, IJ 4c – Zastávka autobusu, IJ 4d – Zastávka tramvaje, IJ 4e – Zastávka trolejbusu, IJ 5 – Informace, IJ 6 – Telefon, IJ 7 – Čerpací stanice, IJ 8 – Opravna, IJ 9 – Stanice technické kontroly, IJ 10 – Hotel nebo motel, IL 11a – Restaurace, IJ 11b – Občerstvení, IJ 12 – WC, IJ 13 – Místo pro odpočinek, IJ 14a – Tábořiště pro stany, IJ 14b – Tábořiště pro obytné přívěsy, IJ 14c – Tábořiště pro stany a obytné přívěsy, IJ 15 – Dopravní vysílání.

6.4.2. Cyklistické stezky a trasy – značení

a) Silniční cyklistické trasy – dopravní cyklistické značení

Silniční orientační značení je legislativně vázáno na zákon č. 361/2000 Sb. O provozu na pozemních komunikacích a změnách některých zákonů, ve znění zák. č. 60/01 Sb., 478/01 Sb., 62/02 Sb., 311/02 Sb., 320/02 Sb., 53/04 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky MDS ČR č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava řízení provozu na PK, ve znění vyhl. č. 153/2003 Sb., 176/04 Sb. a ČSN 01 8020 - Dopravní značky na pozemních komunikacích TP 65 - Zásady pro dopravní značení na pozemních komunikacích.

Silniční značky pro cyklisty patří mezi dopravní příkazové a informativní směrové značky pro cyklisty. Místo a způsob osazení značek se proto musí řídit uvedenými předpisy i dalšími TP na ně navazujícími - jsou umísťovány před křižovatkami na sloupcích s ostatními dopravními značkami nebo na lampách a samostatných sloupcích.

Dopravní příkazové značky (pro cyklisty)

C 8a - Stezka pro cyklisty: Značka přikazuje cyklistům užít v daném směru takto označeného pruhu nebo stezky. Tohoto pruhu nebo stezky smí užít i osoba vedoucí kolo. Jiným účastníkům provozu na pozemních komunikacích, než pro které je tento pruh nebo stezka určena, je jejich užívání zakázáno. Pruh nebo cyklostezku pro cyklisty lze v jejím průběhu rovněž vyznačit barevně odlišeným povrchem nebo odlišným provedením povrchu.

C 8b - Konec stezky pro cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 8a.

C 9a - Stezka pro chodce a cyklisty: Značka přikazuje chodcům a cyklistům užít v daném směru takto označeného pruhu nebo stezky. Chodci a cyklisté se nesmějí navzájem ohrozit. Chodci a cyklisté smějí sousedního pruhu užít jen při obcházení nebo objíždění překážky. Značka ukončuje platnost značek C 7a, C 8a a C 10a.

C 9b - Konec stezky pro chodce a cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 9a.

C 10a - Stezka pro chodce a cyklisty: Značka přikazuje chodcům a cyklistům užít v daném směru takto vyznačeného samostatného pruhu nebo stezky a označuje jejich situování. Jiným účastníkům provozu na pozemních komunikacích, než pro které je tento pruh nebo stezka určena, je jejich užívání zakázáno. Značka ukončuje platnost značek C 7a, C 8a a C 9a.

C 10b - Konec stezky pro chodce a cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 10a.

C 14a – Jiný příkaz: Značka ukládá jiný příkaz než ten, který je možno uložit jinou značkou. Příkaz je vyjádřen nápisem na značce, např. Cyklisto sesedni z kola.

C 14b – Konec jiného příkazu: Značka ukončuje platnost značky C 14 a.

Vodorovnými značkami mohou být vymezeny pruhy pro cyklisty na silnici či chodníku vč. piktogramů či nápisů na vozovce či chodníku a přejezd pro cyklisty.

Dopravní informativní značky pro cyklisty

IS 19a – Směrová tabule pro cyklisty (s jedním cílem, se šipkou v přímém směru)

IS 19b - Směrová tabule pro cyklisty (se dvěma cíli, se šipkou v přímém směru)

IS 19c – Směrová tabule pro cyklisty (s jedním cílem, se šipkou v odbočovacím směru)

IS 19d - Směrová tabule pro cyklisty (se dvěma cíli, se šipkou v odbočovacím směru)

IS 20 – Návěst před křižovatkou pro cyklisty (s vyznačením odboček pro cyklisty)

IS 21a – Směrová tabule pro cyklisty (průběžná, bez označení odbočení)

IS 21b – Směrová tabule pro cyklisty (s vyznačením odbočení vlevo)

IS 21c – Směrová tabule pro cyklisty (s vyznačením odbočení vpravo)

Úprava značení silničních cyklistických tras je odvozena z ČSN 01 8020. Na tabule se používá žlutý podklad, kde je umístěn černý piktogram kola, číslo cyklotrasy, černá šipka v příslušném směru, alternativně s 1 - 2 cíli, příp. s udáním vzdálenosti. U směrových tabulí je obrysový rozměr 200 x 700 mm, u směrových tabulek je obrysový rozměr 200 x 300 mm. Směrová tabulka pro cyklisty - upřesňuje nebo potvrzuje vedení CT, může být umístěna i za křižovatkou a v případě nutnosti i v křižovatce. Na některých křižovatkách, nebo orientačně složitých úsecích se používá tzv. návěst před křižovatkou pro cyklisty, kde je vyznačeno schéma křižovatky v daném místě a další průběh cyklotras nebo jiných navazujících cyklocest, resp. směr tras (dle skutečné situace) a cíl tras. Rozměr je volen s ohledem na potřebný text a situaci. Na hlavních východištích a křižovatkách cyklotras se umísťují směrové tabule, kde jsou navíc uvedeny i údaje o názvech a kilometrových vzdálenostech dalších cílů na trase.

b) Terénní cyklotrasy a cyklostezky – cykloturistické značky

Jsou vedeny převážně po účelových komunikacích, zejména po polních a lesních cestách (především zpevněných), také v území národních parků a chráněných krajinných oblastí. Zde se používá cykloturistických směrůvek, obdobných jako u značených pěších tras, kde v záhlaví je uvedeno: Cyklotrasa KČT č.xxx na tabulce se žlutým podkladem a dále o pásové cyklistické značky, kde okrajové (upozorňovací) pásy jsou ve žluté barvě, avšak většího rozměru 140 x 140 mm. Měly by být prováděny v souladu s ČSN 01 8025 a dle Pravidel značení turistických tras Rady značení KČT.

- Cykloturistická směřovka - obsahuje 1 - 2 cíle, barevné označení trasy (v hrotu směřovky), evidenční číslo směřovky, rok výroby a název cyklotrasy (resp. cyklotrasa KČT). Je analogická známé turistické směřovce, má žlutou podkladovou barvu a dvojnásobně velká písmena.

- Pásová cykloznačka - přímá nebo šipka, je modifikací známé turistické značky, o velikosti 14 x 14 cm, kde krajní pruhy jsou žluté a prostřední pruh červený, modrý, zelený nebo bílý, dle významu a barvy cyklotrasy. Pásy jsou široké 40 mm s mezerou 10 mm. Při odbočení či změně směru cykloturistické trasy je nutno střední pás cykloznačky v žádaném směru rozšířit do šipky obdobně jako u pěšího značení.

6.4.3. Lyžařské trasy

Jsou značeny KČT stejnými pásovými i tvarovými značkami jako pěší trasy, avšak upozorňovací barva je oranžová (ne bílá). V delších úsecích společných s pěší trasou nejsou zvlášť vymezeny, avšak na směřovkách se umísťuje symbol lyžaře. Některé segregované úseky jsou označeny směřovkou s textem „Zimní lyžařská cesta“. V průběhu lyžařské trasy se umísťují výstražné tabulky, upozorňující na prudké zatáčky, spád trasy, možné překážky (např. trasy vleků) či jiná nebezpečí.

6.4.4. Jezdecké - hipologické trasy ve vazbě na hippocentra

Pokud je jezdecká stezka vedena po silniční komunikaci, použijí se následující dopravní příkazové značky:

C 11a - Stezka pro jezdce na zvířeti: Značka přikazuje jezdcům na zvířeti užít v daném směru takto vyznačeného samostatného pruhu nebo stezky. Tohoto pruhu nebo stezky smí užít i osoba vedoucí takové zvíře.

C 11b - Konec stezky pro jezdce na zvířeti: Značka ukončuje platnost značky C 11a.

V ostatních případech není zatím vytvořena usance na značení tras, používá se např. podkova pro označení trasy.

6.4.5. Silniční dopravně orientační značení

Pro návštěvnost turistických cílů je nezbytné zajištění řádného silničního orientačního značení, které je však poměrně špatné zejména v oblasti Šumavy.

Silniční orientační značení je legislativně vázáno vyhláškou MDS ČR, kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava řízení provozu na PK, ve znění vyhl.č. 153/2003 Sb., 176/04 Sb.

Příkazové značky

C 7a - Stezka pro chodce: Značka přikazuje chodcům užít v daném směru takto označeného pruhu nebo stezky. Značka ukončuje platnost značek C 8a, C 9a a C 10 a.

C 7a – Konec stezky pro chodce: Značka ukončuje platnost značky C 7a.

C 8a - Stezka pro cyklisty: Značka přikazuje cyklistům užít v daném směru takto označeného pruhu nebo stezky. Tohoto pruhu nebo stezky smí užít i osoba vedoucí kolo. Jiným účastníkům provozu na pozemních komunikacích, než pro které je tento pruh nebo stezka určena, je jejich užívání zakázáno. Pruh nebo cyklostezku pro cyklisty lze v jejím průběhu rovněž vyznačit barevně odlišným povrchem nebo odlišným provedením povrchu.

C 8b - Konec stezky pro cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 8a.

C 9a - Stezka pro chodce a cyklisty: Značka přikazuje chodcům a cyklistům užít v daném směru takto označeného pruhu nebo stezky. Chodci a cyklisté se nesmějí navzájem ohrozit. Chodci a cyklisté smějí sousedního pruhu užít jen při obcházení nebo objíždění překážky. Značka ukončuje platnost značek C 7a, C 8a a C 10a.

C 9b - Konec stezky pro chodce a cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 9a.

C 10a - Stezka pro chodce a cyklisty: Značka přikazuje chodcům a cyklistům užít v daném směru takto vyznačeného samostatného pruhu nebo stezky a označuje jejich situování. Jiným účastníkům provozu na pozemních komunikacích, než pro které je tento pruh nebo stezka určena, je jejich užívání zakázáno. Značka ukončuje platnost značek C 7a, C 8a a C 9a.

C 10b - Konec stezky pro chodce a cyklisty: Značka ukončuje platnost značky C 10a.

C 11a - Stezka pro jezdce na zvířeti: Značka přikazuje jezdcům na zvířeti užít v daném směru takto vyznačeného samostatného pruhu nebo stezky. Tohoto pruhu nebo stezky smí užít i osoba vedoucí takové zvíře.

C 11b - Konec stezky pro jezdce na zvířeti: Značka ukončuje platnost značky C 11a.

C 14a – Jiný příkaz: Značka ukládá jiný příkaz než ten, který je možno uložit jinou značkou. Příkaz je vyjádřen nápisem na značce, např. Cyklisto sesedni z kola.

C 14b – Konec jiného příkazu: Značka ukončuje platnost značky C 14 a.

Informativní značky provozní

IP 3 - Podchod nebo nadchod

IP 6 - Přejezd pro chodce: Značka označuje přechod pro chodce vyznačený značkou V 7 zejména tam, kde by jej řidič jinak neočekával, např. mimo křižovatku.

IP 7 - Přejezd pro cyklisty: Značka označuje přejezd pro cyklisty vyznačený značkou V 8 zejména tam, kde by jej řidič jinak neočekával, např. mimo křižovatku.

IP 11a – Parkoviště

IP 11b – Parkoviště (kolmé nebo šikmé stání)

IP 11c – Parkoviště (podélné stání)

IP 11d – Parkoviště (stání na chodníku kolmé nebo šikmé)

IP 11e – Parkoviště (stání na chodníku podélné)

IP 11f – Parkoviště (částečné stání na chodníku kolmé nebo šikmé)

IP 11g – Parkoviště (částečné stání na chodníku podélné)

IP 12 – Vyhrazené parkoviště

IP 13a – Kryté parkoviště

IP 13b – Parkoviště s parkovacím kotoučem

IP 13c – Parkoviště s parkovacím automatem

IP 13d – Parkoviště P + R

IP 27a – Pěší zóna

IP 27b – Konec pěší zóny

Informativní značky směrové

IS 3a – Směrová tabule (s jedním cílem), IS 3b – Směrová tabule se dvěma cíli, IS 3c – Směrová tabule (s jedním cílem), IS 3d – Směrová tabule (se dvěma cíli), IS 4a – Směrová tabule (s jedním místním cílem), IS 4b – Směrová tabule se dvěma místními cíli, IS 4c – Směrová tabule (s jedním místním cílem), IS 4d – Směrová tabule (se dvěma místními cíli), IS 12a – Obec, IS 12b – Konec obce, IS 13 – Blízká návěst

IS 23 – Kulturní nebo turistický cíl – návěst. Značka informuje o významném kulturním nebo turistickém cíli nebo oblasti. Na značce lze užít vhodný symbol nebo siluetu konkrétního cíle.

IS 24a – Kulturní nebo turistický cíl – směrová tabule. Značky informují o směru a případně i vzdálenosti k vyznačenému turistickému, kulturnímu nebo komunálnímu cíli. Značky mohou být doplněny vhodným symbolem.

IS 24b - Kulturní nebo turistický cíl – směrová tabule

IS 24c – Komunální cíl

Informativní značky pro cyklisty

IS 19a – Směrová tabule pro cyklisty (s jedním cílem), IS 19b - Směrová tabule pro cyklisty (se dvěma cíli), IS 19c – Směrová tabule pro cyklisty (s jedním cílem), IS 19d - Směrová tabule pro cyklisty (se dvěma cíli), IS 20 – Návěst před křižovatkou pro cyklisty, IS 21a – Směrová tabule pro cyklisty, IS 21b – Směrová tabule pro cyklisty,

IS 21c – Směrová tabule pro cyklisty

Informativní značky jiné

IJ 1 – Policie, IJ 2 – Nemocnice, IJ 3 – První pomoc, IJ 4a – Zastávka, IJ 4b – Zastávka, IJ 4c – Zastávka autobusu,

IJ 5 – Informace, IJ 6 – Telefon, IJ 7 – Čerpací stanice, IJ 8 – Opravna, IJ 9 – Stanice technické kontroly, IJ 10 – Hotel nebo motel, IL 11a – Restaurace, IJ 11b – Občerstvení, IJ 12 - WC, IJ 13 – Místo pro odpočinek, IJ 14a – Tábořiště pro stany, IJ 14b - Tábořiště pro obytné přívěsy, IJ 14c - Tábořiště pro stany a obytné přívěsy, IJ 15 – Dopravní vysílání.

6.5. Systém informovanosti o NPŠ (podstata, význam), průvodcovská činnost

Dobrá korektní informovanost jak aktuálních, tak potenciálních turistů, návštěvníků i trvalých obyvatel je základní prostředkem bezproblémové existence uživatelů zdejší cenné krajiny i jejich přírodních zdrojů, ale i trvale udržitelného vývoje NP i CHKO Šumava.

Návrh několikastupňové informovanosti

- Základní úplné a korektní informace Správa NP a její "územní" pracoviště
- Doplnující místní informace obce v NP, CHKO a okolí
- Vytvoření návštěvnických center (Visitors centrum) s expozicemi vnitřními i vnějšími (prohlídková zahrada šumavské květeny, ukázky typické šumavské

zvířeny), s mediální projekcí s kompletní regionální dokumentací (literatura, mapy, obrazová dokumentace) a rangers (např. Železná Ruda - Debrník aj.)

- Vytvoření statutu běžně světově známých "rangers" (spravujících průvodců, ne strážců , resp. "hlídačů")
- Doplnění stávajících muzeí (Kašperské Hory, Sušice, Železná Ruda) o nové expozice a lokality (např. Modrava, Kvilda, Prášily, Srní aj.)
- Informační centra s pracovníkem a videoinformacemi otevřené nejen v pracovní době, ale zejména o víkendech
- Doplnění informačních bodů s mapou či ozvučeným panelem
- Doplnění odpočívadel mapou a informační tabulí
- Zajištění multifunkční telekomunikační sítě Železnorudska (optická síť s využitím současné metalické sítě, jež umožní kvalitní přenosy hlasové služby, dat, kabelové televize, dle Regionální rozvojové strategie Železnorudska)
- Propojení informačních systémů informačních středisek Šumavy a zajištění zaměření sledování informací jednotlivých "i", např. na dopravu, počasí, atraktivitu neživé přírody, živé přírody, technické památky, kulturně a architektonické památky, ubytování, stravování apod.
- Zajištění informačního kamerového systému obcí
- Rozšíření kamerových informací v televizní Panoramě
- Zajištění jednoduchého, volně dostupného informačního materiálu k jednotlivým turistickým cílům, dále koordinovaných map a propagačních publikací
- Zajištění koncepčního venkovního informačního systému turistických cílů - viz Příloha č. XI.

6.6. Mapy a jiné propagační materiály

V rámci MŠZ bude vytvořena jednotná prezentační a propagační strategie a mediální politika. Vytvořen jednotný vizuální vzhled nejen propagačních materiálů, ale i cedulí, informačních míst atd.; dostatečné množství, spektrum a formy propagačních materiálů za MŠZ jako celek; ucelená a kategorizovaná nabídka volnočasových aktivit a místních atraktivit jak v tiskové, tak v internetové podobě (interaktivní). Důležité zapojení místních podnikatelské sféry.

6.7. Nabídkový katalog

Nutno vytipovat cílové skupiny a vhodné produkty pro tyto cílové skupiny.

7. Lidský potenciál

Nejdůležitějším prvkem rozvoje jakékoliv komunity jsou přirozeně lidé, občané a obyvatelé dané územní části. Potřeby obyvatel regionu jakékoliv velikosti jsou zřetelně vymezeny a rozděleny na základní, které jsou pro fungování lidské komunity nezbytné a doplňkové, které navyšují standard a jsou motivačním prvkem nejen ke stabilizaci osídlení v zájmu ekonomického a sociálního rozvoje daného regionu. Jedním z nejdůležitějších prvků pro udržení normálního vývoje v regionu je zaměstnanost, z doplňkových ale důležitých aktivit lze vyčlenit aktivity v rámci socio-kulturního rozvoje. Na stejné úrovni se nacházejí možnosti kvalifikačního a vzdělanostního rozvoje, zlepšování a optimalizace dopravní infrastruktura a na ni navázané dopravní obslužnosti a zkvalitňování sociální a zdravotní péče.

7.1. Aktivní politika zaměstnanosti

7.1.1. Popis výchozí situace

Nejdůležitějším prvkem rozvoje jakékoliv komunity jsou přirozeně lidé, občané a obyvatelé dané územní části. Do Mikroregionu Šumava – Západ patří 10 obcí, jejichž struktura co do počtu obyvatel je velice rozdílná. Jde o obce s několika desítkami obyvatel a na druhé straně jsou obce, které mají s přidruženými částmi více než 1500 obyvatel.

Tento faktor má zcela zásadní vliv na životní podmínky v obcích s dopadem na možnosti a příležitosti obyvatel. Zvláště pokud jde o malou obec, která je navíc stranou od přirozených center mikroregionu. Jedním z hlavních problémů je problém nezaměstnanosti, ta se zvláště nepříznivě vyvíjí v některých částech mikroregionu. Statistická data týkající se nezaměstnanosti v obcích mikroregionu jsou uvedena v Tab. č. 1.

Tabulka č. 1

Počty nezaměstnaných a míra nezaměstnanosti v MŠZ

Obce MŠZ	červenec 06		Míra nezaměstnanosti v %		
	Počet nezam.	Počet EAO	červenec 2006	červenec 2005	červenec 2004
Čachrov	26	237	11,0	10,1	11,0
Hamry	10	67	14,9	14,9	11,9
Kašperské Hory	75	824	9,1	10,4	10,8
Modrava	1	27	3,7	7,6	7,4
Rejštejn	14	115	12,2	11,3	13,9
Srní	15	195	7,7	4,1	5,1
Horská Kvilda	3	20	15,0	15,0	5,0

Počty nezaměstnaných a míra nezaměstnanosti v MŠZ

Obce MŠZ	červenec 06		Míra nezaměstnanosti v %		
	Počet nezam.	Počet EAO	červenec 2006	červenec 2005	červenec 2004
Kvilda	1	100	1,0	6,0	5,0
Prášily	8	69	11,6	10,1	7,2
Železná Ruda	53	1161	4,6	5,3	4,3
Celkem	206	2815			
Průměrná míra nezaměstnanosti za MŠZ k 7. měsíci daného roku v %			9,1	9,5	8,2
Okres Klatovy v %	7,3	míra nezaměstnanosti v okrese			
Česká republika v %	7,8	míra nezaměstnanosti v ČR			

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Poznámka: EAO – ekonomicky aktivní obyvatel

Z tabulky je zřejmé, že ačkoliv okres Klatovy vykazuje k červenci 2006 nepatrně nižší míru nezaměstnanosti oproti průměru ČR, jiná situace je v obcích a celém mikroregionu. Zde je vykazována míra nezaměstnanosti téměř o 2 procentní body vyšší, než v okrese, přičemž tříletý trend se pohybuje stále okolo 9 %. Větší rozdíly jsou vidět u jednotlivých obcí, kde je možné vysledovat kladné i záporné krátkodobé trendy. Nárůst míry nezaměstnanosti v tříletém období je zřejmý v obci Hamry, Srní, Prášily a Horská Kvilda. Stagnace míry nezaměstnanosti se jeví u obcí Čachrov a Rejštejn. Pokles míry nezaměstnanosti vykazuje obec Kašperské Hory, Železná Ruda, Modrava a extrémní pokles je zaznamenán v obci Kvilda.

Na míru nezaměstnanosti má kromě jiných faktorů rovněž vliv velikosti obce s příznivějšími podmínkami pro vznik firem a živností, dále charakter obce jako např. sportovně-turistického centra s vysokou návštěvností (Kvilda). Stagnace nebo nárůst míry nezaměstnanosti postihuje menší a nejmenší obce, zvláště nepříznivě položené geograficky, bez význačných turistických lákadel a se sníženou dopravní dostupností zvláště v zimním období.

7.1.2. SWOT analýza současné situace

Silné stránky	Slabé stránky
§ Kvalita životního prostředí § Atraktivní krajinný ráz § Kulturně-historické památky § Výhodná geografická poloha pro rozvoj přeshraniční spolupráce § Existence a lokalizace chráněných území § Absence velkých zdrojů průmyslového znečištění § Dostatek volných ploch pro rozvoj sídel	§ Nedostatek pracovních příležitostí § Úpadek zemědělského hospodaření § Vysoký podíl malých a venkovských obcí § Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu § Stagnace počtu obyvatel a stárnutí populace § Nedostatečná dopravní obslužnost § Obtížná dostupnost specializované lékařské péče § Slabá úroveň obchodu a služeb § Nevýhodné teritoriální rozložení obcí v mikroregionu

Příležitosti	Ohrožení
§ Rozvoj cestovního ruchu a rozvoj agroturistiky § Zkvalitnění dopravního napojení i na okolní regiony § Výstavba ubytovacích kapacit § Budování infrastruktury pro cestovní ruch § Rozvoj přeshraniční spolupráce § Racionální využití nepoužívaných průmyslových a zemědělských areálů § Možnosti využití podpory v rámci regionální politiky § Možnosti využití prostředků z fondů EU	§ Omezené finanční zdroje obcí § Zhoršení dopravní obslužnosti – rušení spojů § Omezování a rušení kapacit ve školství (zvláště základní a mateřské školy) § Pokračování trendu vylidňování obcí § Stagnace či trend stárnutí obyvatelstva

7.1.3. Strategický návrh cílového stavu

Nezaměstnanost v Mikroregionu Šumava – Západ je v dlouhodobém měřítku vyšší než v České republice a vyšší než v okrese Klatovy. Vzhledem k velikosti obcí a poměru ekonomicky aktivních občanů k celkovému počtu obyvatel je každý nárůst míry nezaměstnanosti v této lokalitě citelný. Platí zde totéž, co v celé České republice. Mezi nejproblematictější skupiny obyvatel z hlediska pracovního uplatnění patří absolventi škol, osoby se změněnou pracovní schopností, lidé po 50. roce věku a rovněž ženy, zvláště ty, které pečují o předškolní děti.

Při hledání pomoci v oblasti pracovního uplatnění pro tyto kategorie občanů může pomoci v omezeném rozsahu rovněž příslušná obec. Jde o nastartování nebo zintenzivnění spolupráce obcí, místních podnikatelů a živnostníků a místně příslušných úřadů práce. Obce by měly ve spolupráci s úřady práce informovat místní podnikatelské subjekty o možnostech využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Úřady práce praktikují státní program aktivní politiky zaměstnanosti a vynakládají značné prostředky na programy různé šíře a zaměření. Jde o periodicky vyhlašované pořádání nejrozličnějších vzdělávacích akcí, rekvalifikačních kurzů, stáží atd.

Úspěchem při dosažení cílového stavu v oblasti zaměstnanosti v mikroregionu by bylo snížení míry nezaměstnanosti alespoň na úroveň okresu Klatovy, ideálně pod úroveň míry nezaměstnanosti v České republice. Vzhledem k výše uvedeným podmínkám jde o cíl obtížný a jeho splnění mohou obce ovlivnit pouze omezeně.

7.1.4. Taktický postup k dosažení cílového stavu – konkrétní aktivity obcí

Konkrétní aktivity obcí v této oblasti lze shrnout do aktivit dílčích:

- § Zahájit, příp. zintenzivnit spolupráci obcí s úřady práce, podnikateli a živnostníky při informování o aktuální situaci a potřebách na místním trhu práce
- § Informovat podnikatele, živnostníky a veřejnost obecně o možnostech využití nástrojů státní politiky zaměstnanosti ze strany obcí a úřadů práce
- § Předkládat úřadu práce iniciativní návrhy na rekvalifikační kurzy a vzdělávací akce na základě aktuálních informací přímo z obce
- § Aktivně využívat institutu veřejně prospěšných prací v rámci obce
- § Instalovat v objektu obce veřejně přístupný internet jako významný informační zdroj pro vyhledávání pracovního uplatnění na internetových pracovních portálech

7.1.5. Krátkodobé projekty

Krátkodobé projekty lze koncipovat na základě konkrétních aktivit uvedených v čl. 7.1.4., a to operativně podle situace v každé obci mikroregionu. Konkrétní projekt vždy vychází z momentální potřeby a řeší dílčí problém, jako je např. potřeba zajištění veřejných prací v obci ve spolupráci s úřadem práce (registrovaní „obecní“ nezaměstnaní), případně soudem (odsouzení k výkonu veřejné práce) atd.

7.1.6. Dlouhodobé projekty

Mezi dlouhodobé projekty s prokazatelným přínosem v oblasti zaměstnanosti lze zahrnout zavedení a provozování „veřejného“ internetového připojení (v objektu místního úřadu, knihovně atd.), zajištění průběžného školení uživatelů zaměřeného na práci s internetem v oblasti serverů poskytujících pracovní nabídky atd.

7.1.7. Financování aktivit

Hlavní tíží nákladů na rekvalifikaci nese stát v rámci státní politiky zaměstnanosti, a to prostřednictvím úřadů práce, které vyhláší rekvalifikační a školicí programy. Příkladem může být program CESTA, předkládaný Úřadem práce Plzeň – jih jako program regionálního charakteru na podporu zaměstnanosti osob starších 50 let apod. Náklady na ostatní aktivity nejsou finančně nákladné, vč. zavedení a provozování internetového připojení. Ve srovnání s možnými i skutečnými přínosy pro obce a jejich obyvatele se jeví tyto náklady jako dobře a účelně vynaložené.

7.2. Socio-kulturní rozvoj

Společenské, spolkové a kulturní aktivity přispívají zásadně k vytváření pozitivního vztahu obyvatel ke své obci i regionu. Obecně se jeví výrazná absence těchto vazeb, proto je třeba věnovat tomuto směru mimořádnou pozornost. Aktivity spolkového života vždy byly nezbytným doplňkem aktivit veřejné správy a podnikatelského sektoru. Jejich role je neocenitelná zejména v oblasti sociální, kulturní, sportovní, ochrany životního prostředí apod.

7.2.1. Popis výchozí situace

Každý region má svá specifika vycházející z kulturní, sociální a ekonomické minulosti, která jsou výrazně modifikována geografickou polohou na území republiky. Přesto lze konstatovat, že oblast společenských, spolkových a kulturních aktivit vždy závisela na konkrétní aktivitě konkrétních lidí, kteří byli ochotni a schopni věnovat těmto aktivitám svůj čas a často i prostředky. Minulý režim tvrdě dohlížel na aktivity občanů a povoloval „neškodné“ aktivity většinou pod hlavičkou organizací, které měl pod dohledem. Z minula proto přežily aktivity organizací bývalé Národní fronty (zahrádkáři, hasiči, chovatelé a pěstitelé atd.). Tato tradice v dnešních nových podmínkách pokračuje a vznikají nové aktivity, např. různá občanská sdružení (životní prostředí, spotřebitelé, pacienti a mnoho dalších).

Z dílčích analýz jednotlivých obcí Mikroregionu Šumava – Západ vyplývá, že občanské, spolkové a kulturní aktivity jsou na úrovni, která odpovídá velikosti obce (tj. malé nebo žádné), přičemž přežívá model, kdy aktivitu vyvíjí pouze jeden subjekt (hasiči, myslivci atd.). Je zřejmé, že na rozvoj, stagnaci či úpadek občanských aktivit působí více faktorů, které lze nazvat celospolečenskými.

Je to především faktor ekonomický, který dnes nelze obejít při pořádání jakékoliv akce, dále z oblasti společenského vývoje lze konstatovat příklon k individualizaci, tj. nezájem o věci veřejné, které „přebíjí“ Bohatá nabídka „televizní kultury“ do značné míry potlačuje zájem lidí se setkávat bavit na základě společných zájmů. A potenciál stávajících a nově vzniklých občanských skupin, spolků nebo organizací není stále ještě získán ke spolupráci v oblastech, které samospráva nedokáže dostatečně účinně řešit. Jedná se hlavně o spolupráci v péči o aktivity pro volný čas dětí a mládeže, v prevenci vzniku sociálně patologických jevů nebo v práci s osobami vyžadujícími zvláštní péči.

7.2.2. Strategický návrh cílového stavu

Důležitým prvkem je rovněž zapojení široké veřejnosti do rozhodovacích procesů obzvláště v místním měřítku. Jde o jeden ze způsobů, jak posílit pocit sounáležitosti a identifikace obyvatel se svou obcí, regionem. Předpokladem a základní podmínkou je realizace osvětových a školících aktivit a uplatňování principu partnerství mezi veřejnou správou, soukromým sektorem a občanskou veřejností. Jednou z možností je pokusit se vytvářet alternativní kulturní nabídku mikroregionu jako protiváhu nejbližších kulturní center, tj. Klatov, příp. Plzně. Jednou z forem aktivit v této oblasti může být vytvoření tzv. kulturního kalendáře mikroregionu. Zásadní je systematická a důsledná propagace této nabídky, a to i mimo mikroregion. Významný dopad této nebo podobných aktivit by přineslo zavedení prvků přeshraniční spolupráce, vzájemná výměna kulturních, sportovních a jiných společenských akcí a jejich přeshraniční propagace.

7.2.3. Taktický postup při realizaci aktivit v oblasti socio-kulturního rozvoje

Konkrétní aktivity obcí v této oblasti lze shrnout do dílčích aktivit:

- § Cílená a trvalá snaha o vnitřní integraci mikroregionu s cílem posílení vědomí sounáležitosti jeho obyvatel
- § Návrh a realizace projektů na zapojení občanské veřejnosti do rozhodovacích procesů v mikroregionu
- § Poradenství a alespoň „symbolická“ finanční účast obcí (mikroregionu) na činnosti spolků a vybraných občanských aktivit
- § Rekonstrukce, příp. zprovoznění stávajících objektů určených pro společenské a kulturní aktivity
- § Výstavba nových objektů v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru
- § Zpracování termínového kalendáře, příp. jiné formy informace a propagace kulturních a společenských akcí v mikroregionu, zajištění jeho efektivní distribuce ve všech obcích, příp. důležitých přilehlých centrech
- § Vyhledání vhodné produkční agentury, která by na komerční bázi zajišťovala kulturně společenské akce v celém prostoru mikroregionu

7.2.4. Krátkodobé projekty

Při rozhodování o realizaci jakéhokoliv projektu v regionu (obci) je třeba zjistit aktuální stav oblasti, kterou by projekt měl řešit. Analýza výsledků zjištění nasměruje další konání správným směrem a významně napomůže k úspěšnému výsledku a omezí riziko nesprávně vynaložených nákladů. Proto by se tyto projekty měly zaměřit do těchto oblastí:

- § Sledování, organizování a vyhodnocování výsledků veřejného mínění
- § Zavedení systému grantové podpory projektů

-
- § Otevření ZŠ pro mimoškolní činnost
 - § Vytvoření podmínek (materiálních, organizačních) pro činnosti místních kulturních středisek
 - § Vytvoření podmínek (materiálních, organizačních) pro podporu sportu a tělovýchovných organizací

7.2.5. Návrh financování aktivit

Výše uvedené aktivity jsou charakteru lokálního – obecního nebo vhodné k realizaci na úrovni mikroregionu. Z toho lze odvodit způsob financování, kdy obce ve svém rozpočtu vyhradí prostředky na konkrétní „obecní projekty“. Vhodná a výhodná se jeví spolupráce se subjekty soukromého sektoru, např. formou výhodného pronájmu obecních objektů k akcím zajišťovaným soukromým subjektem atd. Výstavba, případně rekonstrukce objektů zvláště v malých obcích patrně nepřichází v úvahu, pokud by se blízké obce nerozhodly realizovat a financovat společný projekt se zajištěnou udržitelností do budoucna.

Aktivity tohoto typu může obec financovat formou grantů vyhlašovaných krajem, sponzoringem soukromým sektorem atd. Předpokladem bude vždy střízlivý odhad rozsahu akce a garance udržitelnosti provozu.

7.3. Zkvalitnění služeb v oblasti lidského potenciálu

Tato podkapitola navazuje na kapitolu 4.4 a doplňuje témata specifikovaná v kapitole 4.4 Rozvoj stálého obyvatelstva a stabilizace venkovských oblastí. Mezi služby pro tuto oblast patří aktivity s cílem zvýšení kvalifikace a vzdělanosti obyvatel, zlepšení dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti, podpora údržby a výstavby bytového fondu, zkvalitnění sociální a zdravotní péče a další méně významné.

7.3.1. Taktický postup při realizaci aktivit v oblasti služeb lidského potenciálu

a) Oblast kvalifikace a vzdělanosti obyvatel

Pro dlouhodobý rozvoj mikroregionu je třeba systematicky zvyšovat vzdělanost a kvalifikaci občanů. Přitom je nutné plně využívat současně dostupné informační technologie a vzdělanost i kvalifikaci operativně a trvale přizpůsobovat poptávce podnikatelské sféry.

Navrhované aktivity:

- § Předkládání návrhů vzešlých z mikroregionu na reorganizaci a redislokaci základních škol
- § Účast v pracovních skupinách (případně inicializace jejich vzniku) za účasti zástupců mikroregionu, kraje, Úřadu práce, Hospodářské komory a

zástupců spádových učňovských zařízení s cílem definování a koordinace potřeby pracovní síly v regionu a její kvalifikační struktury

- § Zajištění školicích a rekvalifikačních programů ve spolupráci s Úřadem práce, příp. se soukromým vzdělávacím subjektem

b) Oblast zlepšení dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti

Obecně lze konstatovat, že kvalita infrastruktury (zejména silniční sítě) je na území mikroregionu (i v celé ČR) neuspokojivá. Právě úroveň dopravní obslužnosti je limitem pro využití nabídky pracovního trhu, vzdělávání a dalších služeb. Problematické jsou též zvyšující se náklady na dofinancování provozu autobusových linek vzhledem k rušení spojů právě z důvodu jejich faktické či zdánlivé nerentability.

Navrhované aktivity:

- § Včasná reakce obcí na stav sítě místních komunikací, naplánování a realizace oprav a údržby
- § Podpora turistického ruchu, např. obnovou bývalých polních cest a jejich úpravou pro cyklistický provoz
- § Zadání vypracování studie dopravní obslužnosti mikroregionu v návaznosti na situaci v nabídce a poptávce
- § Podpora podnikatelských aktivit zaměřených na alternativní formy osobní dopravy

c) Oblast podpory údržby a výstavby bytového fondu

Zastaralý bytový fond a minimální nová bytová výstavba přispívá k demografické stagnaci. Kvalitní bydlení a jeho lepší dostupnost zejména pro mladé rodiny by významně přispěla ke stabilizaci obyvatel a k celkovému oživení a zatraktivnění mikroregionu.

Navrhované aktivity:

- § Postupná rekonstrukce a zkvalitnění stávajícího bytového fondu
- § Využití státních dotačních titulů a půjček pro oblast bytové výstavby
- § Příprava a realizace projektů na výstavbu nových nájemních obecních bytů
- § Výběr, příprava a zainvestování lokalit vhodných pro individuální výstavbu

d) Zkvalitnění sociální a zdravotní péče

V této oblasti dominuje zvláště citlivý problém týkající se stárnutí obyvatelstva a s tím spojené problematiky. Počet obyvatel důchodového a staršího věku vzhledem k počtu ekonomicky aktivních obyvatel velmi rychle stoupá. Kapacita zařízení sociální péče není dostatečná pokud vůbec existuje. Možnosti většiny obcí v mikroregionu jsou v tomto ohledu nulové, kapacity se hledají ve větších administrativních celcích (Klatovy, Sušice).

Navrhované aktivity:

-
- § Vytipování podnětů k přípravě projektů řešících zajištění chybějících článků sociální a zdravotní péče
 - § Navázání spolupráce s některou charitativní organizací
 - § Zmapování možností a případní iniciace zřízení výjezdového místa rychlé záchranné služby pro odlehlé části mikroregionu

7.3.2. Návrh financování aktivit

Pro takto strukturovanou a obsahově rozmanitou oblast, jako je tento komplex služeb neexistuje univerzální návod na financování. Pro oblast vzdělávání a podpory zaměstnanosti jsou určeny zdroje státní podpory formou financování rekvalifikačních a školicích kurzů. V oblasti dopravní infrastruktury a současně v oblasti podpory výstavby a údržby existují rovněž státní programy a řada obcí v této věci rovněž finančně intervenuje v rámci svých rozpočtových možností. Zkvalitnění sociálních a zdravotních služeb je rovněž závislé na dělbě mezi místními, regionálními a státním rozpočtem a nemalý podíl zde může mít i dobře nastavená spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.

8. Přeshraniční spolupráce

8.1. Popis výchozí situace

8.1.1. Konkurenceschopnost

Jak již bylo dříve zmíněno, nejperspektivnějším hospodářským a zároveň podnikatelským odvětvím na území MŠZ je cestovní ruch. Aktivita podnikatelů ve smyslu PPP projektů (založeny na partnerství veřejného sektoru a soukromé sféry) je důležitou hybnou silou rozvoje.

Celkovou turistickou atraktivnost oblasti MŠZ pro návštěvníky lze posoudit především z následujících hledisek: polohy a dostupnosti pro domácí i zahraniční návštěvníky, možností celoročního využití, rozsahu a kvality přírodních podmínek a krajinářských hodnot (největší NP na území ČR), nabídky kulturních aktivit, nabídky infrastruktury pro turistiku (pěší, cyklo, zimní) a sportovní vyžití, nabídky ubytovacích, stravovacích a ostatních služeb, svébytné image a identity.

Úplnost a pestrost nabídky oblasti jako návštěvnické atraktivity navíc umocňují turistické, kulturní a poznávací prožitky a možnosti, které nabízí bavorská oblast Šumavy. Velmi důležité je propojení turistickou infrastrukturou a fakt, že z hlediska konkurence se v tomto případě jedná hlavně o vzájemné obohacení a doplňování nabídky, ze které mají nakonec užitek návštěvníci na obou stranách hranice.

8.1.2. Přeshraniční spolupráce a MŠZ

Spolupráce s přeshraničním sousedem je pro MŠZ prioritou a vztahy s Bavorskem jsou tak na velice dobré úrovni. V roce 2005 byla podepsána Smlouva o spolupráci mezi MŠZ a Svazem obcí Národního parku bavorský les (spolupráce v oblasti

rozvoje infrastruktury pro cestovní ruch v hraniční oblasti, ale i pořádání kulturních akcí apod.). Některé obce kromě toho uzavírají i partnerské smlouvy o spolupráci s vybranými bavorskými obcemi a rovněž společně pořádají i nejrůznější akce. Ne zcela koordinovaná je dosud např. společná prezentace a propagace, informační systém, nabídkové balíčky, síť tras a stezek, cílů ad. (viz. kapitola 6.2. Destinační management//Organizace cestovního ruchu).

Z členských obcí MŠZ jsou v přeshraniční spolupráci aktivní hlavně tyto: Hamry (přeshraniční sdružení Královský Hvozd, občanské sdružení Kunische Gemeinde Hammern, v roce 2006 chce obec uzavřít partnerství s příhraniční bavorskou obcí), Modrava, Rejštejn, Kašperské Hory (město Grafenau), Kvilda (obec Mauth-Finsterau).

Přeshraniční spolupráce na úrovni obcí se týká především následujících oblastí aktivit: Hamry (muzeum, udržování a úpravy, společné stezky, trasy, obnova historické cesty, propojení komunikací, záchranný systém, turistický pochod), Modrava (kulturně společenské akce), Rejštejn (setkání rodáků, koncerty), Kašperské Hory (spolupráce), Kvilda (spolupráce).

8.1.3. Program přeshraniční spolupráce pro příhraniční oblast Česká republika – Bavorsko 2007 – 2013

V současné době probíhá příprava programu přeshraniční spolupráce pro příhraniční oblast Česká republika – Bavorsko na nové programovací období 2007 – 2013. Zahájení příprav se již tradičně zaměřuje i na oblast přeshraniční spolupráce. Předchozí Iniciativy Společenství, označované jako „INTERREG“, byly úspěšné a významně se zasloužily o rozvoj evropské teritoriální, zejména však přeshraniční, spolupráce.

V následujícím programovacím období se proto z původní Iniciativy Společenství stává hlavní („mainstreamový“) program SF pro území Cíle 3 podporující evropskou územní spolupráci.

Obdobně jako u programu INTERREG III A bude i nový program zaměřen na podporu přeshraniční územní spolupráce.

ČR počítá s tím, že tak jako doposud, bude připraveno celkem 5 samostatných programů podporujících přeshraniční spolupráci se Saskem, Polskem, Slovenskem, Rakouskem a Bavorskem.

Strategie založená na principech trvale udržitelného rozvoje je obecně založena na harmonizaci a vyváženosti vztahů mezi hlavními prioritními oblastmi, a to hospodářským rozvojem, lidskými zdroji a sítěmi a rozvojem území a životního prostředí.

8.1.4. Návrh strategie rozvoje přeshraniční spolupráce

Návrh strategie je odrazem sociálně ekonomické situace v české části příhraničního regionu a je výsledkem zhodnocení jeho silných a slabých stránek.

Další rozvoj přeshraniční spolupráce je třeba obecně směřovat především k efektivnějšímu využití potenciálu příhraniční oblasti a příležitostí k vzájemné kooperaci, které se nabízejí v oblasti hospodářské, sociální i kulturní.

Integrace ČR do EU vytvořila podmínky pro další intenzifikaci přeshraniční spolupráce v ekonomické oblasti v rozvoji inovací, transferu know-how, ve výměně informací a odstraňování překážek.

K dosažení vyšší míry konkurenceschopnosti regionu je třeba podpořit přeshraniční spolupráce klíčových institucí a hlavních aktérů působících v této oblasti (obchodních a hospodářských komor, podnikatelských sdružení, vzdělávacích organizací apod.).

Cestovní ruch a lázeňství představují pro příhraniční oblast perspektivní ekonomické odvětví a prostor pro cílenou přeshraniční spolupráci nejen v oblasti marketingu, ale i při tvorbě a využívání společných produktů, rozvoji turistické infrastruktury, informačních systémů apod.

V rámci přeshraniční spolupráce se nabízí možnost efektivněji koordinovat vývoj situace na trhu práce v příhraničním regionu a podporovat spolupráci institucí, které v této oblasti působí.

Příhraniční oblast vyniká zejména ve své jižní části mimořádnou kvalitou přírodních a krajinných podmínek. Společná ochrana a harmonické využívání přírodního potenciálu území představuje nosné téma pro přeshraniční spolupráci.

Zkvalitnění dostupnosti příhraniční oblasti a zvýšení dopravní prostupnosti hranice je klíčovým předpokladem pro další rozvoj přeshraniční spolupráce v ekonomické, sociální i kulturní oblasti, a nezbytným předpokladem pro zlepšování životních a pracovních podmínek jejích obyvatel.

Na mnoha místech existují vhodné podmínky pro využívání obnovitelných zdrojů energie (biomasa). I v této oblasti se otevírá řada příležitostí v rámci přeshraniční spolupráce.

V procesu zlepšování kvality životního prostředí lze v rámci přeshraniční spolupráce uplatnit zkušenosti a technologie především v oblasti čištění odpadních vod a podpořit rozvoj této infrastruktury ve venkovském prostoru.

Přeshraniční spolupráce lze využít i ke zvýšení celkové kvality a úrovně vzdělání, k účinnějšímu propojení systému vzdělávání, vědy a výzkumu. Systém vzdělávání je třeba lépe přizpůsobit potřebám a požadavkům trhu práce a postupně zavádět i systém celoživotního vzdělávání.

V rámci programu lze podpořit spolupráci a společné využívání zdravotnických zařízení, s cílem zvýšit kvalitu systému zdravotní péče na obou stranách hranice a rovněž spolupráci institucí a projektů zaměřených na eliminaci sociálně patologických jevů a na snížení kriminality v příhraničním regionu.

V rámci programu je třeba využít všech možností pro zintenzivnění přeshraniční kulturní spolupráce, k prohlubování kulturních, sportovních a společenských

kontaktů mezi všemi skupinami obyvatelstva, k rozvoji občanské společnosti a k podpoře spolkového života v regionu.

Obdobně lze efektivněji využít zkušeností a kontaktů na bavorské straně k všestrannému posílení institucionálních kapacit v české části jako předpokladu pro zajištění potřebné absorpční schopnosti.

8.3. SWOT analýza současné situace

Silné stránky	Slabé stránky
§ Výhodná geografická poloha pro rozvoj přeshraniční spolupráce § Aktivní sdružení MŠZ § Strategická a atraktivní poloha MŠZ § Možnost využívání specifických podpůrných programů pro příhraniční a hospodářsky slabé regiony § Dopravní napojení na základní komunikační a rozvojové osy	§ Nevyhovující místní turistická dopravní infrastruktura pro zpřístupnění a propojení turistických cílů § Nedostatečná koordinace rozvojových aktivit § Nedostatečná úroveň marketingu kraje zejména v oblasti cestovního ruchu a související infrastruktury § Nedostatečná dopravní obslužnost a služby na venkově a v příhraničních oblastech § Omezení rozvoje území vyplývající z režimu ochrany přírody především v NP a CHKO Šumava

Příležitosti	Ohrožení
§ Utvoření destinačního managementu //Organizace cestovního ruchu § Vytvoření image mikroregionu a strategie propagace § Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu § Propojení turistických a kulturních aktivit v širším územním - přeshraničním kontextu § Využití moderních informačních technologií při budování informační společnosti § Podpora kulturních a občanských aktivit, místního patriotismu a tradic § Změna přístupu Správy NP a CHKO Šumava k rozvoji obcí ležících na území NP a CHKOŠ § Rozšíření NPŠ o území Královského Hvozdu § Systematická podpora rozvoje cestovního ruchu § Rozvoj vzdušného lázeňství § Podpora investic a rozvoje malých a středních podniků zejména s vazbou na místní suroviny v intencích trvale udržitelného rozvoje § Budování infrastruktury pro rozvoj podnikání § Využití místního potenciálu a uplatnění marketingu pro rozvoj cestovního ruchu, tvorba nových produktů cestovního ruchu jako nezbytné součásti turistické nabídky regionu § Zavedení uceleného informačního systému včetně rezervačních a objednávkových služeb § Rozšíření elektronického obchodování § Rozvoj přeshraniční spolupráce s cílem realizace společných rozvojových projektů § Možnosti využití podpory v rámci regionální politiky § Možnosti využití prostředků z fondů EU	§ Nedostatečné zapojení vybraných subjektů do spolupráce § Omezené finanční zdroje § Další zhoršení technického stavu dopravní infrastruktury § Příliš zdoluhavý postup při rozšiřování a zkvalitňování turistické infrastruktury a služeb § Nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojovými záměry § Hrozba odchodu nejvíce kvalifikované pracovní síly do center nebo mimo region § Silné narušení přírodních a kulturně-historických hodnot území § Ztráta kreditu NP a CHKO Šumava

8.4. Strategický návrh cílového stavu

Globálním cílem je využít přeshraniční spolupráce k systematickému odstraňování bariér a k postupnému vyrovnávání vnitroregionálních rozdílů v česko-bavorské příhraniční oblasti, k dosažení vyšší míry její ekonomické, sociální a kulturní integrace jako nezbytného předpokladu pro zlepšení životních a pracovních podmínek jejího obyvatelstva a ke zvýšení celkové konkurenceschopnosti česko-bavorského příhraničního prostoru.⁸

K dosažení tohoto cíle je třeba všestranně rozvíjet, prohlubovat a posilovat formy přeshraniční spolupráce, a to ve všech sledovaných oblastech a napříč celým spektrem podporovaných aktivit.

Specifickými cíli pak mohou být následující výzvy:

- § zlepšit přeshraniční hospodářskou spolupráci odstraňováním překážek, podporou kooperací a harmonizací rámcových podmínek, zejména s důrazem na rozvoj služeb pro podnikání, na posílení transferu technologií a inovací, a na zvýšení celkové atraktivity území pro investory,
- § využít potenciál příhraniční oblasti pro další rozvoj cestovního ruchu a lázeňství a k posílení pozice cestovního ruchu v místní a regionální ekonomice,
- § zlepšit celkovou dostupnost a přeshraniční napojení oblasti modernizací a rozšířením dopravní infrastruktury a podporou integrovaných systémů dopravy pro zlepšení dopravní obslužnosti oblasti,
- § usilovat o společnou ochranu a harmonické využívání přírodního dědictví a krajinného potenciálu příhraniční oblasti a o celkové zlepšení kvality životního prostředí,
- § podpořit, všestranně rozšířit a dále zkvalitnit oblast kulturních výměn a přeshraničních sítí jako prostředku k dosažení účinnější komunikace a vzájemného porozumění mezi lidmi a institucemi na obou stranách hranice,
- § zaměřit se na přijetí opatření k zajištění vyšší úrovně vzdělání a vzdělanosti obyvatelstva a k účinnější koordinaci přístupů při řešení problémů zaměstnanosti a trhu práce v příhraniční oblasti.

Hlavním cílem MŠZ je posilování konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím rozvoje vlastního samostatného turistického profilu a účinného marketingu přesahujícího hranice MŠZ (viz. kapitola 6.2. Destinační management//Organizace cestovního ruchu), podpora procesu vedoucího k posilování místní identity, k prohloubení sounáležitosti místních obyvatel s regionem.

Vytváření přeshraniční kooperační sítě by mělo být následováno pozitivními dopady, jako jsou zvýšení návštěvnosti, ekonomické oživení (podnikání), zvýšení ochrany přírodního bohatství a osvěta k jeho zachování (výchovné působení na návštěvníky i místní obyvatele), odbourávání mezinárodních bariér, prohloubení všestranných kontaktů atd.

⁸ Program přeshraniční spolupráce pro příhraniční oblast Česká republika – Bavorsko 2007 – 2013

8.5. Taktický postup k dosažení cílového stavu

Zaměřit se na rozvoj aktivit v jednotlivých oblastech spolupráce.

Možnosti rozvoje přeshraniční ekonomické spolupráce:

- § spolupráce podniků v oblastech výzkumu, vývoje, technologií, inovací, analýz trhu, prodeje, výstav a veletrhů (všechny sektory a odvětví),
- § spolupráce ve výzkumu, vývoji a v oblasti transferu technologií především pro malé a střední podniky,
- § rozvoj specifické infrastruktury pro transfer technologií a intenzifikace transferu know – how a technologií,
- § investice do přeshraničních rozvojových zón a ploch pro podnikání,
- § spolupráce v oblasti poradenství při zakládání podniků a poskytování průběžného poradenství pro existující firmy,
- § obchodní výměny, spolupráce v oblasti marketingu, propagace,
- § rozvoj, zkvalitnění a propojení přeshraniční infrastruktury cestovního ruchu (včetně cyklotras a cyklostezek atd.),
- § spolupráce při přípravě a realizaci společných produktů cestovního ruchu,
- § přeshraniční kamerový systém,
- § spolupráce při rozvoji informačních služeb, koordinace v oblasti marketingu a regionální propagace,
- § studie a rozvojové strategie pro oblast cestovního ruchu a lázeňství apod.

Možnosti rozvoje přeshraniční spolupráce v oblasti dostupnosti, udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí:

- § dopravní infrastruktura (silniční komunikace, přechody, železnice a související infrastruktura),
- § spolupráce při realizaci opatření souvisejících s přistoupením ČR k Schengenské dohodě (hraniční přechody, technologie, kontrolní systémy ad.),
- § spolupráce a koordinace při vývoji, přípravě a implementaci dopravních systémů a systémů integrované přeshraniční dopravy,
- § spolupráce při zlepšování dopravní obslužnosti příhraniční oblasti,
- § výstavba a zlepšení přeshraniční infrastruktury v oblasti zásobování vodou, čištění odpadních vod a zásobování energiemi,
- § spolupráce při rozvoji a zavádění a využívání komunikačních a informačních systémů a technologií (např. podpora při vytváření a propojování přeshraničních informačních systémů záchranných služeb a nemocnic, informačních systémů pro orgány krizového řízení na úrovni krajů a obcí, přeshraniční kamerový systém apod.),
- § spolupráce v oblasti ochrany přírody a životního prostředí (například opatření v oblasti druhové ochrany, ochrany biotopů, revitalizace, sanace a trvalé péče a prevence ekologických škod),
- § spolupráce při likvidaci odpadních vod a odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží,
- § spolupráce při využívání alternativních zdrojů energie v příhraniční oblasti,

-
- § zlepšení ekosystémů vodních toků a přeshraničních opatření v oblasti léčivých pramenů,
 - § spolupráce v oblasti environmentálního výzkumu a managementu, ekologického vzdělávání, osvěty a informací a monitoringu životního prostředí,
 - § spolupráce při rozvoji a využívání územních informačních systémů.
 - § spolupráce v rámci přeshraničního územního plánování a regionálního rozvoje,
 - § zpracování studií a koncepcí zaměřených na přeshraniční ochranu přírody a krajiny a rozvoj území.

Možnosti rozvoje přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů:

- § spolupráce mezi regionálními institucemi a aktéry,
- § rozvoj tématických sítí a společných regionálních rozvojových organizací,
- § budování přeshraničních organizací (euroregion),
- § vytváření mikroprojektů, typu „People-to-people“, a dále mikroprojektů k prohloubení přeshraničních kontaktů,
- § vývoj a distribuce kulturních nabídek, informačních a propagačních materiálů,
- § podpora všeobecného vzdělání v rámci politiky celoživotního vzdělávání (například jazykové kurzy), koordinace, poradenství a výměna informací,
- § spolupráce v oblasti všeobecného vzdělání, vědy, výzkumu, vývoje a technologií (např. vytvoření vzdělávacích a kvalifikačních programů a systémů zvyšování kvalifikace),
- § rozvoj infrastruktury využívané pro přeshraniční kooperace v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu,
- § podpora výměn žáků, studentů, pedagogů a vědeckého personálu (například výměnné stáže žáků) a rozvoj stipendijních programů,
- § spolupráce v oblasti zdravotnictví a sociální práce s přeshraničním významem (například vytvoření poradenských míst a nabídky),
- § spolupráce v oblasti zdravotnictví a sociální práce s přeshraničním významem (například vytvoření poradenských míst a nabídky),

A co by měla přeshraniční spolupráce přinést všem zainteresovaným?:

- 1. vytvoření nosného společného ekonomického prostoru, zvýšení konkurenceschopnosti regionálních podniků, zvýšení atraktivity lokalit a odbourání administrativních překážek a informačních deficitů,**
- 2. zlepšení připojení regionu na národní a mezinárodní ekonomická centra, zlepšení regionálních a nadregionálních podmínek komunikace a mobility obyvatelstva a hospodářské sféry a zvýšení kvality života a životního prostředí v důsledku redukce škodlivých vlivů,**

3. zlepšení kvality života a životního prostředí, trvalé zajištění přírodních základů života a vytváření atraktivního životního, přírodního a ekonomického prostoru,
4. intenzifikaci a další rozvoj integrovaného přeshraničního trhu práce, přizpůsobení profesního vzdělávání a zvyšování kvalifikace a profesních vzdělávacích institucí požadavkům trhu práce atd.

8.6. Výběr konkrétních projektů k realizaci

Je součástí jednotlivých kapitol.

8.7. Návrh financování projektů k realizaci

Je součástí jednotlivých kapitol, popř. viz kapitola 9. Financování rozvojových aktivit.

9. Financování rozvojových aktivit

9.1. Nalezení alternativních možností financování.

Z rozboru finančních možností jednotlivých obcí - členů mikroregionu vyplývá, že jejich vlastní volné finanční zdroje nejsou schopny v příštích deseti letech pokrýt jejich rozvojové plány. Proto vedle klasického financování s využitím vlastních volných zdrojů kombinovaných s úvěrem a dotačními tituly musí být využívány především nové netradiční formy financování odvozené od principu partnerství soukromého a veřejného sektoru ve všech jeho modifikacích a stupních.

Organizace cestovního ruchu potřebuje na vykonávání své činnosti finanční prostředky, které může vytvářet především z těchto zdrojů :

- § členské příspěvky (členu sdružení – fyzických a právnických osob apod.)
- § výnosy z vlastní podnikatelské činnosti především prostřednictvím turistického informačního centra (provize za prodej vstupenek, obchodní marže z prodeje literatury spjaté s destinací, map, turistických potřeb, suvenýru, příjmy z provozování sportovních zařízení, organizování kongresu, ze zprostředkování ubytovacích, přepravných a jiných služeb, z prodeje produktových balíčků)
- § příspěvky od obcí (nemusí mít jen finanční podobu, může jít i o bezplatný pronájem místností pro informační kancelář apod.)
- § příspěvky od orgánu krajské samosprávy a orgánu veřejné správy
- § místní poplatky (zákonem stanovené poplatky, například lázeňský poplatek, z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků, za povolení vjezdu motorového vozidla do vybraných obcí nebo jejich částí, za hrací automaty apod.)
- § granty

-
- § záruční, příspěvkové, úvěrové programy a fondy
 - § fondy EU
 - § soukromý kapitál

9.2. Využití soukromého kapitálů a formy projektů PPP (Public Private Partnership).

Podle současného stavu se projekty rozvoje obcí financují ze státního rozpočtu, z rozpočtu obce a soukromého kapitálu bank. Tyto zdroje jsou však již značně vyčerpány, respektive další čerpání je omezené. Hledají se proto další zdroje u soukromého kapitálu, který však má své nároky jednak z hlediska zajištění proti rizikům, dále z hlediska výše úroků p.a. a požaduje návratnost srovnatelnou s ostatními rentabilními projekty. Rentabilní se jeví jen některé projekty infrastruktury, ale existují i ve zdravotnictví, školství, bydlení, ekologii a další, tj. všude tam kde jde o přípravu, realizaci a provozování určitého typu veřejných služeb.

Porovnáme – li současnou dostupnost zdrojů pak se dojde k závěru, že tyto zdroje jsou nedostatečné pro požadovaný rozvoj této oblasti.

To svědčí o lokálním vyčerpání zdrojů, kdy je potřeba přivolat soukromý kapitál. Odhadujeme, že soukromý kapitál může alokovat přes 100 miliard Kč do spolupráce veřejného a soukromého sektoru formou PPP.

Jak již z bližší definice vyplývá v PPP tj. Public Private Partnership jde o soubor nástrojů, metod a forem spolupráce veřejného a soukromého sektoru čili spojení veřejného sektoru se sektorem privátním za účelem přípravy, realizace a provozování infrastruktury nebo služby veřejného zájmu.

Využití PPP má rostoucí trend jako alternativní a efektivní metoda pro mobilizaci dalších finančních zdrojů a užitků od privátního sektoru. Není to však jediná metoda, která je využitelná pro všechny případy.

Snaha o vylepšení infrastruktury a veřejných služeb by mohla těžit z poznatků o principech a cílech PPP. Současně existuje však upozornění, že přes všechny výhody, které mohou PPP představovat, je nutno pamatovat na to že tyto programy jsou také značně komplikované, pokud jde o jejich projektování, implementaci a řízení. V každém případě nejsou jedinou anebo preferovanou možností.

GUIDELINES FOR SUCCESSFUL PUBLIC – PRIVATE – PARTNERSHIP Evropské komise (dále také GUIDE) pro PPP uvádí, že by měla být využita jen tam, kde je prokazatelné, že:

- dosáhnou přidané hodnoty ve srovnání s jinými přístupy,
- existuje li efektivní implementační struktura,
- a lze-li v rámci partnerství splnit cíle všech stran.

9.2.1. Kdy je vhodné PPP (mikro pohled a makro pohled)

9.2.1.1. Makro pohled

Politika vlády ČR zavádí PPP jako jeden ze standardních nástrojů při zajišťování veřejných služeb a veřejné infrastruktury a sleduje přitom následující cíle:

- efektivnější alokaci veřejných prostředků,
- zajištění kvalitních veřejných služeb,
- zajištění ekonomického růstu a růstu přímých zahraničních investic stimulováním soukromých investic do veřejné infrastruktury a veřejných služeb,
- účinné kontrole vytváření dlouhodobých závazků veřejným sektorem,
- omezení negativních dopadů nesystémově prováděných projektů v oblasti PPP,
- posílení možností čerpání fondů Evropské Unie zvýšením podílu spolufinancování soukromým sektorem na projektech veřejného zájmu.

Zároveň je zdůrazňována potřeba dosažení fiskální střidmosti a systematické kontroly ke vzniku dlouhodobých závazků veřejného sektoru, což může být rizikovou stránkou PPP.

To je zdůvodněno skutečností, že PPP projekty budou vyvolávat budoucí mandatorní výdaje rozpočtu státu i územních samosprávných celků a tyto výdaje mohou zvyšovat objem veřejného dluhu. Celková výše veřejného dluhu České republiky je přitom limitována Maaschrichtskými kritérii a především požadavkem podporovat zdravý ekonomický vývoj.

4.2. Mikro pohled

Nesporným hlavním stimulátorem pro uplatňování PPP bude nedostatek státních a veřejných prostředků pro vybudování potřebné infrastruktury, či služeb a jejího provozování.

Aby však na této úrovni v podstatě na úrovni smluvních stran za veřejný sektor a za soukromý sektor nedocházelo k výše uvedeným rizikům, jak v nežádoucím zvyšování veřejného dluhu ať na úrovni regionálním nebo národním, jakož i k dalším rizikům a to zejména v nedostupnosti nebo zásadní nevýhodnosti v poskytování služeb veřejného zájmu občanům je třeba v každé etapě přípravy a realizace projektu PPP sledovat a předcházet rizikům, která v té které etapě hrozí a to zejména z hlediska ekonomického (jsme toho názoru, že rizika právě spočívají více v ekonomice než v technickém řešení projektu PPP, tj. nákladů přípravy, výstavby a provozování určitého projektu PPP, modelu jeho profinancování podílem veřejných rozpočtů a soukromým kapitálem, přínosů PPP, jejich dělení mezi strany PPP k umoření dluhu při získání určité prémie soukromým partnerem).

Z hledisek ekonomiky PPP jde o předcházení v jednotlivých etapách zejména následujícím rizikům:

V etapě přípravy projektu PPP:

správné vymezení cílů a zejména přidané hodnoty této formy oproti jiným formám, vyčíslení veškerých nákladů investičních, provozních a to na celý cyklus projektu, vyčíslení očekávaných druhů příjmů a užitků a jejich distribuce, návrh optimálního modelu kofinancování: veřejným sektorem, soukromým sektorem, bankovními úvěry, z fondů EU a jinými dotačními tituly návrh optimální formy PPP. V této etapě, která předchází veřejné soutěži půjde o to, co všechno bude od nabídek vyžadováno dodržet a co bude umožněno navrhnout nabízejícími. Druhá možnost může nabízející více motivovat k invenčnímu přístupu (např. návrh efektivnějšího modelu fungování PPP, než jeho stanovení předem vyhlášovatelem), ale skrývá v sobě riziko skrytého záměru maximalizace zisku pro soukromý sektor.

V etapě veřejného výběrového řízení na výběr soukromého dodavatele: správné vymezení škály zadávacích podmínek, hodnotících kritérií a výkonových požadavků pro nabídky soukromého sektoru. Tato etapa je sama velmi náročná, protože může docházet ke střetům v postupech pro stanovení kritérií pro nejlepší nabídku, zejména mají-li být zapojeny vedle národních institucí i mezinárodní instituce. V této etapě musí být ze zadávacích a hodnotících kritérií pro nabídky jasno, na co je z ekonomického hlediska kladen důraz, zda na optimalizaci investičních nákladů, nebo provozních nákladů, nebo na maximalizaci přínosů. Na modelu PPP, v případech, že nabízejícímu bude umožněno jej navrhnout, je kladen důraz na včasnost zapojení soukromého dodavatele, na návrhy zpoplatnění veřejných služeb, distribuci příjmů mezi zúčastněné strany a další. Největší rizika v této etapě spočívají v tom, že soukromý sektor nechce být tlačěn do předčasného vztahu, dokud ještě nejsou známy veškeré technické a finanční parametry. Vůbec největším rizikem je, že soukromý sektor může získat nepřiměřené zisky na úkor veřejného sektoru.

Další rizika jsou i v nákladech veřejné soutěže. Zejména u velmi rozsáhlých komplexních projektů budou vysoké a zřejmě by měly být sdíleny např. s regulátorem, aby za cenu snížení nákladů nebyly omezeny požadavky na podrobnost a na druhou stranu existují i rizika pro nabízející zejména v ochraně duševního vlastnictví obsaženého v nabídce, která by rovněž měla být ošetřena.

Častý argument, že otevřená veřejná soutěž omezuje cíle v úsilí o inovace platí v těch případech, kdy lze nebo z hlediska technických norem musí být parametry PPP po technické stránce vymezeny absolutně, pak skutečná hodnota PPP bude spočívat právě ve finančních úvahách včetně nákladových struktur a v tom, jak jsou hodnocena a ošetřována rizika projektu. To znamená, že projekt při zaručení technického souladu bude prakticky hodnocen především z hledisek, jaká je struktura nákladů, v případě koncesních smluv, jaká je struktura výnosů, jak jsou oceněna rizika, jaká je hodnota příspěvku soukromého sektoru a požadavku na dodatečné financování. To opět směřuje do potřeby podrobného odhadu protihodnoty. V případech, kdy existuje potenciál jak pro technickou tak finanční inovaci, se doporučuje umožnit uchazečům předložit variantní řešení (např. formou předložení nabídky splňující zadání a i nabídky alternativní).

Je zřejmé, že po vstupu do EU budou platit směrnice v EU stanovené pro veřejné soutěže.

Pokud se podaří co nejlépe s potřebnou přesností vymezit zadávací kritéria (složitější situace bude u projektů bez existujícího benchmarkingu), pak veřejná soutěž by měla přispět k omezení rizik.

V etapě smluvního zabezpečení největší rizika spočívají v tom, aby podmínky z nejlepších nabídek byly smluvně jednoznačně ošetřeny tak, aby byly právně vymahatelné.

V etapě realizace a provozu PPP největší rizika spočívají v odchylkách neplnění smluvních dohod, jakož i v nepředvídaných okolnostech, které nemohly být předvídaný alespoň s určitou přesností

9.2.2. Jakou formou realizovat PPP (mikro a makro pohled)

9.2.2.1. Majetkově vlastnická problematika

Projekty PPP jsou projekty, kde vstupuje do smluvního vztahu veřejný a soukromý sektor. Tyto smlouvy upravují takový vztah mezi veřejným a soukromým sektorem, kterým se soukromý sektor zavazuje k zajištění veřejných služeb nebo infrastrukturních projektů, které jsou obecně považovány za úkol veřejného sektoru. Přitom může docházet i k převodům majetku a to je v případě zejména majetku státu a obcí velmi citlivá a přísně sledovaná věc.

Forem PPP může z pohledu majetkových vztahů existovat celá řada, některé již byly nebo jsou realizovány v ČR, některé máme možnost sledovat v zahraničí a není vyloučené, že se objeví i nové formy využití spojení veřejného a soukromého kapitálu.

Jednotlivé formy se mohou lišit vlastnictvím investice v době trvání kontraktu, v době ukončení kontraktu nebo vlastnictvím společnosti poskytující služby. Tím se mění i míra odpovědnosti za celý projekt. Z tohoto pohledu můžeme rozdělit PPP projekty do několika skupin:

A) projekty, kde privátní sektor nezískává majetek

1) Smlouva o službách – privátní společnost zajišťuje pro veřejný sektor vybrané služby za smluvní platbu, obecná odpovědnost za investici zůstává na veřejné instituci. Smluvní partner se obvykle vybírá prostřednictvím výběrového řízení, smlouva se uzavírá obvykle na období řádově měsíců až roků.

2) Smlouva o provozování – privátní společnost zajišťuje provozování investice jako celku za smluvní platbu, která může být vázaná na plnění ukazatelů Smluvní partner se obvykle vybírá prostřednictvím výběrového řízení, smlouva se může uzavřít na krátké období, ale obvykle se uzavírá na období řádově roků. Smlouvou se deleguje odpovědnost za jednotlivé oblasti řízení projektu, ale obecná odpovědnost opět zůstává na veřejné instituci. Veřejný sektor si musí smluvně zajistit řádné užívání a údržbu investice tak, aby po skončení provozování privátní společnost předala investici v dobrém stavu.

3) Smlouva o pronájmu – privátní společnost si pronajímá za fixní úplatu od veřejné instituce investici, kterou provozuje na základě dohodnutých podmínek, součástí může být i zhodnocení investice, případný zisk je ziskem privátní společnosti. Smluvně musí být podchyceny otázky údržby a rozvoje investice, zároveň tak i míra odpovědnosti za provoz investice. Celková odpovědnost za projekt ale zůstává na veřejném sektoru.

4) Návrh, výstavba financování, provozování – typ projektu známý také pod zkratkou DBFO (Design-Build-Finance-Operate Concession). Privátní společnost navrhne, financuje, postaví a provozuje investici, která je vlastnictvím veřejného sektoru, privátní společnost má ze smlouvy právo po určitou dobu (obvykle několik desítek let) inkasovat výnosy z provozu. Konkrétně se může jednat jak o výstavbu nové investice, tak o modernizaci nebo rozšíření stávající investice. Veřejný sektor si musí smluvně zajistit řádné užívání a údržbu investice tak, aby po skončení užívání privátní společnost vrátila investici v dobrém stavu.

B) Projekty, kde privátní sektor vlastní investici

Výstavba, provoz, převod – typ projektu známý také pod zkratkou BOT (Built Operate Transfer) vychází z přenesení značné části odpovědnosti za návrh, výstavbu, provozování a údržbu investice z veřejného sektoru na sektor privátní. Privátní společnost na základě kontraktu vybuduje investici, tuto investici vlastní a provozuje a z provozu získává odměnu za výstavbu i provoz. Po jisté době, kdy získá zpět své prostředky včetně příslušného zisku (obvykle několik desetiletí) investici bezplatně převede na veřejný sektor. Veřejný sektor si musí smluvně zajistit řádné užívání a údržbu investice tak, aby po skončení užívání privátní společnost převedla investici v dobrém stavu.

1) Koupě, výstavba, provoz - typ projektu známý také pod zkratkou BOO (Buy Build Operate) , kde privátní společnost na základě smlouvy pořídí investici a provozuje ji zcela ve své režii. Veřejný sektor může ovlivňovat způsob a úroveň naplňování veřejných potřeb pouze prostřednictvím smlouvy, součástí smlouvy může být konstrukce cen pro uživatele, možnost poskytování dotací a další podmínky provozu investice.

C) projekty, kde veřejný a privátní sektor vytvoří společnou investici

Jednou ze forem realizace PPP z hlediska majetkově vlastnického je založení společného podniku k předmětným podnikatelským aktivitám. Založení a posléze vznik společnosti typu joint ventures umožňuje koncentrovat veškerý potenciál (investiční prostředky, lidské zdroje, technické zázemí apod.) do jednoho místa. Vzniklá společnost (zapsaná do obchodního rejstříku) má vlastní právní subjektivitu a může vlastním jménem vystupovat před ostatními osobami (obce, stát, investoři, zaměstnanci apod.). Strukturu vlastníků společnosti je možno uzpůsobit dle konkrétních požadavků a dohod (lze dohodnout podíly ve společnosti podle vlastních představ).

Právní forma založené společnosti typu joint venture může mít různou podobu: obchodní společnost, družstvo, sdružení , apod. Často se užívá právní forma akciové společnosti, neboť se jedná o nejtransparentnější formu obchodní

společnosti (vždy podléhá auditu, má povinnost ukládat písemnosti do Sbírký listin, zpracovávat výroční zprávy, apod.);

Společně se společností s ručením omezeným se nejlépe hodí pro transformace prováděné podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (ObchZ), naopak komplikovanější z tohoto pohledu je využití právní formy veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

K založení nové obchodní společnosti může dojít buď peněžitým vkladem nebo nepeněžitým vkladem:

Založení obchodní společnosti peněžitým vkladem bez veřejné nabídky akcií probíhá ve zjednodušeném procesu.

Postup při založení obchodní společnosti nepeněžitým vkladem je komplikovanější než při založení peněžitým vkladem. Součástí tohoto procesu je mimo jiné také jasná definice nepeněžitého vkladu, vyhotovení znaleckého posudku o hodnotě nepeněžitého vkladu, předání nepeněžitého vkladu správci vkladu, apod.

Výhody realizace PPP z hlediska majetkově vlastnického, a to založením společného podniku (joint venture) jsou tyto:

- § transparentní partner pro obchodní subjekty (stát, obce, apod.),
- § právní subjektivita společnosti,
- § soustředění potenciálu (investiční prostředky, lidské zdroje, technické zázemí apod.) do jednoho místa,
- § jasně definovaná struktura vlastníků,

Majetková stabilita společného podniku může ale být naopak nevýhodou, pokud se projekt nevyvíjí uspokojivě a partner z veřejného sektoru se bude snažit o změnu.

9.2.2.2. Dělení přínosů

Základním kritériem, kterým soukromý investor hodnotí výhodnost své investice je kritérium čisté současné hodnoty (NPV – Net Present Value), které počítá celkový výnos investora za danou časovou periodu při, pro něj relevantní, diskontní sazbě. Přičemž musíme mít na zřeteli, že soukromý investor může investovat kapitál (např. formou navýšení základního kapitálu společnosti založené s příslušným subjektem z municipální sféry,...) nebo know how (např. optimální způsob provozování daného zařízení, projektové řízení realizace výstavby,...).

Subjekt z municipální sféry je naproti tomu spíše zainteresován na nefinančních efektech dané akce (např. zlepšení dopravní situace v regionu, zlepšení péče o životní prostředí, zlepšení zdravotní péče) a není proto motivován čistě finanční výnosností projektu ale jeho věcnými přínosy. Pro měření těchto přínosů jsou vhodná kritéria CBA – Cost Benefit Analysis.

Z výše uvedených základních předpokladů musíme vycházet při ekonomických úvahách o dělení přínosů z dané akce realizované formou PPP.

Obecné dělení výnosů z jakékoliv akce je přímo úměrné vloženému kapitálu (ať už finančnímu tak i nefinančnímu) a míře rizika které spočívá na daném partnerovi. Tento fakt je nesmírně důležitý hlavně pro partnera z oblasti municipální sféry, kdy lze předpokládat, že soukromý investor si bude ať už skrytě, nebo otevřeně nárokovat většinu finančních výnosů, přičemž mohou být podceněna latentní rizika, která mohou ohrozit municipální sféru nejen v oblasti nenaplnění jejich očekávaných nefinančních užiteků, ale mohou vést i k pozdějším finančním újmám – například k finančnímu plnění vzniklých dluhů společnosti založené za daným účelem z důvodů zachování dobrého jména obce.

V případě finančních toků musíme mít především na zřeteli, že kromě oficiálního a smluvně dohodnutého transferu výnosů může být prováděn i neoficiální, skrytý, transfer formou neoprávněně účtovaných, nebo neoprávněně navýšených nákladů.

Základní schéma dělení výnosů mezi soukromou a veřejnou sféru je znázorněno v následující tabulce

Soukromá sféra		Veřejná sféra	
Vklad / riziko	Očekávaný výnos	Vklad / riziko	Očekávaný výnos
Navýšení základního kapitálu	Podíl na zisku, odpovídající výše ročních dividend.	Ručení za poskytnutý úvěr	Poplatek odvozený od míry rizika.
Vklad know how (projektové řízení, řízení provozu).	Platba za poskytnuté služby.	Nepeněžitý vklad (např. pozemek)	Nefinanční výnosy (vyčíslené v rámci CBA) dorovnané odpovídajícím podílem na zisku.
Úspora investičních nákladů.	Podíl na zisku, odpovídající výše ročních dividend.	Riziko nenaplnění podnikatelského záměru	Podíl na zisku, odpovídající výši rizika.
Poskytování veřejně prospěšných služeb	Vyšší podíl na zisku než odpovídá podílu na ZK.	Navýšení základního kapitálu peněžitým vkladem.	Nefinanční výnosy (vyčíslené v rámci CBA) dorovnané odpovídajícím podílem na zisku.
Nenaplnění očekávaného zhodnocení kapitálového vkladu	Podíl na zisku, odpovídající výše ročních dividend.		

9.2.3. Financování PPP

9.2.3.1. Financování vlastním kapitálem

Při stanovení výšky vkladu do společnosti je potřebné v první řadě určit tato východiska :

- ve smyslu obchodního zákoníku se stanoví typ společného podniku, t.j. určení výšky zákonem stanoveného vkladu, podle kterého se budou určovat podíly v absolutní hodnotě.

Riziko a podmínky – správný typ podle OZ, zvážit zda je vyhovující.

- po stanovení absolutní výšky je nutné stanovit podíl jednotlivých účastníků, který je rozhodující pro rozhodovací pravomoci. Při nepeněžním vkladu je potřebné zvolit způsob ocenění tohoto vkladu – akceptovatelnost a relevantnost pro partnery.

Riziko a podmínky – určení majority (kdo bude rozhodovat a jak může druhý partner ovlivňovat společný podnik), podle jakého předpisu se provede ocenění (akceptovatelnost případného zahraničního předpisu v naší legislativě), řešení případných sporů (mezinárodní soud, právo...)

- při vymezení majetku je důležité zajistit stabilitu vkladu – vázanost zdrojů. Dále jsou to výšky a termíny případných splátek a čím jsou tyto zdroje kryté (jaké budou požadovány záruky)

Riziko a podmínky – určení krytí (věcné, třetí osoba, akreditiv) a pojistky čerpání.

- Otázky majetku by měly řešit i nutnosti a možnosti navyšování zdrojů ve vztahu na inflaci či případné změny v podílech jednotlivých účastníků a tím i možnost změnit rozhodovací pravomoci.

Riziko a podmínky – jaká budou omezení pro tyto případy a jakým způsobem bude zajištěna případná povinnost navýšení, kdo určí míru inflace, kdy bude aplikovatelná atd.

9.2.3.2. Cizí kapitál

Základem při rozhodování o poskytnutí cizího kapitálu, ať ve formě úvěru anebo emisí obligací, je kvalitní podnikatelský záměr, ze kterého budou jasné hlavně tyto skutečnosti :

- jakým způsobem budou tvořeny zdroje, t.j. naplnění výnosové a nákladové stránky projektu, stanovení marginálního bodu (bodu zvratu, kdy dochází k vyrovnaní dluhů a projekt přechází do ziskové fáze)

Riziko a podmínky – jak bude firma fungovat do a po bodu zvratu, zda se projeví nějaké změny plynoucí ze Zákona o dani z příjmu (budou možné daňové prázdny?, jak je zamezeno dvojímu zdanění?, jaká bude možnost rozpouštění volných zdrojů), jakým způsobem budou řešeny změny v posunu bodu zvratu (trvalé změny projektu) – zda budou vůbec připuštěny a co se musí vykonat

-
- stanovení cash-flow s vyčíslením splátek vkladů cizích zdrojů

Riziko a podmínky – taxativní určení toku peněz, povinnost při vyšší tvorbě předčasně splatit vklady, jak řešit případný vznik záporných toků (nedostatek financí), jaké je pojištění, co vznik negativních toků vyvolá x vazba na záruky

- jak projekt kryje potřeby pracovníků a jejich strukturu

Riziko a podmínky – jak je projekt zajištěn existujícími fondy pracovníků v regionu, jaké slovo budou mít úřady práce, kdo bude zajišťovat rekvalifikace a z čeho budou hrazeny, jakým způsobem budou řešeny pracovní právní spory (odstupné, podíl ZTP atd.)

- odsouhlasení možných odchylek a časový faktor (čistá současná hodnota projektu)

Riziko a podmínky – možnost množství odchylek a tím negování cíle projektu – jak podchytit tyto změny, kdy mohou být trvalého charakteru, kdo může odsouhlasit odchylky a kdo bude rozhodovat o případné změně tohoto projektu (či zastavení) s vazbou na případné škody, jak je pojištěno odchylkové řízení

9.2.4. Efektivnost projektu a dělení hospodářského výsledku

Ve vazbě na obecné principy dělení přínosů je potřebné ve vazbě na podnikatelský záměr řešit odpovědi na tyto problémy :

a) Dělení HV :

- tvorba a rozdělení do bodu zvratu – jedná se o období splácení cizích zdrojů a je potřebné řešit jeho nekonfliktní průběh (vázanost tvorby zdrojů na tyto splátky, nemožnost odčerpání na jiné účely kromě investičních do navýšení projektu)
- tvorba a rozdělení po bodu zvratu – je to období tvorby cash flow – otázkou je najít vhodný způsob dělení přínosů (čerpání volného CF, povinnost investice, možnost přelévání do jiného projektu...)
- podmínky návratnosti – úzce souvisí se stabilitou plánu tvorby a rozdělení zdrojů a omezují možnosti častého změnového řízení a odchylek
- povinnost investovat – jak, kdo, kdy – případná povinnost investování plynoucí z předcházejících odstavců by měla být jasně determinována, aby se předešlo sporům
- kontrola – důležitou otázkou je, kdo bude mít kontrolní povinnosti a pravomoci
- krytí ztráty – nutno rozhodnout jakým způsobem budou kryty ztráty z projektu, kdy je možnost nebo povinnost projekt ukončit, jak se zajistí i následné vykrytí výpadku zdrojů x jak jsou zajištěny záruky
- rozdělení vyšších zisků – opačný případ předcházejícího odstavce – budou platit stejná pravidla?, můžou se zakotvit stimulační prvky (zvýšení podílu)?

b) Efektivnost :

- opatření při neplnění návratnosti – jaká budou opatření při negativním vývoji - je to připomínáno již v předcházejícím
- změny záměru – co může být důvodem ke změnám, kdo je navrhuje, kdo schválí, kdy se budou realizovat
- zásahy v průběhu tvorby zdrojů – bude mít někdo právo zasahovat do projektu v průběhu před a po bodu zvratu, jaký bude rozsah zásahů, kdo bude hradit případné ztráty
- způsob ukončení spolupráce – definování možností a podmínek ukončení spolupráce s vyčíslením pokrytí nákladů a ztrát
- přistoupení další osoby – může přistoupit do projektu třetí osoba?, jak se bude měnit projekt a záměr?, jak budou řešeny podíly? (nová ocenění, časový faktor?), jaká bude forma přistoupení
- změny partnerů – obdobné otázky jako v předchozím
- prokazování a metodika propočtu efektu – nutno přijat jednotnou metodiku tvorby podnikatelského záměru, povinných částí a jejich propočtu
- vývoj nákladovosti a rentability – podmínkou je nepřetržité sledování vývoje nákladovosti projektu a jeho rentability jako základního nástroje kontroly a monitoringu.

9.2.5. Dotace

Dotační politika by měla být determinována celkovým splněním předcházejících podmínek, aby se nevytvářely překážky pro možnost dotací před, v průběhu, ale i po skončení doby návratnosti projektu. Základem je samozřejmě kvalitní podnikatelský záměr.

Základním parametrem všech činností by měla být průkaznost všech podkladů a jejich dokladovatelnost v každé fázi projektu. Neměly by se připustit čestná prohlášení při jejich absenci.

9.2.6. Postup při přípravě (nutná dokumentace)

Projekt PPP bude obsahovat:

9.2.6.1. Charakteristiku Infrastruktury nebo služby

v níž má být uplatněno partnerství veřejného a soukromého sektoru. Půjde o:

V infrastrukturu: dálnice, silnice, železnice, vodní cesty, vodárny, rozvod vody a kanalizace, plynofikace, teplofikace, energetické hospodářství měst a obcí telekomunikace, spoje

V ekologických infrastrukturách: úpravní vod, čistírny vod (municipální a průmyslové), spalovny, skládky odpadů, alternativní zdroje energie (větrné elektrárny, sluneční energie, biotechnologie)

Ve veřejných službách: zdravotnictví, školství, kultura, tělovýchova, sociální sféra, sport a rekreace

9.2.6.2. Cíle, kterých má být dosaženo

resp. Protihodnota, která má být dosažena proti jiným formám financování akce veřejného zájmu. Mezi cíle pro PPP budou patřit

- § nedostatek finančních zdrojů z veřejných rozpočtů a jejich spoluzajištěním prostřednictvím PPP, zapojením Grantů, jiných dotačních titulů, úvěrů a jiných finančních instrumentů
- § urychlení zajištění infrastruktury
- § rychlejší implementace
- § snížené náklady na životní cyklus
- § lepší rozdělení rizik lepší stimuly pro plnění
- § zlepšení kvality služeb
- § tvorba dodatečných příjmů
- § zlepšené veřejné řízení.
- § Jako mezinárodní zájem na PPP s propojením s Granty a jinými dotačními tituly se uvádí
 - Investice do infrastruktury ve větší míře
 - Větší hospodárnost při využívání prostředků
 - Vytváření komerční hodnoty z aktiv veřejného sektoru

9.2.6.3. Návrh formy spojení veřejného a soukromého sektoru

výběrem jedné z výše popsaných forem a vyhodnocení důvodů jejího použití se specifikací silných a slabých stránek vůči danému projektu, t.j. při těchto charakteristikách:

Smlouva: Smlouva se soukromou stranou na návrh a výstavbu veřejného zařízení, zařízení financuje a vlastní veřejný sektor, Klíčovým motivem je převod návrhového a stavebního rizika

Hodí se pro investiční projekty s malými provozními požadavky. Hodí se pro investiční projekty, kde si chce veřejný sektor zachovat provozní odpovědnost

BOT (Built Operate Transfer): Smlouva s dodavatelem ze soukromého sektoru, aby navrhl, postavil a provozoval veřejné zařízení po stanovené období, po jehož skončení je zařízení předáno zpět veřejnému sektoru; zařízení financuje veřejný sektor a v průběhu smlouvy zůstává ve veřejném vlastnictví; klíčovým motivem je převod rizika provozního spolu s rizikem návrhovým a stavebním rizikem

Hodí se pro projekty, které mají výrazně provozní obsah, tudíž zejména pro projekty z oblasti vodohospodářství a nakládání s odpady

DBFO (Develop Buy Finance Operate): Smlouva se soukromou stranou, aby postavila nebo koupila, provozovala a financovala zařízení po stanovené období, po jehož skončení zařízení případně zpět veřejnému sektoru; zařízení je po dobu smlouvy ve vlastnictví soukromého sektoru a jeho náklady se refundují prostřednictvím veřejné dotace; klíčovým motivem je využití soukromého financování a převod návrhového, stavebního a provozního rizika. Variantní formy zahrnují různé kombinace základních odpovědností.

Hodí se pro projekty, které mají výrazně provozní obsah, tudíž zejména pro projekty z oblasti silniční dopravy, vodohospodářství a nakládání s odpady.

Koncese: Stejně jako DBFO, s tím rozdílem, že soukromá strana získává náklady zpět z uživatelských poplatků. Klíčovým motivem je princip, že znečišťovatel platí a využití soukromých financí a převod návrhového, stavebního a provozního rizika – nesrozumitelná věta.

Hodí se pro projekty, které poskytují příležitost pro zavedení uživatelských poplatků, tudíž zejména pro projekty z oblasti silniční dopravy, zásobování vodou a nakládání s odpady

9.2.6.4. Finanční ocenění

Aktivní zapojení soukromého sektoru mění význam a povahu finančního ocenění, pokud jde o programy, které probíhají výlučně ve veřejném sektoru. I když jak veřejný tak soukromý sektor se zajímají o výstup finančního ocenění, jejich zájmy budou odlišné a každý z nich se zaměří na různé aspekty celého procesu. Klíčové oblasti zájmu lze shrnout takto:

- Finanční životaschopnost projektu
- Rozdělení příjmů
- Ocenění rizika

9.2.6.5. Finanční životaschopnost

Bude propočtena podle známých principů finanční analýzy. Bude obsahovat kvantifikaci investičních nákladů, provozních nákladů a jejich specifikaci, a dále kvantifikaci příjmů z realizované investice.

Je nutno zdůraznit, že jde o velmi důležitou záležitost, neboť finanční životaschopnost projektu musí být jasně prokazatelná potencionálním investorům a všem věřitelským subjektům. Projekt musí mít jasně definované příjmy, které budou dostatečné pro uhrazení jistiny a úroků z projektového dluhu a poskytovat návratnost vloženého vlastního kapitálu, která odpovídá rozvoji a dlouhodobému projektovému riziku, které na sebe převzali soukromí investoři.

Je třeba si uvědomit, že finanční plán může mít větší dopad na termíny projektu než technický návrh nebo náklady výstavby

Proto také PPP jsou často charakterizována svým komplikovanějším finančním inženýrstvím při zajišťování zdrojů a kombinován různých typů financování s cílem dosáhnout co největšího snížení budoucích finančních nejistot.

9.2.6.6. Distribuce příjmů

Dalším velmi důležitým hlediskem, který je předmětem zájmu soukromého sektoru, je načasování peněžních toků získaných z projektu. V projektovém financování jsou to budoucí peněžní toky, které jsou základem pro získání soukromého financování. Jejich oceňování je zdůrazňováno jako trvalý proces, který probíhá od začátku projektu až do bodu, kdy se např. rozhodne o sankcích nebo upuštění od projektu.

Dle zkušeností se zdůrazňuje, že by nemělo být běžnou povinností neustále monitorovat životaschopnost projektu, je však zájmem veřejného sektoru zajistit aby partneři ze soukromého sektoru zabezpečovali dohodnutý postup a aby bylo vytvářeno takové prostředí, aby při identifikaci potenciálních problémů, byly řešeny. Dobré vedení projektu ze strany soukromého sektoru by mělo:

- Překonat omezení ve specifikaci, rozpočtu a časovém rozvrhu,
- Umět řídit běžnou likviditu (peněžní toky) projektu, a neuvažovat pouze dlouhodobou ziskovost
- Zahrnovat trvalé oceňování projektových rizik
- Provádět trvalé monitorování finanční životaschopnost projektu v souhře s veřejným sektorem – je v rozporu s první větou tohoto odstavce – nutno prověřit

9.2.6.7. Oceňování rizika

Klíčové pro projekty PPP je identifikace a rozdělení rizika. Ústřední otázkou u každého projektu je, kdo převezme rizika dodání služby, nebo riziko za výstavbu, provozování a údržbu infrastruktury. Diskutovanou otázkou dále je, kolik rizika by mělo být převedeno na soukromý sektor z veřejného sektoru. K tomu platí, že čím větší riziko soukromý sektor převezme, tím bude očekávat větší finanční odměnu. Riziko by mělo být přiděleno té straně, která jej převezme tím nejefektivnějším nákladovým způsobem. Z hlediska politického rovněž existuje riziko ztráty kontroly nad poskytováním infrastruktury, nebo dodávky veřejné služby (vedoucí až k omezení dostupnosti při enormním zvýšení poplatků za ni a potenciálně sníženou kvalitou služby pro její uživatele.

U ocenění rizika se obvykle předpokládá, že všechna rizika by měla být vyčíslena. Obvykle se postupuje ve dvou krocích, nejprve ocenění potenciálního dopadu rizika a podle toho provedené návrhu rozdělení rizik. Hlavním principem při rozdělení rizik je jejich přiřazení té straně, která je schopná jej lépe zvládnout. V etapě projektu půjde o předběžné rozdělení rizika, které by mělo odrážet specifické charaktery projektu, základní silné stránky a schopnosti každé strany, tj. smluvního úřadu zastupujícího veřejný sektor a dodavatele infrastruktury nebo

služby ze soukromého sektoru. (Postupuje přitom podle jednotlivých druhů rizik, např. Podle kategorie Plánovací riziko, Návrhové, projektové a stavební riziko, Provozní riziko, Poptávkové riziko, Riziko zbytkové hodnoty, Ostatní finanční rizika, Legislativní rizika)

9.3. Dotace z fondů EU a ČR.

9.3.1. Rozvoj udržitelného cestovního ruchu – podle Národního rozvojového plánu ČR

9.3.1.1. Výstupy SWOT

Česká republika disponuje přírodním, historickým a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství. V zemi se nachází množství historických, kulturních a technických památek, včetně památek zapsaných do seznamu UNESCO. Tento potenciál však v současnosti není dostatečným způsobem využíván, což je ovlivněno především nízkou rovní materiální základny cestovního ruchu a nízkou kvalitou základních i doplňkových služeb cestovního ruchu, ale také problémy spojenými s kvalitou a kvalifikovaností pracovní síly, která v tomto odvětví působí. Velkým problémem cestovního ruchu v ČR je jeho malá intenzita v oblastech mimo hl. m. Prahu a některé další turisticky exponované lokality. Cestovní ruch patří k odvětvím s výrazným podílem na zaměstnanosti. Jeho další rozvoj je tudíž spojen s tvorbou nových pracovních míst, čímž přispívá ke snižování nezaměstnanosti a řešení problémů na ni navazujících.

9.3.1.2. Reflexe nařízení a Strategické obecné zásady společenství

Priorita Rozvoj udržitelného cestovního ruchu reflektuje Strategické obecné zásady společenství (SOZS), 2007-2013, kde je cestovní ruch chápán jako důležitá rozvojová aktivita především ve venkovských oblastech. Významná je také vazba na zaměstnanost a tvorbu nových pracovních míst, rozvoj lidských zdrojů i na podporu podnikatelských aktivit.

Priorita Rozvoj udržitelného cestovního ruchu je také v souladu s návrhem nařízení rady o všeobecných ustanovení pro Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond a fond soudržnosti a s návrhem nařízení rady o Evropském fondu regionálního rozvoje a o Evropském sociálním fondu. V návrhu nařízení Rady o Evropském fondu regionálního rozvoje v části definující intervence v rámci cíle Konvergence jsou uvedeny cestovní ruch, včetně podpory přírodního a kulturního bohatství, a kultura, s důrazem na ochranu kulturního dědictví, jako témata související s ekonomickým rozvojem a podporou služeb cestovního ruchu s vyšší přidanou hodnotou v regionech.

9.3.1.3. Obsah priority, vazba na globální a strategické cíle, vazba na ostatní priority

Cíl priority: Zvýšení podílu cestovního ruchu v ekonomice jednotlivých regionů i ČR jako celku lepším využitím potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých regionech.

Priorita Rozvoj udržitelného cestovního ruchu je zaměřena na podporu zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu podporou využití potenciálu, který v České republice existuje a bude se dále rozvíjet. V rámci priority bude podporován rozvoj služeb cestovního ruchu a lázeňství, rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch, tj. rozvoj ubytovacích a stravovacích služeb i navazující infrastruktury, včetně doprovodných programů pro organizaci volného času turistů, při respektování přírodních hodnot území. Podporovanou oblastí bude také tvorba produktů cestovního ruchu, která se zaměří zejména na posílení ucelenosti produktů. K rozvoji cestovního ruchu a lázeňství budou sloužit opatření zaměřená na aktivity, které přispívají k zachování a obnově kulturního a přírodního dědictví jako atraktorů pro cestovní ruch.

Problematika obsažená v prioritě Rozvoj udržitelného cestovního ruchu s ohledem na svůj charakter reaguje na intervence zaměřené na posílení podnikatelské dynamiky a je tedy provázána s prioritou **Konkurenceschopný podnikatelský sektor**. Reaguje rovněž na prioritu **Vzdělávání** v rámci PO Otevřená, flexibilní a soudržná společnost, a to ve smyslu provázání nabídky vzdělávání s požadavky podnikatelských subjektů v oblasti cestovního ruchu, respektive v oblasti vzdělávání pracovních sil, případně vzdělávání pro zahájení podnikání v oblasti cestovního ruchu. Obdobným způsobem je provázána s prioritou **Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti** v oblasti zvyšování adaptability aktérů na trhu práce a posilování sociální soudržnosti – zapojování osob ohrožených sociálním vyloučením do podnikání (podpora podnikavosti).

V rámci priority **Rozvoj informační společnosti** bude podporována větší dostupnost informačních aplikací, informačních a komunikačních technologií především vůči malým a středním podnikům.

Ve vazbě na prioritu **Ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, PO Životní prostředí a dostupnost**, reaguje na úsilí o udržitelné využívání přírodního potenciálu a krajiny v oblasti cestovního ruchu (např. chráněná území). Přispívá rovněž k realizaci PO Vyvážený rozvoj území, tj. při realizaci intervencí zaměřených na posílení zastoupení cestovního ruchu v regionální ekonomice, rozvoj cestovního ruchu v regionech, městského cestovního ruchu, jakož i cestovního ruchu na venkově. Intervence zaměřené na rozvoj udržitelného cestovního ruchu v *příhraničních oblastech* budou odkazovat i na tuto prioritu.

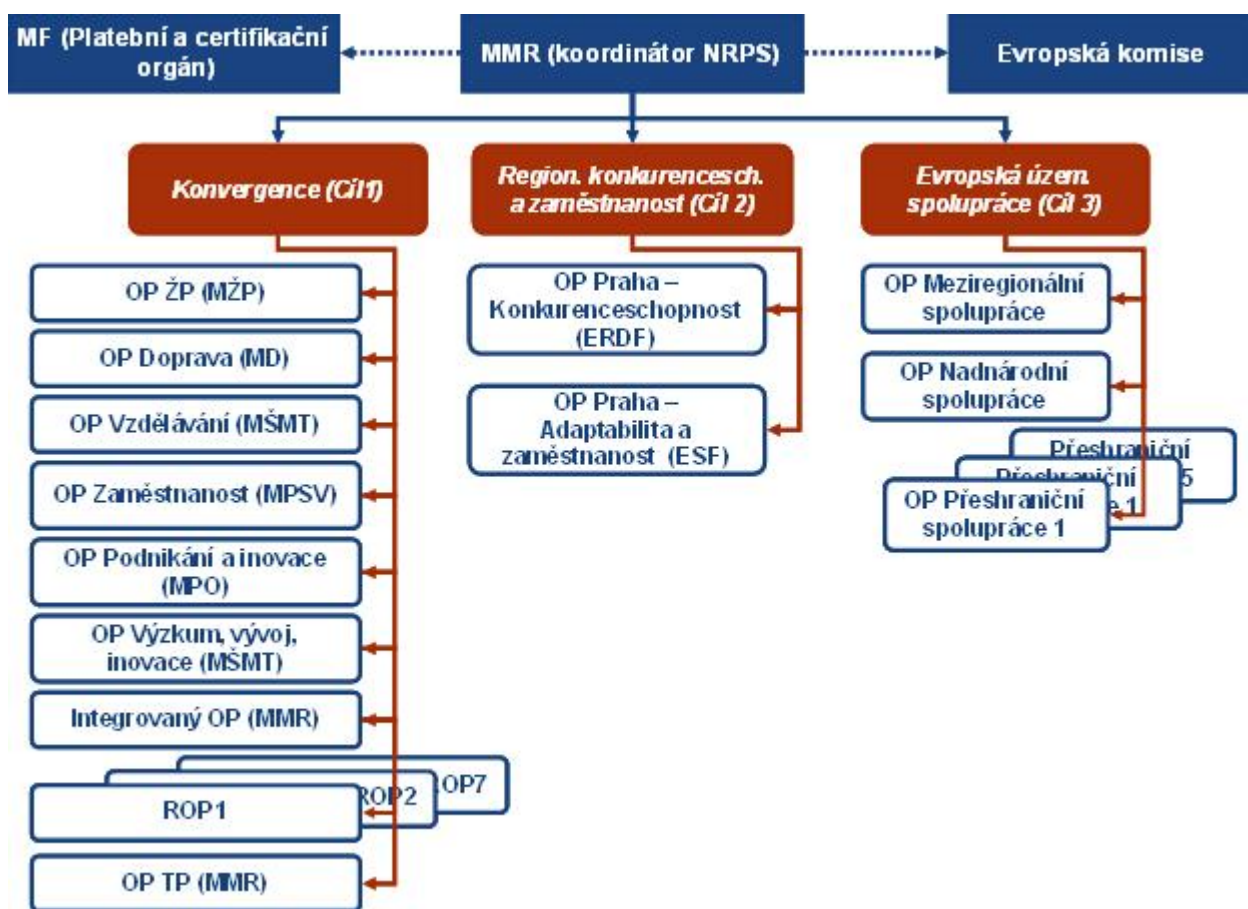
Priorita Rozvoj udržitelného cestovního ruchu přispívá v různé míře k naplňování všech strategických cílů NRP, výrazně pak ke strategickému cíli *Konkurenceschopná česká ekonomika*.

9.3.1.4. Přínos priority širšímu rozvojovému úsilí (EU, ČR, regionální úroveň)

Priorita Rozvoj udržitelného cestovního ruchu by měla podpořit podnikatelské aktivity v území, vytvářením nových pracovních míst stimulovat i odpovídající rozvoj lidských zdrojů. Využitím podpory přírodního a kulturního dědictví spojeného s rozvojem cestovního ruchu přispěje také k zatraktivnění České republiky jako evropské destinace. Zájem zahraničních turistů o Českou republiku vedle efektů ekonomických pak může přispět národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013 lepšímu poznávání se občanů z různých členských zemí EU a ve svém důsledku může hrát významnou roli při odbourávání různých předsudků a historicky daných negativních vztahů.

Zvýšení zastoupení cestovního ruchu v regionech České republiky pomocí moderních produktů cestovního ruchu vycházejících ze sociokulturních specifík regionů, jejich přírodního bohatství a historického, kulturního a technického dědictví, přispěje k socioekonomickému rozvoji regionů.

9.3.2. Návrh rozložení programů podpory ČR v letech 2007-13:

9.3.3. Subjekty a programy, jejichž prostřednictvím budou realizovány cíle a priority Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR)

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
PO1	Evropský a národohospodářský strategický rámec			
P1.1	Institucionální systém podpory rozvoje regionů a jejich spolupráce			
	Vytváření systémového a normativního rámce regionálního rozvoje ČR vyplývajícího z dlouhodobých politik a strategií EU	MMR		
	Dobudování a stabilizace institucí pro realizaci regionální politiky ČR a EU na regionální úrovni	MMR	X	
	Koordinace odvětvových a regionálních strategií a programů z hlediska potřeb regionálního rozvoje	MMR	X	
	Rozvíjení informačních a komunikačních technologií – dostupných a bezpečných informačních a komunikačních služeb ve všech krajích (služby e-governmentu pro občany a podniky, e-zdravotnictví, e-justice atd.)	MI		IOP
	Rozvíjení přeshraniční spolupráce regionů ČR s regiony EU	MMR		OP PS
	Vytvoření systému průběžného monitorování a hodnocení regionálního rozvoje a vývoje regionálních disparit v ČR	MMR		
	Podpora budování datové a informační základny o ekonomických subjektech pro realizaci strategických aktivit do úrovně obcí s rozšířenou působností	MI, MV		
P1.2	Výkonná veřejná správa v regionech			
	Zefektivnění výkonu veřejné správy v regionech ČR	MV	X	OP Cíl 2
	Vymezení a stabilizace postavení obcí s rozšířenou působností v oblasti poskytování veřejných služeb a systému regionální politiky	MV		
	Vytvoření účinného a efektivního spojení mezi ústředními správními úřady a regionálními samosprávami	MV ve spolupráci se všemi ÚO	X	

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Zjednodušení přístupů občanů a podnikatelů k veřejným službám (zjednodušování agend, centrální databáze, centrální kontaktní místa atd.)	MV, MI	X	ROP
P1.3	Zabezpečení zdrojů financování regionální politiky			
	Sladění evropských programů s prioritami české regionální politiky a nasměrování programů spolufinancovaných z EU do oblastí, kde intervence mají největší přínosy k regionálnímu rozvoji	MMR		
	Vyčlenění dostatečného objemu prostředků z veřejných rozpočtů ČR na kofinancování programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti a společné zemědělské politiky (politiky rozvoje venkova) EU v průběhu celého období	MF		
	Zajištění veřejných zdrojů v krajích a obcích pro podporu regionálního rozvoje a spolufinancování projektů z EU		X	
	Přizpůsobování rozpočtového určení daní v souladu s naplňováním principů subsidiarity v rámci krajského zřízení	MF		
	Rozvíjení efektivního veřejně soukromého partnerství	MMR, MF	X	
PO2	Ekonomika regionů			
P2.1	Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů			
	Podpora podnikatelského prostředí v regionech ČR	MPO	X	ROP, OP PI
	Podpora revitalizace opuštěných průmyslových a neprůmyslových areálů (brownfields)	MPO	X	ROP
	Povzbuzování přílivu kapitálu do všech regionů ČR	MPO	X	
	Podpora exportu konkurenceschopné produkce ze zaostávajících regionů	MPO		OP PI
P2.2	Zvyšování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání			
	Podpora přípravy, marketingu, propagace a realizace podnikatelských projektů včetně podpory vzniku nových malých a středních podniků	MPO	X	OP PI, ROP

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Rozvoj informačních, poradenských a vzdělávacích služeb pro podnikatele, živnostníky a investory	MPO	X	OP PI, ROP
	Rozvoj manažerských dovedností a celoživotního vzdělávání podnikatelů	MPO	X	OP PI
	Příprava a marketing ploch vhodných k rozvoji podnikání		X	ROP
	Rozvoj podnikatelských center s inkubátory	MPO	X	OP PI, ROP
P2.3	Podpora inovačního podnikání a výzkumu v regionech			
	Budování a rozvoj infrastruktury průmyslového výzkumu a vývoje, zejména ve strukturálně postižených regionech a komercializace jeho výsledků	MPO	X	OP PI, OP VVI, ROP
	Integrace vědeckých, vzdělávacích a výrobních kapacit pro zvýšení inovační aktivity, zejména formou identifikace a podpory vzniku klastrů	MPO		OP PI
	Rozvoj společných inovačních služeb (vědecko-technologických parků, inovačních center, inkubačních center) a příslušných poradenských služeb	MPO	X	OP PI
	Podpora podnikatelských projektů rozvoje znalostní ekonomiky průmyslového charakteru směrem k výrobkům s vyšší finalitou	MPO		OP PI
	Podpora koncentrace vědecko-výzkumného potenciálu do hlavních regionálních center	MPO, MŠMT	X	OP PI, OP VVI
P2.4	Tvorba pracovních míst			
	Příspěvky na tvorbu společensky účelných pracovních míst	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Rozvíjení spolupráce veřejného a soukromého sektoru při rekvalifikačních programech, cílených na profesní potřeby nových pracovních míst	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Podpora projektů pro koordinaci vzdělávacích, rekvalifikačních a motivačních programů s tvorbou pracovních míst	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Budování podnikatelských nemovitostí	MPO	X	OP PI, ROP

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Programová podpora dostavby a využívání regionálních informačních systémů o průmyslových nemovitostech a jejich infrastruktury		X	IOP, ROP
	Podpora vytvoření a provozování národního informačního systému o nabídce pracovních míst a o možnostech získávání a rozšiřování rekvalifikace	MPSV, MI		OP RLZZ
PO3	Lidé a osídlení			
P3.1	Podpora investic do lidského kapitálu			
	Podpůrné a motivační programy pro stabilizaci kvalifikovaných pracovních sil v rozvojově nosných oborech	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Rozšiřování nabídky dalšího vzdělávání (včetně rekvalifikace) v souladu rozvojem znalostní ekonomiky a trhu práce	MŠMT		OP V
	Podpora spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti vědy a výzkumu	MŠMT		OP VVI
	Zlepšení materiálně - technického vybavení výzkumných pracovišť	MŠMT, MPO		OP VVI
	Inovace počátečního vzdělávání v souladu s požadavky regionálních trhů práce a přesun hlavního těžiště vzdělávání na klíčové kompetence (všeobecné dovednosti, práce s informacemi, komunikace, informační a komunikační technologie a jazyky)	MŠMT		OP V
	Účelové dotace na vybrané úkoly vědy a výzkumu směřující k rozvoji znalostní ekonomiky	MŠMT, GAČR		OP VVI
P3.2	Sídelní struktura a bydlení			
	Zastavení tendencí hospodářského zaostávání a vysídlování malých sídel	MMR, MZe	X	ROP, PRV
	Rozvoj bydlení jako nástroj stabilizace sídelní struktury	MMR		
	Rozvoj sociálních služeb a navazující sociální infrastruktury v malých sídlech a periferních územích regionů		X	ROP
	Humanizaci panelových sídlišť a modernizace a obnova panelového bytového fondu s důrazem na energetické úspory a odstranění zdraví škodlivých stavebních prvků	MMR		IOP)

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Podpora koordinace územně plánovací činnosti v urbanizovaných oblastech zaměřené na omezení neřízeného procesu zástavby krajiny v suburbánních oblastech	MMR, MŽP	X	
P3.3	Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí			
	Řešení problémů dlouhodobé nezaměstnanosti, osob obtížně umísitelných na trhu práce a eliminace projevů diskriminace při vstupu či návratu na trh práce	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Podpora sociální integrace v regionech, zejména integrace sociálních a etnických skupin s různým stupněm kulturní a životní úrovně	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Modernizace objektů zdravotnických zařízení a obnova a zkvalitňování jejich vybavení	MZd	X	
	Optimalizace sítě veřejných zdravotnických služeb při zachování dostupnosti a kontinuálním zvyšování jejich kvality	MZd	X	
	Rozvoj nových forem sociálních služeb rodinám a občanům s postižením	MPSV		OP RLZZ
P3.4	Rozvoj a regenerace měst			
	Regenerace území a oživení hospodářského života měst postižených útlumem hospodářských aktivit		X	ROP
	Zlepšení podmínek života obyvatel a pobytu návštěvníků měst		X	ROP
	Rozvoj společenského a kulturního života v historických částech měst a v městských čtvrtích		X	ROP
	Podpora projektů v oblasti regenerace městských jader a dotváření urbánních struktur velkoměst		X	ROP
	Omezování negativních vlivů dopravy na ŽP ve městech, péče o veřejnou zeleň a veřejná prostranství		X	ROP
	Prevence sociální exkluze a kriminality		X	ROP
	Rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže		X	ROP
	Zlepšení podmínek života v chátrajících částech měst		X	ROP
PO4	Infrastruktura			
P4.1	Zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti			

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Dokončení modernizace určených úseků tranzitních železničních koridorů a železničních tratí ze sítě TEN-T, AGTC	MD		OP D
	Další postupná dostavba dálniční sítě, rychlostních silnic a jejich silničních přivaděčů realizovaná podle koncepce rozvoje těchto komunikací s přihlédnutím k regionálním prioritám (upřednostňování tras vedoucích k průmyslovým zónám a klastrům)	MD	X	OP D, ROP
	Modernizace, obnova a dobudování dopravního připojení příhraničních regionů na dopravní síť okolních států vč. zvýšení průchodnosti hranic	MD		OP D, OP PS, ROP
	Podpora programů transevropských a (euro)regionálních cyklotras, jezdeckých a turistických tras		X	OP PS, ROP
P4.2	Zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti			
	Podpora rozvoje regionálních letišť	MD	X	OP D, ROP
	Zajištění dopravní obslužnosti zejména okrajových částí regionů na principech závazků veřejné služby všemi druhy dopravy		X	ROP
	Rozšiřování a organizování integrovaných dopravních systémů v okolí velkých měst jako protiváhy rostoucí individuální automobilové dopravy		X	ROP
	Modernizace dopravní infrastruktury regionálních center (měst, středisek spádovosti apod.) s orientací na preferenci a zkvalitňování služeb MHD včetně záchytných parkovišť a kapacit pro odbavování vozidel		X	ROP
P4.3	Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech			
	Plynulá modernizace rozvodných energetických soustav v regionech	MPO	X	
	Obnova technicky dožitých potrubních a kabelových sítí ve městech, zejména historických jádrech		X	ROP
P4.4	Rozvoj informačních technologií v regionech			
	Podpora vzniku a zkvalitnění přenosových a místních telekomunikačních sítí	MI		IOP
	Podpora zavádění širokopásmového internetu	MI	X	IOP, ROP
	Podpora budování míst veřejného přístupu k internetu	MI	X	ROP

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
PO5	Příroda, krajina a životní prostředí			
P5.1	Ochrana životního prostředí včetně přírody			
	Omezování znečišťování ovzduší s důrazem na snižování emisí vybraných škodlivin v zatížených regionech a eliminování znečišťování z mobilních zdrojů v intravilánech vybraných měst	MŽP	X	OPŽP, ROP
	Modernizace zdrojů a úpraven vody, rozšíření kanalizačních systémů a čištění odpadních vod především v menších obcích včetně posilování jejich biologických funkcí se zaměřením na nejpostiženější oblasti ČR	MŽP	X	OPŽP, ROP
	Pokračování v odstraňování starých zátěží a opatření k ochraně území před povodněmi	MZE, MŽP		OPŽP
	Ochrana půdy před kontaminací znečišťujícími látkami, nadměrným přísunem živin a erozí primárně v souvislosti se snižováním zornění	MŽP, MZE	X	OPŽP
	Regulace nepřiměřeného a nekoncepčního růstu městských aglomerací spojené s regulací množství záborů půdy	MŽP	X	OPŽP
	Implementace principů soustavy Natura 2000 do českého systému územní i druhové ochrany přírody	MŽP		
	Podpora ohrožených druhů organismů, zlepšení stavu ekosystémů ve zvláště chráněných územích a ochrana vybraných částí neživé přírody s ohledem na celostátní i regionální hledisko	MŽP		
	Posílení ekologické stability krajiny realizací krajinotvorných opatření s důrazem na budování ÚSES v regionech s dominancí orné půdy a s významným podílem ploch opuštěných těžbou	MŽP		OPŽP
	Šetrné využívání přírodních zdrojů v souladu s principy udržitelného rozvoje	MŽP		
P5.2	Šetrné nakládání s materiálovými a energetickými zdroji			
	Zvyšování efektivní formy úspor energie a zajišťování vhodného poměru spotřeby primárních a obnovitelných energetických zdrojů	MŽP, MPO		OPŽP, OP PI
	Podpora vývoje a používání nízkoemisních, nízkoodpadových a energeticky nenáročných technologií v průmyslu	MPO		OP PI
	Omezování množství vznikajících odpadů, zvyšování podílů separovaných složek a podpora jejich materiálového a energetického využití	MŽP	X	OPŽP, ROP

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Podpora výroby ekologicky šetrných výrobků a výrobků z obnovitelných surovin a využitelných odpadů	MPO		OP PI
P5.3	Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta			
	Podpora environmentálního vzdělávání, poradenství a osvěty ve školských zařízeních, veřejné a podnikové sféry a ve vztahu k veřejnosti	MŽP, MŠMT	X	OPŽP, ROP
	Vytváření efektivních regionálních systémů EVPO a podpora místních správ a samospráv v jejich aktivitách		X	ROP
	Podpora účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti ŽP v regionech	MŽP	X	OPŽP, ROP
	Usnadnění přístupu veřejnosti k relevantním informacím z oblasti životního prostředí.	MŽP,	X	OPŽP, ROP
PO6	Cestovní ruch			
P6.1	Organizace a management cestovního ruchu			
	Aktivizace regionálního potenciálu, podpora atraktivit CR		X	ROP
	Koordinace tvorby, aktualizace koncepčních materiálů v oblasti CR	MMR	X	ROP, IOP
	Podpora rozvoje marketingového řízení produktů cestovního ruchu	MMR	X	ROP
	Rozvoj dalšího profesního vzdělávání a vhodných rekvalifikačních kursů dle potřeb cestovního ruchu	MMR, MPSV	X	OP RLZZ, OP Cíl 2, ROP
P6.2	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu			
	Zavádění národních standardů cestovního ruchu v ubytovacích a stravovacích službách	MMR		IOP
	Rozvoj základních a doplňkových zařízení cestovního ruchu		X	ROP
	Podpora propojování zařízení cestovního ruchu v regionech		X	ROP
	Rozvoj informačních a komunikačních technologií v zařízeních cestovního ruchu		X	ROP
P6.3	Rozvoj produktů a služeb cestovního ruchu			
	Rozšiřování a zkvalitňování nabídky základních a doplňkových služeb cestovního ruchu		X	ROP

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Zavádění certifikace kvality poskytovaných služeb	MMR		IOP
	Podpora rozvoje programové náplně produktů cestovního ruchu		X	ROP
	Podpora zavádění a zlepšování marketingového řízení cestovního ruchu	MMR	X	ROP, IOP
	Spolupráce veřejného a soukromého sektoru při poskytování služeb cestovního ruchu		X	ROP
PO7	Kultura			
P7.1	Organizace a řízení kulturních aktivit			
	Podpora tvorby a aktualizace koncepčních dokumentů v oblasti kultury na úrovni regionů (vč. financování regionální kultury)		X	ROP
	Podpora rozvoje marketingového řízení kulturních institucí a akcí	MK	X	IOP, ROP
	Rozvoj dalšího profesního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury	MK		IOP
	Podpora spolupráce mezi subjekty působícími v oblasti kultury na úrovni regionů a obcí		X	ROP
P7.2	Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb			
	Podpora projektů v oblasti ekonomického využití kulturního potenciálu regionů		X	ROP
	Podpora kulturních akcí místního, regionálního a nadregionálního významu	MK	X	IOP, ROP
	Podpora kulturních institucí zajišťujících základní kulturní vybavenost	MK	X	IOP
	Podpora infrastruktury pro kulturu, zejména v regionech s jejím nedostatkem	MK	X	IOP, ROP
P7.3	Zachování a využití kulturních památek			
	Podpora projektů zaměřených na obnovu a rekonstrukci památkového fondu	MK	X	IOP, ROP
	Podpora projektů zvyšujících atraktivitu a využití památkových objektů, koncentrace úsilí na integrované projekty	MK		IOP
P7.4	Vzdělávání a informovanost			

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Podpora zavádění vzdělávacích modulů v oblasti kultury do všech typů škol	MK, MŠMT		
	Podpora vzdělávacích a osvětových projektů zaměřených na místní a regionální kulturu	MK	X	IOP
	Podpora informačních projektů v oblasti digitalizace movitého i nemovitého památkového fondu	MK	X	IOP, ROP
PO8	Problémová území			
P8.1	Zvýšení ekonomické výkonnosti problémových území			
	Podpora diverzifikace ekonomických aktivit problémových území s neefektivní strukturou výroby a služeb	MMR, MPO		OP PI, ROP
	Podpora aktivit a rozvíjení technologií vedoucích ke zvyšování ekonomické výkonnosti subjektů působících v hospodářsky slabých regionech	MMR, MPO		OP PI, ROP
	Zdokonalování a modernizace technik územního plánování na regionální a nadregionální úrovni	MMR		IOP, ROP
	Územně orientované aktivity z priorit P 2.1, P 2.3, P 2.4, P 2.7, P 3.1, P 3.3, P 3.5, P 4.2, P 4.4., P 5.3 do strukturálně postižených a hospodářsky slabých regionů	MMR ve spolupráci se všemi ÚO	X	všechny OP
P8.2	Intervence na trhu práce v územích s neúměrně vysokou nezaměstnaností			
	Podpora vzdělávání, zvyšování kvalifikace, rekvalifikace a obnova a rozvoj klíčových dovedností uchazečů o zaměstnání s přednostní orientací na dlouhodobě nezaměstnané	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2, OP V
	Členění růstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných zvýšením adresnosti a efektivnosti nástrojů aktivní politiky	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Umísťování osob ohrožených sociální exkluzí na trh práce, vyrovnávání příležitostí v jejich přístupu ke vzdělání a zaměstnání	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Programy podpory tvorby nových pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené sociální exkluzí	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
	Budování středisek motivace, pracovní rehabilitace a umísťování sociálně ohrožených osob	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2

		Realizace SRR prostřednictvím		
		odvětvových ministerstev	Krajů	OP
	Preventivní, motivační a aktivizační programy pro odstraňování diskriminace a pracovní uplatnění etnických menšin na trhu práce	MPSV		OP RLZZ, OP Cíl 2
P8.3	Podpora řešení specifických problémů rozvoje venkova a periferních území			
	Obnova venkova a periferních území krajů, rehabilitace venkovského bydlení	MZe, MMR	X	ROP, PRV
	Rozvoj multifunkčního zemědělství a podpora jeho mimoprodukčních funkcí zejména v podhorských oblastech krajů Pardubického, Libereckého, Ústeckého, Plzeňského, Jihočeského, Olomouckého a Moravskoslezského a v lokalitách Natury 2000	MZe	X	PRV
	Podpora diverzifikace ekonomických činností na venkově a v periferních územích krajů (rozvoj ekofare, údržba krajiny, péče o lokality Natura 2000, budování středisek agroturistiky apod.)	Mze, MŽP	X	PRV
	Podpora zalesňování vhodných pozemků v zájmu zvyšování ekologické stability krajiny	MZe		PRV
	Podpora živnostenského podnikání na venkově zejména v oblasti služeb poskytovaných veřejnosti		X	ROP
	Podpora marketingu venkovského prostoru		X	ROP

9.3.4. Navrhované rozdělení prostředků mezi OP cíle Konvergence 07-13

mil Kč, běžné ceny	p o d í l y	P r o s t ř e d k y E U	N á r o d n í	C e l k e m
OP Podnikání a inovace	12%	90 070,5	15 894,8	105 965,3
OP Výzkum vývoje a inovace	6%	45 035,3	7 947,4	52 982,7
OP Zaměstnanost	12%	90 070,5	15 894,8	105 965,3
OP Vzdělávání	8%	60 047,0	10 596,5	70 643,5
OP Životní prostředí	20%	150 117,5	26 491,3	176 608,9
OP Doprava	20%	150 117,5	26 491,3	176 608,9
IOP	8%	60 047,0	10 596,5	70 643,5
R O P y	12 %	90 070,5	15 894,8	105 965,3
OP Technická pomoc	2%	15 011,8	2 649,1	17 660,9
Celkem cíl Konvergence	100 %	750 587,6	132 456,6	883 044,3

10. Registrace projektů BAK

Viz jednotlivé karty BAK uvedeny v příloze.

11. Vize Národního parku Šumava

"Park přátelský, přitažlivý, komunikativní."

- **"Park pro milovníky přírody - park umožňující poznání a pochopení přírody, její různorodosti, zákonitostí i jejích potřeb."**
- **"Park odpočinku, relaxace a wellness pobytů."**
- **"Park klidových outdoorových sportovců."**

Park svou rozlohou i ochranným pásmem (CHKO) vč. ochranných zón vyhovující potřebám trvale udržitelného rozvoje jak z hlediska přírodního vývoje, tak potřeb návštěvníků i trvalých obyvatel.

"Vize lepší budoucnosti Šumavy je závislá na vzájemně se doplňujícím a multiplikačním působení procesů v několika rovinách, kterými jsou zejména spontánní procesy tržní ekonomiky, nové chování obcí a jejich reprezentantů i určitý podíl státu,

který je možno v šumavském kontextu spatřovat v různých formách podpory rehabilitace území. Přechod na tržní ekonomiku vzkřísí spontánní procesy, jejichž společným znakem je podnikání, jakožto využívání šancí přiměřeně ku prospěchu vlastnímu, sekundárně pak ku prospěchu obecnímu. Z hlediska potenciálního vlivu na růst ekonomické prosperity lze zdůraznit významnost zejména některých úseků šumavské ekonomiky. Mimořádnou šanci představuje využití krajinného a přírodního potenciálu pro rekreaci a cestovní ruch, za předpokladu komercializace tohoto odvětví nejen budováním lůžkových kapacit, ale rozšiřováním spektra nabídky služeb a zvyšováním kvality. Podnikatelský přístup musí profesionalitou a solidností vytvořit návštěvníkům opravdovou rekreační pohodu a vyprovokovat v nich touhu vrátit se sem znovu." Citace z ÚP VÚC Šumava (v kapitole Hlavní rámce rozvoje).

12. Přílohy

- č. 1 - Turistické cíle a technické památky
- č. 2 - Stávající značené turistické trasy
- č. 3 - Turistické cíle - poutní místa, sakrální památky
- č. 4 - Turistické cíle - Prameny a studánky
- č. 5 - Turistické cíle - Vrcholy a vyhlídky
- č. 6 - NP ŠUMAVA - záruka či ohrožení biologické diverzity?
- č. 7 - Lokality, osídlení a jejich vývoj
- č. 8 - Významné ohrožené floristické taxony vyžadující bezlesí
- č. 9 - Ochrana zájmů tetřevovitých (hrabavých) ptáků
- č. 10 - Velcí predátoři na Šumavě a jejich potřeba
- č. 11 - Ubytování a stravování
- č. 12 - Mapa širších vztahů
- č. 13 - Vymezení Mikroregionu Šumava - Západ v ČR
- č. 14 - Koncepce rozvoje území Alžbětín - Železná Ruda - Špičák - Brčálník - Hojsova Stráž
- č. 15 - Koncepce rozvoje zimních tras Alžbětín - Železná Ruda - Špičák - Brčálník - Hojsova Stráž
- č. 16 - Seznam projektů registrovaných v BAK
- č. 17 - Analýzy obcí doplněné o místní šetření